

חלק שני

ארץ נעדרת

אסופת מכתבים פומביים
ויומנים

שפורסמו באתר האינטרנט
חדשות מחלקה ראשונה (Nfc)

"עלינו לשאוף למנהיגות שתהיה ראויה
לאזרחיה, לשאוף לכך שהפוליטיקה תהיה
נקייה, למנהיגות עם חזון ואחריות לאומית
וממלכתית שלא יישמעו רק כמושגים

היסטוריים שאבד עליהם הכלח".
היועץ המשפטי לממשלה מני מזוז

מכתבים לראש הממשלה

במהלך שתי שנות כהונתו של אהוד אולמרט כראש ממשלה, פירסמתי אסופת מכתבים פומביים שהיו מיועדים אליו ופורסמו באתר "חדשות מחלקה ראשונה" (Nfc). במכתבים אלה ביקשתי להתריע על התנהלותו המבישה כראש ממשלה. חלק מהם מתפרסם כאן.

החוק מת מצחוק

מכתב פומבי ראשון אל ראש הממשלה אולמרט
פורסם ב־20 במאי 2006

כבוד ראש הממשלה, (כמה קשה לי אישית להשתמש בתואר הזה בצמוד לשמו של אולמרט)

כידוע לך, זה שנים רבות אין בינינו כל שיג ושיח, מאז שהגעת למסקנה שניצב מולך עיתונאי חסר פניות, שאינו ניתן לקנייה, אינו נכנע, ומעולם לא נמנה עם להקת מעודדיך בתקשורת.

במשך השנים כתבו עליך עיתונאים לא מעטים דברי ביקורת וחשפו מעללים שונים שלך. לא היססת להגיש נגד חלק מהם תביעות לשון הרע, שהרתיעו עיתונאים אחרים מלהתעמת איתך. הם גילו שאתה אדם חסר מעצורים, נוקם ונוטר ומסוכן. אתה פעלת להשתיקם. אבל מה לעשות: אני לא נרתעתי. המשכתי ללוות בעקביות ובנחישות את פעילותך הציבורית המושחתת והענקתי לה ביטוי בחשיפות בעיתונות הכתובה (כל עוד לא התקרנפה מולך), בספרים, בפעילות באמצעות

עמותות למען טוהר המידות, בהופעות פומביות, ועוד. מאז שנתמנית לראש ממשלה, אני ממשיך לעשות זאת ביתר שאת. בחושיך המחודדים, זיהית אותי כאויב מספר אחד שלך בעולם העיתונות; לכן פעלת לא אחת כדי להוריד אותי מהבמה התקשורתית.

בהזדמנות מסוימת בעבר הרחוק הגיע אלי, בשליחות מבוזה, העיתונאי־שדרן גדעון רייכר, שנמנה אז עם להקת העיתונאים המחוברים אליך. הוא העביר לי מסר מאיים שלפיו אם אמשיך "לעסוק" בד, תדאג ש"יטפלו" בי בתקשורת. לא פחות. לא ראיתי בשליחות מוזרה זו דבר יוצא דופן. תמיד הקפת – ועדיין אתה מקיף את עצמך – בחסידי תקשורת המסווגים כ"חברים אישיים" שלך. הם אינם מבינים כיצד אתה משתמש בהם.

שלחתי את רייכר בחזרה אליך בידיים ריקות. ואז פעלת מאחורי הקלעים, ללא הצלחה, כדי לגרום להפסקת עבודתי כעיתונאי חוקר **בידיעות אחרונות**. ניסית לפגוע גם בפרנסתם של עיתונאים נוספים שלא הלכו בתלם שחרשת להם ולא נמנו עם עדת לקקני התקשורת שלך, שלמרבה הצער הגיעה לממדים מפלצתיים מאז הפכת לראש הממשלה.

הפגיעה החמורה ביותר שפגעתי בדך, לטעמך, היתה החשיפה שלי שמאבקך המתוקשר בפשע המאורגן נסמך בחלקו הארי על מידע שגוי. בכתבת תחקיר שפרסמתי בשעתו במוסף "שבעה ימים" של **ידיעות אחרונות**, ראיינתי את יוסי ענבר, בעברו קצין מודיעין במשטרת מחוז תל אביב, שהכין את "מסמך ה-11" המפורסם. המסמך הודלף לך ושימש כ"נייר העבודה" שלך במאבקך בפשע המאורגן, מאבק שהיה הבסיס לזינוק הפוליטי שלך. ענבר, שפרש בינתיים מהמשטרה, טען בראיון כי "מסמך ה-11" – שבו השתמשת כדי להוכיח שהאנשים המופיעים ברשימה הם כביכול ראשי הפשע המאורגן במדינה – היה תוצאה של עבודת מודיעין חובבנית. לטענתו, המסמך היה

בחזקת הערכה בלבד ולא הכיל עובדות ממשיות. המקור העיקרי של המודיעין המשטרתי היה אדם שנפטר בינתיים, שבין היתר היה מאושפז לסירוגין בבית חולים פסיכיאטרי, ולא מן הנמנע שפעל מתוך מטרה לחיסול חשבונות אישיים.

לצורך אימות המידע פניתי בזמנו אל מפקד מחוז תל אביב דאז, ניצב בדימוס משה טיומקין. הוא אישר את דברי ענבר ואמר לי מפורשות כי מבין אחד-עשר האנשים המוזכרים ברשימה, שניים הם עבריינים כבדים, חלק נחשדו בעבירות שונות, וליתר נגרם עוול משווע. שמם של אנשים מסוגו של המסעדן רפי שאולי, שהופיע ברשימה, נרמס. אבל לך לא היה אכפת. הקריירה שלך היתה חשובה בעיניך יותר.

הדברים שפרסמתי אז ושצוטטו בתקשורת, עוררו סערה ציבורית. בועת הפשע המאורגן התנפצה לך מול עיני האומה. לא יכולת לסלוח לי על כך, למרות שלא ביקשתי ממך סליחה. תקפת אותי אישית בתקשורת, אך אני המשכתי: לפני תריסר שנים פרסמתי את ספרי **התבוסה**. על כריכת השער הופיעה הכרזה: "מושחתים נמאסתם". אתה היית כוכב הספר. בחרתי בך אז לסמל השחיתות הגואה במדינה, בגלל מעלליך הרבים ומעשי השחיתות הגלויים והסמויים, שהפכו לחלק בלתי נפרד ממך.

הרחבתי את הדיבור כאן בנושא הזה, בעקבות הופעתך המבישה השבוע בכנס לטוהר המידות שארגנה התנועה לאיכות השלטון. בכנס השתתפו גם מבקר המדינה, היועץ המשפטי לממשלה, שופטים עליונים בדימוס ואנשי אקדמיה ומשפט בכירים (במדינת ישראל, עבריינים ואוכפי חוק מתערבבים לא פעם זה בזה, עד כדי כך שניתן לחזות באירועים חגיגיים שבהם נוטלים חלק יחדיו השופט, התובע והנאשם. הבושה נעלמה מזמן. כך היה גם בכנס השבוע).

למען האמת, לא הבנתי מה אתה עושה בכנס לטוהר

המידות. אלה שתי מילים שלא מתחברות אליך: אינך שומר לא על טוהר ולא על מידות טובות. לצערי, עובדה זו לא הדירה שינה מעיניו של עו"ד אליעד שרגא, יו"ר התנועה לאיכות השלטון. האין גבול לחוצפה?

ימים ספורים לפני הכנס הוכחת מחדש, מול פני האומה, את החיבור האובססיבי שלך לאילי הון. ניהלת שיחה טלפונית בינלאומית מתוקשרת עם איתן ורטהיימר, מבעלי "ישקר", בעקבות חתימת עסקת הענק למכירת החברה למיליארדר האמריקני וורן באפט; ביקשת שיאפשר לך לדבר עם האיש העשיר בעולם, ביל גייטס, ששהה לידו. גם אליו אתה רוצה להגיע. גייטס כבר החל להשקיע בארץ. מי יודע, אולי תשכנע אותו שבהשקעותיו הבאות כאן ייצג אותו עו"ד אורי מסר, שותפך הוותיק לשעבר למשרד הפרקליטים, כפי שסידרת לו לטפל בעסקת מכירת קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים לידידך (**הערה מאוחרת**: בינתיים התברר שהוא ידידך לשעבר...).

האוליגרך ארקדי גאידמק. עו"ד מסר, שתושאל באחרונה על ידי מבקר המדינה בכמה נושאים עסקיים שקשורים לשניכם, נמנה כבר עם צוות יועצין המדיניים; כך יש לו דלת פתוחה להשתתף גם בפגישות מסוג אחר. אתה והוא ואני יודעים בדיוק למה אני מתכוון.

עוד לפני ההצגה שעשית לעם היושב בציון כדי להבהיר שההשקעה בסך ארבעה מיליארד דולר ב"ישקר" לא היתה יכולה לצאת אל הפועל בלעדיך, פניתי אל מבקר המדינה, השופט בדימוס מיכה לינדנשטראוס, כדי שיבדוק את חוקיותם של הטבות, הנחות ומענקים שניתנו לחברה בעת שכיהנת כשר האוצר וכשר התמ"ת. המבקר נעתר לפנייתי והודיע על פתיחתה של בדיקה. מי יודע, אולי גם אתה תידרש לתת הסברים.

עו"ד שרגא, המתפרנס היטב מהמלחמה בשחיתות ומלקוחות שזורמים למשרדו בעקבות הופעותיו הרבות

בכלי התקשורת מטעם התנועה לאיכות השלטון, סיפק לך טיהור מוקדם כשהזדרז להצהיר – עוד לפני הבחירות לכנסת השבעיעשרה – שמבקר המדינה לא מצא כביכול כל פסול בעסקת מכירת ביתך בירושלים לאחד מאילי ההון הזרים שמחוברים אליך, ממנו שבת ושכרת את הבית במחיר נמוך. לאחר פרסום הדו"ח, כשהתברר כי שרגא טעה בהבנתו, הוא לא טרח לתקן את דבריו. כאשר הצבעתי אז על רפיסותו כלפיך, דאג לשגר אלי, באמצעות דובר תנועתו, דרישה שאתנצל על דברי. מר אולמרט, אולי תסביר לחסיד השוטה החדש שלך שהפעם הוא טעה בכתובת. לשבך אומר, שאתה הבנת זאת כבר מזמן.

המארח שלך, עו"ד שרגא, כרכר סביבך במהלך הכנס כמו טווס אדום, באופן מעורר בחילה. כדי ליצור מסך עשן, חזרת בנאומך לדבר על הפשע המאורגן ועל האלימות שפשתה בכל חלקה טובה במדינה; אולי ניסית בדרך צינית להעלות את הנושא מחדש על סדר היום הציבורי ולמחוק שנים רבות של שחיתות שדבקו בך. אבל לא יכולת להתעלם לגמרי מנושא המאבק בשחיתות. פנית אל הציבור ואמרת, בין השאר: "יש תחושה חזקה מאוד שהמערכות הציבוריות אינן נהנות מנקיון כפיים ומנקיון דעת. אין להשלים עם סטיות מהנורמות של החוק." על כך אוכל לומר רק: ראו מי שמדבר – הטובל הראשי המחזיק בידיו הרבה שרצים. ציפיתי בעניין רב לדברי הסיכום של חברך הוותיק, העיתונאי דן מרגלית, שכיכב גם הוא בכנס. מרגלית הציע לך בשעתו לדאוג לכך שנושא השחיתות יילמד בבתי הספר. מעניין לדעת מדוע לא שמעת בקולו. כידוע לך, הוא מאמין שאתה אדם מוסרי; לכן הוא מעניק לך רוח גבית. כל הכבוד על כך שהצלחת "לעבוד" גם עליו ועל חבריך העיתונאים האחרים. **(הערה מאוחרת: הרוח הגבית של מרגלית, אגב, הסתיימה מזמן. העיתונאי הוותיק, ידידו של**

אולמרט במשך עשרות שנים, שינה כיוון בשנה האחרונה ובאומץ לב עיתונאי הפך לאחד מגדולי מבקריו.)

מר אולמרט היקר, בסוף השבוע אולי היתה לך נחת כשפורסם שמחירי ציוריה של רעייתך, עליזה, זינקו פי ארבעה ויותר. שנינו צחקנו בלבנו, כי אנו יודעים היטב שבמרוצת השנים נרכשו רבים מהם על ידי גופים כלכליים ואילי הון מקומיים וזרים במחירים גבוהים בהרבה מערכם הממשי, בניסיון לרצות אותך ולהתקרב אליך.

ולסיום, אדוני: אני רוצה לבשר לך שיש כבר אור בקצה המנהרה. מתברר שלא כל אזרחי המדינה שוטים ואדישים. הולך וגדל מספר האנשים שמבינים כבר, מי פחות ומי יותר, כי בראש המדינה עומד היום אדם מושחת עד היסוד, רקוב מבחינה מוסרית, חסר מעצורים בכל הנוגע לשמירה על החוק. לא אתה האיש שתטיף לנו מוסר בכל הנוגע לשמירה על שלטון החוק.

מושחת, נמאסת!

מכתב פומבי אל ראש הממשלה אולמרט
פורסם ב־26 באוגוסט 2006

אהוד שלום,

לפני כשבוע ימים פניתי אליך באמצעות האתר "חדשות מחלקה ראשונה" (Nfc) בדרישה שתפרוש לאלתר מתפקידך, הן בגלל המחדלים והכשלים שנחשפו במלחמה והן בגלל כמה חקירות פליליות שמתנהלות נגדך. יעצתי לך לפרוש מיוזמתך, בטרם תנחת עליך פורענות ציבורית ופוליטית בלתי הפיכה, שתביא לסילוקך בבושת פנים. הזכרתי לך שאתה שקוע עד מעל לצווארך בשתי ביצות טובעניות: ביצת המלחמה הכי כושלת שניהלה מדינת ישראל מאז הקמתה וביצת השחיתות הגואה, שאתה הפכת לסמל הנקלה שלה. ביצות אלה מתמזגות לכדי ימה אחת, שכל הנוכלים זורמים אליה, והיא עדיין אינה מלאה.

האמת, לא היה לי ולו שמץ של אשליה שתיענה לבקשתי, שתלך הביתה ותסתלק לצמיתות מהחיים הפוליטיים, שהרי אלה היטיבו איתך לאורך השנים ושימשו לך כמקפצה לצבירת מיליוני דולרים – הון שהופך אותך לחבר של כבוד באלפיון העליון במדינה.

עשית כבר לביתך מקופת המדינה מעל ומעבר. הגעת לא רק למנוחה, אלא גם לנחלה, נחלה יקרה מאוד. שתי פרשיות השחיתות שנחשפו לאחרונה – מכירת ביתך הישן ביוקר ורכישת ביתך החדש בזול – הן

ביטוי מוחשי לכך. עכשיו אתה יכול לחזור ולעשן את הסיגרים האיכותיים שלך ולכתוב את זיכרונותיך באחד מעשרות העטים הנובעים היקרים שקיבלת כשוחד במהלך שנות פעילותך במישור הממלכתי והמוניציפלי.

לא ציפיתי שתטה אוזן קשבת גם לזעקותיהם של הורים שכולים וחיילים משוחררים, שקראו לך, לשר הביטחון עמיר פרץ ולרמטכ"ל דן חלוץ להתפטר לאלתר מתפקידכם. אני יודע שאינך נמנה עם זן המתפטרים ושתעשה הכול כדי לשרוד. יהירותך, שהולידה כמה אסונות במלחמה האחרונה, תכתיב לך מהלכים שנועדו לאחז את עיני האזרחים, שרובם שרויים במרה שחורה מאז שהחלה המלחמה, תוהים ובוהים ומתקשים לעכל את מה שעבר עלינו בשבועות האחרונים תחת הנהגתך כקברניט המדינה.

חשבת לעצמך שאם תעמוד על דוכן הנואמים בכנסת ותודיע בנאום מרגש, מלא פאתוס, מול פני האומה, שאתה נוטל אחריות על מה שאירע במלחמה, האזרחים יעריכו את אבירותך המדומה. אך לציון בא הגועל. נראה שלא הבנת שמי שלוקח על עצמו את האחריות, חייב לשאת בתוצאות של מעשיו ולרדת מיד מן הבמה. במקום זאת, התחלת להפעיל ספינים מכוונים ותרגילים מסריחים, בניסיון לבלבל את הציבור ולהעניק לו את התחושה שפעלת כראוי בנסיבות הקיימות. אנשיך הפיצו רשימה שמית של אישים האשמים, לדעתך, במה שאירע בצפון, בחזית ובעורף. נכללו בה שמות של אישים שכיהנו בשנים האחרונות בתפקידים ממלכתיים בכירים: אהוד ברק, בנימין נתניהו, שאול מופז, משה (בוגי) יעלון. כעת נוספו לה גם שמותיהם של בעלי תפקיד מכהנים: עמיר פרץ, דן חלוץ, אלוף פיקוד צפון אודי אדם, ואחרים. ייתכן שכולם נושאים באשמה, אך האמת היא שהאשמה הזאת מוטלת בראש ובראשונה עליך.

הדבר החמור מכול הוא ניסיוןך הציני להכפיש את

אריאל שרון, ראש הממשלה לשעבר, פטרונוך הפוליטי בממשלה הקודמת, שזה כמה חודשים שוכב מחוסר הכרה בבית חולים ואינו יכול להגיב על ההאשמות שמוטחות בו. אינך היחיד: רוב מקורביו בגדו בו גם הם. האדלרים התייצבו לימינך, על אשבון משלם המסים, כדי לסייע לך בפעולות ההסחה שאתה מתכנן. פרשני החצר שלך הפכו לפסיכולוגים בשקל וטרחו להסביר ששרון נמנע מעימותים חזיתיים עם החיזבאללה משום שסבל מ"תסביך לבנון" מאז מלחמת שלום הגליל בראשית שנות השמונים.

אגב, אין זו הפעם הראשונה שאתה בוגד בשרון. מיד אחרי שנכנסת לתפקידך כראש ממשלה, התנתקת ממשפחת שרון. דן מרגלית, החסיד החכם שלך, יעץ לך בטורו **במעריב** לא להתקרב ל"משפחה המושחתת", מחשש שחלילה ידבק בך הרבב; וכדי להעניק לך לגיטימציה בתחום ניקיון הכפיים, הציע לך למנות כשר בממשלתך את עו"ד אליעד שרגא, מנהיג התנועה לאיכות השלטון, שמתפרנס יפה מהשחיתות. מרגלית הרבה לראיין את שרגא בתוכניותיו בטלוויזיה. הבושה של הג'ינג'י אבדה כבר מזמן.

הגיע הזמן שאומר לך, למרגלית ולשרגא: בהשוואה אליך, שחיתותו של שרון מחווירה. הוא לכל הפחות לחם במלחמות ישראל וסיכן את חייו פעמים רבות. אתה, לעומת זאת, מעולם לא לחמת בשדה הקרב, ואינך ניחן לא בתבונה ולא ברגישות ביחסך ללוחמים. לראיה, בעיצומם של הקרבות דאגת להכריז – אולי בהשפעת רעייתך עליזה, שעשתה אתנחתה קצרה ממכירת ציוריה במחירים מופרזים לאילי הון שחפצים ביקרך – שתוכנית ההתכנסות עדיין חיה ונושמת. עשית זאת במצח נחושה ובחוסר רגישות, בעת שמאות חיילים תושבי התנחלויות בגדה לחמו בחזית בצפון. חלקם, למרבה הצער, נהרגו במלחמה. בשבועיים האחרונים עשית מאמצים בלתי נלאים להרוויח זמן ולמנוע את הקמתה של ועדת חקירה

ממלכתית שתבחן את כל היבטי המלחמה הארוכה הזו. מאחורי גבו דאגת להשמיץ את שר הביטחון, אך בפומבי התחבקת איתו, כדי להפגין חזית אחידה. הבנת היטב שאתם תלויים זה בזה ושאתם תיפרדו, אתם עלולים להיתלות זה לצד זה. לכן אפשרת לו, בהסכמה שבשתיקה, להקים ועדת בדיקה בראשות אחד מיועציו, רביאלוף במילואים אמנון ליפקין־שחק. הוועדה אמורה היתה להימנע מלחקור את הדרג המדיני. והרי בכך אתה מעוניין יותר מכול, בניסיוןך להיחלץ יבש וללא רבב מן הביצה שלתוכה שקענו.

אנשים מטעמך פעלו בשיטות סמויות כדי לתקוע טריז בין קבוצות החיילים המשוחררים וההורים השכולים, שהתייצבו מול משרדך בקריית הממשלה בירושלים. במקביל, מליצי יושר מפוקפקים התראינו בשליחותך בכלי התקשורת ויצאו נגד הקמת ועדת חקירה ממלכתית, בנימוק ש"צפויה סחבת ממושכת". ראשי המדינה, נטען, לא יוכלו למלא כראוי את תפקידם תחת עננה של חקירות מלוות בפרקליטים. לכן, קבעו צדקנים אלה, לכל היותר יש להקים ועדת בדיקה נוספת, לצד ועדת ליפקין־שחק. חלילה, לא ועדת חקירה נשכנית בראשות שופט, אלא ועדה שתמונה על ידך ותבחן כמה נושאים הקשורים לתפקוד הדרג המדיני. נושאים אלו שינוסחו על ידך ועל ידי חבריך לממשלה, רובם בוגרי מנזר השתקנים. הצדקנים. רק שכחו לציין האם אתה אמור להיות מעורב גם בניסוח מסקנות הוועדה הזאת.

עמותת אומ"ץ, שקראה את המפה, הקדימה את גלי המחאות הנוכחיים וביקשה ממך כבר לפני כשבועיים להקים ועדת חקירה ממלכתית. על פי החוק צעד זה הוא בסמכותך ובסמכות הממשלה. לא טרחת אפילו להשיב על פנייתנו זו. אופייני לך. לכן החלטנו להגיש עתירה לבג"ץ, באמצעות עורכי הדין פרופ' מיכאל קוריןאלדי ושמואל שנהר – בעבר מנכ"ל

התנועה לאיכות השלטון – כדי לכפות זאת עליך. בעתירתנו, ביקשנו מבית המשפט העליון להוציא צו ביניים להשעיית פעילותה של ועדת ליפקין־שחק. זאת במקביל לבקשתנו להקים ועדת חקירה ממלכתית. העתירה היתה אמורה לידון ביום ראשון הקרוב, בשעה שהממשלה בראשותך מתעתדת לקבל החלטה סופית בעניין אופי הוועדה. בין לבין, ולאחר הגשת העתירה, נאלצה ועדת ליפקין־שחק להשעות את עבודתה, ואתה נאלצת לבחון הקמת ועדת חקירה ממלכתית.

דובריך החרוצים מדי הפיצו בימים האחרונים "הדלפה", שלפיה אתה תומך בהקמת ועדת חקירה ממלכתית. מתוך היכרותי איתך, אני מתקשה לקנות זאת. בעצם, ממך לא הייתי קונה גם מכונת חדשה. אני ממתין בקוצר רוח לראות האם בכוונתך לשלוף מכיסך ברגע האחרון שפן כלשהו, או בעל חיים אחר. בימים האחרונים ניסית לשדר עסקים כרגיל. נמנעת אמנם מלפגוש הורים שכולים, בעיקר אלה שילדיהם נפלו ביממה האחרונה למלחמה, אחרי שכבר הוחלט על מועד הפסקת האש. אולם הרבית לבקר בצפון, התחבקת עם ראשי עיריות ועם חברי המועצות האזוריות והמקומיות, לחצת את ידי הפצועים בבתי החולים ושוחזת עם תושבים. לא שכחת לשחרר "בלון": סיפרת כי מימים ימימה, אתה נוהג לבלות את חופשותיך בצפון המדינה. מוזר. לי דווקא ידוע שעד לבחירתך לראשות הממשלה הרבית לנסוע לחופשות בחו"ל.

בעיצומה של המלחמה קראת בפומבי, בגאווה בלתי מוסתרת, מכתב ששלח אליך אב שכול אשר ביקש לחזק את ידיך. עכשיו מפגינים הורים שכולים ודורשים ממך להתפטר. כדי לאותת לך על מהות כוונתם הם עלו לקברה של גולדה מאיר, בדרכם להפגין מול משרדך. גולדה פרשה, באיחור, אחרי מלחמת יום הכיפורים. לך יש מלחמה אחרת שתוביל לפרישתך

הבלתי נמנעת: "מלחמת יום הסיפורים".
 ייתכן שלא תאולץ לפרוש כל עוד ועדת החקירה או
 ועדת בדיקה כלשהי ימשיכו בעבודתן. ברור לי
 שבמקרה כזה תנסה לפעול בדרכים שונות כדי למחוק
 מזיכרוננו את הדי המלחמה. למען המטרה של
 הישרדותך האישית, אתה מסוגל לנקוט באמצעים
 הפסולים ביותר בלי לעשות חשבון לאיש. אבל אל
 תשלה את עצמך שתשרוד לאורך זמן. ביצת השחיתות
 תטביע אותך מוקדם מכפי שאתה משער.

בימים האחרונים הבנת מה עומד לקרות. אתה
 תוזמן לחקירה יסודית אצל מבקר המדינה, שישאל
 אותך על הבית שקנית - עסקה שיש בה חשד לכאורה
 של קבלת שוחד בשווי מאות אלפי דולרים. אין ספק
 שפרשת השחיתות הזאת תגיע לבסוף לשולחנו של
 היועץ המשפטי לממשלה, אשר יורה על פתיחת חקירה
 משטרתית. כדי ליצור את התשתית לכך, עמותת אומ"ץ
 כבר הגישה תלונה רשמית בנדון ליועץ המשפטי
 לממשלה ולראש אגף החקירות במשטרה.

מצפה לך חקירה גם בנושא המינויים הפוליטיים
 שביצעת ברשות לסיוע לעסקים קטנים במשרד התמ"ת,
 ביניהם תפקיד שהענקת לחברתו לחיים של שר האוצר,
 אברהם הירשזון - מלחך פנכתך הקבוע ושותפך לדברי
 עבירה. להזכירך, בגין מינויים דומים הוגש כתב
 אישום נגד השר לביטחון פנים לשעבר, צחי הנגבי,
 שמסייע לך בתוקף תפקידו כיו"ר ועדת החוץ
 והביטחון. ואולי לא לזמן רב: עו"ד בועז ארד,
 פרקליט עמותת אומ"ץ, פנה השבוע אל יו"ר ועדת
 הכנסת, רוחמה אברהם, בדרישה שתפעל להשעייתו של
 הנגבי.

אתה מסובך בפרשות שחיתות נוספות הקשורות
 לאחריותך על מינהל מקרקעי ישראל ומרכז ההשקעות
 במשרד התמ"ת. פרשות אלה מצויות בשלבי טיפול.
 וזה עוד לא סוף הפסוק. בארסנל של עמותת אומ"ץ
 נאגר חומר על פרשות אקטואליות נוספות, שטרם

נחשפו.

לסיום, אני רוצה להציע לך לא לסמוך על נאמנותו של שר המשפטים החדש, מאיר שטרית. השר הקודם, חיים רמון, חברך הקרוב ובן בריתך הפוליטי, היה אמור לשמור על האינטרסים שלך, אבל מעד, נאלץ לפרוש מתפקידו ועומד עתה לדין. שטרית, לעומת זאת, נפגע מאוד - כפי שהתרשמתי משיחות עמו - מכך שבשעתו העדפת על פניו את הירשזון בתפקיד שר האוצר. כפיצוי על העוול שגרמת לו, העברת לתחום אחריותו את מינהל מקרקעי ישראל. צחוק הגורל הוא שדווקא החלטה זו עלולה להיות לך לרועץ, לנוכח החקירות שעורכים בימים אלה גורמי אכיפת החוק על התנהלות מוסד זה.

בחרת בשטרית לתפקיד שר המשפטים אולי משום שרצית למנוע דיון מחודש בפרשת רוני בריאון, כיום שר הפנים, שבעבר כיהן יומיים בתפקיד היועץ המשפטי לממשלה, כחלק מתרגיל מסריח שהסעיר בשעתו את המדינה. לך היה חלק סמוי בתרגיל הזה. ואולי העדפת את שטרית כדי לחסל אופוזיציה פנימית, שהרי הוא תבע להקים ועדת חקירה ממלכתית ואחר כך גמגם וחזר בו.

שטרית יעשה הכול, לרבות ריצוי בית המשפט העליון, כדי לקצר את תקופת כהונתך. הוא חותר לרשת אותך. זכור את אמרת הלל הזקן: "על דאטפת אטפוך, וסוף מטיפיך יטופון"; שטרית יזנח אותך כפי שאתה בגדת באחרים.

מציק לי רק דבר אחד: למי תגיש את מכתב התפטרותך אם וכאשר יגיע היום המיוחל? מה יהיה אם קצב ייאלץ לפרוש מתפקידו ולעמוד לדין בגין פרשות המין? האם תיאלץ להתבזות בפני יו"ר הכנסת, דליה איציק, שלכאורה אמורה למלא את מקומו?

אתה מכיר אותה היטב ויודע כמוני שהיא אינה טלית שכולה תכלת, אלא זיקית צבועה מסוג נדיר

אפילו בארצנו הקטנטונת. כלפי חוץ ולצורכי צבירת פופולריות, היא דרבנה אותך באחרונה לכוון ממשלת חירום. מאחורי הקלעים, לעומת זאת, היא פעלה להקים ממשלה חליפית בראשותו של שמעון פרס, המועמד הנצחי. קיימת גם האופציה שפרס יהיה הנשיא, והיא תהיה הנשיאה בפועל. לעומת זאת, ייתכן שגם היא לא תאריך ימים בתפקידה: אולי ייערכו בחירות חדשות לכנסת, או אולי גם היא תיאלץ לפרוש מתפקידה, בגלל ענייני טוהר מידות. כך ייסגר המעגל: מפלגת קדימה תוסיף לצעוד במהירות אחורה, לעבר המדרון, ואתה – כמי שנוטל אחריות על הכול – תהיה הראשון בשורה. חוסנה הביטחוני והמוסרי של המדינה, שנפגע אנושות בשנים האחרונות, רק ירוויח מכך.

אתה פחדן סדרתי

מכתב פומבי אל ראש הממשלה אולמרט
פורסם ב־2 בספטמבר 2006

אהוד שלום,

בסדרת מאמרים שפרסמתי בחודשים האחרונים באתר העצמאי "חדשות מחלקה ראשונה" (Nfc) דנתי בתכונותיך השליליות הרבות, בניסיון להתריע שאינך כשיר למלא תפקיד כה הרה גורל של ראש ממשלת ישראל, שביכולתו לחרוץ את גורל המדינה ואזרחיה. על יסוד היכרותנו הממושכת ומעקב צמוד אחר פעילותך הציבורית – שתמיד השכלת, בדרכים עקלקלות, לשלב בינה לבין עסקים פרטיים – קבעתי שאתה מושחת, עבריון, שקרן, שרלטן, יהיר, פוזז, נצלן, ערמומי, נהנתן, מאחז עיניים, כפוי טובה, גונב דעת, מניפולטור ובעל פה גדול. תכונות אלה ותכונות שליליות נוספות מקרינות על אורחותיך והתנהגותך.

קוראים לא מעטים הסתייגו מדברי וכעסו עלי. סברו שאני מגזים בתיאורים אלה וטענו כי לא ייתכן שכל התכונות המגונות הללו מתקיימות באדם אחד. חלקם מן הסתם אולי הצביעו עבורך, ומניחים שאני רודף אותך על לא עוול בכפך. מספר התמימים במדינה רב מדי.

שליחים אלמונים שלך לדבר עבירה, נעדרי אומץ להזדהות בשמם האמיתי, חירפו וגידפו אותי עד כדי רצח אופי, ומן הסתם יעשו זאת – אולי תמורת

תשלום – גם בתגובה למכתב זה. אתה הרי לא רגיל לעיתונאים השוחים נגד הזרם העכור שלך ומבכר מלחכי פנכה וחנפנים. מי ששווה נגד הזרם העכור שלך, דינו הכפשה או נידוי, כפי שאפרט בהמשך.

המלחמה האחרונה טפחה על פנינו והפכה את ישראל בתוך חודש ימים למדינה שונה. אין לי עניין לטפוח לעצמי על השכם ולומר: "הזהרתי אתכם מפני אהוד". עידן האזהרות תם. כעת חובתי היא לעשות הכול כדי שתתלק בהקדם ובבושת פנים מהבימה הפוליטית ותשחרר אותנו מעולך.

מלחמה זו דרדרה אותנו שנים אחורה, הורידה את מפלס מצב הרוח הלאומי ועוררה ספקות לגבי כושר ההרתעה של צה"ל ומוכנות העורף. תנוח דעתך, אהוד: זיכרוננו הקצר של הציבור – חולשה שעזרה בעבר לאישי ציבור להיחלץ ממצבים לא נעימים – לא יסייע לך הפעם. השבר גדול מדי, והוא ילך ויתעצם עד שתפנה את כיסאך ותשחרר אותנו מעול התנהלותך המושחתת. אל תתבשם מכך שלא קמה תנועת מחאה של רבבות אזרחים, ואל תתפתה לחשוב שבעזרת ספינים, יועצי אחיתופל והשקרים שאתה מפזר על ימין ועל שמאל תצליח לשרוד.

המשנה שלך, שמעון פרס – שקרן ותיק, בעל פנקס קבלות בתחום הזה – סייע לך בימים האחרונים לתחמן את תושבי הצפון, כשסיפר שהצליח לגייס מאות מיליוני דולר לצורכי שיקומם. אתה עצמך התרוצצת השבוע בגליל, תעתעת בתושבים ובראשי המועצות, פיזרת – כדרכך – הבטחות סרק ולא שכחת לשבח את פרס על הביצה שטרם נולדה. ספק אם היא תיוולד. מי כמוך יודע שלא עולה כסף לפזר הבטחות. אתה בטח זוכר שלפני כמה שנים גייס פרס מאה מיליון דולר להקמת אוניברסיטה בגליל. עד היום לא נפתחו שעריה, ולא הונחה לה אפילו אבן פינה.

פרס מתנגד להקמת ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת

מחדלי המלחמה, ולא בכדי: הוא חפץ, כפי שהוא מצהיר חדשות לבקרים, שהממשלה בראשותך תכהן עד תום הקדנציה שלה. אני, במקומך, לא הייתי סומך עליו בעיניים עצומות. ברגע שירגיש שאתה נחלש – הוא ינטוש אותך. דליה איציק תדבר בפומבי על ממשלת חירום לאומית, אך מאחורי גבך תנסה בהזדמנות ראשונה לכוון ממשלה חליפית בראשותו של פרס. היא שולטת בו, ומבחינתה הוא יכול לשמש לה מקפצה לתפקיד מנהיגותי בכיר. היא חולמת להפוך לגולדה שנייה. בשלב זה, היא תסתפק אולי בתפקיד של נשיאת המדינה בפועל, במקרה שמשקצב יושעה. יו"ר ועדת הכנסת, רוחמה אברהם, כבר מנסה לסלול לה את הדרך למינוי הזה.

המלחמה האחרונה חשפה תכונה נוספת שלך, שהצלחת להסוות במשך כל השנים: אתה פחדן מועד. חשדתי בכך מאז שנמנעת מלהגיש נגדי תביעות דיבה לאחר שחשפתי את מעלליך הגלויים והסמויים וכיניתי אותך, שחור על גבי מסך, "הפוליטיקאי המושחת ביותר בתולדות המדינה". אבל כיום, בתום המלחמה, התגלית כפחדן מסוג בזוי הרבה יותר. הורים ששכלו את בניהם ביקשו כמה פעמים להיפגש איתך כקבוצה, אבל התחמקת מכך בשיטתיות. עוזריך הודיעו לאנשים האומללים האלה, שעולמם חרב עליהם, שאתה מוכן להיפגש רק עם כל זוג הורים בנפרד. תתבייש לך, פחדן שכמוך. אתה סבור שאינני מכיר את השטיקים שלך? אתה פוחד להתעמת עמם כקבוצה, שמא יצליחו לחשוף את התחסדותך וצביעותך, ומעדיף לנסות "לסבן" בתורו כל זוג הורים שיישב מולך.

התנגדותך האובסיבית להקמת ועדת חקירה ממלכתית מקדשת בעיניך את כל האמצעים הלא-כשרים ומעידה כאלף עדים על פחדנותך. אתה פוחד שהאמת שתיחשף באמצעות ועדה מעין זו תגלה את קלונך ברבים ותביא להדחתך מתפקידך ולקטיעת הקריירה הפוליטית המפוקפקת שלך, שהפכה אותך למיליונר.

אל חשש, גורלך לא יהיה כגורלו של אריק שרון בתום מלחמת לבנון הראשונה. הוא הודח מתפקיד שר הביטחון, אך חזר בגדול; אתה תודח מראשות הממשלה בתום מלחמת לבנון השנייה – ולא תחזור, אפילו לא בקטן.

במסיבת עיתונאים שכינסה השבוע עמותת אומ"ץ, הסבירו עורכי הדין פרופ' מיכאל קורינאלדי ושמואל שנהר, שעתרו בשמה לבג"ץ בדרישה שיורה על הקמת ועדת חקירה ממלכתית, כי ועדת הבדיקה הממשלתית שהקמת ואיישת איננה חוקית. זאת הן משום שהממשלה לא אישרה מראש את הקמתה ואת הרכב חבריה, והן משום שבראשה לא עומד שופט (מכהן, או בדימוס). אבל כדרכך מימים ימימה, אתה מתעלם מסעיפי החוק ועוקף כללים של מינהל תקין.

אגב, באותה מסיבת עיתונאים קבלתי על כך שבאחד מסיוריך האחרונים דיברת בגנות תושבי תל אביב, שישבו בבתי קפה בזמן שמאות אלפי תושבי הצפון שהו במקלטים מאימת מטחי הקטיושות. נראה שעשית זאת בעצת היועץ אהיתופל ספין, בשיטה המקיאולית של "הפרד ומשול". אבל אנו כבר יודעים, בזכות עמיתי יואב יצחק, היכן היית אתה באחת השבתות בעיצומה של המלחמה, כאשר מספר חללינו הלך וגדל משעה לשעה. בליל אותה השבת נכחת באירוע חברתי בתל אביב. למחרת בבוקר אירחת במעונך בירושלים, בזה אחר זה, שני אילי הון – מקומי וזר – שהיו מחוברים אליך בעבר, ואולי יהיו מחוברים אליך בעתיד. מדוע שהמלחמה תפסיק את התככותך בהם?

בשל יחסי הגומלין המשתלמים שלך עם אילי ההון, התעקשת שאברהם הירשזון יכהן כשר האוצר ומנעת מעמיר פרץ את התפקיד, מתוך חשש שהוא ישמור על קופת המדינה ויפריע לך להמשיך במעלליך. העדפת להפקיד בידי חסרות הניסיון את משרד הביטחון. התוצאות ניכרו במלחמה. בהזדמנות הראשונה תפודך אותו לאחד משעירי העזאזל שלה, יחד עם הרמטכ"ל,

רבי־אלוף דן חלוץ. שניהם כבר חשים שאתה נושף בעורפם. בגלל פחדנותך, אתה עושה זאת באמצעות "מקורביך". אין לך אומץ לצאת בגלוי נגד שר הביטחון בשל תמיכתו בהקמת ועדת חקירה ממלכתית. במקום זאת, אתה שולח אנשים מטעמך להודיע שהצעתו דבילית ומעידה על חוסר ביטחון עצמי.

מעל בימת הכנסת, בנאום לאומה, אמרת במפורש שאתה נוטל אחריות בלעדית על כשלי ומחדלי המלחמה בחזית ובעורף. אני שואל אותך: מה הפירוש המעשי של הצהרתך החגיגית? אם כוונותיך אכן כנות – ואני לא חושד שהפכת לדובר אמת אחרי שנים כה רבות של אמירת שקרים – חובתך לעשות אחת מן השתיים: או להתפטר מיד, כפי שתובעים חיילי המילואים וההורים השכולים, או להסכים להקמת ועדת חקירה ממלכתית. אבל המציאות מלמדת שתמיד נהגת בחוסר אחריות. זו היתה אמירה של מס שפתיים מפיו של מי שלא תמיד שילם מס אמת. לא התכוונת למה שאמרת.

מה לך ולאחריות? תמיד הכזשת מעורבות בכל המעללים והעבירות שיוחסו לך. בעבר היו מקרים לא מעטים שבהם לא הבחנת בין אחריותך כאיש ציבור לבין התנהלותך האישית והעסקית. אך מה כבר ניתן לצפות מאדם שהוא גם שקרן וגם פחדן – שילוב קטלני, שעליו חל הכלל הבדוק "שומר נפשו ירחק". אבל אתה יודע שאני לא אתרחק ממך.

פחדנותך נוסקת באחרונה גם אל החקירות שבהן אתה נחשד לכאורה בביצוע מעשים פליליים אשר דינם כמה שנות מאסר. פרשת השוחד בסך מאות אלפי הדולרים, שניתן לך בעסקת רכישת ביתך החדש, עומדת להתפוצץ בקרוב. נראה לי שלא תצליח לצאת ממנה יבש.

התנפלותך האחרונה על מבקר המדינה לא היתה מקרית. עשית זאת בעקבות פרסום דו"ח המבקר, בראשית השבוע, שעסק במעורבותך במינויים

פוליטיים ברשות לסיוע לעסקים קטנים בתקופת כהונתך כשר התמ"ת. חרה לך שהמבקר העביר את הדו"ח שלו לעיון היועץ המשפטי לממשלה, כדי לבחון האם עברת עבירה פלילית. פניתי אל היועץ המשפטי בדרישה שלא תהיה איפה ואיפה בינד לבין השר לשעבר צחי הנגבי (כיום יו"ר ועדת החוץ והביטחון), שנגדו כבר הוגש כתב אישום בגין מינויים פוליטיים שביצע בתקופת כהונתו כשר לאיכות הסביבה.

לא רק בגלל פחדנותך נמנעת מלקחת אחריות גם במקרה הזה וטענת שלא היית מעורב במינויים. כעורך דין ממולח, אתה יודע היטב כי בניגוד לקבלת אחריות מדומה במישור המדיני והביטחוני, קבלת אחריות כאן משמעותה הודאה באשמה על כל המשתמע מכך.

תקפת את המבקר גם בגלל תגובתו הנמרצת ל"מינוי" שהענקת לו: לבחון את תפקודו של העורף במלחמה. ראשית, המבקר החל בביקורתו על מהלכי המלחמה בחזית ובעורף שבועיים קודם לכן; שנית, לא שמורה לך הסמכות להורות לו לחקור נושא זה או אחר. הממשלה רשאית לפנות אליו בבקשה ליתן חוות דעת, אך אין בסמכותה להורות לו לערוך בדיקה ולהגיש דין וחשבון. המבקר פועל באופן עצמאי ומדווח על ממצאיו לכנסת.

כל הסימנים מעידים שהתנפלותך על המבקר נועדה להרתיע אותו ואת אנשי צוותו לקראת זימוןך הממשמש ובא לחקירה בפרשת השוחד הכרוכה ברכישת הבית ברחוב כרמיה בירושלים. אל חשש, הוא לא נבהל ממך. פחדן אינו יכול להפחיד אחרים, אפילו אם יש לו פה גדול.

בסוף השבוע פרסם עיתון **הארץ** תחקיר על פעילותו השנויה במחלוקת של עו"ד אורי מסר, שותפך לשעבר במשרד הפרקליטים, שבמשך השנים ינק בהנאה מעטיני משרדי הממשלה והגופים הממלכתיים, המוניציפליים

והציבוריים שבראשם עמדת. מבקר המדינה עורך בחודשים האחרונים חקירה יסודית בעניינים אלה. עמותת אומ"ץ העבירה לו בשעתו מידע חיוני בנושא. כשיפורסמו הממצאים, כתבת התחקיר של **הארץ** תחוויר מולם.

נהניתי מאוד לקרוא את הכחשותיך החוזרות ונשנות לגילויים שנחשפו בעיתון. איך לא? הבנתי היטב מדוע אינך לוקח אחריות גם במקרה הזה: אתה חושש להפליל את עצמך.

אתה במצוקה אמיתית

מכתב פומבי אל ראש הממשלה אולמרט
פורסם ב־16 בספטמבר 2006

אהוד היקר,

אני מודע היטב לכך שנפילה מהפסגה אל התהום כואבת ויכולה להביא לריסוק איברים חיצוניים ופנימיים בגוף. היא קשה שבעתיים לאנשים יהירים, מתנשאים וגאווותנים מסוגך, החיים בתחושה שהם מוגנים ובלתי פגיעים.

צפיתי בך השבוע בטקס השבעת הנשיאה החדשה של בית המשפט העליון, השופטת דורית ביניש. ביניש ישבה לצדך במהלך הטקס, אך הקפידה לשמור על ריחוק ממך, לאו דווקא מטעמי הפרדת רשויות. אתה, מצדך, הקפדת לא להביט היישר אל שופטי בית המשפט העליון, שישבו מולך, אולי משום שאתה יודע שבמוקדם או במאוחר הם אלה שיאלצו לחרוץ את דינך, לשבט או לחסד.

אהוד, בקיעים נפערים בחומת קור הרוח שלך – קור רוח שעורר עד לא מזמן התפעלות רבה בקרב חסידיך השוטים, ההולכים ומתמעטים. בתקשורת דווח כי בערב שלפני הטקס יצאת מכליך בגלל התנהגותו של יו"ר מפלגת העבודה, שר הביטחון עמיר פרץ, שהסתלק מהדיון בממשלה על הצעת התקציב לשנת 2007. פלטת צרחות בלשכתך, בנוכחות השרים יצחק הרצוג ושלום שמחון. וכך גם בטקס עצמו: פניך היו נפולות, ועיניך הקרינו עצבות. נפשך אולי הקרינה

עוצמה מדומה, אך שפת גופך שידרה מצוקה אמיתית. הבחנתי כי לראשונה זה שנים, אתה שרוי במבוכה. לרגעים ניסיתי לרחם עליך, אך ידוע ידעתי את הכלל הבדוק: מי שמרחם על אכזרים, סופו שמתאכזר לרחמנים.

טקס ההשבעה היה רגע עלוב למדי בהיסטוריה של מערכת המשפט הישראלית. לא יכולתי שלא להתפלג כאשר שלפת מהכיס הפנימי של מקטורנך עט מהודר – אולי אחד העטים שקיבלת מאילי הון כמתנת שוחד – והגשת אותו לממלאת מקום נשיא המדינה, דליה איציק, שחתמה בו על כתב המינוי של בייניש.

דליה איציק מכהנת כממלאת מקום נשיא המדינה. כבר אינני יודע האם לבכות או לצחוק. הנאום המליצי שהיא קראה בטקס ברוב פאתוס יכול היה לעשות רושם רק על מי שלא מכיר את הצדיקה הקטנה הזאת מקרוב. מי שמתפתה לחשוב שלנגד עינינו הולכת וצומחת גולדה מאיר חדשה, ראוי שיבין שדברי החנופה שלה לבית המשפט העליון נאמרים בתקופה שהיא עצמה חשודה בפרשות שחיתות.

אני מכיר את איציק היטב, עוד מהימים שבהם כיהנתי בראש עמותת "אמיתי", גלגולה הקודם של עמותת אומ"ץ, שנאבקה למען מינהל תקין וטוהר המידות. בראשית שנות התשעים העבירה אלינו קבוצת מורות מירושלים מסמכים שלפיהם איציק – באותה העת מורה ירושלמית, פעילה מרכזית במפלגת העבודה, חברת כנסת לעתיד – הגישה למשרד החינוך דו"חות כוזבים על תשלומים המגיעים לה. במתק שפתייה, איציק ניסתה להבהיר לי שמדובר בילקוט כזבים של נשים המקנאות בה על הצלחותיה בשדה הפוליטי. העדפנו להעביר את ההכרעה אל היועץ המשפטי לממשלה דאז, מיכאל בן-יאיר, שבהתנהלותו ההססנית חילץ את איציק מן הבוץ הפלילי, כפי שחילץ בכירים אחרים במפלגתה שסרחו, ביניהם בנימין (פואד) בן-אליעזר.

אני מודה ומתוודה: עד לפני זמן לא רב, האפשרות שאיזיק תיבחר לכהן כיו"ר הכנסת ותשמש כממלאת מקום נשיא המדינה כלל לא עלתה בדעתי, אפילו לא במחוזות הפרועים של דמיוני. ערב בחירתה לראשות הכנסת הבעתי באתר "חדשות מחלקה ראשונה" (Nfc) חרדה מכך שהיא זו שתישא את הנאום הממלכתי בערב יום העצמאות. עכשיו הגדילה לעשות והשביעה את נשיאתו החדשה של בית המשפט העליון. אהוד, תרשה לי לספר לך שבשיחה טלפונית שניהלתי איתה לפני כחודש, לקראת פגישה רשמית בינה לבין נציגי עמותת אומ"ץ, לצורך דיון בכמה פרשות טעונות בירור שבהן היא מעורבת, זיהיתי אצלה שמחה לא מובנת לאידו של משה קצב. נדמה היה כאילו התופרת שלה כבר החלה להכין לה את החליפה שתלבש בעת מילוי מקומו.

בפגישה הרשמית, שהתקיימה בלשכת יו"ר הכנסת, נוכחתי לדעת שהמתק עדיין שרוי על שפתיה. איזיק הכחישה, במצח נחושה, את טענתנו כי במהלך כהונתה כשרת התקשורת רקמה "סידור" מיוחד לאיל ההון חיים סבן, שיאפשר לו להמשיך ולהחזיק בחבילת מניות בערוץ השני גם אחרי שרכש את השליטה בבזק. היא טענה כי ההחלטה גובתה על ידי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד דוידה לחמן-מסר, המטפלת בנושא הרגולציה. תרומה בסך מאה ועשרים אלף דולר שהעניק סבן לחבר קרוב של איזיק, שמעון פרס, בעת שזו עמדה בראש המטה שלו בפריימריז הפנימיים במפלגת העבודה, לא היתה קשורה כלל ל"סידור".

כשנאלצה איזיק לקטוע את הפגישה, כדי לקבל ממך הנחיות לקראת דיון בכנסת למחרת, חשבתי לרגע שאולי אתה כועס עליה על כך ש"סחבה" ממך את אחד מאילי ההון הרבים המקורבים אליך. אתה עצמך לא הספקת לסייע לסבן בסוגיה זו משום שנאלצת לנטוש את משרד התקשורת לטובת משרד התמ"ת. אבל המשרד החדש שימש עבורך כר נרחב יותר לחיבור בין הון

לשלטון.

אהוד, אני משוכנע שאתה לא היית מסכים לקבל מסבן תרומה למטה הבחירות של מפלגת קדימה. אצלך, עידן התרומות למטה המפלגה כבר הסתיים מזמן. מה הפלא, הרי מצאת ערוץ טוב יותר, ישיר, לקבלת תגמולי שוחד מאילי הון: באמצעות שכר טרחה המשולם לעו"ד אורי מסר, בעלה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה ושותף לשעבר למשרד הפרקליטים הירושלמי. במשך השנים הקפדת לשמור איתו על קשרים הדוקים מאוד. שנינו יודעים מדוע נהגת כך, ומדוע נהנה מסר מגישה חופשית ללשכת ראש הממשלה. עניין זה טעון אף הוא חקירה.

הואיל והסבריה הדחוקים של איציק לא שכנעו אותנו, עמותת אומ"ץ פנתה באחרונה אל היועץ המשפטי לממשלה בבקשה להורות על פתיחת חקירה משטרתית נגדה, בחשד לקבלת שוחד מסבן. אם לשפוט לפי אופי תגובתה, ספק האם היא ראויה בכלל לשמש כממלאת מקום נשיא המדינה: איציק צלצלה בהיסטריה למערכות העיתונים ואיימה בהגשת תביעת דיבה נגד כל כלי תקשורת שיעז לפרסם את דבר הגשת התלונה. האמן לי, אהוד, אתה יכול ללמוד ממנה רבות בתחום הזה, מה גם שהפה הגדול שלה מפיך לא רק מרגליות, אלא גם איומים; כך עשתה כשטלפנה אלי ודרשה שאתנצל בתוך שעתיים, אם איני חפץ להיתבע על ידה בגין הוצאת דיבה. הודעתי לה שמספיקה לי דקה אחת כדי לסרב לה.

ובכל זאת, כעבור כמה ימים הופתעתי לשמוע מהיועץ המשפטי לממשלה, במכתב שהופץ גם לכלי התקשורת, שאין הוא מוצא לנכון להורות על פתיחת חקירה בנושא תרומתו של סבן, כי "הסידור" המדובר נתקבל על דעתה של המשנה לו, עו"ד לחמן-מסר. ההחלטה נראתה לי מוזרה, בעיקר לאור העובדה שטרם נסתיימה חקירת המשטרה בחשד שפרס קיבל תרומות אסורות למטה הבחירות שלו - חקירה שהחלה בעקבות

דו"ח שפרסם מבקר המדינה. ואם במבקר עסקינן, עיתונאית מערוץ שבע ועיתון **הצופה**, שראיינה אותי על פרשת התרומה, פנתה אליו השבוע בתלונה נגד לשכת היועץ המשפטי לממשלה, בטענה שהכשרת "הסידור" עם סבן בוצעה על ידי עו"ד לחמן-מסר, שבעלה הפרקליט מקיים קשרים הדוקים עם אילי הון שונים.

טועה איציק אם היא חושבת שמותר לה לברך על המוגמר, ואני במקומה גם לא הייתי רץ להודות לבורא העולם על שנחלצה בשלום מהפרשה הזאת. מאגרי המידע של עמותת אומ"ץ בעניינה טרם התרוקנו. זכור את הכלל: כל הנוכלים זורמים לים, אבל חרף מספרם הרב, הים אינו מלא.

בכל מקרה, נדמה שאתה סומך עליה יותר מדי. איציק היא שילוב הרסני של חנפנית אובססיבית ותכנית מדופלמת. כשתיחלש, היא תנעץ בך את ציפורניה, ובהזדמנות הראשונה גם את סכיניה. הזהרתי אותך, אהוד, ועוד בהתנדבות. אתה רואה, לפעמים אני רוצה בטובתך.

בקצהו השני של שולחן הנשיאות, בטקס שבו הוסמכה השופטת בייניש כנשיאתו החדשה של בית המשפט העליון, ישב שר הבינוי והשיכון, מאיר שטרית, המשמש כממלא מקום שר המשפטים מאז שחיים רמון, חברך הקרוב ובן בריתך לתרגילים מסריחים, גלגל את לשונו לתוך הפה הלא נכון. דע לך, שטרית הוא נחש לא קטן. חיוכו המבויש מטעה. מאחוריו מסתתר סכינאי לא קטן. האמן לי, לא הייתי קונה ממנו אפילו מכונית חדשה עם מסמכי בעלות מקוריים. הוא פשוט לא אמין, ואתה - בחושיך הערמומיים והמחודדים - מן הסתם יודע זאת.

אם זה מנחם אותך, לשטרית ולך יש קו אופי משותף: גם הוא, כמוך, אינו נאמן לפטרוניו. כך נהג בשעתו ביחסיו עם דוד לוי, אחרי שהפציר בלוי בנוכחותי שיסייע לו להיבחר לכנסת; וכך עשה

לבנימין נתניהו, שפעל למינויו כשר שני במשרד האוצר, אחרי שאריק שרון הואיל אך בקושי לצרף אותו כשר בלי תיק לממשלתו הראשונה, וגם זאת רק בגלל נימוקים הקשורים למוצאו העדתי.

אני מכיר היטב את שטרית, וגם שוחחתי עמו באחרונה כמה פעמים. דע לך: הוא לא יסלח לך על שהפרת את הבטחתך למנותו לתפקיד שר האוצר. עשית זאת רק בשל רצונך שאברהם הירשזון, נושא כליך, יכהן במשרה הזאת ויטיב עם אילי הון שאתה חפץ ביקרם. באותה הזדמנות, הפקרת את ביטחון המדינה בידי חסרות הניסיון של עמיר פרץ, כדי להרחיק גם אותו ממשרד האוצר.

אהוד, ממשלתך כבר אינה ממשלה של הון ושלטון, אלא של הון בתוך השלטון. שטרית מחזיק בכיסו רשימה של אילי הון משלו, שאינה בהכרח תואמת את שלך, והוא מחויב להם. יתר על כן, הוא רוצה לרשת אותך. הוא אחד מאלה הסבורים שנולדו להיות ראש ממשלה ושניתן להפקיד את המדינה בידיהם. לא בכדי תמך בגלוי, כשהיה עדיין רק שר הבינוי והשיכון, בהקמת ועדת חקירה ממלכתית שהרכבה ייקבע על ידי נשיאת בית המשפט העליון. אך לאחר שהפקדת בידי באורח זמני, את משרד המשפטים, שינה את עמדתו ודיבר בזכות הקמת ועדת בדיקה ממשלתית בראשות שופט בדימוס, בתנאי שהוא עצמו ינסח את כתב המינוי שלה.

גורלך אינו שונה מזה של זאב העומד בראש להקה: כל עוד הוא מתפקד, כל חברי הלהקה ניצבים מאחוריו וסרים למרותו; אך אם חלילה ייפצע, למשל על ידי צייד, יתנפלו עליו. עכשיו תחשוב על דליה איציק ועל מאיר שטרית: כמו חברי להקת הזאבים, הם סרים למרותך כל עוד אינם מריחים דם. כשתיפול, לא יושיטו לך יד. הם יטרפו אותך.

ספק רב האם שטרית יזיל דמעה אם היועץ המשפטי לממשלה יקדים את ועדת הבדיקה ויחליט להגיש נגדך

כתב אישום באחת מפרשות השחיתות הרבות שבהן אתה טובל ושרץ בידך. כדי לדרבן את היועץ, הגשתי לו השבוע תלונה נוספת נגדך, בשם עמותת אומ"ץ, בחשד שקיבלת שוחד בשתי עסקאות נדל"ן שדבר קיומן נחשף השבוע ברבים: מכירת בית בשכונת נחלאות בירושלים (בשנת 1995), ששימש לרעייתך כסטודיו, במחיר מופקע לאיל הון זר; ורכישת דירת יוקרה ברחוב שינקין בתל אביב (בשנת 2004), במחיר צנוע בהשוואה למחירים ששילמו הדיירים האחרים בבניין. לקראת סוף השבוע פקדה אותי קורת רוח כאשר קראתי **במעריב** את טורו של דן מרגלית, חברך לשעבר, טור המטיל דופי בשופט (בדימוס) ד"ר אליהו וינוגרד, יו"ר ועדת הבדיקה שאת הקמתה יזמת. בין היתר, מרגלית ציין כי בזמנו ניסה וינוגרד, בעת שכיהן כנשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב, למנוע את פרסום הספר **הגביר**. ספר שכתבתי על מעלליו העברייניים של היו"ר המיתולוגי של ועדת הכספים, אברהם שפירא, שבמקביל לכהונתו בכנסת היה איש עסקים גדול, אשר התמחה לא רק במכירת שטיחים, אלא גם בנבכי הזיקה שבין הון לשלטון.

מרגלית ציין כי בעשותו כן, וינוגרד הוכיח שחופש הביטוי אינו עיקרון מקודש בעיניו. אני, מצדי, אוסיף שבמהלך המשפט הוא התרפס בפני שפירא. כאשר מחיתי בפניו על היחס השונה שהעניק לשפירא, בהשוואה ליחס שגילה כלפי, ניסה להסות אותי.

למרבה האירוניה, היה זה דווקא הנשיא הפורש של בית המשפט העליון, פרופ' אהרון ברק – באותה העת המשנה לנשיא בית המשפט העליון – שהפך על פיו את פסק דינו של וינוגרד והתיר להפיץ את הספר. פסק דינו התקדימי של ברק מילא תפקיד חשוב בחסימת דרכו של וינוגרד אל כהונה בבית המשפט העליון. אין לי ספק של ברק היה עומד בראש ועדת חקירה

ממלכתית לבדיקת אירועי מלחמת לבנון השנייה, מסקנותיה והמלצותיה בעניינך היו חדימשמעיות. לעומת זאת, העמדתו של וינוגרד בראש ועדת בדיקה ממשלתית מעוררת בי ספקות, לא רק בשל אופי הוועדה, אלא גם בשל אופיו של האיש ובשל העובדה שכבר אז, בפרשת **הגביר**, הוא חיזק בפסיקתו הבעייתית את הקשר בין הון לשלטון. אולי זו הסיבה שאתה חפץ ביקרו. אבל גם הוא לא יציל אותך. שעון החול שלך הולך ואוזל.

בא לי להקיא

מכתב פומבי לראש הממשלה אולמרט
פורסם ב-6 בנובמבר 2006

לצערי, לא נטלתי כדור נגד בחילה לפני שצפיתי
בראיון המוזמן שלך (יום ב', 6 בנובמבר 2006)
בערוץ השני ליאיר לפיד, בנו של חברך הקרוב,
יוסף (טומי) לפיד, שאיבד את שארית שנינותו מאז
שהפך לחסיד שוטה שלך, חבר פעיל בלהקת העיתונאים
המשרתים אותך.

בקטע הראיון שבו נשאלת על החקירות שמתנהלות
נגדך על ידי מבקר המדינה, נראה היה שהכול מבוים
מראש, בניסיון לעבוד על הצופים, שמתחילים כבר
להכיר אותך ואת מעלליך ומואסים בך. אתה מנהל
מלחמת מאסף להציל את הכבוד שמעולם לא היה לך.
עיתוי הראיון לא היה מקרי. סקרי דעת קהל
שפורסמו בימים האחרונים מראים שנקעה נפשו של
הציבור מרמת השחיתות הגואה, ששברה שיאים בתקופת
כהונתך כראש הממשלה - תקופה שבה הוכתרת
כפוליטיקאי המושחת ביותר במדינה. קוראי האתר
"חדשות מחלקה ראשונה" (Nfc) זכו כבר לפני כמה
חודשים לקרוא על הכרתך בתואר המפוקפק הזה.
אין לי ספק שידעת מראש מה תישאל. יש לך כבר
ותק בתחום הזה: עיתונאים מהערוץ הראשון, הנשלט
על ידך ללא עוררין, ביקשו בעבר (ואולי גם
בהווה) להציג לך "שאלות קשות", שבעצם נמסרו לך
מראש, ואתה העמדת פנים, במהלך הראיון עמם, שאתה

"מופתע" ו"פגוע".

כידוע לך, אני מכיר לא רק את מעשי שחיתותך, אלא גם את פיך מפיק מרגליות השקר ואת שפת הגוף המדומה שלך. התקפתך המבוימת על מבקר המדינה, השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס – שלנוכח חולשתו ורפיסותו של היועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, מצטייר כיום כמבצר האחרון של אכיפת החוק – היתה מעשה בזוי של נחקר סדרתי שמנסה להטיל רפש בחוקריו.

שיא החוצפה בראיון היה ניסיוןך הנואל לכרוך בין ביטחון המדינה לבין חקירותיך. סיפרת ללפיד שבדיון ביטחוני סודי בעניינים גורליים הפריע לך אחד מעוזריך כדי לבקש את תגובתך לכך שעיתונאים מתעניינים בפרשת חקירת הטיית המכרז למכירת גרעין השליטה בבנק לאומי – פרשה שבה אתה חשוד בפלילים. לטענתך, בכך הוסחה דעתך מעיסוק בענייני המדינה.

הנה כי כן: אינך נמנע אף משימוש בסיסמה "ביטחון המדינה" כדי לעצור את החקירות נגדך. כאילו ששכחנו כיצד באחד מסופי השבוע, בעיצומה של המלחמה בצפון, מצאת זמן – כשבביטחון המדינה באמת עמד על הכף – לקיים פגישה מדושנת עונג עם שני אילי הון הנמנים עם ידידיך האישיים: פרנק לואי ואלפרד אקירוב. גם לא שכחנו את כל הפגישות ה"ביטחוניות-סודיות" שקיימת, ועודך מקיים, עם שני יועצי החרש שלך, האחיתופלים אסי שריב וטל זילברשטיין, וכיצד תכננתם יחדיו ספינים חדשים כדי להסיח את דעת הציבור מן העננה הכבדה הרובצת מעל לראשך.

את יו"ר ועדת הבדיקה של כשליך ומחדליך במלחמת לבנון, השופט (בדימוס) ד"ר אליהו וינוגרד, מינית בעצמך, מה שאומר כי אולי הוא מחויב לך, ואולי אף ביקר בלשכתך לפני תחילת עבודת הוועדה שבראשותו. למגינת לבך, במינויו של מבקר המדינה

לא היית מעורב, וכידוע לך הוא אינו עובד אצלך. מר אולמרט, אינך מסוגל להתמודד עם אומץ לבו, יושרו ונחישותו של מבקר המדינה. כל מאמציך להשתיקו באמצעות עדי שקר ושליחים לדבר עבירה ולערוך סיכול ממוקד ליועצו המיוחד למאבק בשחיתות, ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי, לא יצלחו. הם יפרסמו בקרוב את ממצאיהם בחקירת העסקה שבה רכשת דירה בבית לשימור ברחוב כרמיה - עסקה שבה קיבלת, לפי החשד, שוחד בסך מאות אלפי דולרים. נדמה שליועץ המשפטי לממשלה לא תהיה ברירה אלא להורות על פתיחתה של חקירה פלילית, שתוביל להגשת כתב אישום נגדך. מי יודע. אולי הראיון הבא שלך ליאיר לפיד ייערך בין כותלי כלא מעשיהו.

לך כבר הביתה

מכתב פומבי אל ראש הממשלה אולמרט
פורסם ב־20 בינואר 2007

שלום אהוד,

לפני שבועות ספורים פניתי אליך באמצעות האתר "חדשות מחלקה ראשונה" (Nfc) וקראתי לך להתפטר באופן מידי מתפקידך ולפרוש מן החיים הפוליטיים. נכון, מדובר בצעד קשה, לא נעים, שהרי טרם מלאה אפילו חצי שנה לכהונתך; ודאי קשה הדבר שבעתיים לאדם מסוגך, שמעולם לא נטל אחריות אישית ותמיד הטיל אותה על אחרים, חפים מפשע ומעוון. ובכל זאת, אם היית נוהג כך, אולי היה עולה בידך להציל מעט מכבודך האבוד, שהרי בחודשים האחרונים הפכת לאיש המאוס במדינה, אדם שנתפס בתודעת הציבור כמי שעומד בראש ממשלת זדון; ובדרך אולי גם היית נחלץ מכמה חקירות שינהלו נגדך זרועות אכיפת החוק – חקירות שעתידות לחשוף את היותך האיש הפוליטי המושחת ביותר בתולדות המדינה.

אהוד, אתה נתון עתה במערבולת של ממש. מהביצה הטובענית הזאת לא תצליח להיחלץ גם אם תפעיל את כל תרגיליך הידועים לשמצה, שחלקם כרוכים בעבירות נוספות על החוק: תחמונים, מניפולציות, פתיחת תיבות פנדורה על יריביך האמיתיים והמדומים. חוששני שהעידן שבו גייסת עדים לטובתך הגיע לסיומו. קומץ אנשים נחושים וישרים – מסוגם

של מבקר המדינה, השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס; יועצו המיוחד למאבק בשחיתות, ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי; החשב הכללי במשרד האוצר, ד"ר ירון זליכה; ושני עיתונאים שמטעמי אתיקה וצניעות לא אזכיר את שמם – התייצבו נגדך באומץ, חשפו את דמותך האמיתית בפני הציבור וימשיכו להיאבק עד להדחתך או לפרישתך מראשות הממשלה.

מדוע הפכת דווקא אתה לסמן המובהק ביותר של הזיקה בין הון ושלטון? יש לי השערה מוצקה: בגלל רצונך האובססיבי להתעשר.

פגשתי לאחרונה אדם שלמד איתך באוניברסיטה. הוא סיפר לי שכבר אז, צעיר ככל שהיית, אמרת לו שכסף הוא הדבר הכי חשוב בחיים, ובכלל זה חשוב יותר מעשייה ציבורית. אולי זאת הסיבה שבחרת להפקיר את ביטחון המדינה בידי של עמיר פרץ, אדם נטול ניסיון בעל אגו מנופח, ובלבד שתוכל להמשיך לרצות את עשירי העולם באמצעות שר אוצר דמה, אברהם הירשזון, שאתה מנווט את מהלכיו ושולט בפועל במשרדו. חלק מהם נעזרו בעבר בשירותיך המשפטיים, כששימשת כפרקליט פרטי, ואולי יהיו לקוחותיך גם בעתיד, לאחר שתסולק בחודשים הקרובים בבושת פנים מהמערכת הפוליטית. בעוד שבועיים תידרש להתייצב בפני ועדת וינוגרד, שבודקת את מחדליך וכשליך בניהול המלחמה בצפון. אז נתגלית כעסקן פוליטי נטול כריזמה וכושר מנהיגות, שמאבד את עשתונותיו, מפקיר מאות אלפי אזרחים בעורף הצפוני של המדינה ושולח – במהלך ציני עד להחריד – עשרות רבות של חיילים לקרב מיותר בשלהי המלחמה, בנימוק סרק של תועלת מדינית מדומה.

בתום המלחמה עתרה עמותת אומ"ץ לבג"ץ בדרישה לחייב את ממשלתך להקים ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת אירועי המלחמה והמהלכים שהובילו אליה.

לצערי, העתירה נדחתה ברוב של ארבעה שופטים נגד שלושה. עוד קודם לכן, בניסיון לסכל את האפשרות שהרכב השופטים ייענה לבסוף לדרישתנו, כפית על ממשלת הבובות שלך את ההחלטה להקים ועדת בדיקה בראשותו של השופט (בדימוס) ד"ר אליהו וינוגרד. הערכת כי ועדת בדיקה מעין זו, שתמונה על ידך, לא תפנה כלפיך אצבע מאשימה, ובחשבון אחרון תהיה נוחה עבורך יותר מוועדת חקירה שתמונה על ידי נשיאת בית המשפט העליון.

אם בכוונתך לשקר בעדותך בפני חברי הוועדה, כפי שעשית פעמים רבות בחייך, אני מציע לך לא להקל ראש בחבריה. האנשים שמינית ביוזמתך עשויים להתגלות כתלייניך הפוליטיים. את וינוגרד אני מכיר היטב מהתקופה שבה ניסה למנוע, בשבתו בדין כנשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב, את פרסום ספרי **הגביר** (העוסק בחבר הכנסת המנוח אברהם שפירא). הוא עקשן, נחוש ובלתי צפוי, ובגיל שמונים יכול להרשות לעצמו גם להיות סוף סוף אמיץ; המשפטנית פרופ' רות גביזון, החברה בוועדה, ודאי תנשוף בעורפו, מתוך אמונה שהדבר יסייע לה בסלילת דרכה לבית המשפט העליון; אלוף (במיל.) מנחם עינן, חבר נוסף, מוכר לי כאדם חסר פניות; יתר חברי הוועדה ודאי יתיישרו לפי הקו הנוקשה.

בסוף השבוע פלטת, כביכול באקראי, ספין חדש: "הורגים אותי", מלמלת באוזנו של העיתונאי בן כספית **ממעריב** והעמדת פני אדם נרדף, נבגד ונעלב. ואולי אתה באמת חש לאחרונה בדידות: התקשורת, שתמיד פחדה ממך ופינקה אותך, מפסיקה בהדרגה לראות בך אתרוג (בנוסח אריאל שרון) ומבינה שאתה תפוח רקוב, פרי באושים. אפילו המנהיג הנצחי של התנועה לאיכות השלטון, עו"ד אליעד שרגא – שילוב של אדם צבוע וכדאיניק, שהזמין אותך לפני כשנה להיות אורח הכבוד בכנס לטוהר המידות שארגנה

תנועתו ושמר מאז על דממה בענייני פרשות השחיתות שלך, לאחר שהבין את גודל הקלון שהמיט על עצמו – החל באחרונה "לצייץ" נגדך. זהו ניסיון נואל מצדו לזקוף לזכותו מאבק של אחרים. הזרזיר הלך להתנתק מהעורב.

אבל אינך ראוי לרחמים, אהוד: כל חייך דרסת את מי שעמד בדרכך ומעלת באמונם של מנהיגים שהעלו אותך על גבם לצמרת. הגיעה העת שתשלם על כך. מתוך היכרותי עמך, אני יודע היטב שיהירותך, שחצנותך ואמונתך ביכולתך לכופף ולתמרן את כל המערכות – לרבות את מערכת אכיפת החוק – יסכלו כל אפשרות שתפרוש מתפקידך מרצונך הטוב. אני מודע גם לכך שכדי להציל את עורך, אתה מסוגל לנקוט בצעד בלתי אחראי קיצוני, למשל לעורר פאניקה ביחס לאיום הגרעיני האיראני. הכול כדי להקנות לציבור את התחושה שעזיבתך את כיסא ראש הממשלה תהיה סכנה קיומית למדינה. תמיד היית טוב ביצירת מצגי שווא, בפיזור מסכי עשן ובהמצאת ספינים.

נסיעותיך האחרונות לחו"ל נועדו, בין היתר, להזין את הרושם הפיקטיבי שבשיחותיך עם מנהיגי העולם בוושנינגטון, מוסקבה ובייג'ינג הצלחת להניע מהלכים בינלאומיים שיסייעו למדינת ישראל. לא הופתעתי מגל הנסיעות האחרון: מאז ומתמיד היית ראוי לתואר "הנוסע המתמיד". נסעת יותר מכל נבחר ציבור אחר במדינה. בחלק לא מבוטל מנסיעותיך, כך נודע לי, ביצעת בדרך עצירת ביניים בשווייץ. מעניין למה. נותרה לי נחמה פורתא: מאז שנבחרת לראשות הממשלה, מאבטחים רבים ועיתונאים רבים מלווים אותך בנסיעותיך לחו"ל, מה שכמובן מקשה עליך לקיים במהלכן פגישות עסקיות פרטיות. לבי איתך.

אגב עיתונאים, להקת נוסעי החינם שמלווים אותך בקביעות במסעותיך השמיעה לאחרונה, מול המצלמות

והמיקרופונים ובאמצעות המקלדת, דברי הלל על הישגיו. הם לא שכחו לצטט את מה שאנשיך הכתיבו להם: החקירות שמתחילות עתה והפרסומים הנבזיים בארץ על מעשיך הפליליים מסבים נזק לאינטרסים החיוניים של המדינה ומסיחים את דעתך מהם. לשבחך ייאמר שאתה יודע היטב לעבוד על עיתונאים ולנווטם כחפץ. כמה מהם הפכו לחברים שלך, מבלי שהבינו שבתמורה אתה מצפה מהם לנקות אותך מכל חשד. במקומך, לא הייתי סומך עליהם לאורך זמן. גם להם כבר יש ספקות באשר לפרצופך האמיתי.

במשך שנים ניסיתי להסביר לך מרגלית, חברך הקרוב לשעבר, עד כמה אתה אדם מושחת. רק לאחרונה, בעקבות המלחמה בצפון, הוא הפנים סוף סוף את העובדה הזאת והעז לצאת נגדך. הוא אמנם סולק בשל כך מחצרך המזוהמת, אך בסופו של דבר שמר על כבודו המקצועי. מודה ועוזב מרגלית.

רבות מנסיעותיך הקודמות לחו"ל, כשר בממשלה, כראש עיריית ירושלים וכמרצה מטעם הבונדס, נוצלו לצורך פגישות עם אילי הון הנמנים היום עם ידידיך הקרובים. אחד מהם, דניאל אברהמס, רכש ממך את דירתך ברחוב כ"ט בנובמבר בירושלים במחיר מופקע (2.8 מיליון דולר) והשכיר לך אותה לאחר מכן במחיר מציאה (2,250 דולר לחודש); ידיד אחר, איל ההון האוסטרלי פרנק לואי, ביקר אצלך בעיצומה של המלחמה בצפון. ניסית לסייע לו במכרז לרכישת מניות גרעין השליטה בבנק לאומי. אולי לא במקרה הוא מיוצג על ידי עו"ד דוד חודק ממשרדו של מחותנך, עו"ד פרופ' יוסף גרוס. קרוב לוודאי שגרוס, אדם חיובי ביסודו, יזומן בגללך לחקירה במשטרה בפרשת בנק לאומי, ואולי ידבק בו רבב. בעצם, אין לו על מה להלין, שהרי הכול נשאר במשפחה.

החקירה בנוגע למעורבותך שלך בפרשה אינה מבשרת טובות עבורך, אף כי דורשי טובתך מנסים להמעית

באחריותך הפלילית להטיית המכרז. בניסיון לשבש את החקירה, פעלו אנשיך "ליירט" את ניצב (בדימוס) בורובסקי באמצעות סלומון קרובי, שגויס על ידם לספר כי ידוע לו שבורובסקי פנה בשעתו אל משפחת שרון והציע לפעול לסגירת תיקי החקירה נגדה בתמורה לתמיכתה במינויו לתפקיד מפכ"ל המשטרה – מינוי שהוענק לבסוף למשה קראדי. שמחתי לסייע לבורובסקי לחשוף את הקשרים הסמויים בין העד המפוקפק לבינד: בתקופה שבה שימשת כשר התמ"ת, קרובי שימש כעוזרו של סגנד במשרד, ח"כ אלי אפללו, אך קיבל תקן פיקטיבי שלפיו שימש כביכול כעוזר שלך, כדי לזכותו בתוספת שכר. נציב שירות המדינה, עו"ד שמואל הולנדר, סיפק לי תירוץ דחוק לגיבוי המוזר שהעניק למהלך הזה. נושא זה נותר עדיין פתוח.

שמחתי לשמוע השבוע על החלטת היועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, להורות למפכ"ל לא להיות מדווח על מהלך החקירה בפרשה הזאת. זאת משום שפרקליטך וחברך, עו"ד אלי זהר (שבשעתו, בטרם מונה מזוז, היה מועמד לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה, בתמיכתך הנלהבת ובהמלצתו של חבר אחר שלך, שר המשפטים לשעבר יוסף לפיד, אך ויתר על המשרה), אשר עתיד לייצג בחקירותך השונות, מייצג במקביל את רב-ניצב קראדי מול ועדת זיילר, החוקרת את התנהלות המשטרה בפרשת האחים פריניאן. כשנודעה ברבים החלטת פרקליט המדינה, עו"ד ערן שנדר, להורות למשטרה לפתוח נגדך בחקירה בפרשת בנק לאומי, ניסית לעשות תרגיל נוסף. לשכתך פרסמה הודעה שלפיה היועצת המשפטית של משרד האוצר, עו"ד ימימה מזוז, סיפקה הכשר למהלכיך במכירת מניות גרעין השליטה בבנק. (עמותת אומ"ץ החליטה לפנות השבוע אל מבקר המדינה בדרישה שימנע את מינויה של עו"ד מזוז לתפקיד יו"ר דירקטוריון חברת רכבת ישראל – מינוי שהוצע לה

על ידי שר האוצר. ראינו בכך טעם לפגם בתקופה שבה עליה להעיד במשטרה על התנהלות המשרד בפרשת הבנק.) אני חושד שכוונה זדונית עמדה מאחורי ההודעה הזאת: אולי ניסית לרמוז בכך ליועץ המשפטי לממשלה, אחיה של עו"ד ימימה מזוז, כי הוא המטרה הבאה בכוונת רובה הצלפים שלך. היועץ פסל את עצמו מלעסוק בפרשה, בגלל הקרבה המשפחתית, והעביר את סמכות ההכרעה לפרקליט המדינה. אולם הוא מוסיף לכהן בתפקידו, ובהמשך יידרש להכרעה בנוגע לחקירות אחרות שבהן אתה מעורב.

צר לי לבשר לך כי בקרוב ייפתחו נגדך לפחות שתי חקירות משטרה נוספות. החמורה שבהן היא בפרשת רכישת דירת הגן היוקרתית בבניין לשימור ברחוב כרמיה בירושלים. בדיקת מבקר המדינה תוכיח שאכן קיבלת טובות הנאה בסך מאות אלפי דולרים, וזאת בתמורה לפעילותך, באמצעות מקורביך בהנהלת עיריית ירושלים, להשגת אישורים לקידום הפרויקט. תמיד ידעת כיצד לקנות בתים בזול ולמכור ביוקר. בשני המקרים, שם המשחק הוא קבלת שוחד.

ממתינה לך חקירה גם בפרשת ההטבות הכספיות הנדיבות שהעניק משרד התמ"ת, בעת שכינת בראשו, לכמה מלקוחותיו של עו"ד אורי מסר – שותף לשעבר במשרד הפרקליטים הירושלמי שלך – וזאת בניגוד להמלצות הדרג המקצועי במשרד. עם חברך מסר, בעלה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד דוידה לחמן-מסר, שמרת על קשרים סמויים, מניבי הון, מאז נאלצת לעזוב, בגלל תפקידך הציבוריים, את משרדכם המשותף. אתה זה ששידכת אותו, למשל, ללקוח "שמן" מסוגו של ארקדי גאידמק בעסקת רכישת קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים. קרוב משפחה של מסר גילה לי באחרונה שהוא היה סטודנט מצטיין וישר עד שהכיר אותך. הפתגם העממי אומר שמי ששוכב לצד כלב, שלא יתפלא אם יתעורר עם

פרעושים.

אם לא די בכך, מנהלת לשכתך הנאמנה, שולה זקן, הסתבכה באחרונה בחקירה שמנהלת המשטרה בחשד למעשי שוחד ושחיתות ברשות המסים. בשיחה עם עיתונאים במהלך ביקורך בסין, הבעת תמיכה בה ואמון בלתי מסויג בחפותה. לא היתה לך ברירה אחרת. זקן מלווה אותך זה שנים רבות, עוד מאז משרד הפרקליטים שלך. כמי שעבדה לצדך בכל תפקידך הציבוריים, היא נחשפה למרבית סודותיך הכמוסים, ובכלל זה לעבירות שעברת במהלך השנים. היא עצמה היתה מעורבת, בין היתר, בפרשת האי היווני: כמנהלת לשכתך בעיריית ירושלים, היא זו שהזמינה, בשמך, את שר החוץ היווני לסעודה חגיגית בעיר, לבקשת איש העסקים דודי אפל, שחפץ לזכות בתמיכת צמרת השלטון ביוון בתוכניתו להקמת פרויקט נופש באחד מאיי המדינה. לא יכולת לסרב לאפל, שתרים כספים למערכת הבחירות שלך כשהתמודדת מול אריאל שרון על הנהגת הליכוד. תמיד ידעת כיצד לגמול, על חשבוננו, לאילי הון שתמכו בך. תמיד העדפת להשתמש בקופה הציבורית ולא לגעת בקופתך הפרטית שהתמלאה עד מאוד במשך השנים, בזכות חבריך שועי העולם.

אך טבעי שהדבר האחרון שאתה רוצה הוא שזקן תפתח את פיה בחקירת המשטרה. מי יודע, עדותה עלולה להוביל לנושאים הקשורים לעבודתה איתך. מה גם שאני מוכן להמר כי היית מודע לחלק ניכר ממהלכיה הסמויים ברשות המסים. אתה עצמך הקפדת מאז ומתמיד לשמור על קשרים אישיים עם העומדים בראש מערכת המסים, מסיבה טובה: רצית שרשויות המס לא יציקו לך יתר על המידה ולא יחטטו בחשבונות הבנק שלך ובנכסיך הפיננסיים הגלויים והחבויים. אין טעם להרזיב, אהוד: אתה יודע בדיוק על מה אני מדבר.

ההכרה הציבורית באופייך המושחתת הולכת וגדלה.

בסקר שנערך ערב הבחירות האחרונות, עשרים ואחד אחוזים מהנשאלים טענו שהשחיתות היא נושא שמעסיק אותם. והנה, בסקר שערכה ד"ר מינה צמח בימים אלה, עבור תוכנית בערוץ הכנסת שבה הוזמנתי להשתתף לצדה, התברר שכיום סבורים כבר שמונים ושבעה אחוזים (!) מהאזרחים שישראל היא מדינה מושחתת. רבים מהם סבורים שאתה פוליטיקאי מושחת. אין לי ספק שגורלך נחרץ להיכנס לדפי ההיסטוריה של המדינה, לדיראון עולם, כאיש שהשחית אותה עד היסוד, וזאת בלי שאיש משרידי נאמניך וחסידיך באקדמיה ובתקשורת יצליחו לשכתב או לתלוש את הדפים.

אהוד, אני קורא לך לעשות את הצעד הנכון, לטובת כולנו: הודע מיד על התפטרותך. אולי בכך תתרום משהו חיובי לבלימת תהליך ההרס המוסרי של המדינה, אשר לו אתה אחראי. זה ייזקף לזכותך. והרי תמיד התגאית בכך שטובת המדינה עומדת לנגד עיניך.

אהוד, אתה ארכי מושחת!

מכתב פומבי אחרון לראש הממשלה אולמרט
פורסם ב־19 בדצמבר 2007

אהוד שלום,

בראשית מכתבי, אני רוצה לאחל לך רפואה שלמה. באמת ובתמים, אני מלא הערכה לאומץ הלב שהפגנת כאשר בחרת להתייצב בפני האומה ולחשוף בפומבי את העובדות בדבר מחלתך; והאומה שלנו, שכידוע רחמנית היא, גמלה לך בביטויים של אהדה.

גם אני, לאור רגישותי הרבה לסבלם של נכים וחולים, החלטתי להניח לך לזמן מה. עמותת אומ"ץ קיבלה את הצעתי והכריזה על פסק זמן בטיפול בעניינים שוטפים הקשורים בהתנהלותך. הענקנו לך ימי חסד, אך אלה תמו, מבחינתנו, כאשר התברר שאתה מתפקד כרגיל, אינך נרדם עוד בפומבי, נראה בלי עין הרע, ממשיך במעלליך הגלויים והסמויים, ואפילו מחדש את התנפלויותיך על יריביך הפוליטיים. דומה כי אינך זקוק להנחות: זו הסיבה שאני מרשה לעצמי כעת לכתוב לך בלי לעטות על עצמי לא כפפות של משי ולא מסיכה של רחמים.

חלף זמן לא מועט מאז כתבתי לך את מכתבי הפומבי האחרון. בצער רב וביגון קודר, עלי לציין כי במהלך התקופה הזאת לא רק שהצלחת לשקם במידה לא מבוטלת את מעמדך הציבורי, אלא אף נוספו לך בסקרי דעת הקהל כמה אחוזי פופולריות שהצלחת "לסחוב" משר הביטחון, אהוד ברק. לתהליך הזה יש

כמה סיבות, שאפרט בהמשך, אך דומה כי המשותף להן היא היכולת המתוחכמת שלך לפענח את הקוד ולנטרל את האקסיומה הקובעת שאי־אפשר לעבוד על כולם כל הזמן.

אין פלא, אפוא, שנראית השבוע זחוח מאוד בעת שהכנסת חגגה באירוע מיוחד את שנת השישים להקמת המדינה. קרנת מאושר כשפצחת בזמר שירי הגבעתרון בצוותא עם הנשיא, שמעון פרס, ויו"ר הכנסת, דליה איציק – שני קנים רצוצים העושים מאמצים כבירים לשמר את שלטונך. באותו היום גם הפגנת נינוחות רבה בישיבת הוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, שדנה במיגון העורף. כזכור, בעבר הלא רחוק התחמקת בשיטתיות מהשתתפות בישיבות הוועדה הזו, שלטעמך פועלת בשירות מבקר המדינה, השופט [בדימוס] מיכה לינדנשטראוס; ובישיבות המעטות שבהן כן נכחת, לא היססת להשתלח במבקר ולהאשים אותו, בין היתר, כי הפך את מוסד ביקורת המדינה לקרקס. והנה, השבוע לא רק שלא השתלחת בו אלא אף החלפת עמו לפני תחילת הישיבה כמה מילות ברכה נימוסיות מבוימות.

איך ניתן להסביר את היחס הלבבי הזה שהפגנת השבוע כלפי לינדנשטראוס, שאך לפני זמן לא רב המלצת לאשפז אותו במוסד לחולי נפש? מן הסתם, היתה זו נדיבות של מנצחים, שהרי כמה ימים קודם לכן המליצה המשטרה – באופן מוזר ביותר – לסגור את תיק החקירה שהתנהל נגדך בפרשת החשד למעורבות פלילית בהטיית המכרז למכירת גרעין השליטה של בנק לאומי.

אם אתה חושב שתצליח להסיט את מבקר המדינה מדרכו בעזרת מחמאות ודברי חנופה, דומני כי אתה שוגה באשליות. הוא לא ייפול למלכודת הדבש שאתה זומם לטמון לו. סימוכין לכך ניתן היה למצוא בכך שלמחרת הופעתך בפניה, הגיע לדיוני הוועדה חושף פרשת בנק לאומי, החשב הכללי במשרד האוצר, ד"ר

ירון זליכה, כדי להיפרד מחבריה עם סיום תפקידו – וזכה לתשבחות של ממש מצד המבקר, שממשיך לראות בו כמי שחשף מעשי שחיתות אמיתיים.

אהוד, יש לי חדשות רעות עבורך: שמחתך על המלצת המשטרה היתה מוקדמת. עדויות ומסמכים הקשורים בפרשת בנק לאומי נבדקו היטב על ידי אנשי משרד מבקר המדינה, והם הגיעו למסקנה חד־משמעית שביצעת עבירות פליליות המחייבות פתיחת חקירת משטרה. החשב זליכה, שהעביר למבקר חומרים יקרי ערך על התנהלותך בפרשה זו, רחוק מלהיות קוטל קנים: בגיבויה ובתמיכתה של עמותת אומ"ץ, הוא ינהל מאבק משפטי אמיץ ובלתי מתפשר כדי להבטיח שתיתן את הדין על העבירות שביצעת. השבוע סיכמתי עמו שאם פרקליט המדינה החדש, עו"ד משה לדור, יאמץ את המלצת המשטרה ויסגור את תיק החקירה בפרשה זו, נגיש במשותף עתירה לבג"ץ כנגדו.

לפי שעה, לא ידוע מתי ואיך יכריע לדור בתיק הפרובלמטי הזה. במכתב ברכה ששיגרתי אליו השבוע בשם עמותת אומ"ץ, לרגל בחירתו לתפקיד פרקליט המדינה, הבעתי תקווה שיגלה זקיפות קומה, עצמאות ובעיקר אומץ לב בעת טיפול בתיקי החקירה של אישי ציבור שסרחו, ובתיקיו של ראש הממשלה בפרט.

סילוק זליכה מתפקידו, ביוזמתך ובסיוע המשת"פ שלך, שר האוצר רוני בר־און, ודאי תרם מאוד למצב רוחך המרומם. אך בטרם תהפוך את המאורע הזה לסיבה למסיבה, זכור את שאמרו חכמינו: "בנפול אויבך אל תשמח, ובהיכשלו אל ייגל לבך"; מה גם שזליכה טרם אמר את מילתו האחרונה במאבקו החשוב להשלטת נורמות של מינהל תקין; ערב פרישתו, הוא הכין תוכנית מקיפה למיגור השחיתות הציבורית, תוכנית שבעטיה הענקנו לו את אות המופת של עמותת אומ"ץ לשנת 2007. תוכנית זו אומצה כבר על ידי

השדולה הפרלמנטרית למאבק בשחיתות. גם אנו לא נעמוד מהצד: עמותת אומ"ץ מתכוונת לבחון באופן צמוד את דרכי ההתנהלות באגף החשב הכללי באוצר, כדי למנוע ממך ומשר האוצר לבצע קומבינות לזירוז אישורם של פרויקטים שיסייעו לאילי ההון לינוק מעטיני השלטון. סנונית שחורה ראשונה כבר נצפתה על ידינו השבוע: נודע לנו כי אתה ובריאון פועלים לקידום פרויקט המכוננית החשמלית של משפחת עופר, פרויקט ה"משומן" בלי הרף מכספי הקופה הציבורית. מיד כשהתקבל המידע בנושא, נקטנו בצעדים שונים לסיכול הנדיבות שהפגנתם - נדיבות על חשבון כספם של אזרחי המדינה. זליכה עמד בפרץ והתנגד נמרצות לדרישה, אך עכשיו, משסולק מתפקידו, אנו חושדים שיד נעלמה מטעמך תתערב ותסייע למשפחת עופר לקבל את מבוקשה.

על סדר יומנו עומד מיזם נוסף של האחים עופר: הקמת תחנת כוח חשמלית פרטית במישור רותם שבנגב. חברת OPC שבבעלות האחים, שזכתה במכרז להפקת חשמל בייצור פרטי במישור רותם (למעשה, היתה החברה היחידה שהתמודדה בו), ביקשה לשנות את תנאי החוזה שחתמה בשעתו עם המדינה, לאחר שבין הצדדים התגלתה מחלוקת לגבי תנאי רגולציה הקשורים למחיר שתשלם המדינה עבור החשמל שיופק בתחנה. בניסיון להגדיל במיליוני דולרים את רווחיה מהמיזם, דרשה משפחת עופר להעלות את המחיר המקורי שנקבע בחוזה. המדינה, מצדה, טענה שבהליכי המכרז נפלה טעות טכנית שבגינה עשויה היתה חברת OPC לקבל 130 מיליון שקל מהקופה הציבורית. המדינה סירבה לשלם לאחים עופר את הסכום, ביטלה את זכייתה של החברה במכרז והחזירה לה דמי ערבות בסך מיליון דולר.

בינואר 2006 עתרה החברה לבג"ץ, בטענה שהמדינה ביטלה את זכייתה במכרז ללא טעם וללא צדק

סבירים. החברה חזרה בה, למעשה, מכל התנאים שהציבה והודיעה שתהיה מוכנה לבצע את המכרז בתנאים שקבעה המדינה. לפני חודשים ספורים, בניסיון למצוא פשרה בסכסוך, הסכימה המדינה לפתוח במשא ומתן מחודש עם באי כוחה של OPC, עו"ד משה שחל (בעבר כשר האנרגיה...). ועו"ד פנחס רובין (שהסביר לאחרונה לכולנו, הדיוטיות שכמונו, כי "כאשר שר האוצר מזמן אליו אנשי עסקים בכירים במשק, זה לא הון ושלטון"...).

באחרונה פורסם כי המשאומתן קרוב לסיכום, וכי תאריך היעד להפעלת התחנה ייקבע לחודש דצמבר 2010.

כל עוד כיהן בתפקידו עמד זליכה בפרץ הלחצים, התנגד נמרצות לדרישות האחים עופר ועשה כל שביכולתו להגן על קופת המדינה בפרשה זו. עכשיו, משסולק מתפקידו, אנו חושדים כי יד נעלמה מטעמך תתערב במשא ומתן ותסייע לחברת OPC לקבל לבסוף את מבוקשה, כשם שניסית לסייע לכמה ידידים עשירים שהתמודדו במכרז לרכישת גרעין השליטה בבנק לאומי. בפרשת תחנת הכוח במישור רותם עומד לשירותך סייען מומחה בדמותו של שר התשתיות, בנימין (פואד) בן־אליעזר, ידיד ותיק של בעלי הון מסוגם של האחים עופר.

כך למשל פואד, שאמור להגן על האינטרסים של המדינה, אינו נראה מוטרד מכך שהן הממונה על התקציבים והן החשב הכללי סבורים שבניית תחנת הכוח במתווה שהציגה OPC אינה כדאית; או מכך שבעבר הוחלט במשרדו, בעצה אחת עם משרד האוצר, כי תנאי המכרז לא ייפתחו מחדש; ואף לא מכך שבמכרז להקמת התחנה עבור OPC זכתה לא אחרת מאשר חברת החשמל, שהתחנה הפרטית אמורה להתחרות בה. לפני כמה ימים פניתי אל היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד מני מזוז, בשאלה פשוטה: האם אין זה הגיוני יותר שחברת החשמל תקים את תחנת הכוח עבור עצמה,

ואז מחיר החשמל שישלמו הצרכנים אולי יהיה זול יותר?

בדומה לך, פואד התעשר באופנים שונים במהלך שנות שירותו בכנסת ובממשלות ישראל, אם כי טרם הגיע לקרסוליך: אתה כבר מיליונר "כבד" המסתייך לתחתית האלפיון העליון, ואילו הוא רק לצמרת המאיון האמצעי. יש לו עדיין מה ללמוד ממך בכל הנוגע לעושיק הקופה הציבורית.

באחרונה מתח מבקר המדינה ביקורת קשה על התנהלותו של פואד במשרד התשתיות, והחשיד אותו במעשי מרמה והונאה בכל הקשור לעזרה לחברים ומינויים פוליטיים. עו"ד בועז ארד פנה השבוע אל מזוז, בשם עמותת אומ"ץ, בדרישה שיורה על פתיחת חקירת משטרה נגד פואד. כזכור, אנו עדיין ממתנינים - בקוצר רוח - להכרעת המשטרה בתיק החקירה המתנהל נגדך בחשד לביצוע עבירות דומות בעת שכיהנת כשר התמ"ת. אם כי עלי להודות שציפיותי ממשטרת ישראל הולכות ופוחתות עם השנים, לנוכח המגמה הבלתי נסבלת של סגירת תיקי החקירות בעניינך ובעניינם של בכירים אחרים.

בראש אגף החקירות והמודיעין של המשטרה עומד היום ניצב עו"ד יוחנן דנינו, עמו נפגשתי בעת שכיהן כמפקד היחידה לחקירות בינלאומיות (היאחב"ל). התרשמתי אז - חלקית, לא עמוקות, עלי להודות - מדברים שסיפר לי על כוונתו להרחיב ולפתח את מערך החקירות של המשטרה. אך כל ההצהרות הללו הן ריקות מתוכן כל עוד אינן מלוות בעשייה אמיצה. ואילו דנינו, בעיקר מאז מונה לתפקידו הנוכחי, נוקט בגישה גמישה וסלחנית כלפי אישי ציבור החשודים בפלילים. הדבר ניכר, בין היתר, בלהיטותו המוזרה לסגור את תיק החקירה בפרשת האי היווני, שבה היו מעורבים ראש הממשלה לשעבר אריאל שרון, שני בניו - וגם אתה, איך לא. אמנם לא היית מעורב ישירות במינוי דנינו

לתפקידו, אך שאיפתך המסוכנת להחליש את זרועות המשפט (בעזרת שר המשפטים הלעומתי, פרופ' דניאל פרידמן, שזותר באופן שיטתי לערער את מעמדו של בית המשפט העליון) ואכיפת החוק מובילה אותך למעשים נכלוליים כמו הזמנת בכירי המשטרה לביתך בחג הסוכות האחרון, חרף העובדה שאתה נתון לחקירה בחשד לפלילים. כאשר צפיתי בטלוויזיה בתמונות התחככותם בך, הבנתי מה עתיד להיות גורלה של החקירה בפרשת בנק לאומי. לצערי, לא טעיתי.

נמלאתי כלימה למשמע דברי המפכ"ל, רביניצב דודי כהן, שאיחל לך עוד שנים רבות בתפקידך. כך לא מדבר מפקד זרוע אכיפת החוק אל הפוליטיקאי המושחת ביותר בתולדות המדינה, המסובך עד מעל לצווארו בכמה פרשות פליליות חמורות. דבריו המתרפסים אותנו לחוקרים הכפופים לו מהו הכיוון הרצוי לצמרת המשטרה. אגב, ימי החנוכה מתרגשים עלינו עכשיו: חבל שטרם מצאת לנכון להזמין את צמרת המשטרה לחגוג עמך בסופגניות ובלביבות ובהרמת כוסית את סיומה המוצלח של החקירה בפרשת בנק לאומי.

אהוד, כבר מזמן הפסקת בוודאי להתרגש מחקירות משטרה הנפתחות נגדך, ובצדק: צברת ותק רב בתחום. למעשה, אתה כנראה הפוליטיקאי הנחקר ביותר בתולדות המדינה. על פי ספירה שערכתי לאחרונה, בארבעים השנים האחרונות, מאז התחלת בפעילותך הציבורית והפוליטית, נחקרת לא פחות משבע-עשרה פעמים (!) בחשד לביצוע מעשי שחיתות שונים. אדם אחר כבר היה יושב מזמן מאחורי סורג ובריח, אך אתה הצלחת תמיד - בלי קושי מיוחד - לסובב את מיטב חוקרי המשטרה סביב האצבע הגדולה שלך ולהוליך אותם שולל באמצעות פיך המפיק מרגליות מזויפות ועורמתך הרבה. העיתונאית סילבי קשת כתבה פעם שאם נחש היה מכיש אותך, הוא היה

מתפגר. אבל יש סוג מסוים של נחשים שטרם פגשת, כאלה שאינם משרתים במשטרה, והם עוד יפתיעו אותך.

בקרוב תידרש המשטרה להגיד סוף סוף את דברה בפרשת הבית שרכשת ברחוב כרמיה בירושלים, פרשה שנחשפה על ידי יואב יצחק באתר זה. במסגרת עסקת הרכישה קיבלת לכאורה שוחד בסך מאות אלפי דולרים. אם יחליטו דנינו ואנשיו שאין מקום להעמידך לדין גם בפרשה החמורה הזו, יקיץ למעשה הקץ על מערך החקירות של המשטרה. אולי יהיה זה הזמן להפריט אותו לכל המרבה במחיר. מי יודע, אולי כמה מחבריך אילי ההון, המעורבים איתך בפרשות מפוקפקות שונות, יקפצו על המציאה וירכשו אותו (ולא אתפלא אם ייהנו מהנחה ומתנאים מועדפים), ואז תשקוט הארץ: תוכל לשמר את הקואליציה שלך תמורת מתן חיסיון לפוליטיקאים החשודים בביצוע עבירות פליליות. שים לב: מחצית מהשרים בממשלה שלך שייכים לקטגוריה הזאת.

פרשת בנק לאומי חשפה פעם נוספת כיצד רבים מעמיתי בתקשורת מתגייסים לעזרתך ומכרכרים סביבך בהתרפסות. ראש וראשון שבהם הוא אמנון דנקנר, חסיד שוטה ותיק שלך, שבימים האלה פורש מעריכת העיתון **מעריב**, שם הותיר אחריו אדמה תקשורתית חרוכה.

דנקנר יצא השבוע פעם נוספת מעורו כדי לסגור חשבון עם עיתונאים שהעזו להעריך שפרשת בנק לאומי תוביל לקץ כהונתך כראש הממשלה. בין היתר, הוא הכפיש בצורה קשה את חברך (לשעבר) העיתונאי ומנחה הטלוויזיה דן מרגלית, שמאוזר מדי, ממש בזמן הפציעות, התפכח והבין שהוא תקוע בתוך ארגז של עלי תאנה תקשורתיים המגוננים על מעלליך הנלוזים.

מאז שחדל לשמש כעלה תאנה שלך, מרגלית כבר אינו מוגדר כזן מוגן. לראיה, חברכם המשותף,

יוסף (טומי) לפיד, ראש להקת מעודדיך, הפקיר אותו לגידופיו של דנקנר. אגב טומי, הוא עוד ינסה לגייס מחדש למענך את בנו יאיר, המגיש החדש של חדשות ערוץ 2, שבעבר כבר התרפס בפניך.

לצד אנשים מסוגם של דנקנר ולפיד, מצויים גם עיתונאים שאינם נמנים עם חבריך אבל משרתים אותך בנאמנות כמעט עיוורת. אחד הבולטים שבהם הוא בן כספית **ממעריב**, כתב חצר אשר מדי פעם מפריח בלוני ניסוי מטעם לשכתך. למשל, בעקבות הדברים שאמרת השבוע בישיבת הוועדה לביקורת המדינה, לפיהם לא ניתן "למגן את המדינה לדעת", התעורר אצל אנשיך החשש המוצדק מביקורת ציבורית על השקעת מיליוני שקלים במיגון לשכתך במשכן הכנסת. כספית התגייס לדגל ופרסם סקופ, שלפיו ניתן ללא קושי לטווח טיל לעבר לשכתך.

הצורך שלו לרצות אותך - בתמורה להדלפות בלעדיות - פוגע בשיקול הדעת המקצועי של כספית. לראיה, לפני כמה חודשים הוא הגדיל (או הקטין) לעשות, כשבעיצומה של הסערה הציבורית סביב חרפת עוניים של ניצולי השואה, הוא פרסם טור סוחט דמעות שבו סיפר כי בהיותך בן למשפחת ניצולי שואה, אתה דואב מאוד את מצוקתם. כשהבהירו לו כי הוכשל וכי בתקופת מלחמת העולם השנייה שהתה כל משפחתך בחרבין שבסין, הוא תירץ את החרבון המקצועי בכך שהתכוון למעשה למשפחת רעייתך, עליזה, שאליה אתה קשור מאוד, רחמנא ליצלן.

עיתונאי אחר שלצערי מזדנב אחריך, נחום ברנע **מידיעות אחרונות**, חתן פרס ישראל לתקשורת, פרסם בימים אלה ראיון חגיגי עמך, במלאות שנתיים לכהונתך כראש הממשלה. מרמזים שפיזרת בשיחתך עמו ניתן להבין שיש לך כוונה להוסיף לכהן בתפקידך עוד כמה שנים טובות: אינך שולל אפילו את האפשרות שתצליח להשלים כהונה בת עשר שנים רצופות - שיא במונחים ישראליים.

אני חושש מאוד שאתה חי באשליות. לא, איני תולה תקוות רבות בדו"ח הסופי של ועדת וינוגרד, שבשעתו - בדו"ח הביניים שלה - נמנעה מלהורות לך באופן מפורש ללכת הביתה. לפי כל הסימנים, הדו"ח הסופי שלה יהיה צמחוני עוד יותר, ובהסכמת בג"ץ לא יכלול מסקנות אישיות. את מבטחי אני תולה לא בוועדת וינוגרד, אלא בפעילות המתמדת של עמותת אומ"ץ, משרד מבקר המדינה, ירון זליכה, עיתונאים אמיצים כמו יואב יצחק, ואנשים וגופים נוספים הנחוצים להבטיח שתשלם חוב על התנהלותך הפלילית. עמותת אומ"ץ תוסיף לאסוף מידע על פרשות שחיתות הקשורות בך. השבוע, למשל, חשפנו מידע על שימוש חריג, בניגוד לחוק, שנעשה במשק החקלאי המשפחתי שלכם בבנימינה. פרשות נוספות נבדקות על ידינו בימים אלה. החומר שמצטבר יועבר לגורמי אכיפת החוק, ונעשה כל שביכולתנו כדי שהמשטרה לא תמסס את הטיפול בו. אך גם אם המשטרה תמליץ לסגור תיק אחרי תיק, אין לנו כוונה לוותר או להרפות. בסופו של דבר, נדאג שתגורש בבוסת פנים מכס ראש הממשלה. אני רק מקווה שהדבר ייעשה בטרם תצליח להשחית את יתרת החלקות הטובות שנותרו במדינה.

מכתבים לאישים בכירים

גורלו של אולמרט היה נתון בשתי שנות כהונתו בידיהם של ארבעה אישים בכירים: השופט בדימוס ד"ר אליהו וינוגרד, מבקר המדינה השופט בדימוס מיכה לינדנשטראוס, היועץ המשפטי לממשלה מני מזוז ושרת החוץ ציפי לבני. אל כל אחד מהם מוען מכתב פומבי, שפורסם באתר "חדשות מחלקה ראשונה" (Nfc).

ד"ר וינוגרד, אל תהיה משת"פ של אולמרט

מכתב אישי לשופט בדימוס ד"ר אליהו וינוגרד, יו"ר ועדת הבדיקה הממשלתית לאירועי מלחמת לבנון השנייה
פורסם ב-23 במרץ 2007

שלום כבוד השופט בדימוס וינוגרד,
נפגשנו לראשונה פנים אל פנים בשלהי שנות השמונים, כאשר ביקשתי לפרסם את **הגביר**, ספרי הביוגרפי על מעללי שחיתותו של יו"ר ועדת הכספים של הכנסת דאז, ח"כ אברהם שפירא. באותה העת כיהנת כנשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב ונדרשת לדון בעתירה של שפירא, שפנה לבית המשפט בדרישה לאסור עלי את פרסום הספר. בקביעה שנויה במחלוקת, קיבלת את טענותיו של שפירא ופסקת שיש למנוע את פרסום הספר, אלא אם אתן לשפירא ולבאי כוחו את הזכות לעיין בו טרם פרסומו ואקבל את אישורם לתכנים הנכללים בו.

למרות שהבהרתי לך במהלך המשפט – באמצעות עו"ד שלמה ליבליך, פרקליטי המנוח – כי שפירא קיבל ממני רשימה של עשרות שאלות במהלך כתיבת הספר, כדי שיגיב עליהן באמצעות עו"ד רם כספי, אך במקום לענות עליהן, הוא העדיף לנסות לשחד אותי, גילית אטימות לטענותי. דומה כי לא הבנת שאם אעשה כפי שהצעת, ייווצר תקדים מסוכן שלפיו כל סופר, עיתונאי, שדר רדיו, עורך תוכנית טלוויזיה, מחזאי, משורר, ואולי גם צייר ופסל, ייאלצו לקבל אישור מוקדם לכל כתבה או יצירה שנוגעת לאישיות שאינה מוכנה לשתף עמם פעולה.

חרה לי לראות איך התרפסת בפני שפירא בשעה שניצב על דוכן העדים, בעוד שכלפי הפגנת חוסר סבלנות. הטעם לכך היה שקוף. שפירא, מתוקף מעמדו הפוליטי, יכול היה לסדר לך מינוי לכהונה בבית המשפט העליון. אני, לעומת זאת, יכולתי להציע לך רק את האמת ואת כרטיס הביקור שלי כלוחם ללא חת בשחיתות הציבורית. נראה שערכים אלה לא העסיקו אותך בפרשה זו.

למזלי, אהרון ברק, שכיהן באותה העת כמשנה לנשיא בית המשפט העליון, קיבל את ערעורי על החלטתך המוזרה והתיר את הוצאת הספר לאור. בפסק דינו הוא נזף בך, ומאוחר יותר – וזה ידוע ובדוק – אף סיכל את מועמדותך לבית המשפט העליון בגלל עמדתך הבעייתית (שנחשפה בפרשה זו) בסוגיית חופש הביטוי. אגב, ברק הציע לשפירא להגיש נגדי תביעת לשון הרע אם יחשוב כי יש בספר משום הוצאת דיבה נגדו, אך שפירא לא עשה כן. החלטתך למנוע את הפצת הספר מחשש לפגיעה בשמו הטוב של שפירא נראית מאז כל כך עלובה.

פסיקתו של בית המשפט העליון בפרשת **הגביר** – אבנרי נגד שפירא – הפכה לסמן דרך בתולדות המשפט הישראלי ונלמדת מאז בפקולטות למשפטים. אני בהחלט חש מסופק מכך שתרמתי משהו למען השרשת

העיקרון של זכות הציבור לדעת ונגד הניסיון לסתום פיות של עיתונאים.

אדוני, אחרי מלחמת לבנון השנייה עתרה עמותת אומ"ץ לבג"ץ בדרישה לחייב את ראש הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית לבחינת כשלי המלחמה בחזית ובעורף. ועדה בלתי תלויה, שחבריה ימונו על ידי נשיאת בית המשפט העליון, ושמסקנותיה יוכלו להביא להדחת ראש הממשלה, שר הביטחון וקציני צבא בכירים, ואפילו לחילופי שלטון. כוחה של ועדה מעין זו כרוך בין היתר בכך שמתוקף מעמדה, העדים שיופיעו בפניה מחויבים לספר את האמת, את כל האמת ורק את האמת, אם אינם רוצים לשאת בתוצאות הפליליות של מתן עדות שקר.

ראש הממשלה, רמאי סדרתי שאינו מהסס לשקר גם בעדות בפני שופטים, חשש ממסקנותיה של ועדת חקירה ממלכתית. הוא העדיף למנות בעצמו את חוקריו, במתכונת של ועדת בדיקה ממשלתית, וכך להעמיד את חברי הממשלה ואת הציבור כולו בפני עובדה מוגמרת.

למען הסר ספק, אתה היית ברירת המחדל שלו בתפקיד יו"ר ועדת הבדיקה. קדמו לך מועמדים אחרים. חלקם התחמקו מליטול את התפקיד; אחד הסכים - נחום אדמוני, ראש המוסד לשעבר - אבל נאלץ לוותר על התענוג לנוכח הדרישה הציבורית שבראש הוועדה יכהן שופט. אתה, מצדך, לא החמצת את ההזדמנות הבלתי חוזרת הזאת לשוב אל מרכז הבמה הציבורית. רק מעטים זוכים לכך בגיל שמונים. היו כאלה שאמרו שבגיל הזה אדם יכול כבר להרשות לעצמו להיות בלתי תלוי ואמיץ. בניגוד אלי, הם לא מכירים אותך. צפויה להם אכזבה. לי אין ולא היו כל ציפיות ממך בהקשר הזה.

לצערי הרב, אהוד אולמרט זכה מן ההפקר: עתירתנו לחייב אותו להקים ועדת חקירה ממלכתית נדחתה על ידי בית המשפט העליון ברוב של ארבעה

שופטים נגד שלושה. נותרנו אפוא עם ברירת המחדל הבעייתית: ועדת הבדיקה שבראשותך, שמלכתחילה לא נהנתה מאמון הציבור. לא בכדי נאלצתם לאטום את אוזניכם בפני קולות המחאה של אלפי חיילי מילואים, שקראו לך ולחבריך לוועדה לא לקבל על עצמכם את המינוי. יש בי אמונה שלא ירחק היום שבו תתפכחו ותבינו שאתם פיון קטן בידי של ראש הממשלה, אדם שהשחית את המדינה מן המסד עד הטפות; כולי תקווה שתובנה זו תדרבן אתכם להתייצב מולו באומץ ולדרוש ממנו להתפטר לאלתר.

מי שהיה עדיין ספקן לגבי היקף הנוכלות שהפגין אולמרט בהקמת הוועדה שבראשותך, ודאי שינה את דעתו כשהתברר בדיעבד כי כתב המינוי שלה, שנוסח בערמומיות ובתחכום על ידי אולמרט ואנשיו, מעקר מראש את האפשרות שהוועדה תוכל להמליץ על הדחתו ומפנה אותה לנעוץ את שיניה בדרג הצבאי, שכמה מבכיריו כבר שילמו את מחיר המלחמה. העיתונאי אמיר אורן, שחשף בסוף השבוע את הפרטים המביכים הללו **בהארץ**, ציין במאמרו בצדק כי לאור המשתמע מכך, "בהסכימם לכהן בוועדה, הפכו עצמם וינוגרד וארבעת חבריו למשתפי פעולה עם אולמרט. אפילו נחרדו לשמע עדותו ולמראה החומר, אין בסמכותם, עם כל הרצון הרע, להמליץ בפני ממשלת אולמרט מה לעשות בממשלת אולמרט. בצמרת צה"ל - כן. בפרץ - כן, חלקית".

מר וינוגרד הנכבד, אני מבקש להבין איך קרה ששני משפטנים בכירים, אתה וחברת הוועדה פרופ' רות גביזון, לא עמדתם על רגליכם הקדמיות כדי לשנות את נוסח כתב המינוי. בעלי לשונות רעות כבר קושרים את המחדל הזה לטענה שגביזון מצפה למינוי לבית המשפט העליון בתמיכתו של ראש הממשלה. למען כולנו, אני מקווה שהם טועים. בכל מקרה, גם אם גביזון ואתה תמצאו בסוף דרך משפטית עוקפת להפנות אצבע מאשימה כלפי ראש הממשלה,

תנוח דעתך המלומדה שאולמרט כבר ימצא את הדרך לתחמן את הממשלה, שממילא אינה מחויבת לקבל את מסקנותיכם.

אולמרט עצמו רמז בראיונות החג שנערכו עמו כי קרוב לוודאי שהוא ימנה ועדת שרים שתדון בדרכי יישום המלצותיכם. ועדה זו תשב על המדוכה כמה חודשים, והוא - כדרכו הנלוזה בקודש - ינווט את עבודתה מאחורי הקלעים, באמצעות אחד מנאמניו. ספק האם ועדה זו, אם אכן תקום, תסיק מסקנות על מסקנותיכם בעתיד הנראה לעין, ואולי כבר אז אולמרט לא יהיה ראש ממשלה, לא בגללך חלילה, אלא בגלל מבקר המדינה והיועץ המשפטי לממשלה שאינם סרים למרותו.

בשבועות האחרונים נרמז כי ועדת הבדיקה שבראשותך עושה בכל זאת מלאכה יסודית ונאמנה, והיא עוד תפתיע את כולנו. הפרטים שפורסמו מתוך עדויותיהם של המשנה לראש הממשלה, שמעון פרס, צבוע ותיק, ושל ראש אגף המודיעין לשעבר, אלוף (במיל.) עמוס מלכא, בעבר אחד המועמדים לתפקיד הרמטכ"ל - עדויות שבחלקן לא החמיאו לדרג המדיני - הצטיירו לשעה קלה כסנונית שמבשרת על בוא האביב, אך עד מהרה הגיעה עונת הקומבינות: בחרתם לסייע לאולמרט בניסיונותיו הנמרצים למנוע את פרסום עדותו בפניכם ואת פרסום עדויותיהם של שר הביטחון, עמיר פרץ, ושל הרמטכ"ל לשעבר, רביאלוף (במיל.) דן חלוץ. הפרסום הזה לבטח יביך אותו ויערער עוד יותר את אמון הציבור בממשלה שבראשותו.

פרסום עדויותיהם של שלושת הבכירים - אולמרט, פרץ וחלוץ - הוא חלק מהתחייבות שנטלת על עצמך בעקבות עתירתה של ח"כ זהבה גלאון, שפנתה לבג"ץ בדרישה לחייב את הוועדה לפרסם את תמלילי כל העדויות, בכפוף למגבלות הצנזורה. למרות שאתה נוהג כאיש של כבוד ושומר על החוק כעל קוצו של

יו"ד, לא עמדת בהבטחתך. במקום זאת הגשתם ברגע האחרון עתירה משלכם לבג"ץ, בניסיון לפטור את הוועדה מההתחייבות, בנימוק שפרסום העדויות כרוך כביכול בפגיעה של ממש בביטחון המדינה.

השימוש הפסול במונח "ביטחון המדינה" מגיע מבית מדרשו של ראש הממשלה. הוא היה הראשון שהשתמש בנימוק הכזב הזה בניסיון לחלץ את עצמו מאי־נעימות, כאשר טען יומיים לפני הגשת עתירתכם שאם עדותו תפורסם בערב החג, יהיה בכך משום פגיעה מהותית בביטחון המדינה. בטיעון הזה יש משום חוצפה רבה, אם נזכור שאולמרט עצמו הדליף לכתבי החצר שלו, וכן חשף בראיונות גלויים לכלי התקשורת, חלקים "נוחים" יותר מתוך עדותו בפני הוועדה.

במקביל, אולמרט ואנשיו ניסו להציג אותך כיו"ר ועדה חלש, כנוע ונגרר. בעצם אולי צדקו בכך, שהרי נפלת בפח עמוס העקרבים שלהם וחזרת כמו תוכי על נימוקי "ביטחון המדינה". (בהזדמנות זו, אזכיר לך כי לפני כמה שבועות היתה לראש הממשלה האחראי כל כך שלנו פליטת פה אומללה בעניין יכולתה הגרעינית של מדינת ישראל. פניתי אז אל היועץ המשפטי לממשלה בבקשה לבחון את העמדתו לדין באשמת גילוי סודות מדינה, אך הוא דחה את בקשתי.); הרי היה לכם די והותר זמן לפרסם תמלילים מצונזרים בקפידה, שחשיפתם לא תהווה פגיעה בביטחון המדינה. הצנזורת הצבאית הראשית לשעבר, תת־אלוף (במיל.) רחל דולב, האמונה עלי, אמרה בפירוש שאין בעיה לעשות זאת.

אני תמה על כך ששני "הביטחוניסטים" בוועדה, האלופים (במיל.) מנחם עינן וחיים נדל, לא יצאו חוצץ נגדך בסוגיה זו ולא קראו לך לסדר. בחבר הוועדה החמישי, פרופ' יחזקאל דרור, מלכתחילה לא תליתי תקוות גדולות.

בערב החג הוציא בג"ץ צו על תנאי, בו נדרשת

המדינה לנמק בתוך ימים ספורים מדוע לא פורסמו תמלילי העדויות. ייתכן שהפרשה תסתיים בכך שבית המשפט יחייב אתכם לפרסמם. במקרה כזה, הפרת הצו היא מעשה פלילי שאכן מתאים לאולמרט, מורה הנבוכים שלך.

עו"ד פרופ' מיכאל קוריןאלדי, פרקליטה של עמותת אומ"ץ, שהגיש בשמנו את העתירה בנושא הקמת ועדת החקירה הממלכתית, חשף בסוף השבוע עובדה מאלפת: בתגובת פרקליטות המדינה לעתירתנו נטען כי הוועדה שבראשותך היא גוף עצמאי לחלוטין, ולכן הפרקליטות אינה מייצגת אותה. והנה, בעתירתה של ח"כ גלאון, שעדיין תלויה ועומדת, נתבקשה הפרקליטות לייצג את עמדתכם. נוצרה כאן תסבוכת משפטית שהמדינה תיאלץ לתת עליה את הדעת. כבוד השופט וינוגרד, כאשר מונית לעמוד בראשות ועדת הבדיקה, ניתנה לך הזדמנות בלתי חוזרת לתרום לביטחון המדינה. תוכל לממשה אם תפעל בכל דרך להדחתו של אולמרט, ראש ממשלה מושחת שקלוננו הוכח, בין היתר, במינוי שר ביטחון חסר ישע רק משום שהתאוה להוסיף לשלוט במשרד האוצר. זאת מתוך שיקולים של שלטון המסייע להון, אשר מנחים את פעילותו של אולמרט בכל התחומים.

עליך להתעשת באופן מידי: להיות עצמאי, להפגין אומץ לב ונחישות, ובעיקר להשתחרר מחיבוק הדוב ההרסני שבו עוטף אותך אולמרט - חיבוק שעלול לפגוע בכולנו. אם לא תעשה כך, הוועדה שבראשותך תיזכר לדיראון עולם כוועדה ששימשה חותמת גומי לראש הממשלה שמתעתע בכולנו ואשר סייעה לו להמשיך בכהונתו הרת האסון.

לינדנשטראוס, אולמרט נושך בעורפך

פורסם ב־21 באפריל 2007

כבוד השופט (בדימוס) לינדנשטראוס, מיד אחרי שנבחרת לשמש כמבקר המדינה, בימי כהונת אריאל שרון כראש הממשלה, הצהרת כי בדעתך להילחם, ללא פשרות, בשחיתות השלטונית הגואה במדינה. האמנתי לך כשאמרת שתעניק עדיפות עליונה לטיפול בבעיה הכאובה הזאת. ואכן, כך עשית. כשיזמת את הקמתו של אגף חדש במשרדך, אגף מיוחד למאבק בשחיתות, והצבת בראשו את ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי, הידוע ביושרו ובכישוריו המקצועיים הגבוהים, רווח לי עוד יותר: ידעתי שבחרת באיש הנכון, שיפעל בנחישות, ללא מורא וללא משוא פנים. ולא טעיתי. בורובסקי אכן שדרג את יכולות הפעולה של משרדך ויצר מסגרות חדשות לביקורת חקירתית יעילה בפרשות שבהן מעורבים אישים פוליטיים בכירים.

חידושים נוספים שהנהגת עם כניסתך לתפקיד – פרסום שוטף של דו"חות ביקורת הכוללים שמות של מבוקרים; שיתוף פעולה הדוק ופורה עם מערכות אכיפת החוק; פתיחות תקשורתית. כל אלה העידו אף הם שאתה נחוש ליישם רפורמה חשובה בדרכי עבודתו של משרד המבקר, במטרה להתאימן ליעדים שהצבת לעצמך. רשמתי לפני בסיפוק רב גם את ההערכה שחלקת בפומבי לקבוצות של אזרחים הפועלות

בהתנדבות לביעור השחיתות ולהשלטת מינהל תקין ואת הצעתך שהמדינה תממן את פעילותן, כדי שלא יזדקקו לחסדיהם של גופים מבוקרים ושל אילי הון מפוקפקים.

התנהלותם המושחתת של משפחת שרון, מקורביה ונספחיה הטילה צל כבד על המדינה וערערה את יסודות הדמוקרטיה הישראלית. אף על פי כן, לנוכח נחישותך ושאפתנותך, ייתכן כי היה עולה בידך לצלוח בראש זקוף את שנתך הראשונה בתפקיד; אך מחלתו הפתאומית של שרון טרפה את הקלפים גם מבחינתך. בגלל צירוף נסיבות מקרי, לנעליו של המצביא מחוות השקמים נכנס האיש ששרון (בעיקר משום שהכיר אותו היטב) מעולם לא היה בוחר בו כיוורשו: אהוד אולמרט.

וכך, בכיסא ראש הממשלה התישב אדם מושחת מאין כמוהו, נוכל סדרתי חסר מעצורים, כוחני, ברוטלי, גס רוח, ערמומי ונקמן, בעל ותק בשיבוש הליכי משפט ובמתן עדויות שקר, שמסוגל לנקוט בכל דרך פסולה שניתן להעלות על הדעת כדי לחלץ את עצמו מהרשעה בדין על התנהלותו המושחתת.

דומני שעד שהתחלת לשמש בתפקיד הנוכחי, לא הזדמן לך להכיר באופן אישי את אהוד אולמרט האמיתי; ואולי יצאת נשכר מכך וחסכת לעצמך את עוגמת הנפש שהיא מנת חלקי יותר משלושים שנה, מאז התחלתי לעקוב מקרוב אחר עשייתו הציבורית, ששימשה לו כל העת קרדום לצבירת הון אישי רב. במהלך השנים האלה הוא נחקר לא פחות מתריסר פעמים במשטרה ובמס ההכנסה, בחשד למעורבות בפרשות שחיתות שונות. אך לצערי, תמיד נחלץ מאישומים, לעתים בעור שיניו. בכל הנוגע לחקירותיו, יש לו כנראה מאגר בלתי נדלה של נשמות.

קרוב לוודאי שכמו רבים אחרים נפלת קורבן לתדמית השקרית שאולמרט יצר לעצמו כאשר נכנס

לתפקידו, עת הכריז בראש חוצות כי בדעתו להיאבק בשחיתות. לא זיהית שהוא מנסה בסך הכול לטשטש עקבות ולהסיח את דעתנו ממעשיו הנלוזים, זאת בזמן שבמקביל הוא מוסיף כבימים ימימה לטבול כשקופה עמוסה בשרצים בידיו, וקופה נוספת – של מיליוני דולרים – בכיסו. אולי זו הסיבה לכך שכנראה סברת לתומך כי התנהלותו אינה יוצאת דופן בחומרתה וחופפת את הנורמה המוסרית הירודה הפושה בחוגי השלטון. מן הסתם, לא העלית בדעתך שמדובר במנהיג מזן פלילי מיוחד, שמסוגל להפחיד שופטים, לאיים על אוכפי חוק ולהפעיל מערכות של סיכול ממוקד אישי ומקצועי נגד מי שמעז לצאת נגדו ולחשוף את קלוננו.

אולי ארענן את זיכרוןך בפרשה פלילית שחושפת את דמותו האמיתית של אולמרט, פרשה שהיה לי הכבוד המפוקפק להיות מעורב בה. במערכת בחירות לכנסת השתיים־עשרה, שהתקיימו בשנת 1988, הופקדו על גזברות הליכוד שני אנשים: אולמרט, נציג תנועת החרות, ולצדו מנחם (מנטה) עצמון, נציג הליברלים. חלק ניכר מהתרומות שזרמו לקופת המפלגה בתקופה זו נאסף בדרכים לא חוקיות, כאשר הגזברים מנפיקים חשבונות פיקטיביות, מגישים דו"חות כוזבים ומבצעים לכאורה עבירות נוספות. בתום חקירה משותפת של המשטרה ורשויות המס, הוחלט להעמיד לדין פלילי את עצמון, כמו גם בעלי תפקידים נוספים במטה הכספים של הליכוד, אך משום מה לא את אולמרט, למרות שהוא ביצע עבירות דומות לאלה שביצע עצמון.

העיוות המשפטי הזה חרה לי. עמדתי אז בראש עמותת "אמיתי", גלגולה הקודם של עמותת אומ"ץ. פניתי בשם העמותה אל דורית בייניש, באותה העת פרקליטת המדינה, ושאלתי אותה מדוע לא הוגש כתב אישום נגד אולמרט. היא השיבה לי שאולמרט מתוחכם מאוד וקשה לבסס נגדו ראיות, מה גם שעצמון דחה

הצעה לשמש עד מדינה נגדו תמורת אי־העמדה לדין. עצמון, כפי שהתברר לי משיחות שניהלתי עמו, לא רצה להתעמת עם אולמרט הסכינאי, שכנראה לחץ עליו בדרך זו או אחרת, לנצור את לשונו. דומה שזה מה שהציל עד כה את אולמרט בכל הפרשות שבהן נחשד: יותר מדי אנשים פוחדים ממנו.

מאוחר יותר נודע לי שעצמון לא היה קורבן הלחצים היחיד בפרשה הזאת: אולמרט ניסה לסחוט את יו"ר המפלגה וראש הממשלה דאז, יצחק שמיר, ואת שר הביטחון דאז, משה ארנס (שהיה יו"ר מטה הבחירות של הליכוד), בהבהירו להם כי לא ייפול לבד. האיום עשה כנראה את שלו: הם ידעו על מה הוא מדבר ולמה הוא מסוגל. ואכן, שר המשפטים דאז, דן מרידור, אדם ערמומי בעל חזות תמימה, פעל מאחורי הקלעים כדי שחברו הטוב (לשעבר) לא יועמד לדין. לימים גמל לו אולמרט בבגידה כשלא מינה אותו לשר בממשלתו – התנהלות אופיינית לאיש ולדרכו הפתלתלה.

לא ויתרתי. ניהלתי מערכה ציבורית ומשפטית ארוכה למען העמדתו לדין של אולמרט, שבינתיים התקדם בסולם הפוליטי ומונה לכהן כשר הבריאות (גם בתפקיד הרם הזה הוא המשיך כמובן במעלליו המושחתים, בצבירת הונו ובהתגרותו בשלטון החוק). בין השאר, עתרה עמותת "אמיתי" לבג"ץ, שקבע שאכן יש מקום להעמידו לדין. ואמנם, באיחור של כמה שנים הגיש היועץ המשפטי דאז, מיכאל בן־יאיר, כתב אישום נגד אולמרט, שבו יוחסו לו כמה עבירות פליליות שדינן מאסר. לנוכח חומרת החשדות, אחד מידידיו של אולמרט נשבע שבאותם הימים שמע מפיו את המילים: "הפעם אני אכנס".

גם אם בתוך תוכו חשש לעורו, כלפי חוץ פעל אולמרט בבריונות מילולית טיפוסית. את בן־יאיר, שופט מכובד (בדימוס), ראש מערכת אכיפת החוק, הוא העז לכנות "איש עלוב ונקלה", ולי העניק

כינוי נרדף כאשר הכריז: "יו"ר אגודת העיתונאים, אריה אבנרי, הוא אדם נתעב שרודף אותי." העיתונאי יואב יצחק סומן גם הוא על ידו לאחר שפרסם במעריב סדרת כתבות שחשפו כשלים בהתנהלות פרקליטות המדינה (בראשותה של בייניש) בתיק אולמרט, בכל הנוגע לחקירת העדים, לרבות משה ארנס. בעקבות פרסום הכתבות, פרקליטת המדינה זומנה לוועדת הכנסת כדי לתת הסברים על כך.

במהלך המשפט, שהתנהל בפני השופט עודד מודריק, התברר למרבה ההפתעה כי חלק מהעדים הופחדו או פותו, ואחרים "איבדו את זיכרונם." אולמרט זוכה מאשמה, חרף הערות חריפות מפיו של השופט על דרכי התנהלותו.

המשפט הממושך נתן באולמרט את אותותיו. נדמה שבסיומו הוא גמר אומר לא להזיע יותר בפני שופט, גם אם יאלץ לנקוט לשם כך בכל האמצעים הפסולים. ואכן, הוא חילץ את עצמו בלא פגע מפרשות נוספות, בהן פרשת האי היווני (שבה נחשד בקבלת שוחד מהקבלן דודי אפל), וייתכן כי היה יכול להוסיף ולנוח בשלווה על זרי הדפנה שלו, המרופדים במיליוני הדולרים שצבר בשנות פעילותו הציבורית, אלמלא כמה אנשים – ועבדך הנאמן ביניהם – הוסיפו לפשפש במעשיו ולחצו על רשויות אכיפת החוק למצות עמו סוף סוף את הדין.

לזכותך ייאמר שידעת להשתחרר מן הרושם הראשוני המוטעה: בתוך זמן לא רב תהית על קנקנו של אולמרט והבנת שהוא ה"לקוח" הראשי שלך, לנוכח מעורבותו האישית בכמה פרשות שחיתות חמורות שנחשפו על ידי אנשיך במהלך ביקורות שוטפות בכמה משרדי ממשלה שבהן כיהן כשר. חומרים מחשידים נוספים הועברו למשרדך על ידי אזרחים וגופים ציבוריים (ובהם עמותת אומ"ץ), שסירבו לשתוק לנוכח עבריינותו הבלתי נלאית של ראש הממשלה. ובכל זאת, כשהתחלת – בעקבות העובדות המחשידות

שנחשפו באתר "חדשות מחלקה ראשונה" - לבחון את עסקאות הנדל"ן של אולמרט (שמאז ומתמיד מכר ביוקר, מעל למחירי השוק, וקנה בזול, מתחת למחירי השוק), נהגת בו בכפפות של משי. זאת חרף העובדה שעלה מהן חשד לקבלת שוחד מאילי הון הקשורים אליו בזיקות גלויות וסמויות. עדות לכך היא הדו"ח הצמחוני שפרסמת על פרשת מכירת ביתו ברחוב כ"ט בנובמבר בירושלים, במחיר מופקע, למיליארדר דניאל אברהמס (שאחרי הרכישה השכיר לזוג אולמרט את הבית למשך תקופה מסוימת, במחיר מציאה). בדו"ח זה - בתום הבדיקה הזריזה, הלא־מספקת, שערכו אנשיך - מתחת ביקורת על התנהלותו של ראש הממשלה ועל הדיווח השקרי שמסר לך בפרשה זו, אך התעלמת מקשריו האמיתיים עם אברהמס ומהעובדה שאיל ההון היהודי־אמריקני (מבעלי חברת "סלים פאסט", היצרנית הידועה של מוצרי דיאטה) תרם כספים למטה הבחירות של אולמרט. ואכן, בסיועם המביש של חסידיך בתקשורת, ידע הלוליין הפוליטי לבית אולמרט לנצל את הדו"ח שלך כדי לקבל הכשר כולל לפעילותו הנדל"נית שטרם נחשפה במלואה.

הרשה לי לנחש שה"אסימון" שלך נפל רק אחרי שמשרדך החל - על יסוד תלונה שהגיש לך החשב הכללי במשרד האוצר, ד"ר ירון זליכה - לבדוק חשד למעורבותו של אולמרט, בתקופה שבה שימש כשר האוצר, בניסיון להטיית המכרז למכירת מניות גרעין השליטה בבנק לאומי לטובת שני אילי הון שהוא חפץ ביקרם: אברהמס ופרנק לואי (במקרה או לא במקרה, לקוח של משרד הפרקליטים של פרופ' יוסף גרוס, מחותנו של אולמרט).

פרשת בנק לאומי נחקרת בימים אלה על ידי המשטרה, על פי הנחיית פרקליט המדינה, עו"ד ערן שנדר, הסמכות העליונה בתיק הזה, מתוקף העובדה שמני מזוז הרחיק את עצמו ממעורבות בו כיוון

שאחותו, עו"ד ימימה מזוז, משמשת כיועצת המשפטית של משרד האוצר וליוותה את הליך המכרז מראשיתו. כולי תקווה שהחקירה תסתיים לפני מועד פרישתו המתוכנן של שנדר, בחודש אוגוסט הקרוב.

בכל מקרה, אנשיו של אולמרט כבר הודיעו כי אם לא יוגש נגדו כתב אישום בפרשה זו, הם ידאגו לצלוב בפומבי אותך ואת החשב הכללי. הם לא ישכחו לך גם את התבטאויותיך בכנס שערך זליכה באחרונה לעובדי האגף שלו, שבהן הבעת הזדהות עמו והערכה לפועלו. לצערי, עלי להזהירך שכל ההשמצות שפורסמו נגדך בכלי התקשורת – בניצוחם ובהשראתם של האולמרטים – הן כאין וכאפס לקראת מה שצפוי לך. "חימום" לקראת המתקפה הגדולה. אני הרי מכיר היטב אותם ואת שיטות הפעולה הנאלצות שלהם.

לפני זמן לא רב היית עד למתקפה רבתי נגד בורובסקי, באמצעות פעיל ליכוד בשם סלומון קרובי, שטפל על יועצך האשמות שווא מגוחכות, בניסיון לנטרלו מהמשך הטיפול בפרשות השחיתות של אולמרט. העיתונאית המגויסת איילה חסון סיפקה לקרובי במה בערוץ הראשון, אך עמותת אומ"ץ חשפה שהשליח הבזוי אינו עד תמים, אלא עבד בעבר כיועץ בלשכת אולמרט במשרד התמ"ת. ואכן, בורובסקי נוקה מכל חשד, לאכזבתם של האולמרטים, שחתרו להביא להדחתו. בתקופה בה ריחפה עננת חשד מעל לראשו, נהגת באומץ כשסירבת להיכנע לדרישות להשעותו. השארת אותו בתפקידו, אך הקפדת לנטרלו מטיפול בנושאים הקשורים לאולמרט.

הזדמנות נוספת להתוודע לאולמרט האמיתי נקרתה בדרכך לפני כחודש וחצי, כשנענית לבקשתו של יו"ר הוועדה לביקורת המדינה, ח"כ זבולון אורלב, להציג בפני חבריה ממצאים מדו"ח שהכנת על אימוכנות העורף למלחמה האחרונה בצפון, זאת עוד בטרם קיבלת את תגובת ראש הממשלה והצבא לממצאים אלה. אולמרט, שנקט סחבת במתן מענה לשאלות שהגשת

לו, הפגין לעומת זאת זריזות במאמציו לסכל את הופעתך בפני הוועדה – החל ממכתב מחאה חריף ששלח לאורלב וליו"ר הכנסת, דליה איציק, שבו הגדיר את התנהלותך בסוגיה זו כ"שיא חדש של ציניות ופעילות בניגוד לנהלים מקובלים", וכלה בשליחתו של אלוף פיקוד העורף להגיש עתירה לבג"ץ נגד כוונתך להציג את ממצאי הדו"ח בטרם ניתנה תגובת המבוקרים. למרבה הצער, היועץ המשפטי לממשלה סירב להגן עליך בעתירה, מה שאילץ אותך להשתמש בשירותיו של פרקליט פרטי.

מזוז סירב גם להיענות לפנייתי להורות על פתיחת חקירת משטרה נגד אולמרט בגין העלבת עובד ציבור, אחרי שזה טען בראיונות שהעניק לתקשורת לרגל חג הפסח, שהתעקשותך לחקור את ענייניו היא "מחלה ממארת" ורמז שהתנהלותך ראויה לבדיקה פסיכיאטרית. נימוקי מזוז היו שבסוגיה של העלבת עובד ציבור יש לנקוט במדיניות של איפוק וריסון, במיוחד כשמדובר בעובד ציבור שמטבע תפקידו חשוף לביקורת ויכול להגיב באמצעות כלי התקשורת על הדברים שנאמרו נגדו.

לפני חודשים ספורים התפרסמה בתקשורת ידיעה שלפיה ח"כ פרופ' מנחם בן-ששון, מקורבו של אולמרט, המכהן כיו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט, שוחח עם חברים בוועדה למינוי שופטים בניסיון לשכנעם להתנגד למינוי בתך לשופטת בבית המשפט בחיפה. אני יודע שאתה חש אי-נוחות רבה מכך שמשפחתך חשופה גם היא למסע ההשמצות המנוול שמנהלים נגדך האולמרטים. ובכל זאת, קשה ככל שתהיה ההתקפה נגדכם, אני מבקש ממך לא להתרגש ולא להיבהל ומשביע אותך להיות חזק, למען כולנו; במוקדם או במאוחר, אולמרט ואנשיו יסולקו, מבוזים ומבוזים, ממשרד ראש הממשלה, והציבור יוקיע ויקיא אותם.

יתר על כן, עליך לדעת שגם אם לבסוף לא יוגש

נגד אולמרט כתב אישום בפרשת בנק לאומי, או בפרשות שחיתות אחרות שלו הנחקרות כיום במשרדך (מינויים פוליטיים ברשות לסיוע לעסקים קטנים במשרד התמ"ת; מתן העדפות במרכז ההשקעות ללקוחות של שותפו לשעבר, עו"ד אורי מסר; שחיתות במינהל מקרקעי ישראל, משרד התקשורת ורשות השידור), האשם לבטח אינו בכם: אנשיך, בראשותו של בורובסקי, ביצעו עבודה מקצועית למופת. כמה חבל שהחוק אינו מתיר לך סמכות להגיש כתבי אישום.

כבוד המבקר, הרשה לי בכל זאת לבוא אליך בטענה כבדת משקל: חלפה יותר משנה מאז התחלת לבדוק את פרשת רכישת הבית ברחוב כרמיה, שבה נחשד אולמרט בקבלת שוחד בסך מאות אלפי דולרים. יואב יצחק, שחשף את הסיפור, העביר למשרדך מסמכים מרשיעים, המצביעים כי מדובר בפרשה שדינה אחד: כתב אישום חמור נגד ראש הממשלה. אך לצערי הרב, חרף הזמן שחלף וזמינות הראיות, טרם הגשת את הדו"ח המסכם שלך לעיון היועץ המשפטי לממשלה.

אני מודע היטב לתרגילי הסחבת שנוקטים פרקליטי ראש הממשלה ועוזריו, המבינים מה צפוי לו אם וכאשר יוגש נגדו כתב אישום. בין השאר, הם גייסו עדי שקר, שהעידו כי ניסו (כביכול) לקנות את הבית במחיר נמוך מזה ששילם עליו אולמרט, ושמאים שהסכימו לספק חוות דעת מפוברקות. בימים האחרונים הם הפעילו אמצעי דחייה נוסף, כאשר ביקשו לעיין במסמכים שהועברו לך על ידי יואב יצחק. טוב עשית שלא נכנעת לדרישתם, אך הם ימשיכו לנסות להתישך.

אני פונה אליך, בשם עמותת אומ"ץ המלווה באהדה את פעילותך, בדרישה חד־משמעית לשים קץ לפיאסקו הזה: הגש את הדו"ח שלך על פרשת כרמיה מיד אחרי יום העצמאות, בלי כל קשר לדו"ח ועדת וינוגרד ובלו לחשוש שכתב האישום המצופה נגד אולמרט יגרום לזעזועים פוליטיים. ייקוב הדו"ח את הר

השחיתות, בטרם ההר יכסה את כולנו. אין לי ספק שבחדרי חדרים נרקמת תוכנית להביא לפרישתך מתפקידך, בדרך זו או אחרת. על כן, עליך לנהוג בנחישות ובאומץ. במוקדם או במאוחר, תעמוד על הפרק השאלה מי ימשיך בכהונתו – מבקר מדינה ישיר־דרך או ראש ממשלה מושחת ומשחית. הגיעה שעת ההכרעה. מן הראוי שתזכור כלל חשוב במסורת היהודית: "הקם להורגך, השכם להורגו".

ציפי, הוציאן עלייך חוזה

פורסם ב-5 במאי 2007

ציפי היקרה,

אני משער כי כמו רבים מחבריך לקבוצת "נסיכי הליכוד" - יורשי העצר של מפקדי האצ"ל וראשי תנועת החרות, שהלכו בעקבות הוריהם והצטרפו לחיים הפוליטיים - ראית בבחירה הזו סוג של שליחות: שאפת להפגין דוגמה אישית, בניסיון ליצור פוליטיקה ערכית ונקייה יותר. למרבה הצער, כמה מכם לא יכלו לשאת את הסיאוב ונפלטו במרוצת השנים, בזה אחר זה, מן העולם הפוליטי: ד"ר בני בגין, עו"ד דן מרידור, ד"ר עוזי לנדאו ואחרים (רק "הנסיך" אהוד אולמרט נשאר בביצה המצחינה, התפורה על פי מידותיו). את החלטת להישאר, להילחם מלחמת מאסף מבפנים. האמנת לתומך כי יעלה בידך לחסום את דרכם של מנהיגים מושחתים, שנוהגים בקופה הציבורית כבתוך שלהם - ובכך לתרום לחברה הישראלית השסועה והמפורדת.

על נחישותך עמדתי מקרוב לפני כשנתיים, במהלך טקס חלוקת אותות עמותת אומ"ץ לשנת 2005, שנערך בבית סוקולוב בתל אביב. באותה העת שימשת כשרת המשפטים בממשלתו (השנייה) של אריאל שרון, וחקירות מעשי השחיתות שלו ושל משפחתו היו בעיצומן. ועדת האותות של עמותת אומ"ץ מצאה אותך ראוייה לקבל אות מופת, בזכות התנהלותך המיניסטריאלית במשרד המשפטים, שאותה כי את

נחושה לפעול לחיזוק שלטון החוק ולשדרוג מערכת אכיפת החוק.

בנאום שנשאתי בטקס המדובר, סקרתי את ממדיה המפלצתיים של השחיתות והאשמתי את שרון בהשחתת טוהר המידות במדינה. אציין בצניעות שדברי התוכחה שלי התקבלו במחיאות כפיים רמות. הבחנתי שגם את לא היית אדישה להם, ושמחתי על כך. בתום נאומי, כשהתיישבתי במקומי, בסמוך אלייך, החלפנו כמה מילים. "הרווחנו זאת ביושר", אמרת לי. "דווקא באיי-יושר", השבתי לך.

בהמשך הערב, כשעלית לבמה כדי לברך בשם מקבלי האות, הבטחת לא לנוח ולא לשקוט עד שיעלה בידך להטמיע נורמות מוסריות חדשות במערכות השלטון. האמנתי בכנות כוונותייך, מה גם שידעתי שרבים מחבריך לממשלה – ובראשם אהוד אולמרט (באותה העת ממלא מקומו של שרון) – ודאי נוטרים לך על נכונותך לקבל את אות אומ"ץ, ועוד מידי מי שלא יניח להם עד שיישאו בעונש על מעשי השחיתות שביצעו.

למרבה הצער, הבטחתך החגיגית להיאבק באופן חסר פשרות בשחיתות התגלתה כמילים בעלמא. לא היית נחרצת דייך, לא בכל הנוגע להתנהלות הפלילית של משפחת שרון ולא בכל הנוגע למעשי השחיתות של רבים מחברי מרכז הליכוד (בדיעבד, התברר שנעמי בלומנטל היתה פיון קטן בתחום הזה). לא השמעת את קולך כשהם הגיעו בהמוניהם למשכן הכנסת כדי לגבות את ליטרת הבשר תמורת תמיכתם במועמד זה או אחר, או כדי להפעיל "אישית לוחצת" על נבחרי הציבור, ולא הקמת קול זעקה של ממש כשנציגים של ארגוני פשע התברגו במוסדות הליכוד. רצית להיות כל הזמן "גברת קליין", אך את יודעת היטב שלא ניתן לאחוז בשני קצוות המקל, זה של יושרך האישי וזה העברייני של חברייך לליכוד.

כשהחליט שרון לפרוש מהליכוד ולהקים את מפלגת

קדימה, קראת נכון את המפה והיית מראשוני המצטרפים אליו, ואף תוגמלת על כך. האמנת בדרכו המדינית של שרון, שבמובנים רבים התנכרה למורשתו האידיאולוגית של אביך המנוח, איתן לבני, לשעבר קצין המבצעים הראשי של האצ"ל וחבר כנסת מטעם הליכוד. כשהחליט שרון על יישום תוכנית ההתנתקות, תמכת בו ללא סייג, בלי שתעצרי ותשאלי את עצמך שמא תוכנית זו נולדה בחטא, כדי להסיט את תשומת הלב מהעבירות הפרטיות שלו. כמו תמיד, היית ישרה, נקיית כפיים וחסרת פניות, אך גם נאיבית ופסיבית.

מלחמתך המינוורית בשחיתות התפוגגה בהדרגה עוד בתקופת שלטונו של שרון. כשאו למרט נכנס לנעליו של אריק, בנסיבות טראגיות, הלכת צעד קדימה והפכת לנזירה במנזר השתקנים – התנהלות חמורה כשלעצמה, שהרי ידעת כי או למרט מושחת פי כמה משרון. אני תוהה האם אחרי הקמת הממשלה ביקשת את תיק החוץ (נוסף לתפקיד ממלאת מקום ראש הממשלה) מתוך רצון כן לעסוק בתחום המדיני, או שמא מה שרצית באמת היה להתרחק ממשרד המשפטים מתוך ידיעה שאו למרט יהיה "לקוח" קבוע של גורמי אכיפת החוק, דבר שעלול היה להעמידך במצב לא נעים. (גם כשחזרת באופן זמני למשרד הזה, אחרי פרישתו הכפויה של השר חיים רמון, התנהלת בו כמי שקפאה שד.)

בשנת כהונתה הראשונה של הממשלה, שבמהלכה נחשפו בזו אחר זו פרשות שחיתות חמורות שבהן היה מעורב או למרט, קולך לא נשמע בשער. סכרת את פיך לנוכח התקפותיו שלוחות הרסן של או למרט על מבקר המדינה, שאינו מרפה ממנו ואינו נבהל מאיומיו המרומזים; החרשת כאשר נעשה ניסיון לבצע "סיכול ממוקד" בניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי, יועצו המיוחד של המבקר; ונדמת כשראש הממשלה ושליחיו ניסו לצלוב את החשב הכללי, ד"ר ירון זליכה,

שיצא נגד מעשי השחיתות שביצע אולמרט בתקופה שבה כיהן כשר האוצר.

לא ערערת על מינויים שנויים במחלוקת שביצע ראש הממשלה, לא על זה של עמיר פרץ לתפקיד שר הביטחון, לא על צחי הנגבי – שנגדו תלוי ועומד כתב אישום – לתפקיד יו"ר ועדת החוץ והביטחון, ולא על רוחמה אברהם – הנחקרת בחדש לקבלת שוחד – לתפקיד יו"ר ועדת הכנסת, הוועדה שחורצת גורלם של חברי כנסת שסרחו.

נמנעת מלהביע דעה גם בעניין חשדות למעשי שחיתות של שרים אחרים, ובראשם אברהם הירשזון; ומעלת באמוננו – ובמיוחד באמון הנשים – כשלא הקמת קול זעקה בסוגיית פרשות ההטרדה המינית שביצעו לכאורה פוליטיקאים בכירים. עד היום איננו יודעים האם תמכת בהתפטרותו של הנשיא קצב, או שמא נאחזת בהודעת הנבצרות שלו; ולא שמענו ממך מילה רעה על חיים רמון, שהורשע בדיון. מהיכרות עמך, אני משוכנע שלא נהגת כך משום שנשבת בקסמיו של רמון, כפי שקרה ליו"ר הכנסת, דליה איציק, ולחברות הכנסת שלי יחימוביץ' וזהבה גלאון שמשמיעות קול ענות חלושה בדיון בשאלת חזרתו האפשרית של רמון המורשע אל שולחן הממשלה. ובכל זאת, ממך ציפינו להרבה יותר. כגודל הציפייה ממך, כך היה גודל האכזבה.

עם תחילת מלחמת לבנון השנייה, המלחמה הכושלת ורצופת המחדלים, השמעת אמנם את קולך (כפי שציינה ועדת וינוגרד בדו"ח הביניים שלה) והתרעת בפני ראש הממשלה אולמרט על מהלכים צבאיים ומדיניים שונים שעשה, או שאמור היה לעשות, אך ספק רב האם היית נחרצת דייך; ובתום המלחמה ירדת לבונקר: חושייך הפוליטיים המחודדים ודאי ניתבו אותך לתפוס מרחק מאולמרט, אך הענקת לעצמך זכות שתיקה גורפת מדי. כך, למשל, נאלמת דום כאשר הוא החליט להפקיד את חקירת כשלי ומחדלי המלחמה בידי

ועדת בדיקה, ולא בידיה של ועדת חקירה ממלכתית. משום מה, חרף השכלתך המשפטית, לא הפריעה לך העובדה שראש הממשלה – הנחקר הראשי – הוא זה שימנה את חוקריו.

בשבועות האחרונים, שבהם הידרדר עוד יותר מעמדו הציבורי של אולמרט, לנוכח חשיפת מעלליו הפליליים (אגב, בהקשר זה צפויות בשורות: עמותת אומ"ץ עומדת לחשוף פרשות מביכות נוספות שבהן היה מעורב), סומנת כיורשת אפשרית שלו, אם יאלץ לפרוש מתפקידו. זה היה הזמן להפגין מנהיגות, אך את, ציפי – חרף אווירת הכאוס והייאוש שהלכה והשתלטה על המדינה – לא רק שלא עלית על בריקדות בנוגע להתנהלות ראש הממשלה, אפילו לא התקרבת אליהן. פרשות השחיתות עברו לידך ללא תגובה ממשית ובלי התייחסות ראויה. בראיונות שהענקת לתקשורת לא הקדשת ולו משפט מוחץ אחד למחלה הממארת הזאת, ששלחה כבר גרורות לרוב מגזרי החברה והמשק.

לא אחת שאלתי את עצמי מהי הסיבה לשתיקתך המתמשכת. חשש מראש הממשלה? חוסר אונים פוליטי? בחירה טקטית? שתיקה שפירושה זעקה? תמיד ניתן למצוא תירוצים עונתיים.

דו"ח הביניים של ועדת וינוגרד, שקבע באופן מפורש כי אולמרט נכשל בניהול הימים הראשונים של מלחמת לבנון השנייה, העמיד אותך במצב של חוסר ברירה. הבנת שאינך יכולה להוסיף לנצור את לשונך: הציבור, שמאמין ביושרך, לא ימחל לך על כך. אף על פי כן, ביומיים הראשונים שלאחר פרסום הדו"ח התעטפת בשתיקה רועמת. צוטטת כמי שאמרה בחוגים סגורים כי מסקנות הביניים של הוועדה הן חד-משמעיות, ומבחינה ערכית ומוסרית אין לראש הממשלה ברירה אלא להתפטר. אולמרט, שוודאי בז לשתיקתך הפומבית, שלח את מקורביו לתקשורת כדי לרמוז לך: או שתפסיקי לחתור תחתיו, או שתתפטרי

מן הממשלה.

כשנפגשת לבסוף עם אולמרט, הפגנת סוף סוף אומץ לב ציבורי ויושר פוליטי כשקראת לו להתפטר לאלתר מתפקידו. איני סבור שהאמנת ולו לרגע שהוא יקבל את עזתך. אולמרט הרי אינו שייך לזן המתפטרים, ולו בשל העובדה שכל התפקידים הציבוריים שמילא – כולל זה הנוכחי – היו לו קרדום לצבירת נכסים אישיים. אולי קיווית בסתר לבך שהוא יפטר אותך ויסלול לך בכך את הדרך לבמת העצרת בכיכר רבין, אולם הוא ממולח וערמומי מכדי לגרום את התענוג הזה: הוא יעדיף להניח לך להתפטר, להתייטר ולהתפטר בעצמך. אגב, אם יום אחד הוא יאולץ בכל זאת להתפטר, את יודעת שהוא נחוש לא לאפשר לך להיות זו שתירש אותו. הוא יעשה כל שביכולתו כדי להותיר אחריו אדמה חרוכה, העיקר ש"ציפורה", כפי שהוא מכנה אותך בלעג מאחורי גבך, לא תהיה זו שתתישב בכיסאו במשרד ראש הממשלה.

עיתוני השבוע לעגו לך, הכתירו אותך כמועמדת ראויה לתפקיד מזכ"ל נעמת. נקלעת למצב המביך הזה משום שבניגוד לכל היגיון צרוף, ביצעת לבסוף חצי מלאכה: הסתפקת במתן העצה לאולמרט. במקום להתפטר, הסכמת להוסיף ולשרת תחת ראש ממשלה שאין לך אמון בו, ואף להיות שותפה לשיקום ההריסות שהוא אחראי להיווצרותן. בכך את נותנת את ידך לאחד האבסורדים הגדולים בתולדות המדינה: הממשלה שקלקלה היא לכאורה זו המתאימה ביותר לתקן. גדעון סאמט ניסח היטב את המופרכות הזו, במאמר שפרסם ב**הארץ** ביום רביעי: "הגנב יהיה לשוטר מוצלח, האנס למוקדן מצטיין בקו פתוח לנאנסות, הג'ינג'י שנעלם עם מפתחות הימ"ח ייטיב להחזירם"; והוסיף בצדק: "כשלי אולמרט במלחמה ובורותו הביטחונית [...] היו כאלה עד כי אין שום סיבה להאמין ביכולת הלידה הפלאית שלו מחדש".

מצב של חשדנות הדדית וחוסר אמון בין ראש ממשלה מכהן לבין שרת החוץ וממלאת מקומו הוא בלתי נסבל. התצלום המשותף שלכם במליאת הכנסת, שבו נראיתם מפגינים עוינות הדדית, העיד יותר מאלף מילים על הבעייתיות הזאת. החיבוך שעשוי אולמרט להעניק לך אם תישארי בממשלה אסור שיוליך אותך שולל: כלפי חוץ, אולמרט יחפש את קרבתך, ישלים איתך ויצהיר שהוא מצפה שתסייעי לו להחזיר את המדינה למסלולה הרגיל, אך מאחורי הקלעים תעבוד נגדך תעשייה שלמה של ספינולוגים ומשמיצים, שיעבירו אותך תהליך השפלה מבית מדרשו הנאלץ של ראש הממשלה. הם יתארו אותך כמנהיגה חלשה, שאינה יודעת לקבל החלטות ואינה עומדת בלחצים, ומשום כך אסור להפקיד בידיה את גורל המדינה; יכפישו אותך, יפיצו שמועות כזב על כך שאת חותרת תחת אולמרט; ימררו את חייך הפוליטיים בכל דרך אפשרית. גם אם את סבורה שאני מגזים בנבואותי, אנא הפנימי את דברי האזהרה שלי.

ועכשיו לבשורה הטובה מבחינתם של אזרחי המדינה ומבחינתך: הכיסא מוסיף לבעור תחת ישבנו של אולמרט. בעוד זמן לא רב יפורסמו קטעים מעדותו בפני ועדת וינוגרד, העלולים לעורר סערה ציבורית, ובהמשך יפורסם הדו"ח הסופי של הוועדה, שכנראה יסמן לו את הדרך הביתה. במקביל, יש התקדמות בחקירות המשטרה בפרשות השחיתות שלו. הפרשה המסתמנת כחמורה מכולן היא פרשת קבלת השוחד בסך מאות אלפי דולרים בעסקת רכישת הבית ברחוב כרמיה. ליועץ המשפטי לממשלה לא יהיה מנוס אלא להעמידו לדין פלילי בפרשה זו.

בסוף השבוע ניסית למזער נזקים כשטענת בפומבי ש"התפטרות היא סוג של מחאה, אך לא צעד מנהיגותי", אך לא שללת את האפשרות שבכל זאת תחליטי לבסוף להתפטר. ציפי, לטובת כולנו, וגם לטובתך האישית, אני מפציר בך (מתוך חזון ערכי,

ולא מתוך אינטרס כלכלי או פוליטי): פרשי לאלתר מממשלת הזדון הזו, ובכך תסייעי רבות לקיצור ימיה. גם אם תיאלצי לשמש כחברת כנסת מן השורה למשך תקופה מסוימת, זה לא נורא כל כך: בשורה התחתונה, את תנצחי ותחזרי אל מרכז הבמה זקופת קומה, כמנהיגה מוכחת.

מזוז, אל תפחד מאולמרט

מכתב פומבי אל היועץ המשפטי לממשלה
פורסם ב-21 ביולי 2007

מני היקר,

השבוע ספגת סנוקרת רצינית מנשיאת בית המשפט העליון, השופטת דורית בייניש. במהלך הדיון בבג"ץ בסוגיית עסקת הטיעון שסוכמה עם פרקליטיו של הנשיא היוצא, משה קצב, ניסתה השופטת לערער על מיומנותך בתחום החוק הפלילי ולא היססה לפגוע בכבודך המקצועי, שאתה כה רגיש לו, ובצדק.

קשה לדעת האם בייניש הטילה בך דופי בגלל חוסר ההערכה הבסיסי שלה כלפיך, כפי שטענו כמה פרשנים, או אולי כדי לאותת לך כי מוטב שתניח לתפוח אדמה לוחט אחר, שבעבר התחמקו בכירי הפרקליטות מטיפול בו: תיק החקירה הפלילית המתנהל נגד בעלה, עו"ד יחזקאל בייניש, פרקליט שנוי במחלוקת שעבר עבירות מס חמורות וטרם הועמד לדין. ההכרעה בענייניו מצויה כעת בידך. עד כה נהגת כמו קודמית והתחמקת מהכרעה בענייניו. התוצאה היא ששופטים בבתי משפט ברחבי המדינה זיכו עברייני מס שונים על פי תקדים בייניש, ולקופת המדינה נגרם נזק כספי.

אולי הגיעה השעה שתוכיח סוף סוף לאזרחי המדינה, שאמונם במערכת אכיפת החוק ובמערכת המשפט נמצא בשפל, כי כולם שווים בפני החוק, ובכלל זה גם משפחת בייניש. אני מאמין ומקווה

שהחלטה מעין זו אינה גדולה עליך. הדיון בבג"ץ בסוגיית עסקת הטיעון של קצב הקפיץ מכיסאו את שר המשפטים, פרופ' דניאל פרידמן, שניצל את ההזדמנות להיפרע פעם נוספת מבית המשפט העליון, שדלתותיו ננעלו בפני ידידתו, פרופ' נילי כהן. פרידמן קבל על הערות השופטים, בעיקר על אלה של בייניש, וקבע: "אני חושב שהעליון צריך לשקול את השלכות התבטאויותיו על זכויות הנאשם. כיצד יכול לדון בית משפט שלום בעניין זה אחרי שהוא שומע את הערותיהם של שופטי הערכאה הגבוהה ביותר?"

התבטאות זו, גם אם יש בה קמצוץ היגיון, מעידה יותר מכול על צביעותו של פרידמן, שערב מתן גזר הדין במשפטו של שר המשפטים לשעבר, חיים רמון, נשקן צרפתי מיומן, פרסם מאמר בעיתון **ידיעות אחרונות**, שבו תקף את שלושת שופטי רמון. באותה העת, יש לציין, פרידמן היה עדיין אדם פרטי, ובכל זאת, לנוכח חומרת מעשהו – ביקורת חריפה כזו מפי פרופסור מכובד למשפטים, בטרם ניתנה הכרעת הדין, עשויה להתפרש כניסיון להטות את תוצאות המשפט – פנתה עמותת אומ"ץ אל לשכתך בתלונה נגדו, בחשד שעבר לכאורה על החוק. תבענו ממך לנקוט נגדו בצעדים, אחרי שהילך אימים על השופטים, אבל עוזרך הנאמן, עו"ד רן נזרי, הזדרז לכתוב לי בשמך שאין מקום להיענות לתביעתנו.

מני, אל תשלה את עצמך שבהזדמנות לא חגיגית זו פרידמן שינה כיוון והחל לגונן עליך, כפי שאכן ראוי שיעשה כשר המשפטים. בביקורתו על התנהלות השופטים בפרשת קצב, הוא נהג כפי שנהג לא מאהבת מרדכי מזוז אלא משנאת המן בייניש. מאבקיד הצודקים והחריפים עמו בסוגיית אופן בחירת היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה, ובסוגיות אחרות, טרם הסתיימו, ואולי אף ילכו ויחריפו. ראה

הוזהרת: במסגרת ניסיונו הנואל של פרידמן להחליש את מערכת המשפט, כחלק מהשירותים המשפטיים הבזויים שהוא מעניק לאדונו, ראש הממשלה אהוד אולמרט, הוא יעשה הכול כדי לקצץ את כנפיה.

ואם באולמרט עסקינן, הוא ודאי ספק השבוע את ידיו בהנאה לנוכח התחושה שבג"ץ, בביקורתו על עסקת הטיעון בפרשת קצב, החליש אותך וריפה את ידיך לקראת הדיון בתיקיו הפליליים של ראש הממשלה המונחים על שולחנך. מובן שאולמרט ופרידמן היו שמחים לו היית נענה לרמזים העבים ש"דורשי טובתך" הפנו אליך בימים האחרונים ומתפטר, מה שהיה מאפשר לראש הממשלה ולשר המשפטים לפעול למינויו של יועץ משפטי מטעם, שהיה ודאי מעניק לאולמרט תעודת יושר רטרואקטיבית.

אולמרט נמנע עד כה מלתקוף אותך חזיתית, ואפילו מקורביו עדיין לא אספו עליך "חומרים" כדי להרתיעך מלהמשיך לעסוק בפרשות השחיתות שלו. הם גם נמנעו עד כה מלכנותך "הזוי" – תואר של כבוד שהם העניקו עד עתה ללוחמי שחיתות מסוגם של מבקר המדינה, השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס; החשב הכללי, ד"ר ירון זליכה; העיתונאי יואב יצחק; ועבדך הנאמן.

וכי למה שאולמרט יכעס עליך? הרי זמן קצר אחרי שנכנסת לתפקידך הזדרזת לסגור את תיק האי היווני, פרשה שבה היה מעורב מעצם העובדה שבעת שכיחן כראש עיריית ירושלים הוא אירח בלשכתו את תתישר החוץ היווני, לבקשתו של איש העסקים דוד אפל, שנזקק לתמיכת השלטון היווני בקידום פרויקט תיירותי ענק שהקים באחד מאיי יוון. שולה זקן, מנהלת לשכתו הוותיקה של אולמרט, היתה המוציאה והמביאה בארגון הפגישה. אפל גמל לאולמרט בתרומה נדיבה למטה הבחירות שלו, בעת שהאחרון התמודד מול אריאל שרון על הנהגת הליכוד. משום מה, אתה

קבעת שתמיכה פוליטית מעין זו אינה נחשבת למתן שוחד.

סגרת את תיק האי היווני גם בהקשר של משפחת שרון, למרות שהפרקליטות כבר הכינה טיוטה של כתב אישום נגד ראש הממשלה דאז ובנו גלעד. נימקת את החלטתך בהיעדר ראיות מספיקות לקבלת שוחד. אפילו מאות אלפי הדולרים שקיבל גלעד מאפל תמורת "איסוף מידע" עבורו – מידע גלוי שניתן למצוא בקלות באינטרנט – לא נחשב מבחינתך לשוחד. טענת אמנם כי בעיניך יש דין שווה לראש ממשלה ולאזרח מן השורה, הן בנושא מידת מוצקות הראיות והן בעניין העמדה לדין, אך משפטנים בכירים ומוערכים מסוגו של פרופ' מרדכי קרמניצר מהאוניברסיטה העברית, שבחנו את חוות דעתך, קבעו שהראיות הדרושות בעיניך לשם העמדת ראש ממשלה לדין הן מעל ומעבר למה שיכולה המשטרה לספק במקרים רבים. פרשנים משפטיים הסבירו את עמדתך הנוקשה המוזרה בכך שיש לך יראה מפני זעזועים פוליטיים חריפים, מן הסוג שייגרם אם ראש הממשלה יפרוש מתפקידו בגלל העמדתו לדין פלילי. לטענתם, כך היה במקרה של שרון, וכך חלילה עלול להיות גם בעניינו של אולמרט.

בחודשים האחרונים הגשתי לך, בשם עמותת אומ"ץ, כמה תלונות על מעשי שחיתות חמורים שביצע אולמרט, חלקם לפני וחלקם אחרי שנבחר לראשות הממשלה. ביקשתי כי תורה למשטרה לפתוח בחקירה, שתחשוף את מלוא הממצאים המפלילים נגדו.

המדובר הוא במקרים הבאים:

◆ אשד לקבלת שוחד מאיל ההון היהודי-אמריקני דניאל אברהמס, שרכש את בית משפחת אולמרט ברחוב כ"ט בנובמבר בירושלים תמורת מחיר מופקע, ובהמשך השכיר לה אותו במחיר נמוך משוויו בשוק השכירות. אברהמס היה אחד מאילי ההון שנטלו חלק במכרז לרכישת מניות גרעין

השליטה בבנק לאומי, בתקופה שבה כיהן אולמרט כשר האוצר. לפי החשד, אולמרט ניסה להטות את תוצאות המכרז לטובת אברהמס ולטובת איל הון אחר, פרנק לואי.

◆ חשד לקבלת שוחד בעת רכישת דירה ברחוב שינקין בתל אביב: המחיר ששילם אולמרט עבורה היה נמוך מזה שנדרש מהרוכשים האחרים באותו הבניין.

◆ חשד לקבלת שוחד מאילי הון וגופים כלכליים שרכשו עשרות ציורים של עליזה אולמרט, רעייתו של ראש הממשלה, במחירים גבוהים בעשרת מונים משוויים הריאלי.

◆ חשד לקבלת שוחד בדמות עשרות עטים נובעים יקרים, מתנה מאילי הון שנזקקו לחסדיו ושירותיו.

◆ חקירת מערכת הקשרים המסועפת בין אולמרט לבין שותפו לשעבר במשרד הפרקליטים שלו, עו"ד אורי מסר. לפי החשד, נוסף לפרשת מרכז ההשקעות, אולמרט סייע למסר גם בפרויקטים נוספים. בין היתר, הוא צירף אותו לעסקה גדולה שבה שימש כמתווך: רכישת קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים על ידי ארקדי גאידמק.

לצערי הרב, דחית את כל תלונותינו בנימוקים שונים. עתירה שהגשנו לבג"ץ נגד החלטתך באחת התלונות (פרשת העטים הנובעים) נדחתה. למעשה, חקירת המשטרה הגלויה היחידה הנערכת בימים אלה נגד אולמרט היא בפרשת החשד להטיית המכרז למכירת גרעין השליטה בבנק לאומי; וגם כאן, את ההכרעה האם להורות על פתיחת חקירה משטרתית בפרשה זו לא קיבלת בעצמך, אלא העברת (בצדק) לסמכותו של פרקליט המדינה, עו"ד ערן שנדר, הואיל ואחותך, עו"ד ימימה מזוז, משמשת כיועצת המשפטית של משרד

האוצר והיתה מעורבת בהליכי המכרז. שנדר גילה אומץ לב כאשר הכריע בעד פתיחת חקירה משטרתית. אנשי אולמרט, בניצוחו האישי הסמוי, מתייחסים לחקירה זו בביטול ונוקטים בסחבת ובתרגילים שונים כדי שתעלה על שרטון. מתוך היכרות אישית ממושכת עמו ועל סמך מעקב אחר התנהלותו בהסתבכויותיו הפליליות, אני יודע שאין לאולמרט בעיה לתחמן חוקרי משטרה, לפגוע ברשויות החוק, ואפילו לקנות עדים, כפי שעשה כשהועמד בשעתו לדין בפרשת החשבונות הפיקטיביות בליכוד. (דורית בייניש, פרקליטת המדינה דאז, נמנעה מלהגיש נגדו כתב אישום; רק לאחר שעמותת "אמית", שאז עמדתי בראשה, עתרה לבג"ץ בעניין, הוגש נגדו כתב אישום. אולמרט זוכה אמנם, כאמור בין היתר בזכות קניית עדים, אך השופט עודד מודריק העיר כמה הערות חמורות על אישיותו המפוקפקת. אני מציע שתציץ בהזדמנות בפסק דינו.) החשב הכללי במשרד האוצר, ד"ר ירון זליכה, שחשף את פרשת בנק לאומי בתלונה שהגיש למבקר המדינה, שוחח בשעתו עם אחותך בנדון. לדבריו, היא אמרה לו שהיא חוששת מידו הארוכה של אולמרט. זליכה עצמו היה קורבן למסע איומים והפחדות מצד אנשי ראש הממשלה, על רקע עמדתו האמיצה והנחרצת. באחד המקרים פנתה אליך עמותת אומ"ץ בתלונה נגד מטרידיו של זליכה, אך אתה הנחת לעניין.

מבקר המדינה, שבדק באופן יסודי את פרשת בנק לאומי, וגרם במישרין לפתיחת חקירת המשטרה בנושא, נחשב כיום לאויבו העיקש ביותר של ראש הממשלה. כקורבן של פיו הגדול של אולמרט, הוא זוכה ממנו לעתים לקיתונות של שופכין. לצערי הרב, נמנעת להתייבב בפומבי לימינו של לינדנשטראוס: הפקרת אותו במאבקיו מול אולמרט, שהסתייע בשורה של מלחכי פנכה מסוגם של שר המשפטים פרידמן; שר האוצר החדש, הצדיק רוני

בריאון; יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט, ח"כ פרופ' מנחם בן-ששון; ח"כ עתניאל שנלר ואחרים. אלה תקפו את המבקר בתקשורת והחלו לפעול לקיצוץ סמכויותיו.

אדם נוסף שמתח במפתיע ביקורת חריפה על המבקר הוא לא אחר מאשר מנכ"ל משרדו לשעבר, עו"ד מרדכי בס. לאחר שבס פרש מתפקידו, הוא הפך להיות – ללא תקופת צינון ראויה, וכנראה גם תוך שימוש במידע פנימי שאליו נחשף במהלך עבודתו במשרד – לנציגו וליועצו של עו"ד מסר בהתנהלותו מול מבקר המדינה. עמותת אומ"ץ פנתה ללשכתך בבקשה שתנקוט נגד בס בצעדים משפטיים, הואיל ולכאורה הוא עבר על החוק. בתשובתך אלינו טענת כי לפי הנתונים שבידך, בס לא עבר כל עבירה. צר לי להביא לידיעתך כי הוטעית, ואנו נוכיח זאת.

האולמרטים לא הסתפקו בכך והחליטו "ליירט" את ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי, יועצו המיוחד של מבקר המדינה למאבק בשחיתות. מאישם נשלף אחד בשם סלומון קרובי, אשר הובא על ידי אנשי ראש הממשלה אל כתבת הערוץ הראשון איילה חסון (בעלה, שי נשר, שימש בשעתו כאמרגן של עליזה אולמרט) וטען כי שימש כביכול שליח לדבר עבירה להעברת מסר מבורובסקי למשפחת שרון, לפיו אם ראש הממשלה דאז ובניו יתמכו במינויו לתפקיד מפכ"ל המשטרה, יפעל בורובסקי (לאחר שייכנס לתפקידו) לסגירת תיקי החקירה נגדם.

אני מכיר את בורובסקי שנים לא מעטות כאיש ישר, שהתנהלותו נטולת דופי. לא היה לי ספק שניסו לתפור לו תיק. על כן, התחלתי להתעניין באותו קרובי וגיליתי כי היה בעבר עוזרו של ח"כ אלי אפללו בעת שהאחרון כיהן כסגן שר התמ"ת, בתקופה שבה עמד אולמרט בראשות המשרד. כמו כן, גיליתי קומבינה שלה היה שותף נציב שירות המדינה, עו"ד שמואל הולנדר: נקבע כי קרובי מכהן

כביכול כעוזרו של השר אולמרט, כדי להגדיל את שכרו בעוד כמה אלפי שקלים. גילויים אלה היכו גלים, אך אתה, בפעם המי יודע כמה, לא נענית לפנייתנו לפתוח בחקירה נגד המעורבים בפרשה המצחינה הזו. רק בורובסקי נחקר במשטרה – ונמצא נקי כפיים. הפרשה פגעה בו על לא עוול בכפו, מה גם שמשום מה הוא אולץ שלא להיות מעורב יותר בבדיקות שעורך משרד מבקר המדינה בפרשות שחיתות נוספות של אולמרט.

אולמרט עצמו המשיך לחבוט במבקר המדינה. גרמת לנו אכזבה נוספת כשנמנעת מלטפל בפנייה נוספת שלנו: בקשה להעמיד לדין את ראש הממשלה בגין העלבת עובד ציבור, כשרמז כי המבקר זקוק כביכול לטיפול פסיכיאטרי. הנימוק שלך הפעם היה שלמבקר יש זכות תגובה פומבית. שכחת אולי שהוא אדם מאופק ומנומס, ואין לו פה גדול כמו לראש הממשלה.

פעם נוספת אכזבת אותנו כאשר המעטת במעשה חמור שגבל בחשד לשיבוש הליכי חקירה על ידי אנשיו הקרובים של אולמרט, ללא ספק בידיעתו של ראש הממשלה. היה זה כאשר צוות של משרד מבקר המדינה בא ללשכת ראש הממשלה כדי לגבות עדות מאולמרט בפרשת הבית ברזוב כרמיה. הצוות ביקש להפעיל מכשיר הקלטה כמקובל, אך אנשי הלשכה הודיעו כי הם מעדיפים להקליט בעצמם את התחקור.

לפני זמן מה ביקש משרד מבקר המדינה את תמלילי ההקלטה, ובתגובה נאמר ברוב חוצפה שסרטי ההקלטה נמחקו בטעות. רק תמימים יכולים לייחס זאת ליד המקרה.

הגשנו לך תלונה נוספת, וציפינו שתורה למשטרה לחקור את העניין כדי להסיק אם נעשתה כאן חלילה פעולה זדונית – אבל אתה סירבת.

השבוע, כשפרסם דו"ח חריף על הפקרת העורף במלחמת לבנון השנייה, הוכיח לינדנשטראוס פעם

נוספת כי מאמצי ראש הממשלה ואנשיו להרתיעו ולהפחידו נדונו לכישלון. שמחתי לקרוא שיו"ר הוועדה לביקורת המדינה, ח"כ זבולון אורלב, מתכנן לנצל את סמכות הוועדה שבראשותו וליזום הקמת ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת המחדלים שעליהם מצביע המבקר בדו"ח שלו. שבעתיים שמחתי לקרוא ב**ידיעות אחרונות** ממצאים של סקר דעת קהל, שעל פיהם רוב מכריע של הציבור מביע אמון מלא במבקר. לעומת זאת, לראש הממשלה נגרמה השבוע קורת רוח מכיוונה של ועדת וינוגרד: תחילה הודיעה הוועדה על דחייה במועד פרסום הדו"ח הסופי שלה, על רקע הצורך לשלוח מכתבי אזהרה לקציני צבא שבעניינם צפויות מסקנות אישיות (וכך תתחיל סחבת ממושכת בדיונים; ראש הממשלה יוכל ללא קושי לייצר עיכובים נוספים על ידי הגשת עתירות לבית המשפט, כפי שעשה בעבר); ובסוף השבוע פרסם בן כספית ב**מעריב** ציטוט מפי אחד מחברי הוועדה, לפיו בדו"ח המסכם שלה לא צפויות להיכלל מסקנות אישיות נגד ראש הממשלה.

אודה ולא אבוש שמלכתחילה לא האמנתי בוועדה הזאת, ובעיקר לא ביו"ר שלה, ונתתי לכך ביטוי במאמרים שפרסמתי באתר זה. כמו רבים אחרים, לא האמנתי שוועדת בדיקה שקמה ביוזמת ראש הממשלה, על תקן של נחקר הממנה את חוקריו, יכולה באמת להרעיד את אמות הסיפים במדינה. כיום ברור שהיה זה משגה משפטי חמור של בג"ץ, ושלך אישית, שלא הצלחתם בשעתו לכפות על הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית בלתי תלויה, בעלת סמכויות הקבועות בחוק.

לפני כמה ימים, מקורות בוועדת וינוגרד הביעו באוזני עיתונאים פליאה על כך שאולמרט לא הבין את הרמזים שנשלחו אליו בדו"ח הביניים ולא נהג כמו שותפו לפשע, הרמטכ"ל לשעבר דן חלוץ, שנטל אחריות והתפטר מתפקידו (גם שותפם השלישי, עמיר

פרץ, כבר אינו מכהן עוד בתפקיד שר הביטחון). לא ברור מדוע היה צורך לרמוז לראש הממשלה, שמאז ומתמיד התקשה בהבנת רמזים שלא היו נוחים לו. אם אמנם רצתה הוועדה בהתפטרותו, היה עליה לומר זאת מפורשות אך היא לא עשתה כן, וחבל.

הסיכוי שוועדת וינוגרד תוביל מהלך להדחת אולמרט שואף אפוא לאפס. אם לא נתעשת כולנו, דומה שראש הממשלה הכושל ביותר בתולדות המדינה יוכל להמשיך בכהונתו עד תום הקדנציה שלו. בינתיים, באין איש פוצה פה, אולמרט נוהג כהרגלו: השבוע מינה את עוזרו הפוליטי עובד יחזקאל לתפקיד מזכיר הממשלה, במקום ישראל מימון, שפרש מהשירות הציבורי לטובת עסקים פרטיים. בשלב זה, סירבת לבקשתנו לעצור את המינוי עד לקבלת החלטה האם יש מקום להגיש כתב אישום נגד יחזקאל בגין מעורבותו בכמה מפרשות השחיתות של הבוס שלו.

מני היקר, הגיעה שעת האמת שלך ושלנו. בשבוע הבא יימשך הדיון בבג"ץ בפרשת עסקת הטיעון של קצב. אינני יודע האם תופיע בעצמך בפני השופטים, כפי שנטען בתקשורת, או שהמסנה שלך, עו"ד שי ניצן, ישמש פעם נוספת כנציגך בפניהם. ייתכן שהשופטים ימשיכו בביקורתם החריפה על התנהלותך בתיק הזה. בכל מקרה, אני פונה אליך בבקשה למחול על כבודך – למען עתידה המוסרי של המדינה – ולא להתפטר מתפקידך, כפי שאולי ייעצו לך לעשות כמה ממקורביך, או אולי כמה מדורשי רעתך.

להזכירך, לפני זמן מה, בנאום חוצב להבות שנשאת, הגדרת את השחיתות הגואה כסכנה קיומית ממשית הניצבת לפתחנו. מוטלת עליך אפוא החובה המוסרית והציבורית להמשיך בעשייתך ולא להפקיר את הזירה המשפטית ליועץ משפטי מטעם, שיסייע לשר המשפטים (ואולי גם לפרקליט המדינה החדש, האמור להיבחר בקרוב) לטהר את השרץ האולמרטי.

השבוע פורסמה באחד העיתונים אמירה שאני חותם עליה בשתי ידיים: "בחירת אולמרט לראשות הממשלה היא תאונה היסטורית בתולדות עם ישראל". ואכן, אולמרט הוא הפוליטיקאי המושחת ביותר שידענו, אדם שהפך את השירות הציבורי לקרדום לצבירת מיליוני דולרים; לפי החשד, חלק מהונו מופקד בבנקים זרים, וחלק מושקע בפרויקטים שונים. אם הוא ייענה לבקשותי החוזרות ונשנות ויתבע אותי סוף סוף לדין על הוצאת לשון הרע, אני מבטיח שבבית המשפט יוצגו ממצאים אשר יכו את הציבור בתדהמה.

אדוני היועץ המשפטי לממשלה, יש לך הזדמנות חד-פעמית לתקן את ה"תאונה ההיסטורית": חרף המשמעויות הפוליטיות הסבוכות של המהלך הזה, עליך להורות מיד על פתיחת חקירה משטרתית מקיפה בפרשות השחיתות השונות של אולמרט, ובראש ובראשונה בפרשה של חשד לקבלת שוחד בעסקת רכישת הבית ברחוב כרמיה בירושלים. הראיות שנאספו ונבדקו על ידי אנשי משרד מבקר המדינה, בעקבות חשיפת הפרשה על ידי יואב יצחק באתר זה, הן מוצקות ואינן ניתנות לערעור ולהרהור. אם בתום החקירה תחליט, על סמך חומר הראיות המוצק, להגיש כתב אישום חמור נגד ראש הממשלה, הוא ייאלץ לארוז את חפציו ולרדת מהבמה הפוליטית מבויש ומבוזה, כיאה לו. כך ייעשה לאיש אשר בגלל התנהלותו המושחתת, אף אחד כבר אינו חפץ ביקרו. אל תיתן לכוחות החושך לגבור על כוחות האור, כי בנפשנו ובנפש ילדינו הדבר.

היומנים

"יומני אבנרי" - יומנים שבועיים שפורסמו החל מאוקטובר 2006 באתר "חדשות מחלקה ראשונה" (Nfc), ובהם מידע חדש, רשמים אישיים והתייחסות ביקורתית לנושאים שעומדים על סדר היום הציבורי. היומנים מתפרסמים כאן כמעט כפי שפורסמו בזמן אמת, למעט עדכונים מעטים והכרחיים.

ארבעת המסובכים

פורסם ב־7 באוקטובר 2006

1. נשיא על הכוונת

את נשיא המדינה, משה קצב, המסובך בימים אלה בצרות צרורות, אני מכיר זה שנים רבות, מאז שימש בעבר הרחוק ככתב ידיעות אחרונות בקריית מלאכי, עיר מגוריו. בשנים שחלפו מאז נשמרו יחסי ידידות בינינו, ובתחנות חיינו השונות ניהלנו שיחות רבות, שבהן הוא נתגלה לי כאדם צנוע ונעים הליכות, בעל חושים פוליטיים מחודדים; אך בה במידה הבחנתי גם כי מאחורי החזות השקטה מסתתר אדם אמביציוזי וכוחני, בעל מעצורים גמישים. בשעתו, במהלך כתיבת ספרי הביוגרפי על דוד לוי, ראיינתי את קצב, שכיהן כסגנו במשרד הבינוי והשיכון. נוכחתי לדעת שהוא אינו סובל מעודף נאמנות לממונים עליו. יתר על כן, זה שנים הוא מוקף באילי הון אינטרסנטיים שמנסים לנווט את מהלכיו הפוליטיים באופן שייטיב עמם. למשל, כאשר

התמודד על ראשות הליכוד, הם השקיעו מאמץ רב בגיוס קולות של מצביעים למענו, מתוך ציפייה שיידע לגמול להם.

לא זיהיתי אצלו רגישות בלתי מתפשרת לאתיקה ציבורית. לא היתה לו שום בעיה, למשל, לנסוע עם משפחתו לטורקיה על חשבון בעלי קזינו. אולי חשש שיעליב את מיטיביו אם יסרב להם. לא בכדי דרשה עמותת אומ"ץ ממשרד המשפטים להעביר לרשות את כל מקרי החנינות שבהם טיפל קצב, בניסיון לאתר טביעות אצבעות ונגיעות ידיים של מקורביו בתיקים מסוימים. לצערי, נענינו בסירוב.

כשהתמודד מול שמעון פרס על נשיאות המדינה, רקח קצב כמה קדירות מאחורי הקלעים. דוגמה בולטת: באותם הימים פנה אלי איש עסקים המקורב אליו והציע ששלושתנו ניפגש לשיחה. והנה, במהלך השיחה, שהתקיימה בבית קפה בתל אביב, ביקש קצב שאכין לו תיק מיוחד על "עקיפות החוק" שביצע פרס. איש העסקים אמור היה לממן את הפרויקט. סירבתי - בלי נימוס.

לעומת זאת, הסכמתי לכתוב - ללא תשלום, כמובן - את הנאום שעתיד היה קצב לשאת בטקס, שבו העניק לנידוני קהיר שעודם בחיים ולבני משפחותיהם של אלה שנפטרו אות הכרה ממלכתי על פועלם במצרים בשנות החמישים. נידוני קהיר פעלו בשליחות מדינת ישראל, שהפקירה אותם לאחר שנעצרו ונשפטו לתקופות מאסר ארוכות. הפרשה הזאת, הידועה בשם "עסק הביש", עדיין רובצת כעננה מבישה מעל הממסד הישראלי. קצב נענה לבקשתי והעניק להם את תודת האומה, באיחור של חמישים שנה, ועל כך הבעתי בפומבי את הוקרתי לו. הוא הודה לי על כך.

אם אכן יש ממש בחשדות נגדו - ביצוע עבירות מין חמורות, "הסדרת" חנינות, האזנות סתר לעובדי בית הנשיא - מעשיו הטובים לא יעמדו, מבחינתי, לזכותו. מעולם לא אהבתי שרצים בידיהם של טובלים

מתחזים. נותר רק לחכות ולראות האם הרבי נחמן מאומן, שעל קברו השתטח באחרונה קצב, יחלץ אותו מהבוץ העמוק הזה, שבו הוא שקוע עד למעלה מצווארו.

2. אולמרט, המיליונר המוסווה

בכל ערב ראש השנה, כשמתפרסמת בתקשורת רשימת המיליונרים הוותיקים והחדשים, אני נעלב מאוד – בשם ראש הממשלה, אהוד אולמרט – מכך ששמו נפקד ממנה. הטעם לכך הוא פשוט: אולמרט יודע להסוות היטב את מצבו הכלכלי האמיתי.

אזרחי המדינה מודעים לכך שבנימין נתניהו ואהוד ברק, שני ראשי הממשלה לשעבר, צברו מיליוני דולרים בעסקים פרטיים ובהרצאות שנשאו לאחר תום כהונתם. אני יכול לגלות להם שאולמרט לא יזדקק לעסקים פרטיים בינלאומיים ולהרצאות ברחבי תבל לאחר שיפרוש, בקרוב, מתפקידו. בניגוד לנתניהו וברק, הוא צבר הון עתק כבר בשנות פעילותו הפוליטית, כשהפך את קופת הציבור ואת משאבי המדינה למכרה זהב שבו הוא חפר בגסות – לא באמצעות קרדום, אלא עם בולדוזר. ח"כ מיכאל איתן אמר לי בשעתו: "אולמרט מיליונר כבד. עקבתי אחר פעילותו בכנסת. הוא טיפל בעיקר בעסקיו, ומעט מאוד בענייני הציבור." יתר על כן, עשרות אילי ההון המקומיים והזרים שמקיימים עמו קשרים – אילי הון שאותם הוא מגדיר כחברים אישיים שלו – מן הסתם כבר ידאגו לו. הוא כבר שלח את עוגת הקצפת שלו על פני המים, בכל אותן השנים שבהן ייצג את האינטרסים של חבריו המיליונרים וסייע להם להתעשר עוד יותר.

כאשר קראתי, בראיונות שהעניק אולמרט באחרונה בסיטונות, שאך בקושי הוא מצליח לגרד מדי חודש כמה אלפי שקלים לשלוח לבנו שלומד בצרפת, מחשבתי

הראשונה היתה לקשר את משפחת אולמרט לעמותת "לתת", העוזרת לנזקקים ומעוטי יכולת. אולי ניתן להסדיר משלוח חבילות מזון מישראל לאירופה, אל אולמרט הצעיר.

אכזבתי הגדולה ביותר היא מעליזה, רעייתו של אהוד, המוצגת תמיד כאמנית חדורת עקרונות. ייתכן שאין היא יודעת את ההיקף האמיתי של הנכסים הפיננסיים החבויים של בעלה, אבל אין לי ספק שהיא מעורה בעסקי הנדל"ן של המשפחה, שמהם נודף ריח מעופש של חשד לקבלת שוחד. באחד המקרים שפורסמו לאחרונה היא עצמה היתה מעורבת, בעקיפין או במישרין: פרשת הדירה בשכונת נחלאות בירושלים, שבה שכן בעבר הסטודיו שלה. בתלונה שהגשתי ליועץ המשפטי לממשלה, בשם עמותת אומ"ץ, ביקשתי שפרשה זו תיבדק. היועץ העביר את הטיפול בסוגיה זו לפרקליטות המדינה.

עליזה אולמרט מודעת ללא ספק גם לכך שבמרוצת השנים נמכרו עשרות ציורים שלה במחירים מופקעים ביותר לחברות ולאילי הון שפצו לרצות את בעלה. ממכירות אלה עולה לכאורה חשד לקבלת שוחד, שמשום מה לא נחקר על ידי המשטרה. לצערי, כשפנינו אל רשות המסים בדרישה לחשוף את רשימת אילי ההון, שבדו"חות השומה שלהם מוזכרת קניית ציורים של גברת אולמרט, כדי להוכיח שהמחיר ששולם בעדם היה מופרז – נענינו בשלילה.

3. צחי לא צוחק

יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, חבר הכנסת צחי הנגבי, כיכב בסוף השבוע בכלי התקשורת בעקבות הודאתו המפתיעה-משהו שהתנתקות מרצועת עזה היתה משגה. היה זה זגזג פוליטי נוסף מבית מדרשו של הנגבי, שבקריירה הסבוכה והמפותלת שלו הספיק כבר לעמוד בראש מחנה המתנגדים לפינוי

יישובי סיני, התמתן בדעותיו, נסק לתפקידים פוליטיים וממלכתיים בכירים והסתבך בכמה פרשות, שהאחרונה שבהן הולידה כתב אישום חמור נגדו. בעטיו הוא נאלץ לפרוש מחברותו בממשלה.

בקשת עמותת אומ"ץ שהנגבי יפרוש גם מכהונתו כיו"ר ועדת החוץ והביטחון, שחשיבותה גדלה לאור אירועי המלחמה בצפון, לא נענתה, שכן החוק אינו מחייב זאת. נראה שהנגבי יוסיף לשרת את אהוד אולמרט, שנוא נפשו.

פרט לפרשת המינויים הפוליטיים, רובצת לפתחו של הנגבי פרשה הקשורה במשפחת פריניאן, משפחת הפשע שמערכת יחסיה המיוחדת עם משטרת ישראל, לרבות עם ניצב־משנה יורם לוי, מפקד היחידה המרכזית במחוז הדרום, נבדקת עתה על ידי ועדת חקירה ממלכתית בראשותו של השופט (בדימוס) ורדי זיילר.

הוועדה קבעה אמנם שלא היו שיקולים פוליטיים במינויו של מפכ"ל המשטרה הנוכחי, רב־ניצב משה קראדי, על ידי הנגבי, בתקופה שבה כיהן האחרון כשר לביטחון פנים, אבל תהיה זו תמימות לחשוב שראש הממשלה לשעבר אריאל שרון ובנו עמרי לא היו מעורבים במינוי הזה. בחיר לבם קראדי הועדף על פני ניצב יעקב בורובסקי, המועמד הטבעי לתפקיד. סביר שבורובסקי נראה להם ישר ואמיץ מכדי שיפקידו בידיהם את המשטרה בעידן של חקירת פרשות השחיתות שלהם.

שיחת אקראי שניהל בורובסקי עם ניצב משנה (בדימוס) מאיר גלבוע בעניין הסתרת מינויו של לוי מסגל הפיקוד הבכיר במשטרה, שיחה שתוכנה דווח לוועדת זיילר, הפכה בידיהם האמונות של הנגבי לכתב אישום נגד בורובסקי. הנגבי הטיח בו האשמות חריפות, שמהן השתמע שבורובסקי בוחש כביכול מאחורי הקלעים בעבודת הוועדה ומדליף כביכול חומרים נגד הנגבי - ה"בוס" שלו לשעבר.

בורובסקי לא נותר חייב והודיע להנגבי שאם לא יתנצל בפומבי על דבריו הקשים, הוא יפנה למשטרה ויגיש נגדו קובלנה פלילית.

לפני זמן לא רב נקלעתי באקראי לפרשה הזאת. שעה קלה לפני טקס חלוקת אותות אומ"ץ, שנערך במוזיאון הארץ בתל אביב, ראיינה אותי הכתבת פארי־לי שחר ברשת ב'. האגף למלחמה בשחיתות במשרד מבקר המדינה, שאותו ייסד בורובסקי לבקשתו של השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס, היה אחד ממקבלי האותות השנה. בהקשר זה, אמרה לי המראיינת: "בטח היו לך פעימות לב לא קטנות כששמעת את הנגבי מטיח האשמות בבורובסקי, ולהפך." השבתי לה: "פעימות לבי עדיין סדירות... יש לי השערות לגבי עיתויים של כל מיני מהלכים. יש אולי גרסה מול גרסה. אם אני צריך לבחור להאמין ליעקב בורובסקי או לצחי הנגבי, מהיכרות אישית עם שניהם, אני יודע למי להאמין." שחר סיכמה: "טוב שלא הזכרת שמות. זה היה מציב אותנו במצב לא נעים."

בעקבות הראיון ברדיו שיגר אלי הנגבי מכתב אישי ארוך בכתב ידו, שבו כתב בין השאר: "בסיפור מכתבו של גלבע, כשהועלו האשמות חסרות בסיס כלפי, שאין להן אפילו בדל של ראיה, אני מצפה ממי שתובע מינהל תקין לכבד את בקשתי שייעשה עמי צדק ושלא אפול קורבן לעלילות כזב". מטבעי, אני נוטה לתקן עוולות שנגרמו באשמתי, אבל במקרה הזה אין בכוונתי להיענות לבקשתו מסיבה פשוטה: בימים האחרונים, אחרי שגילה כי הוטעה בעניין דבריו של בורובסקי, דווקא הנגבי הוא שביקש להתנצל, כדי למנוע את הגשת התלונה במשטרה נגדו.

4. רחמים על רוחמה

מאז ומתמיד היתה בי סימפטיה מיוחדת לאנשי ציבור

שהגיעו לצמרת הממסד ממעברות, שכונות עוני ועיירות פיתוח. גברים ונשים שהרוויחו במוידיהם, בעמל ובמאמץ, את המעמד שאליו הגיעו ברבות השנים. יו"ר ועדת הכנסת, ח"כ רוחמה אברהם, זינקה לראשונה לאור הזרקורים מסניף הליכוד בראשון לציון, עיר מגוריה בעבר. היא שימשה בשעתו כמזכירתו האישית של בנימין נתניהו, בעת שכיהן כראש הממשלה, בכפוף למנכ"ל המשרד דאז, אביגדור ליברמן.

היו שניבאו לה קידום לא בזכות תבונתה החריפה, אלא בזכות הופעתה הנאה ונשיותה המוחצנת. העובדה שהתיידדה עם כמה אנשי תקשורת ידועים, מסוגם של רפי גינת וג'ודי שלום-ניר-מוזס, היתה מטרייה לא רעה עבורה. רוחמה, מצדה, לא בזבזה זמן ודאגה כי בעלה יועסק, על חשבון הציבור, בחברה הממשלתית-עירונית "לורס" בראשון לציון. כעבור זמן עברה להתגורר בנפרד ממנו בדירה מפוארת במבשרת ציון.

בהתנהלותה הפוליטית לא חסרה ערמומיות. כך, למשל, לא היתה לה בעיה לבגוד בנתניהו ולתמוך באריאל שרון בהתמודדות הפנימית בליכוד, כדי שהאחרון ידאג להכניסה לכנסת, כפי שאכן עשה. שרון אף הגדיל לעשות ומינה אותה לסגנית שר הפנים. בכנסת הנוכחית נאלצה לרדת בדרגה ולהסתפק בראשות ועדת הכנסת, אחת הוועדות החשובות והמשפיעות בפרלמנט הישראלי.

כשכיהנה כסגנית שר הפנים, הפגינה חוסר רגישות לכספי הציבור כשהזמינה למשרד ריהוט יקר. באחרונה התברר שיש בה חוסר רגישות גם לשלטון החוק: היא טסה והתארחה בחו"ל על חשבון חברת "אגרסקו", העוסקת בייצוא יבול חקלאי. כשנחשפה פרשת שוחד זו ברבים, טענה רוחמה: "ישבתי בטיסה על ארגזי פירות וירקות." מזל שנותן השוחד, מנכ"ל "אגרסקו" שלמה תירוש, איזן את סיפורה

באומרו שבמטוס החברה יש מחלקה מיוחדת לנוסעים, ברמה של מחלקת עסקים פלוס.

את התמורה עבור הנסיעה קיבלה "אגרקסקו" כשרוחמה אברהם ייצגה את האינטרסים של החברה בוועדת הפנים של הכנסת, שבה לא היתה חברה מן המניין. מבקר המדינה פרסם דו"ח חריף על הפרשה, שבעקבותיו פנתה עמותת אומ"ץ ליועץ המשפטי לממשלה בדרישה להעמיד את אברהם לדין פלילי; ואכן, לפני כמה ימים נענה מזוז לבקשתנו והורה על פתיחת חקירת משטרה בעניינה.

כמו רבים מחבריה הנחשדים בפלילים, רוחמה הצהירה שוב ושוב: "אוכיח את חפותי. הצדק ייצא לאור." הואיל וטחנות הצדק טוחנות לאט, פנינו אליה השבוע בבקשה שתיישם את מה שדרשה ממש קצב ותשעה את עצמה מראשות הוועדה הפרלמנטרית עד לתום החקירה המשטרתית. לא היה לי ספק שהיא תסרב.

בעלה בנפרד של רוחמה אמר בשעתו, בראיון למקומון בראשון לציון: "אם הייתי פותח את הפה, רוחמה היתה נכנסת לכלא." כל הניסיונות לחלץ מפיו מידע נוסף עלו בתוהו. לצערי, אין זו הפעם הראשונה או היחידה בחיי ששמעתי אמירה כזו ביחס לאנשי ציבור שנויים במחלוקת מסוגה של אברהם. חבל שמספר האזרחים הישרים שמוכנים לעלות על בריקדות למען מיצוי שלטון החוק מועט מדי. זו הסיבה שרוחמה חגגה בעבר – ומקווה להמשיך לחגוג בעתיד.

ארבעת חובבי ההון

פורסם ב-13 באוקטובר 2006

מן המפורסמות הוא ששלטון משחית בדרך כלל את אלה המצויים בראש הפירמידה, ולפעמים גם את האופוזיציונרים הרעבים לשלטון. אם מחובר אליהם גם הון, תהליך ההשחחה צובר תאוצה. ביומן השבוע מוצגים ארבעה אישים פוליטיים מהתחום הממלכתי והמוניציפלי, שחברו מזמן אל אילי ההון המעורבים מאחורי הקלעים בפעילותם, ולעתים גם מנווטים אותה.

1. אביגדור ליברמן: תגבורת למצעד החשודים

ידוע לכול שהחיים הפוליטיים מושחתיים ומשחיתים. עקרונות נדחקים לקרן זווית לטובת שיקולים אופורטוניסטיים; התחייבויות לציבור הבוחרים נרשמות על הקרח; על נאמנויות חלה התיישנות, ואנשים מוכרים את חבריהם תמורת נזיד עדשים מעופש. במציאות כזאת, מי שרוצה לטפס לראש הפירמידה חייב - למרבה הצער - לאמץ לו דרכי רמייה וצביעות. ספק האם יש במערכת הפוליטית בישראל מי שמתמחה בכך יותר מאשר אביגדור ליברמן, שוודאי עולה על כל מוריו, מוכשרים ככל שהיו.

אם אמנם רציני ליברמן בכוונותיו להצטרף

לשולחן הממשלה, הוא יהפוך לחבר של כבוד ברשימת השרים הנושאים קופת שרצים על גבם וקופת מזומנים שמקורם מפוקפק בכיסם. ככל הידוע, אלה של ליברמן הם בחלקם תולדה של קשריו העסקיים עם מרטין שלאף, המיליארדר האוסטרי השנוי במחלוקת. בימים אלה בוחן משרד מבקר המדינה את מערכת היחסים בין שני האישים, על רקע מידע מחשיד חדש שהגיע מחו"ל. החשד העיקרי הוא שליברמן קיבל שוחד משלאף בפרשת אוניית הקזינו באילת.

כצפוי, כל חברי סיעתו של ליברמן הולכים אחריו בעיניים עצומות. איש מהם אינו משמיע קול של הסתייגות ממהלכיו, אפילו לא ח"כ ניצב (בדימוס) יצחק אהרונוביץ', סגן המפכ"ל לשעבר, שבזמנו לא היסס להצטרף לרשימה שבראשה עומד אדם שנחקר במשטרה עוד בתקופת כהונתו שלו במדים הכחולים – ולא זכה ממנה לתעודת יושר.

תמיכה נלהבת בליברמן נשמעה מכיוונה של ח"כ אסתר ינה טרטמן, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה, שלפני זמן לא רב תיארה בתקשורת כיצד היא עתידה לאלץ את הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית לבחינת אירועי המלחמה בצפון, אחרי שיונח על שולחן הוועדה שבראשותה דו"ח ביניים של מבקר המדינה בנושא.

בשבועות האחרונים צידד ליברמן בהקמת ועדת חקירה ממלכתית, אבל השבוע, לקראת כניסתו לממשלה, קולו העבה נעשה רפה יותר, וגם לפה המפיק מרגליות של ח"כ טרטמן הוצמד משתיק קול בכל הקשור לנושא ועדת החקירה.

בכלל, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה יודעת יפה לשרת את אדוניה: כך, למשל, לפני זמן קצר הונח על שולחן הוועדה דו"ח חריף של מבקר המדינה בנושא נסיעות השוחד שארגנה חברת "אגרסקו". המבקר דרש ממנכ"ל החברה, שלמה תירוש, להסיק מסקנות ולהתפטר מתפקידו, אך טרטמן פעלה לטרפד את

המהלך, שהרי תירוש הוא חבר של ליברמן. ליברמן אף נסע איתו פעם לחו"ל, נסיעה שעד היום לא ברור מי מימן אותה. לאור מהלכיה של טרטמן, פניתי באחרונה ליו"ר הכנסת, דליה איציק, והגשתי תלונה נגדה בשם עמותת אומ"ץ. מטעמיה שלה, איציק סירבה לדון בה.

מאז נקשר שמו של ליברמן לקבלן-עסקן דודי אפל בפרויקט האי היווני ובפרויקטים נוספים, הוא משתדל לשמור על מרחק ממנו. כך, למשל, בחתונת בתו של דוד לוי, שר החוץ לשעבר, שנערכה לאחרונה, ישבתי ליד אפל בשולחן המכובדים. עקבותיו של ליברמן לא נראו.

אלה שתקפו השבוע, בצדק, את המיליארדר ארקדי גאידמק על השתלחותו חסרת הרסן בניצב יוחנן דנינו, ראש אגף החקירות במשטרה (בעבר ראש היחידה לחקירת פשעים בינלאומיים, אשר חקרה את גאידמק בחשד להלבנת הון), שוכחים אולי שבעבר השתלח ליברמן בטונים לא פחות גבוהים בניצב משה מזרחי, קודמו של דנינו בשני התפקידים. את טענותיו הקשות כלפי המשטרה, על רקע חקירותיו בחשד לביצוע עבירות כלכליות שונות, השמיע ליברמן לא באמצעות מודעות יקרות בעיתונות, כמו גאידמק, אלא במסיבת עיתונאים שכינס ובראיונות שהעניק לתקשורת.

רק לפני חודשים ספורים הביע ליברמן מורת רוח רבה מכך שהחקירות נגדו נמשכות זמן רב וטרם הגיעו לסיומן. מה שלדבריו גורם לו עינוי דין קשה. כשהצהיר בשעתו כי הוא נושא עינוי אל המשרד לביטחון פנים, לא רק הרצון להגביר את ביטחון הציבור עמד לנגד עיניו, אלא גם הרצון לשלוט בגוף החוקר אותו. זאת הסיבה שהיועץ המשפטי לממשלה הטיל על כך וטו. אגב, אולמרט עצמו, שנחקר במרוצת השנים כתריסר פעמים בחשד לביצוע עבירות שונות, רצה גם הוא בעבר להיות שר

המשטרה, כדי להיות קרוב לתיקים ולחוקרים. הפטנט רשום על שמו.

גם אם המגעים הקואליציוניים האחרונים הם תרגיל פוליטי שנועד לשדרג את מעמדו של ליברמן במחנה הימין מול מנהיג הליכוד, בנימין נתניהו, ובמקביל להוריד על ברכיו את שר הביטחון, עמיר פרץ, המתקשה לשלוט בסיעת מפלגת העבודה, דבר אחד ברור לי מעל לכל ספק: ליברמן דרדר השבוע את העולם הפוליטי לשפל חדש. אחד מקרובי משפחתו, שהשביע אותי לשמור את זהותו בסוד, אמר לי השבוע, אחרי שליברמן החל לזחול לעבר אולמרט: "במשפחה שלנו נהוג היה לומר שעדיף יצאנית לבושה בשמלה מאשר זונה לבושה במכנסיים."

2. חיים רמון: החיים ביד הלשון

דומה שאהוד אולמרט מתגעגע מאוד לחברו הקרוב חיים רמון, איש סודו ובן בריתו לקומבינות, מניפולציות, תחמונים ותרגילים מסריחים, שעומד בימים אלה למשפט בגין חשד לביצוע עבירת מין בחיילת ששירתה במשרד ראש הממשלה. העבירה בוצעה לכאורה זמן קצר לפני הישיבה שבה הוחלט על פתיחת המלחמה בצפון.

רמון הוא תאמו של אולמרט בקשריו הסמויים עם אילי הון. עם אחד מהם, גיסו לשעבר אפרים קונדה, מתווך נדל"ן עשיר, הוא עשה בעבר עסקים טובים גם אחרי שנפרדה החבילה המשפחתית. לאולמרט ולרמון יש חבר קרוב משותף: אריה דרעי, מנהיג ש"ס לשעבר, בעל עבר פלילי רשום. שניהם יצאו בדרך זו או אחרת נשכרים מחברותם עמו. רמון, עורך דין בהשכלתו, הפך בזכות דרעי לאדם אמיד לאחר ששני אילי הון מקורבים לש"ס שכרו את שירותיו המשפטיים לשם ביצוע עסקאות בענף הנדל"ן. היה זה בתקופה שבה כיהן במקביל כחבר כנסת.

לאולמרט קצת קשה להסתדר עם ממלא מקום שר המשפטים, מאיר שטרית, מחליפו של רמון, שנוסף בעורפו ויורק בפניו מדי פעם. אולמרט זקוק לשר משפטים בדמותו, שביום פקודה יסייע לו להיחלץ מהבוץ הפלילי העמוק שבו הוא שקוע. הוא מבין היטב שעל שטרית אין ביכולתו לסמוך, ולפחות בכך הוא צודק. שטרית מסרב להתיישר עמו אפילו בעניין חקירת המלחמה בצפון ותומך בהקמתה של ועדת חקירה ממלכתית. זאת הסיבה שאולמרט שב ואמר השבוע שאחרי שרמון יזוכה, כפי שהוא מאמין, הוא ישוב מיד אל משרד המשפטים, כדי ש"ימשיך את הרפורמות שבהן החל". דומה שה"רפורמה" החשובה ביותר, מבחינת אולמרט, היא שרמון ירחיץ בלשכות היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה בנוגע לחקירותיו הפליליות של ראש הממשלה.

בימים האחרונים השתקו משום מה אותם עיתונאים בכירים שיצאו להגנת רמון בטענה שלשוננו, ששוטטה לכאורה בפי הצעירה, אינה ארוכה יותר מאלה של אישי ציבור אחרים, שלא נענשו על מעשים דומים שביצעו. הם רוצים לראותו שוב סביב שולחן הממשלה, אם משום שהם קרובים אליו בדעותיהם הפוליטיות, ואם משום שהם נהנים ממידע שהוא מדליף להם בקביעות. אחרים, כמו הפרשן אמנון אברמוביץ', מקיימים עמו קשרי ידידות ושכנות ברמת השרון. הם החליטו כי "הוא זכאי", ברוח מילות השיר שהושר בשעתו לדרעי, לאחר שהורשע בדיון.

3. איציק שועטת קדימה

יו"ר הכנסת, דליה איציק, עושה באחרונה מאמצים בלתי נלאים להפוך למנהיגה לאומית ראשונה במעלה. אין לי ספק שהיא רואה את עצמה כמועמדת, בעתיד הרחוק, לתפקיד ראש הממשלה או נשיאת המדינה.

עידוד לכך היא ודאי שואבת מהעובדה שבשעתו היא הצליחה לכפות על אולמרט, בסיועו הפעיל של שמעון פרס, ידידה הוותיק, לשלב אותה במקום ריאלי ברשימת מפלגת קדימה לכנסת, ובשלב השני לתמוך במועמדותה למשרת יו"ר הכנסת.

היא מנסה להיות מתונה, גמישה, נחמדה לסובבים אותה, ובעיקר לסתום את פיה הגדול, אך לא תמיד מצליחה בכך; שהרי נמרה אינה יכולה להחליף את חברבורותיה – גם אם מדובר בנמרה של נייר. למסקנה זו הגעתי באחרונה בעקבות כמה עימותים שהיו לי עמה בנוגע לכמה פרשות לא מחמיאות בעברה הלא־מפואר.

האירוע הראשון התרחש כאשר פנה אלי עיתונאי צעיר מהמקומון הירושלמי **כל העיר**, שהכין כתבת פרופיל על איציק, וביקש לראיין אותי בשורה של נושאים הקשורים לבזבוז כספים בכנסת: מתן היתר בלתי מוגבל לשיחות בינלאומיות לחברי הכנסת, הגדלת מספר תקני העובדים, ועוד. השבתי על שאלותיו. לתדהמתי, כעבור כמה ימים צלצלה איציק לביתי וציטטה באוזני קטעים מדברים שאמרתי בכתבה, שטרם פורסמה. היתה זו הפעם הראשונה בקריירה העיתונאית הארוכה שלי שבה נתקלתי בתופעה של עיתונאי השולח מראש לאיש ציבור כתבה שהכין עליו, כולל דברי מרואיינים שצוטטו בה.

בשיחתנו, איציק פתחה במסע אופייני לה של חנופה וטשטוש, כדי להבהיר לי שאני טועה. קשה לומר שהשתכנעתי. מה שכן הבנתי מאותה השיחה הוא עד כמה היא שמחה לאידו של משה קצב, שפרשת מעלליו המיניים התפרסמה באותה עת. מה גדול הסיפוק שוודאי שאבה כשהחליפה אותו בטקס השבעתה של דורית בייניש, נשיאת בית המשפט העליון.

האירוע השני קשור בתלונה שהגישה עמותת אומ"ץ לאיציק עצמה נגד היועצת המשפטית של הכנסת, עו"ד נורית אלשטיין, בשל מעורבותה של האחרונה, לפני

ומאחורי הקלעים, בבלימת דו"ח חריף של מבקר המדינה על ידידה הקרוב עו"ד שמואל הולנדר, נציב שירות המדינה. בין השאר, אלשטיין אספה במשרד לביטחון הפנים "חומר" על ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי, יועצו המיוחד של מבקר המדינה למלחמה בשחיתות.

איציק דחתה את התלונה על הסף - בנימוקים שונים ומשונים. לא הייתי צריך להתאמץ כדי להבין שבין השתיים - איציק ואלשטיין - שורר מאזן אימה. אלשטיין, שבעבר השתתפה כחברה בוועדות המכרזים של נציב שירות המדינה, סייעה לאחותה של איציק, רות אשכנזי, לזכות במינוי לתפקיד ציבורי בכיר. יד רוחצת יד.

העימות החמור ביותר שהתגלע בינינו קשור בתלונה שהגשתי ליועץ המשפטי לממשלה, בשם עמותת אומ"ץ, נגד איציק, בחשד שקיבלה לכאורה שוחד בסך מאה ועשרים אלף דולר מאיל ההון חיים סבן, בתמורה למעורבותה - בעת שכיהנה כשרת התקשורת - במתן היתר לסבן להחזיק במניות בערוץ השני. זאת למרות האיסור על פי חוקי הרגולציה, בשל היותו של סבן בעל השליטה בחברת "בזק". הכסף ניתן בצורת תרומה למטהו של שמעון פרס, כשהלה התמודד נגד עמיר פרץ בפריימריס הפנימיים במפלגת העבודה. מבקר המדינה הכין דו"ח חמור על הפרשה, שהיווה בסיס לתלונה.

בתגובה להגשת התלונה, איציק החלה להשתולל ואימה על מערכות העיתונים שלא יפרסמו את דבר הגשתה. היא אף איימה עלי בטלפון שאם לא אתנצל, תגיש נגדי תביעה על הוצאת דיבה. לצערי הרב, התביעה טרם הוגשה.

היועץ המשפטי לממשלה גילה זריזות מוזרה כשקבע, בתוך כמה ימים מרגע הגשת התלונה, שאין בדעתו להורות על פתיחת חקירה משטרתית. אבל אני יכול לומר שאין זה סוף פסוק בפרשה זו. עמותת

אומ"ץ מרכזת בימים אלה מידע מאלף נוסף בנושא, ואני מבקש לומר לאיזיק שאם היא מתכוונת לצלצל אלי פעם נוספת, שתתדל לא לאיים עלי. אם בכל זאת תאיים, היא מתבקשת לממש את האיום. הגיע הזמן שהיא תפנים ותתרגל לכך שלא כולם חוששים ממנה.

4. חולדאי הסתאב

כשקראתי השבוע שראש עיריית תל אביב מנסה להשתלט על הסניף העירוני של מפלגת העבודה, ושבמסגרת מאמציו הפוליטיים האלה אין הוא בוחל באמצעים פסולים כמו העסקת עובדי עירייה בשירותו במסגרת שעות עבודתם, הבנתי שניתן להסיר סופית מרון חולדאי את חותמת הכשרות המוסרית.

חולדאי ואני נפגשנו בראשונה לפני שנים רבות, כאשר היה תתיאלוף בחיל האוויר ושימש כמפקד בסיס חצרים. באתי להרצות בפני הטייסים הצעירים. לפני ההרצאה ניהלנו שיחה והתרשמתי כי מולי יושב אדם ערכי, מלח הארץ. לאחר שחרורו מצה"ל, כשבחר לשמש כמנהל גימנסיה הרצליה, ראיתי בכך אישור להתרשמותי הראשונה: סברתי שהוא צועד בדרך הנכונה. התפנית, מבחינתי, אירעה כשנכנס לחיים הפוליטיים. כמו רבים מראשי העיריות במדינה, הוא התבסס מהכוח שניתן לו ושקע עד מעל לצווארו בביצת השחיתות המצחינה. כך, למשל, הוא התחבר במרוצת השנים לשורה של אילי הון, ביניהם יוסל'ה בוכמן, מודי עינב וראובן גרוס, קיבל מהם תרומות למטה הבחירות שלו והיה חייב לספק להם טובות בתמורה, גם במחיר פגיעה בכללי המינהל התקין.

בשעתו הכנתי **למעריב** תחקיר על שורה של פרשות שחיתות בעיריית תל אביב. חולדאי סירב להיפגש איתי והתחמק מלהשיב על שורה של שאלות נוקבות. זו היתה לגבי עדות נוספת לשינוי שהתחולל בו.

בשנים האחרונות חקרה המשטרה חלק מהפרשות האלה, בעקבות תלונות שהוגשו על ידי גילה הרץ, בעבר יו"ר ועדת הביקורת של העירייה, על ידי גדי צוקרמן, חבר במטה הבחירות של חולדאי, ועל ידי עמותת אומ"ץ. אולם משום מה החקירות התנהלו בעצתיים ולא הניבו פרי.

בחדשים האחרונים חלה התפתחות חיובית בנושא: האגף החדש למאבק בשחיתות במשרד מבקר המדינה נכנס לתמונה, וחקר ביסודיות כמה נושאים ישנים וחדשים שבהם מעורב חולדאי. בתום החקירה הועבר החומר למשטרה, למורת רוחו של חולדאי. הפעם, חקירת המשטרה רצינית יותר, ומסתמנת כבר נטייה להמליץ לפרקליטות על העמדתו לדין פלילי. השבוע פניתי לראש אגף החקירות במשטרה כדי לברר האם ומתי יוגש כתב אישום נגד חולדאי, אך טרם נעניתי.

עדות אילמת לקשר התל אביבי בין הון לשלטון ניתן למצוא בלוח נחושת לכבוד חולדאי, שהוצב לאחרונה ליד פרויקט שהקים יוסל'ה בוכמן בעיר לודז' בפולין. הַלְכוּ שניים יחדיו, הזרזיר והעורב, בלתי אם נועדו?

ארבעת הצבועים

פורסם ב־21 באוקטובר 2006

שני מאפייניו הבסיסיים של הפוליטיקאי הישראלי המצוי הם שקרנות וצביעות. תפוצתן של התכונות הללו חוצה מפלגות ומאגדת אישים מימין ומשמאל, חברי קואליציה וחברי אופוזיציה. היומן שלפניכם עוסק בתופעה הזאת. ארבעה פוליטיקאים בולטים מככבים בו.

1. שמעון פרס: צבוע בלתי נלאה

ניתן בהחלט לקנא במשנה לראש הממשלה, שמעון פרס, שבגילו ניחן עדיין בכושר גופני ובצלילות מחשבתית. אין לו בעיה לצאת במחולות, ממש כשם שאין לו קושי לנהל שיחות ארוכות עם שועי העולם. הכינוי "לוֹזֵר", שמלווה אותו שנים רבות, אינו מזיז לו: הוא נמר חברבורות שנופל תמיד על הרגליים וממשיך לנוע בג'ונגל הפוליטי הפתלתל, שמוכר לו היטב. הוא כבר היה בכל הסרטים, היומנים והפרסומות.

בשעתו, בביוגרפיה שלו, שחברה על ידי דב גולדשטיין, הדביק יצחק רבין לפרס את הכינוי "חתרן בלתי נלאה". עד היום שב פרס ומוכיח בכל הזדמנות שהוא ראוי לשאתו.

רבין היה מודע היטב לחציות קווי החוק שביצע פרס במהלך פעילותו הפוליטית. בשנת 1992, ערב

ההתמודדות האחרונה ביניהם על תפקיד מועמד מפלגת העבודה לראשות הממשלה, הזמין אותי רבין לצריף בקריה שבו ישב מאז פרישתו מתפקיד שר הביטחון. הוא ביקש למסור לי תיק מסמכים חסוי, שהוחזק בכספת, ובו מידע מפליל על מעלליו של פרס. סירבתי לקבל את התיק. אמרתי לרבין: "לפרס יש שני תיקים עליך. אל תלך בדרכו." זמן מה לפני מותו הטראגי הודה לי על כך באירוע בביתו של משה כהן, גזבר מפלגת העבודה.

פרס ניסה לתקן את הדימוי שדבק בו. באחרונה הוא דאג לצנזר כמה דברים שנאמרו עליו ועמדו להתפרסם בביוגרפיה שלו, פרי עטו של פרופ' מיכאל בריזר, שהוזמנה ומומנה על ידי מרכז פרס לשלום. כך למשל הוא ביקש להשמיט דברים שאמר עליו השר לשעבר גד יעקובי, שמכיר אותו היטב מכמה נסיבות פוליטיות לא מחמיאות.

הפעילות הכספית השנויה במחלוקת של מרכז פרס לשלום היא סימפטום להתנהלותו הציבורית של שמעון פרס, שמעולם לא הצטיינה ברמתה המוסרית. הוא היה מחלוצי הזיקה בין הון לשלטון, בנסיעותיו בעולם במטוסייהם הפרטיים של אילי הון מסוגו של ברוס רפפורט, או במתנות יקרות שקיבל מהם – למשל השעון שהעניק לו דוד בלאס.

יתרה מכך: מעולם לא נשמעה מפיו מפיק השירה של פרס ולו מילת ביקורת אחת על פוליטיקאי כלשהו שסרח, קיבל שוחד או מעל בכספי הציבור. הדוגמאות האחרונות הן אריאל שרון ואהוד אולמרט, שקיבלו ממנו גיבוי מוחלט כשנשאל על החשדות המיוחסים להם. אם וכאשר יוגש כתב אישום נגד אולמרט בגין קבלת שוחד, פרס – מטעמים שונים, רובם ברורים לכול – צפוי למלא את פיו במים עכורים.

לאחר שכדרכו, ובניגוד לתחזיות, הפסיד למשה קצב בהתמודדות על משרת נשיא המדינה ולעמיר פרץ בהתמודדות על ראשות מפלגת העבודה, היה מי שסבר

לתומו כי פרס יקדיש את זמנו לקירוב לבבות במדינה ולקידום השלום. התקוות האלה התבדו. פרס עזב את מפלגתו, זו שזמן מועט לפני כן התמודד על הנהגתה, וחבר למפלגת קדימה, תוך שהוא מאלץ את שרון לקבל לשורות המפלגה החדשה את בת בריתו, דליה איציק. בשבועות האחרונים, לנוכח הסתבכויותיו של קצב, נעור בו שוב הרצון להיבחר לנשיאות. ריח של הזדמנות עלה באפו האנין של פרס, חובב ההתמודדויות.

באחרונה נחלץ פרס מאישום בשוחד לאחר ששילם, לדרישתה של עמותת אומ"ץ, חלק מתמורה של נסיעה למונקו שערך בחברתה של איציק, על חשבון המיליונר המפוקפק אהרון פרנקל (איציק סירבה לנהוג כמוהו). אך אני חייב להזהיר את פרס שיש בדרכו מוקש שטרם פורק: אצל היועץ המשפטי לממשלה תלויה ועומדת תלונה של עמותת אומ"ץ, התובעת שהמשטרה תחקור אותו בחשד לקבלת שוחד בסך מאה ועשרים אלף דולר מאיל ההון חיים סבן, שרכש את חברת בזק וקיבל הטבות חריגות מאיציק בעת שזו כיהנה כשרת התקשורת. בתמורה תרם סבן את הסכום המדובר למטה הבחירות של פרס, בעת שהאחרון התמודד בפריימריס מול פרץ. לנו אין כל כוונה להעניק לו הנחה או מתנות.

2. מאיר שטרית: הצבוע הקבוע

היו ימים בעבר הרחוק שבהם חשבתי לתומי שמאיר שטרית, שר הבינוני והשיכון וממלא מקום שר המשפטים, הוא דמות ערכית בביצה הפוליטית. בהדרגה התפכחתי, כשראיתי שאין בו נאמנות לאנשים המיטיבים איתו, והוא נוטה לנטוש אותם בהזדמנות הראשונה תוך הפרת הבטחותיו להם. הדוגמה האחרונה לכך היא בגידתו בבנימין נתניהו, אשר גאל אותו בשעתו מהתפקיד חסר התוכן של שר בלי תיק – שניתן

לו על ידי שרון, שלא העריך אותו במיוחד – ומינה אותו כשר במשרד האוצר. אחרי התפטרות נתניהו מכהונתו כשר האוצר, הפגין שטרית את צביעותו המוכרת ומתח עליו ביקורת בפומבי.

בעבר, בעת שכיהן כראש מועצת יבנה (שכיום נהנית ממעמד של עיר), ניסו כמה כלי תקשורת לחשוף פרשות "לא חינוכיות" שאירעו ביישוב, אך שטרית הפעיל לחץ ומנע את הפרסומים. העיתונאים שהכינו את התחקירים, ואני ביניהם, חזו בצער איך האינטרסים הכלכליים של בעלי כלי התקשורת גוברים על זכות הציבור לדעת.

מאוחר יותר, כשכיהן שטרית כגזבר הסוכנות היהודית, הפריעה לי השמחה שהפגין לאידו של יו"ר הסוכנות המנוח, שמחה דיניץ, שהועמד לדין בגין "חליבת" כספי ציבור מקופת הסוכנות. פרשה זו נחשפה לראשונה בכתבה שהכנתי ל**ידיעות אחרונות**. דיניץ נחלץ ממשפטו בשן ועין. שטרית עצמו הועמד אחר כך לדין באשמה שהשתמש בכרטיס האשראי הסוכנותי שלו למטרות פרטיות, אך זוכה זיכוי מלא.

במהלך השנים הועלו טענות על ניגוד אינטרסים בין תפקידיו הציבוריים לבין עסקיה המשגשגים של רעייתו, רותי. אלה נותרו ללא מענה. לפני שנה הגישה עמותת אומ"ץ בקשת התנגדות לוועדה שדנה בתוכנית להעתיק את התוואי המתוכנן של מסילת הרכבת לדרום ממסלול הסמוך לים אל מסלול מזרחי יותר, שאמור לחצות את יבנה. שטרית טען שאינו מעורב בפרשה, אך ראש עיריית יבנה, צבי גוביארני, אמר לי בשעתו שמשפחת שטרית מעורבת מאוד בקידום התוכנית, החופפת את האינטרסים של קבוצת "דוראלון" – אחת הלקוחות העיקריות של משרד יחסי הציבור שבבעלות רותי שטרית. משפחת שטרית פעלה ביבנה גם למען חברת "רב בריח", שביקשה להרחיב את מפעלה במקום.

שטרית דחה בזמנו את הטענות בפרשת שינוי תוואי הרכבת ואמר שהוא נמנע מלעסוק בסוגיה זו בתפקידו כשר התחבורה. לדבריו, אם תוואי הרכבת יועבר, הוא עצמו יהיה אחד הנפגעים מכך, כי ערך ביתו, השוכן באזור, יצנח. דודי ויסמן, מבעלי "דור-אלון", אמר אז כי הדרישה לשינוי התוואי הועלתה דווקא מצד עיריית יבנה, שביקשה שהרכבת תגיע למרכז יבנה, תתרום לעסקים במקום ותאפשר לתושבים להשתמש בשירותיה; מכל מקום, אמר, לחברת "דור-אלון" אין העדפה בנושא.

לפני זמן לא רב, בשיחה שניהלתי עמו בעת שכיחן רק בתפקיד שר הבינוני והשיכון, מחה שטרית על כך ששרת החוץ, ציפי לבני, קיבלה לפני כשנה אות הוקרה מטעם עמותת אומ"ץ על פעילותה במשרד המשפטים. הוא הפטיר בחוסר פרגון: "לא מגיע לציפי שום אות הערכה. היא לא עשתה כלום במשרד המשפטים. האות הגיע לי, בזכות הדברים הרבים שעשיתי בשעתו במשרד" (שטרית שימש כשר המשפטים בעת כהונת ממשלת נתניהו).

מיד לאחר שנבחר למלא את מקומו של חיים רמון במשרד המשפטים, הזדרז שטרית להודיע על מינויה של דורית בייניש לנשיאת בית המשפט העליון. לדבריו, עשה זאת בשל אמונתו ביכולותיה ובשל רצונו לשמר את הנוהל המקובל, שלפיו השופט הוותיק ביותר בבית המשפט העליון מתמנה לנשיאות עם פרישת הנשיא הקודם. המניע העיקרי להחלטותיו לא היה מקצועי גרידא: הוא פשוט רצה להראות לאולמרט שאין בכוונתו להיות שר משפטים זמני.

השבוע הגיעה צביעותו של שטרית לשיא חדש, כשהודיע שהוא מתכוון לתמוך בהצעת החוק של אביגדור ליברמן לשינוי שיטת הממשל, כדי לאפשר לליברמן להיכנס לממשלה. אך הבטיח כי בהמשך, כאשר ההצעה תועלה לדיון בכנסת, אין לו כל כוונה לתמוך בקידומה. אחרי ששר המשפטים הזמני וחבר

מרעיו יצליחו לעבוד עלינו, הם ישובו להטיף לנו מוסר, יעטו על פניהם הבעה מיוסרת, ולעתים גם יגלגלו עיניים צבועות לשמים.

3. סילבן שלום: הצבוע הנגזל

בכל פעם שאני קורא באחד העיתונים ראיון עם האופוזיציונר הלוחם סילבן שלום, או צופה בו באחד ממסדרי הטלוויזיה, תוקפת אותי התחושה שמדינת ישראל מתקדמת אל האבדון רק משום ש"סטיב", כפי שמכנה אותו רעייתו, לא משמש בתפקיד מרכזי בהנהגתה.

כך היה גם בימים האחרונים, כשסילבן קפץ לביקור חשאי מתוקשר אצל ראש הממשלה. על מה דיברו באותה שיחה בארבע עיניים? כשנשאל על כך, גילה בחצי פה שנושא שיחתם היה הסכנה החמורה של התחמשות איראן בנשק גרעיני. כשר החוץ לשעבר, הוא ביקש לתדרך את אולמרט לקראת פגישתו השבוע עם נשיא רוסיה, ולדימיר פוטין. סילבן – שמגדיר את עצמו כיחיד שקרא נכונה, כבר לפני כמה שנים, את מפת הסכנות האזוריות – סבור כנראה שרק המוח הפורה שלו יכול להציל את עם ישראל מהשואה שעלולה איראן להמיט עלינו.

סילבן שכח שאולמרט עלב בו בפומבי וכינה אותו "שר החוץ הגרוע ביותר בתולדות המדינה". לאחר מכן אולמרט "חזר בו" ושיבח את סילבן על תפקודו כשר החוץ, בניסיון לפייסו, אך ההערות הקודמות לא נמחקו.

לסילבן ואולמרט יריב משותף: שניהם מתעבים את בנימין נתניהו. סביר שברית האינטרסים נגדו היא שמקרבת ביניהם. בסביבתו של אולמרט לחשו כי הוא רוצה בחברתו של סילבן בעיקר כדי לדגדג ולעצבן את נתניהו, אשר הולך ומתחזק בסקרים, בעוד שהתמיכה באולמרט הולכת וצונחת. בסביבתו של

נתניהו טענו שאין זה יאה לסילבן להתרפס בפני אולמרט דווקא בתקופה שבה האופוזיציה נערכת למתקפת (מושב) החורף נגד הממשלה.

צביעותו של סילבן בלטה במיוחד באופן התנהלותו ביחס למצב הכלכלה הישראלית. בעבר, כאשר מונה לשר האוצר בממשלת שרון הראשונה, הידרדר עוד יותר מצב המשק, על אף כמה רפורמות שבהן החל. מאחורי גבו נועץ שרון בשורה של אישים בניסיון לתקן את הנזקים, אבל המלאכה היתה קשה. המצב הוטב רק כשסילבן הוחלף בנתניהו, שהצליח להציל את המשק והזניק אותו אל-על. במקום להודות לנתניהו על שהצליח למחוק את מחדליו, סילבן – הקוזאק הנגזל – תקף אותו בפומבי וייחס לעצמו את הנס הכלכלי.

סילבן הוא נעלב סדרתי. השבוע, בפעם המי יודע כמה, הוא נעלב שוב. הפעם מכך שנתניהו צירף לתנועת ליכוד את האלוף (במיל.). יוסי פלד, מבלי שטרח לעדכנו על כך. סטיב החל לחשוש שהמקום השני ברשימת הליכוד לכנסת, ששוררין לו בשעתו על ידי נתניהו והוענק לו על מגש של כסף, לא יהיה מובטח לו עוד בעתיד. זאת מה גם שלנוכח חקירותיו הנמרצות של מבקר המדינה בפרשות של קניית קולות, ספק אם יוכל סילבן להוסיף ולחלק באירועים משפחתיים של חברי מרכז הליכוד מתנות נדיבות הממונות מהונה של רעייתו, יהודית (המתעקשת להיקרא "ג'ודי") שלום-ניר-מוזס.

סילבן מנסה בחודשים האחרונים להתרחק מכמה עבריינים, חברי מרכז הליכוד, שנמנו בעבר עם תומכיו הנלהבים, מחשש שידבק בו רבב. מצדו, לאחר שעשו את שלהם והביאו לו קולות, הם יכולים ללכת. שלא כבעבר, ג'ודי מתקשה כיום להבטיח את פרסומן של כתבות מפרגנות על תומכיו של בעלה **בידיעות אחרונות**, העיתון שבבעלות משפחתה. אבל היא טרם איבדה את אמונתה שסטיב שלה יהיה יום

אחד ראש ממשלת ישראל. אמונה זו מבוססת על תחזיות להקת המסתורין של ג'ודי, הכוללת אסטרוטלוגית, קוראת בקפה, קורא בתה צמחים, פותח בקלפים, כירולוג, מהפנט, מציץ בעיניים ודוקר באוזניים. סילבן בונה על כך ומאמין שיממש את המטרה שהתוותה לו אשתו.

4. יוסף (טומי) לפיד: הצבוע הידוע

יוסף (טומי) לפיד, שר המשפטים לשעבר, ידוע כבעל פה גדול, וגם כצבוע ותיק. למשל, כשכיהנתי בשעתו כיו"ר איגוד העיתונאים והגשתי תלונה נגד יאיר, בנו, בשל השתתפותו בתשדירי פרסומת של בנק הפועלים - מעשה שהיה בו חשד להפרת האתיקה העיתונאית - טומי, שהמינהל התקין הוא לכאורה נר לרגליו, לא היסס להתקשר אלי ולנזוף בי קשות.

הפוסל במומו פוסל, אלא אם כן הוא צבוע. עם כניסתו לחיים הפוליטיים, לפיד יצא בחריפות נגד תופעת הכספים הייחודיים המועברים למגזר החרדי במסגרת הסכמים קואליציוניים. אבל מפלגת שינוי, שבראשה הוא עמד, לא היססה לקבל בעצמה מקופת המדינה כספים ייחודיים לצורכי תרבות ואמנות. גם איגוד השחמט, שלפיד שימש כיושב הראש שלו, לא נגרע חלקו בכספי תקציב המדינה.

לפיד גרם השבוע לסערת רוחות זוטא כשאמר שאם יוגש כתב אישום נגד נשיא המדינה, ואם הלה יורשע בדין ויהיה צפוי למאסר, מוטב שתוענק לו מעין חנינה; עונשו יהיה בכך שייאלץ להסתלק בבוסת פנים לביתו בקריית מלאכי.

למרות שלאורך השנים קיימתי קשרי ידידות עם משה קצב, ומדי פעם נפגשתי איתו, אני חולק על הצעתו של לפיד. כשר המשפטים לשעבר, הוא צריך היה לתמוך ביישום העיקרון של שוויון בפני החוק. בעצם, מה יש להתפלא: לפיד תמיד מגלה סלחנות תמוהה, ולא תמיד משוללת אינטרסים, לנוכח אישי

ציבור הנחשדים בפלילים. כך נהג כשכיהן כשר המשפטים ונמנע מלהשמיע את קולו בעניין החקירות הפליליות שהתנהלו נגד ראש הממשלה לשעבר, אריאל שרון, ושני בניו. לפיד הצבוע גונן על משפחת שרון עד הסוף. אני מוכן להמר כי אם הדבר היה תלוי בו, עמרי שרון לא היה מועמד לדין.

אהוד אולמרט, ראש הממשלה הנוכחי, הוא חברו הקרוב של לפיד, שפרש בינתיים בבושת פנים מהחיים הפוליטיים, לאחר שמפלגת שינוי, שאותה ניהל כדיקטטור, הראתה לו ולאברהם פורז את הדלת החוצה. בעת שכיהן כשר המשפטים, לפיד "סימן" לפרקליטת המדינה דאז, עדנה ארבל, את התוצאה שהוא מצפה לה בתיק אולמרט בפרשת האי היווני. וכיצד עשה זאת? הוא הכריז מה שהיה ידוע: שאולמרט הוא חברו הקרוב, ועל כן הוא - לפיד - נמנע מהתערבות בהכרעה בעניינו; בד בבד הוא הודיע בפומבי כי יקדם את מועמדותה של ארבל לכהונה בבית המשפט העליון רק לאחר שתסיים את הטיפול בפרשת האי היווני, הנוגע לאולמרט ולשרון. ארבל לא היתה זקוקה לרמז עבה מזה.

בחודשים האחרונים אטם לפיד את אוזניו ופיו ולא היה מוכן להשמיע ולו מילת ביקורת אחת על אולמרט, הפוליטיקאי המושחת ביותר בתולדות המדינה. גם כשהתקשורת הציגה עובדות חותכות לכך שאולמרט קיבל לכאורה שוחד בכמה פרשות, לפיד סתם את פיו הגדול. בהזדמנויות שונות מלמל שהוא לא מאמין שאולמרט עבר אי פעם על החוק.

אולמרט לא שכח לחברו את תמיכתו ומינה אותו באחרונה כיו"ר מועצת יד-ושם. לפיד, מצדו, לא היסס לחבור לראש הממשלה כשהלה יצא נגד חברם המשותף, דן מרגלית. מרגלית מתח ביקורת נוקבת ומפתיעה על אולמרט בעקבות כשלי ומחדלי מלחמת לבנון השנייה ותבע את התפטרותו. כתוצאה מכך, הוא מוחרם עתה על ידי סביבתו הקרובה של אולמרט,

וכבר אינו מוזמן לפגישות אישיות בלשכה. הוא אף לא הוזמן באחרונה למסיבת יום ההולדת שערכו לאולמרט חבריו הקרובים, בניצוחו של טומי, הלפיד שכבה מזמן.

ארבעת האופורטוניסטים

פורסם ב־28 באוקטובר 2006

1. עמיר פרץ: אופורטוניסט השואף לאפס

אין ספק שמעמדו הציבורי העלוב של שר הביטחון מקרין על מצבה העגום של מפלגתו, וגורם מפח נפש לאלה שהתפתו להצביע עבורה בבחירות האחרונות: מובטלים, תושבי עיירות פיתוח, אנשי שמאל, חברי הסתדרות – אנשים שתלו בשעתו תקוות רבות בעמיר פרץ, ועתה עדים להתנפצותן. אך לא היה צריך להמתין למחדלי מלחמת לבנון השנייה כדי לחשוף את פרץ בגודלו הלא־טבעי. כתובות על הבלון המשופם נמרחו זה מכבר על גדרות וקירות שונים, אך נמחקו על ידי תומכיו וחסידיו – ומאלה שנותרו, הציבור התעלם.

כמי שרגיש במיוחד לשמירה על מינהל תקין וטוהר המידות, עקבתי בדאגה גוברת והולכת אחר התעצמותו של פרץ, בעיקר מאז שנבחר לעמוד בראש הסתדרות העובדים. אז, כזכור, הוא קיצץ קמעה משפמו העבות, כאות לדרך הציבורית החדשה שבחר לעצמו. חבל שלא נהג באופן דומה בכל הנוגע לכספי הציבור, שאותם פיזר ביד רחבה. כך, למשל, לשארי בשרו ולמקורביו הוא חילק ג'ובים קוסמים בשפע, על חשבון חברי ההסתדרות. נדיבותו הרקיעה שחקים כאשר דאג להזרים משאבים הסתדרותיים יקרים למימון פעילות הסתדרותית ראוותנית ומיותרת, שאורגנה בניצוחה של מקורבת שחפץ ביקרה.

ראוי להזכיר גם את קשריו של פרץ עם ראשי הוועדים הגדולים במשק, שקיבלו ממנו פטור חלקי מתשלום מסי חבר בהסתדרות, ו"בתמורה" החזיקו את המדינה בגרונה, ואת פרץ במקום נמוך יותר בגופו. הם בוודאי חשפו את קלוננו ביתר שאת.

כשנפגשתי עמו בהזדמנות מסוימת, הבעתי בפניו את מורת רוחי ממכירתם המסיבית של נכסי ההסתדרות לאילי הון במחירים נמוכים. באותה עת עמדה על הפרק מכירת "שיכון ובינוי", חברת הבנייה הגדולה בארץ, למיליארדר המנוח תד אריסון, מבעלי בנק הפועלים. פרץ התחמק מלדון בעניין. ואם כבר בנק הפועלים, בזמנו יצא פרץ בקול תרועה נגד הנהלתו, לאחר שזו פיטרה מאות מעובדי הבנק. פרץ הבטיח להיאבק למענם ולסגור את החשבון שמנהלת ההסתדרות בבנק הזה. מטעמים השמורים עמו, הוא ירד בסופו של דבר מעץ השביתה, והבנק "שכח" להטריד את ההסתדרות בעניין האוברדראפט הענקי בחשבונה.

המגלומניה של פרץ השתקפה היטב בפעילותה של תנועת עם אחד, שאותה הקים, בסיוע להקת חסידים שוטים, לאחר פרישתו ממפלגת העבודה. כעבור כמה שנים, כאשר מפלגתו התמזגה עם מפלגת העבודה, הוא נחשד במעורבות בעבירות פליליות של שוחד בחירות וקניית קולות, בדרכו לכיבוש המפלגה מידי שמעון פרס, הלוזר הקבוע. עמותת אומ"ץ הגישה בשעתו תלונה במשטרה בפרשה זו. התלונה טופלה עד כה באופן מסורבל, אבל אנו נעמוד על המשמר ונוודא שהמשטרה לא תסגור את התיק בנימוק סרק של חוסר עניין לציבור. לנו יש דווקא עניין רב במוסריות של פרץ.

המו"מ הקואליציוני שנערך לפני יותר מחצי שנה בין ראש הממשלה המיועד, אהוד אולמרט, גדול מושחתי ישראל בכל הזמנים, לבין פרץ, שהתחזה למנהיג חזק ששולט במפלגתו ומטיל מורא על יריביו, אמור היה להביא בשורה חדשה למדינה השסועה: סוף

סוף יישב ליד שולחן הממשלה אדם המתהדר בהיותו מומחה לצמצום פערים חברתיים ולתיקון עוולות. אך זו היתה שעתו הקטנה של פרץ: אולמרט תמרן אותו לקבל את משרד הביטחון, תחום שבו הוא חסר ניסיון, רק כדי להפקיד את משרד האוצר בידיהם החמדניות של אילי ההון, באמצעות איש הקשר שלו עמס, חברו הטוב אברהם הירשזון. למרבה הצער, ההמשך הטראגי ידוע לכולנו.

בימים אלה מתגלה פרץ פעם נוספת כאופורטוניסט משופשף. באיחור רב הופקדה בידי האחריות – חלקית בלבד – לוועדות השרים האמורות לטפל בבעיות חברתיות, ובכלל זה בעיותיו של המגזר הערבי. כל זאת תמורת הסכמתו לצירופו של אביגדור ליברמן, שנוא נפשו, לממשלה. עמיר, זאת רק ההתחלה: לא תיחלץ בקלות מהמלכודת שרוקם לך אולמרט; בהזדמנות הראשונה הוא יגלח לך את שארית שפמך ויבעט אותך משולחן הממשלה בחזרה אל שדרות. אך ראה גם את הצד החיובי שבעניין: כשתהיה אזרח מן המניין, תוכל סוף סוף להתקין אמצעי מיגון בביתך.

2. רפי איתן: אופורטוניסט עם סירחון

לאחר שחצה רפי איתן את גיל הגבורות ועשה רבות לביתו בעסקים מסועפים בקובה, החליט כי השעה יפה לצרף לרזומה האישי שלו גם את התואר "חבר כנסת". הוא פנה אז אל אריאל שרון, ידידו הוותיק, וביקש להשתבץ ברשימת מפלגת קדימה לכנסת. שרון לא מיהר להיענות לבקשה, לא רק משום שלא שש להרחיב את "המחלקה הגריאטרית" בקדימה, אשר כללה כבר את שמעון פרס ואותו, אלא גם משום שהכיר היטב את אופיו של איתן, שבמשך שנים נושא בגאון את הכינוי "רפי המסריח".

לאיתן, האופורטוניסט הוותיק, לא היתה אפוא

בעיה לחפש לעצמו אפיק אחר. הוא נענה להצעה לכהן בראש רשימת מפלגת הגמלאים, שאמורה היתה לטפל במצוקותיה של האוכלוסייה המזדקנת. המפלגה זכתה להצלחה רבה בבחירות האחרונות, בין השאר בזכות הצבעת מחאה של צעירים רבים, שמאסו במפלגות האחרות ותמכו בהבטחות שחרתו הגמלאים על דגלם.

לאיתן לא היתה בעיה לגלות סודות מדינה בכתבת חשיפה בתקשורת לקראת הבחירות, בניסיון לצבור פופולריות באמצעות אזכורן של כמה שליחויות עלומות־מסריחות שביצע מטעם המוסד. אך בדרכו לכנסת, היה עליו לפרק מוקש שהוטמן לו על ידי ג'ונתן פולארד, המרגל היהודי שהופעל על ידו בארצות הברית בעת שכיהן בתפקיד חשאי במשרד הביטחון. המילים "עקרונות" ו"ערכים" מעולם לא עניינו את איתן, שהעדיף לנצל את קשריו ולהתחבר בעסקיו אל פידל קסטרו הקובני, השליט הדיקטטורי השנוא על ארצות הברית, במקום להתמקד במאבק למען פולארד, הנמק בכלא האמריקני.

בעקבות הצלחת מפלגת הגמלאים בבחירות, איתן – האיש העשיר בעל הסיגר הקובני, שעניי ארצו מעולם לא הטרידו אותו – הפך למרבה האירוניה לשר לענייני גמלאים. התפקיד הפיקטיבי ניתן לו, בין היתר, בזכות קשריו עם אולמרט, שמכיר אישית את כל אנשי העשירון העליון במדינת ישראל, ואיתן ביניהם. אין זה פלא שמאז הקמתה של ממשלת אולמרט, לפני כחצי שנה, מפלגת הגמלאים מתגלה שוב ושוב כסרז עוֹדף של קדימה, ואיתן עצמו כנאד נפוח מחשיבות עצמית. הישגיה למען אזרחי גיל הזהב שואפים לאפס.

השבוע ניתנה לאיתן הזדמנות קטנה להתעלל בפרס, שהגיע לישיבת סיעת מפלגת הגמלאים כדי לבקש את תמיכת החברים במועמדותו לנשיאות. איתן, הזוכר היטב שפרס הטיל עליו בשעתו את האשם בפרשת פולארד, אִפשר לחברי סיעתו להבטיח לפרס את

תמיכתם, אך הוא עצמו הסתפק במילים "כל המוסיף גורע" – אמירה אופורטוניסטית, שפרס אינו יכול לשאוב ממנה עידוד רב.

לקראת סוף השבוע חיזק איתן את אחד משריריו הרפויים והודיע שמפלגתו לא תצביע בשבוע הבא בעד הצטרפות סיעתו של ליברמן לקואליציה, אם דרישתה לקבל את תיק הרווחה לא תיענה בחיוב. אל חשש, בסוף היא תצביע בעד, כמו תמיד. בכל מקרה, טוב שליברמן מצטרף לממשלה כשר לעניינים אסטרטגיים: האביונים, מוכי הגורל והפגועים למיניהם יוצאים נשכרים מן המהלך הזה. מי יודע, אולי גם הזקנים ירוויחו משהו.

3. ח"כ אביגדור יצחקי: אופורטוניסט חסר מעצורים

הדיונים שנערכו השבוע בוועדה הפרלמנטרית לביקורת המדינה הוכיחו לאיזו שפלות יכול לרדת יו"ר ה"גועליציה", ח"כ רואה חשבון אביגדור יצחקי, שניסה בכל כוחו להקהות את עוקצן של העבירות הפליליות החמורות שביצע אולמרט ברשות לסיוע לעסקים קטנים במשרד התמ"ת.

בין השאר, הוא תקף מילולית את מאיר (מקסי) ויסמן, האחראי על הפרויקטים בעמותת אומ"ץ – אדם מאופק ושקול, עתיר זכויות בתחום הביטחוני, לשעבר מבקר שירות הביטחון הכללי – שבא להבהיר לחברי הוועדה את עמדתנו בסוגיה. מדובר בהתקפה מילולית קשה מבית מדרשו של אופורטוניסט צבוע וגס רוח, שרק לפני זמן קצר מתח ביקורת חריפה על אולמרט וטען שאינו מתאים לשמש כראש ממשלה.

זה שנים אני עוקב אחר מעליהם של רו"ח יצחקי ושותפו לשעבר, רו"ח משה ליאון, שניצלו את קשריהם הפוליטיים המסועפים כדי להתעשר, מתוך הבנה שבמדינת ישראל הפוליטיקה היא ערוץ מהיר – לא פחות, ואולי יותר, מתרגילים חשבוניים עוקפי חוק – אל הכסף הגדול.

יצחקי הגיע למסקנה הזאת אחרי שליאון והוא הוחדו בהעלמות מס והיו צפויים לעמוד לדין פלילי. הודות למעמדם וקשריהם, אפשרה להם נציבת מס ההכנסה לשעבר, טלי ירון אלדר, לשלם באופן סמוי כופר על מעשיהם ופטרה אותם בכך מהעמדה לדין.

פעילותם הפוליטית-עסקית נעשית בתחכום: כך, למשל, הם החליטו בשלב מסוים "להתלבש" על משרד ראש הממשלה, שמייצר אופציות עסקיות בלתי נדלות, בעיקר אם יש ידידים שמסייעים לך מאחורי הקלעים, כמו אביגדור ליברמן. חלוקת העבודה היתה כדלקמן: כשכיהן ליאון כמנכ"ל המשרד, בתקופת ממשלת נתניהו, נותר יצחקי במשרד וגרף את הלקוחות. וכשנכנס יצחקי לנעליו בתפקיד, בתקופת כהונת ממשלת שרון, ליאון הוא זה שחיבק את הלקוחות במשרד, ובו בזמן גם הגיש שירותים לליכוד.

הפילוג בשורות הליכוד והקמת קדימה לא פגעו בשגשוגו של משרד ראיית החשבון המשותף של יצחקי וליאון, שהמשיך ליהנות ממנעמי השלטון והאופוזיציה גם יחד. ליאון, למשל, התמנה ליו"ר דירקטוריון רכבת ישראל. תפקיד שלא הזיק, בלשון המעטה, לפעילות המשרד. יצחקי פנה בינתיים לעשייה פוליטית מסוג אחר והתמודד לכנסת מטעם קדימה. לאחר הבחירות, מינה אותו אולמרט ליו"ר סיעת קדימה וליו"ר הקואליציה. אבל שמחתו של יצחקי לא היתה שלמה, הואיל וליאון, בן בריתו העסקי, הודח מראשות דירקטוריון הרכבת בעקבות דו"ח שפרסם מבקר המדינה. הדו"ח ניזון ממידע שהועבר לו על ידי עמותת אומ"ץ.

לפני זמן קצר נקלע יצחקי לתסבוכת נוספת, כשחקירה פלילית נפתחה נגדו לאחר שנחשף הסדר מס שהשיג ללקוחותיו תוך שימוש בנתונים כוזבים. מי שמעורבת עד מעל לצווארה בפרשה הזאת היא לא אחרת מאשר ירון אלדר, כיום פרקליטה פרטית, אשר שימשה

כיועצת בנושאי מס ושכר ללקוחותיו המדוברים של יצחקי. היא שוחחה עם פקיד השומה שטיפל בתיקיהם וקידמה את הטיפול בענייניהם. יצחקי חפץ כמובן לגמול לנציבת המס לשעבר על פרשת הכופר. עמותת אומ"ץ עוקבת אחר התנהלות החקירה ותדאג לכך שאם היא תבשיל לכדי גיליון אישום, יצחקי לא יזכה הפעם לכופר. במקום כופר הוא יאלץ לחפש כפרה.

4. עו"ד יעקב נאמן: אופורטוניסט בגלימה

כשהאזנתי השבוע לראיון רדיופוני עם עו"ד יעקב נאמן, שר המשפטים לשעבר, שיצא להגנתו של אולמרט ותקף את המערכת המשפטית על "התנכלותה" לראש הממשלה, שאלתי את עצמי מה באמת חושב נאמן על חברו הטוב. האפשרות הראשונה: נאמן מאמין שאולמרט הוא צדיק הדור, ולא ראש הממשלה המושחת ביותר בתולדות מדינת ישראל; האפשרות השנייה: נאמן, שמכיר היטב את אולמרט, בקיא לפחות בחלק ממעללי העבירות הרבות שביצע האחרון במהלך השנים, אך מסיבות שלא קשה לנחשן, הוא מעדיף להיות בצד שבו מרוחה החמאה על הלחם.

אני נוטה לקבל את האופציה השנייה. נאמן, פרקליט מוערך וחריף שכל, אינו אדם תמים עד כדי כך שיאמין בטוהר מידותיו של אולמרט. בראיון עמו הוא התייחס, בין היתר, לעובדה שאולמרט לא הורשע במשפט הפלילי שבו הועמד לדין בשנות התשעים. נאמן טען שכתב האישום שהוגש בשעתו נגד אולמרט היה מיותר. נאמן אולי מזדהה עם אולמרט, כשני אחים לזיכוי.

הואיל והייתי מעורב באופן אישי במהלך שהוביל להגשת כתב האישום הזה, שקרם עור וגידים רק בעקבות עתירה לבג"ץ שהגישה עמותת "אמיתי" – גלגולה הקודם של עמותת אומ"ץ – אני מוצא לנכון לציין שאולמרט נחלץ מהרשעה בעור שיניו, וגם זאת

בזכות "שיחות" שנערכו עם עדי תביעה. באורח פלא, זיכרונם של חלק מהם התעמעם. נאמן, שהעיד במשפט, מרצונו הטוב, לטובתו של אולמרט, חי כנראה מאז בתחושה האיומה שלאולמרט נגרם עוול נוראי.

נאמן היה מעורב בשעתו, בעקיפין, בתרגיל מלוכלך אחר של אולמרט, שהצליח לשאוב מקופת המדינה סיוע בסך שישה מיליון שקלים ולהעבירו אל הקבלן הירושלמי מתתיהו ליפשיץ. זאת למרות שהאחרון לא עמד בתנאי הזכאות לקבלת הסיוע. בתמורה לנדיבותו של אולמרט, שבאה כמובן על חשבון הציבור, מכר לו ליפשיץ במחיר נוח מאוד בית פרטי בן שלוש קומות ברחוב כ"ט בנובמבר בירושלים. הבית המשופץ נרכש בעבר על ידי ליפשיץ כמבנה נטוש.

בקומה השלישית של הבית מתגוררת בתו של עו"ד נאמן. מעניין כי עד היום לא נחשפו פרטי חוזה ההתקשרות. מה שכן נחשף לימים הוא עסקת מכירת הבית לאיל ההון דניאל אברהמס, ששילם עבורו לאולמרט מחיר גבוה בהרבה מערכו האמיתי. למרבה הצער, בדו"ח שהכין מבקר המדינה על העסקה הזאת הוא לא נתן דעתו להיבט מחשיד נוסף בקשר בין איל ההון האמריקני לראש הממשלה: ניסיונותיו של האחרון לסייע לאברהמס במכרז לרכישת גרעין השליטה בבנק לאומי - חוליה נוספת בשרשרת פרשות השוחד שבהן נחשד ראש הממשלה. אין לי ספק שאם עו"ד נאמן יתבקש לחוות את דעתו בפומבי גם בנושא זה, הוא שוב ידבק בגרסת החפות.

אצל פרקליטים מסוגו של נאמן, הלקוח תמיד צדיק.

ארבעת המתחסדים

פורסם ב־4 בנובמבר 2006

1. שר האוצר, אברהם הירשזון: מתחסד חסיד שוטה

שר האוצר, אברהם הירשזון, נראה השבוע מדושן מעונג בשל הצטרפותה של סיעת ישראל ביתנו לקואליציה. בזכות אביגדור ליברמן ואחד־עשר הגמדים הצועדים אחריו כסומים במסדרונות משכן הכנסת – אנשים שרק לעתים רחוקות מפגינים מחשבה עצמאית – יוכל הירשזון להעביר ללא קושי את תקציב המדינה, שבמסגרתו יוסיף לשמור על האינטרסים של בעלי ההון והמקורבים לצלחת השלטון. כל זאת בהנחיית אדונו הוותיק, ראש הממשלה אהוד אולמרט. לזקנים, מוכי הגורל, הנכים והפגועים למיניהם יישארו – כמו תמיד – רק הפירורים.

תכונה זו של נאמנות עיוורת לאולמרט קיימת בהירשזון זה שנים רבות, מאז התוודעו שניהם זה לזה בהסתדרות העובדים הלאומית והחלו לפסוע בצוותא בדרכים עקלקלות, לעתים עוקפות חוק, תוך ביצוע קומבינות פיננסיות בכספי החברים התמימים. לפני זמן לא רב חלה תפנית היסטורית-לכאורה ביחסיהם, כששר האוצר חלש האופי התנער מחברו בכל הנוגע לדו"ח החמור של מבקר המדינה על שורת המינויים הפוליטיים, שבוצעו ברשות לסיוע לעסקים קטנים בתקופת כהונתו של אולמרט כשר התמ"ת.

אחד המינויים היה של לילי נחמיה, חברת־לחלק־מהחיים של הירשזון, האלמן המבוקש. המבקר לא חסך את שבטו מהמינוי הזה, אך להירשזון המתחסד זה לא הפריע להכריז שכל העניין כלל אינו נוגע לו. אדון הירשזון, ג'נטלמן אמיתי אינו מתנער מחברת־לחיים. דע לך שגם אולמרט לא אהב את עריקתך מקבלת אחריות, ואין לי ספק שבהזדמנות הראשונה הוא ייפרע ממך על כך.

אך אם הפגין כאן הירשזון עצמאות מאולמרט, זו רק עצמאות מדומה. הוא מבין היטב שאם ראש הממשלה יסיים את כהונתו בשל מעשי השחיתות החמורים שבהם הוא שקוע עד מעל לצווארו, הוא עצמו ייפול בעקבותיו ויאלץ להיפרד ממשרד האוצר שאתו הוא כה אוהב. זאת הסיבה לכך שבימים האחרונים הוא נזעק להכריז בקול ניחר שהוא משוכנע מעל לכל ספק שאולמרט לא עבר כל עבירה בפרשת המכרז לרכישת גרעין השליטה בבנק לאומי, שהיה – לשיטתו – תקין לגמרי.

מאין יודע הירשזון שאולמרט, שכיהן לפניו כשר האוצר, חף מעוון בפרשה הזאת? סמכו עליו: הוא בדק וחקר וגבה עדויות מכל המעורבים בפרשה, לרבות ממחותנו של אולמרט, עו"ד פרופ' יוסף גרוס, שהשתף בעצמו בחגיגת המכרז בבנק לאומי. אך אם הירשזון משוכנע כל כך בניקיון כפיו המזוהמות של אולמרט, מדוע פועלים מאחורי הקלעים שליחים מטעמו, המנסים לשדל את החשב הכללי במשרד האוצר, ד"ר ירון זליכה, שלא להוסיף על עדותו המפלילה נגד אולמרט מעבר למה שכבר גילה לחוקרי משרד מבקר המדינה?

בכלל, בימים אלה הירשזון חי, בועט ומשמיע קול. ביטחונו העצמי מרקיע שחקים. מי מאיתנו עוד זוכר שרק לפני חודשים ספורים הוא בישר לאומה בפנים חיוורות שגורמים מסוימים, שבשמם לא נקב, מאיימים עליו. בשעתו פנתה עמותת אומ"ץ אל היועץ

המשפטי לממשלה ודרשה שיורה לשר האוצר לפרט את שמות המאיימים, או לפחות לספק רמז לזהותם, כדי שניתן יהיה להפעיל את גופי אכיפת החוק כנגדם. חרף התחייבויותיו החגיגיות להתלונן במשטרה, הירשזון נמנע מלעשות כן עד עצם היום הזה, אולי משום שמדובר בלא יותר ממהתלה דמיונית, שנועדה אולי להציג אותו כלוחם אמיץ נגד כוחות הרשע, אבל בפועל הציגה אותו כשוטה העיירה.

אין סיבה שנפטור את הירשזון מדין וחשבון ציבורי בפרשה זו: או שיתלונן, או שיחזור בו מדבריו. בשום מקרה לא ייחלץ מכך בטוב: אם סיפור האיומים והסחיטה אמיתי, ובכל זאת הוא העדיף לא להתלונן, המשמעות היא שיש לנו שר אוצר פחדן; אם הסיפור מדומה, יש לנו שר אוצר שקרן.

בדרך כלל אני נמנע מלחדור לעסקי בני המשפחות של אישי ציבור, כל עוד אין לכך השלכה על התנהלותם הציבורית. במקרה של הירשזון, המצב שונה. בנו הבכור, עופר, היה מעורב לפני כמה שנים בתסבוכת כלכלית וצבר חובות גדולים, חלקם לבנקים. אביו, שכיהן אז כיו"ר ועדת הכספים, לא חשב לפסול את עצמו מליטול חלק בדיונים בוועדה בנושאים הנוגעים למגזר הבנקאי. לא ברור כיצד נפתרו בעיותיו של עופר הירשזון, ואיזה בנק סייע לו בשקט, אך צא ולמד שאביו אינו נרתע כיום ממגע קרוב ובעייתי עם נושיו של בנו.

בסוף השבוע שעבר נתפס בנו הצעיר של הירשזון, ברק, כשהוא נוהג בשכרות. כשהשוטרים ביקשו ממנו את מסמכיו, הוא שאל אותם האם הם יודעים מי הוא ומי אביו. הם ידעו, ולא התרשמו כל כך. ברק שמר על זכות השתיקה מול התקשורת, אך דובר משרד האוצר ידע לספר לאזרחי המדינה שהבן הצעיר לבית הירשזון שיתף פעולה עם המשטרה. נקווה שבהתנהלותו העתידית תרזק דרכו מזו של אביו.

2. רעיית ראש הממשלה, עליזה אולמרט: מתחסדת סדרתית

אחרי שקראתי בימים האחרונים את הראיונות החושפניים שהעניקה עליזה אולמרט לתקשורת, ראיונות שבהם ניסתה לגונן על בעלה ולהסיר מעל עצמה כל חשד של קבלת כספים שלא כדין, החלטתי להיענות לאתגר ולהציג לה צרור של שאלות נוקבות. אשמח מאוד אם תשיב עליהן. מי יודע, אולי אשתכנע שמה שעיתונאי החצר של בעלה כותבים עליה בהלל הוא נכון, והיא אינה מה שאני חושב שהיא באמת.

1. לדעתך, האם בצדק הוענק לבעלך התואר "הפוליטיקאי המושחת ביותר במדינה" בסקר שנערך לקראת הכנס החברתי בשדרות? ואם כך הדבר, האם אינך שואלת את עצמך מדוע אזרחי המדינה רואים בו אדם מושחת כל כך?

2. האם ידוע לך שבעלך הוא מיליונר? האם דיווח לך על ההיקף האמיתי של ההון שצבר במהלך שנות כהונתו כנבחר ציבור?

3. האם את סבורה שהמחירים ששולמו במרוצת השנים עבור ציורייך היו ריאליים? האם ייתכן שחלקם נמכרו במחירים מופקעים, הרבה מעבר לערכם המשוער, לאילי הון שעמדו בקשרים עם בעלך, בתקווה שהדבר ישתלם להם?

4. האם שאלת את עצמך מדוע בעלך לא מגיש נגדי תביעת לשון הרע, למרות שבמהלך השנים כתבתי דברים חמורים ביותר על התנהלותו הציבורית והאישית?

5. האם שאלת את עצמך מדוע חבריו הקרובים ביותר של בעלך הם אילי הון מקומיים וזרים, אשר סייעו לו להתעשר, וקומץ עיתונאים בכירים שמגוננים על מעשי השחיתות שלו?

6. מדוע היית שותפה לקומבינה שעשה בעלך בנכס שהיה שייך לך? מדוע לא הוטרדה מנוחתך

כשהיית עדה לכך שבעלך מוכר דירות ביוקר, מעל למחירי שוק, וקונה דירות בזול, מתחת למחירי השוק, כלומר מקבל לכאורה שוחד?

והערה אחרונה: גברת אולמרט, החוק הישראלי קובע שאדם שיודע על ביצוע עבירה ואינו מדווח עליה לרשויות, למעשה עובר עבירה בעצמו; וחובת הדיווח תקפה גם כאשר העבירה מבוצעת על ידי בן או בת זוגו.

3. שר התשתיות, בנימין בן-אליעזר: מתחסד מסואב

למען גילוי נאות, אקדים ואומר שבעבר הרחוק שררו יחסי ידידות ביני לבין שר התשתיות, בנימין (פואד) בן-אליעזר. הכרתי אותו לאחר שחרורו מצה"ל, בתום שירות רב שנים, כשחיפש את דרכו בחיים האזרחיים, ולפחות כלפי חוץ התנהל ביושר כפיים תמים. אולם כשהתגלגל לעולם העסקי, ואחר כך לפוליטיקה, התרחקנו זה מזה, אחרי שנוכחתי כי שלטון החוק אינו נר לרגליו. בתחילה הוא הסתבך בעבירות מס, ואחר כך חצה את קווי החוק בנושאים אחרים.

במקום לפעול כמקובל בקרב אילי ההון – לצבור ממון ואחר כך להתקרב לשלטון – החליט פואד לצבור ממון כשהוא חלק מהשלטון, במסגרת פעילותו בכנסת ובממשלה. את האפיק הזה סלל לראשונה אהוד אולמרט, שנכנס לכנסת כעורך דין בעל הכנסות קטנות, ושירת את חשבונות הבנק שלו ושל לקוחותיו יותר מאשר את הציבור. פואד ניסה ללכת בדרך זו, ואכן עשה זאת בהצלחה, אם כי לא בקנה המידה של אולמרט.

את צעדיו הראשונים בשדה הפוליטי עשה פואד כבכירי עדתי במפלגת תמ"י של אהרון אבו-חצירה הזכור לרע. אחר כך החליט להפוך לממלכתי וחבר אל עזר ויצמן המנוח להקמת מפלגת יחד, אשר נתמכה על

ידי איל ההון רמי אונגר, שהפיק גם תועלת עסקית מפעילותם הציבורית.

מאז שהגיע לתחנתו הפוליטית הנוכחית – וכנראה האחרונה – מפלגת העבודה, עקבתי בדאגה גוברת אחר תהליך הסתאבותו של פואד. הבנתי, למשל, איך סביבתו המשפחתית מתעשרת, בין היתר בזכות קשר עסקי בעייתי שנקשר בין אחד מבניו לבין בנו של ראש מועצת הוד השרון לשעבר, עזרא בנימיני, מושחת מוניציפלי ותיק, בעל קבלות.

בשעתו פנתה עמותת "אמיתי" ליועץ המשפטי לממשלה דאז, מיכאל בן־יאיר, בדרישה שיעמיד את פואד לדין בגין ביצוע כמה עבירות על החוק במהלך תקופת כהונתו השנויה במחלוקת כשר הבינוני והשיכון. אך בן־יאיר דחה את בקשתנו. פואד עצמו ניסה, לשווא, להתקרב אלי מחדש באותה התקופה.

את ההוכחה הניצחת לכך שמבחינת פואד מקדשים בעלי האמצעים את המטרה, קיבלנו במהלך המאבק האומלל בינו לבין אברום בורג על ראשות מפלגת העבודה. ואת ההוכחה הניצחת לנטייתו להתבטל בפני בעלי שררה קיבלנו בימי כהונתו כשר הביטחון, כשהפגין נאמנות לראש הממשלה שרון, שזלזל בו וכבל את ידיו בעשייה הביטחונית.

על פואד ניתן לומר: "אוהב מתנות יחיה"; שהרי הוא אף פעם לא נחשף כמי שמחזיר מתנות, וגם אף לא כמי שמעניק מתנות יקרות על חשבוננו. כך, למשל, לפני יותר משנה הגישה עמותת אומ"ץ תלונה לוועדת האתיקה של הכנסת בעניין נסיעתו למונקו, שם זכה לאירוח מפואר על חשבוננו של המיליונר המפוקפק אהרון פרנקל, החשוד בביצוע עבירות פליליות שונות. פואד טען בפני הוועדה כי מדובר במתנה שקיבל מחבר, וכי לא השתדל בעבר למען פרנקל במערכות השלטון. אבל טענתו נדחתה, והוא ננזף על ידי הוועדה. בעקבות הנזיפה פנינו אליו בדרישה שיחזיר את תמורת המתנה, אבל הוא התחמק.

רק אחרי שהגשנו עתירה לבג"ץ בעניין, הוא התרצה והחזיר חלק מתמורת המתנה. אני מקווה שבנסיעתו האחרונה לכמה ממדינות ברית המועצות לשעבר, בענייני משרדו, הוא נמנע מלפגוש שם את פרנקל, המשקיע בקידוחי נפט וגז באזור.

לפני זמן מה פיטר פואד את חשב משרד התשתיות בעקבות דו"ח חמור שפרסם האחרון, שבו הוצג החשד שפואד הוציא אלפי שקלים מתקציב המשרד לצורך רכישת מתנות. בעקבות פנייתנו בוטלו הפיטורים. מלחמת לבנון השנייה העניקה לפואד הזדמנות לאמץ אמות מידה מוסריות ולחשוף את מחדליהם של אולמרט ופרץ. אבל תקוות לחוד ומציאות לחוד. במקום לפעול להחלפתו של פרץ חסר הניסיון, שישיבתו במשרד הביטחון פוגעת בהתנהלות המדינה, העדיף פואד לתקוף את הרמטכ"ל, דן חלוץ. לאור כל זאת, לא הופתעתי מכך שהוא הפך לבסוף לבן ברית מוצהר של אולמרט ופועל להציל את הקואליציה בכל מחיר, ובגלל זה גם במחיר צירופו לממשלה של אביגדור ליברמן – אדם שערכיו אינם עולים בקנה אחד עם אלה של מפלגת העבודה. ערכים ועקרונות מעולם לא עניינו את פואד: את האידיאולוגיה של מפלגת העבודה הוא שכח, ואת הבטחותיו לבוחר הישראלי הוא הותיר בערבות סיביר, במסעותיו כשר התשתיות.

4. יו"ר הוועדה לביקורת המדינה, ח"כ אסתר ינה טרטמן: מתחסדת צבועה

בישיבה הראשונה בכהונתה של הוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, שבה נכחתי לפני חודשים ספורים, לא יכולתי שלא להתרשם לחיוב רב מהתנהלותה הנמרצת של יו"ר הוועדה, ח"כ אסתר ינה טרטמן מסיעת ישראל ביתנו, בעניין עסקת מכירת נמל יפו. היא שלטה ביד רמה בישיבה, שבה השתתף

מבקר המדינה, ונהגה בחברי הוועדה כמנהג גננת מיומנת בילדי הגן.

אבל בישיבה הבאה של הוועדה, שדנה בהמלצת מבקר המדינה להעביר מתפקידו את מנכ"ל חברת "אגרסקו", שלמה תירוש, ששיחד את ח"כ רוחמה אברהם וח"כ אלי אפללו בנסיעות חינם לחו"ל, חשתי אצל טרטמן שחיקה מוזרה. בהחלטה שכפתה על חברי הוועדה לא היתה היענות להמלצת המבקר, אלא הסתפקות בנזיפה בתירוש. ומי ינזוף בו? דירקטוריון "אגרסקו", גוף שמונה בניצוחו.

לא נדרש לי מאמץ רב לפתור את התעלומה: יו"ר מפלגתה של טרטמן, אביגדור ליברמן, הוא חבר של תירוש, ואף נסע איתו בהזדמנות מסוימת למולדובה. ליברמן רצה להגן על תירוש, וטרטמן ביצעה את המשימה. באותה הזדמנות היא העירה בנימה של התחסדות: "אנחנו לא חותמת גומי של מבקר המדינה"; אך זנב של ליברמן לא היתה לה כל בעיה להיות. למרבה הצער, חברי הוועדה נגררו אחריה, במקום להפגין עצמאות.

עמותת אומ"ץ החליטה שלא להעניק לטרטמן הנחות על התנהלותה בפרשת "אגרסקו", שנחקרת בימים אלה על ידי המשטרה. בשעתו פניתי בנדון אל יו"ר הכנסת, דליה איציק. היא הפנתה אותי לוועדת האתיקה של הכנסת, אך בגלל פרוץ המלחמה בצפון הוקפא הטיפול בנושא.

ואם במלחמה בצפון עסקינן: כשהתברר שמבקר המדינה לא המתין לקומבינות של אולמרט בנוגע לוועדות החקירה ופתח בבדיקה משלו באשר לכשלים ולמחדלים שנחשפו במהלכה, ניפחה טרטמן את החזה והכריזה כי לאחר שהמבקר יניח את הדו"ח שלו על שולחן הוועדה שבראשותה, היא תפעל להקמת ועדת חקירה ממלכתית, על אפו ועל חמתו של אולמרט. לא למותר לציין שאמירות אלה נתגלו כהמחאה ללא כיסוי. נכון שאחת הדרישות שהציב ליברמן כתנאי

להצטרפות ישראל ביתנו לקואליציה היתה הקמת ועדת חקירה ממלכתית, אך הוא כנראה שכח את התנאי הזה בדרך אל שולחן הממשלה – אולי בשל כובד המעמסה של הטיפול באיום הגרעין האיראני.

המו"מ הקואליציוני שניהל ליברמן בשבועות האחרונים עם אולמרט על צירוף מפלגתו לקואליציה ומינויו כשר בממשלה אפשר לטרטמן, המשמשת כיו"ר סיעת ישראל ביתנו, להתראיין בתקשורת ולהצדיק את החלטתו של ליברמן לוותר על תיקים נוספים לחברי סיעתו. במקביל היא הצטלמה לידו בישיבת הסיעה, כשעל פניה ארשת חשיבות. כאשת עקרונות, היא לא שכחה לבשר לאומה שהיא מודעת לכך שבעקבות ההצטרפות לקואליציה, היא עצמה לא תוכל להמשיך ולשמש בתפקיד יו"ר הוועדה לביקורת המדינה, השמור לחבר כנסת מהאופוזיציה.

בימים האחרונים משמיעה טרטמן זמירות חדשות. לטענתה, היא בדקה ומצאה שהיה כבר תקדים לכך שחבר בקואליציה שימש כיו"ר הוועדה לביקורת המדינה. מדוע אפוא ייגרע חלקה? ליברמן, המסובך בעצמו בפרשות מבאישות, ודאי יהיה שבע רצון אם המתחסדת מגבעון החדשה תוסיף לשרת את האינטרסים שלו כיו"ר הוועדה הזאת.

ארבעת התחמנים

פורסם ב־11 בנובמבר 2006

1. שר הפנים, רוני בראון: תחמן מהמר

באחרונה נדמה היה ששר הפנים, רוני בראון, ה"רוטוויילר" של ראש הממשלה, הידוע כאדם גס רוח וצרחן סדרתי, מרסן קמעה את חרצובות לשונו. למרבה הצער, ההפוגה היתה ארעית בלבד, ובימים אלה שוב מתייצב מולנו רוני־בריוני. בסוף השבוע, למשל, הוא השמיע "נביחה" כשתקף במועצת מפלגת קדימה את הסופר דויד גרוסמן על נאום חוצב הלבבות בעצרת האזכרה לראש הממשלה יצחק רבין. "הנאום הזה זורע פחד ומלא בכעס וייאוש. אני מציע לחברים: אל תשתתפו בכי ובנהי הזה על השבר והשפל," צרח בראון והביט לעבר אהוד אולמרט כדי לראות האם הוא מרוצה.

עוד קודם לכן השתלח בראון בחוסר רסן באלוף (במיל.) יום־טוב סמיה, אחד הקצינים המצטיינים והמוערכים בתולדות צה"ל. "חטאו" של סמיה, בעבר אלוף פיקוד הדרום, היה בכך שהעז למתוח ביקורת עזה נגד תוכנית ההתנתקות ותבע להחזיר את כוחות צה"ל לציר פילדלפי, כדי לבלום את ההידרדרות הביטחונית. דברים אלה אמר לאחר שגויס לשמש כסגנו לעת חירום של אלוף פיקוד הדרום הנוכחי, יואב גלנט, ועמד מקרוב על הבעיות בגזרות הפיקוד. ניסיונו העשיר של סמיה בטל כנראה בשישים מול מומחיותו הענפה של בראון בענייני

ביטחון. מחד גיסא, אולי טעה ראש הממשלה בכך שהעדיף להעניק לעמיר פרץ, ולא לבריאון, את תפקיד שר הביטחון. מאידך גיסא, גם פרץ הוא מומחה ממדרגה ראשונה לענייני ביטחון.

אם ענייני הביטחון מדירים שינה מעיניו של בר־און, יתכבד ויסביר לציבור כיצד מצא זמן במהלך המלחמה בצפון, כשחילי צה"ל לחמו בקרבות מיותרים ומאות אלפי אזרחים הסתתרו במקלטים מפחד הקטיושות, לעצור ליד חנות יוקרתית בכיכר המדינה בתל אביב ולרכוש לעצמו שעון יקר, שיאפשר לו להתחרות במותגיו היקרים של אולמרט.

בר־און הנהנתן לא סבל מעולם מבעיות כספיות. חלק מהונו צבר מירושה משפחתית, וחלק בזכות פעילותו המקצועית כעורך דין מסחרי. הוא שלח את ידו גם בהימורים, וכנראה לא יצא ניזוק. את התחביב הזה הוא המשיך לטפח גם כשכיהן כיו"ר מועצת ההימורים – תפקיד שלדעת רבים היה תפור בדיוק על מידותיו. הוא המשיך להמר במלון ריץ בלונדון, ולעתים נראה בחברתם של אנשי עסקים ישראלים שחפצו ביקרו.

התפקיד של המהמר הלאומי ניתן לבריאון בשעתו כפיצוי על כך שנאלץ להתפטר ממשרת היועץ המשפטי לממשלה ימים ספורים לאחר שמונה לתפקיד, בימי ממשלת נתניהו, בקומבינה שרקחו שר המשפטים דאז, צחי הנגבי (שעבד בצעירותו כמתמחה במשרד עורכי הדין של בר־און), הקבלן דודי אפל, שהיה מוציא ומביא במסדרונות השלטון, והשר אריה דרעי, שבאותה העת כבר הועמד לדין בגין ביצוע עבירות פליליות שונות. כוונת יוזמי התרגיל היתה להשתלט על מערך התביעה הכללית במדינה באמצעות מינויו של בר־און לתפקיד היועץ. זאת בתקווה שהלה ימצא דרכים לחלץ את דרעי מהבוץ המשפטי, ובהמשך יגן גם על חברים אחרים שלהם, העלולים להסתבך בשל מעורבותם בקבלת טובות הנאה מאילי הון, תפירת

מכרזים, מינויים פוליטיים וכיו"ב. כחלק מן העסקה, הבטיח דרעי שבתמורה למינויו של בראון, סיעת ש"ס לא תציב מקלות בגלגלי התוכנית למסירת רוב שטחה של העיר חברון לידי הפלסטינים.

נתניהו, שהפגין לסירוגין תמימות ואטימות, הסכים לאכול את התבשיל שהכינו עבורו הנגבי, אפל ודרעי. בראון כיהן בתפקיד היועץ המשפטי לממשלה שלושה ימים; לאחר מכן פרש ממנו בבושת פנים, ובמקומו נתמנה אליקים רובינשטיין, כיום שופט בית המשפט העליון.

בעקבות חשיפת הפרשה על ידי איילה חסון, פתחה המשטרה בחקירה מקיפה שהיתה אחת הגדולות בתולדות המדינה. רוב המעורבים בפרשה מבישה זו נחקרו, ביניהם בראון. אחד מאלה שלא נחקרו, וחבל שכך, הוא ראש עיריית ירושלים דאז, אהוד אולמרט. לפי עדויות, ערב מינויו של בראון למשרת היועץ, הוא ביקר בלשכתו של אולמרט בעירייה. סביר להניח שהם דיברו לא רק על קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים, ששניהם נמנים עם אוהדיה השרופים.

בסופו של דבר, רובינשטיין נמנע מהגשת כתב אישום נגד המעורבים בפרשת בראון, פרט לדרעי, והסתפק בפרסום דו"ח ציבורי. בדיון שנערך באחרונה בבית המשפט העליון, בעתירת עמותת אומ"ץ לחייב את הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית לאירועי מלחמת לבנון השנייה, העיר השופט רובינשטיין כמה הערות שמהן ניתן היה להבין שפרשת בראון רודפת אותו עד היום. לעומתו, בראון – תחמן ותיק – לבטח ישן טוב בלילה.

לפני זמן מה ביצע אולמרט את אחד המהלכים היותר נבזיים שלו: לפי ההסכם הקואליציוני, השר (לשעבר) אופיר פינס אמור היה לשמש אחד מנציגי הממשלה בוועדה למינוי שופטים. אולמרט זיהה שפינס אינו סר למרותו, הפר את ההסכם ומינה במקומו את בראון, ידידו הנאמן. לפי מידע שהגיע

אלי, בריאון קיבל בשעתו הערת אזהרה על יושרו, בעקבות עדות לא מהימנה שמסר בבית המשפט. כעת הוא מכהן בוועדה למינוי שופטים. חומר למחשבה – ואולי גם לבדיקת ההשלכות.

2. שר החקלאות, שלום שמחון: תחמן מקצועי

כשעקבתי בימים האחרונים אחר מאמציו הבלתי נלאים של שר החקלאות, שלום שמחון, לשכנע את מנהיג מפלגתו, עמיר פרץ, לצרף לממשלה את אהוד ברק במקום את אופיר פינס, שהתפטר מהממשלה והתגלה כאיש עקרונות, הערכתי שיש כאן תחמון כפול של שמחון, בסיועו השקט של אולמרט: שמחון מבקש להדיח את פרץ מהנהגת המפלגה ולהכתיר במקומו את ברק, ראש ממשלה בעבר ואיל הון בהווה, ואולמרט מעוניין למנות את חברו ברק לתפקיד שר הביטחון ולהדביק בכך את קלון המלחמה על שפמו של פרץ. בעבר הרחוק נתגלה לי שמחון באור אחר. התוודעתי אליו לראשונה כשתיעדתי את תולדותיה של ההתיישבות העובדת הצעירה בספרי **חלוצים אלמונים**. באחד ממושבי העולים שבהם ביקרתי במהלך איסוף החומר נתקלתי בשמחון הצעיר. התרשמתי ממנהיגותו, מהלהט שהפגין ומאהבתו למדינה. הערכתי שיטפס למעלה, אבל לא העליתי על דעתי שיסתאב ומידותיו יושחתו.

ואמנם, התפקיד של מזכיר תנועת המושבים שימש לשמחון מקפצה לעשייה פוליטית. לימים מונה לשר לאיכות הסביבה בממשלת שרון ולשר החקלאות בממשלת אולמרט. תפקידו המיניסטרילי הנוכחי אהוב עליו מאוד: הוא מאפשר לו לדאוג למשפחתו ולשמור על האינטרסים של מגזר החקלאים, על חשבון קופת המדינה, כמובן. למשל, באחרונה החל שמחון לבלום את פעילות גופי הפיקוח במשרדו, הפועלים נגד

עבירות שמבצעים חקלאים, ואף מבקש לסגור את אחת המחלקות העוסקת באכיפת החוק. צעדים אלה אינם מבטאים רגישות לשמירה על מינהל תקין, כפי שוודאי יודעת היועצת המשפטית של משרד החקלאות, שבמקרה או שלא במקרה היא קרובת משפחה מדרגה ראשונה של השר. אגב, גם בתפקידים אחרים במשרד ובשלושותיו מכהנים קרובי משפחה וחברים קרובים שלו.

בימים אלה מסובך שמחון, למגינת לבו, בחקירה משטרתית שנפתחה בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה. תחילת הפרשה במידע שהגיע לעמותת אומ"ץ, שלפיו שמחון, בני משפחתו וחברים של ילדיו טסו לחו"ל בחינם, באמצעות חברת "ק.א.ל.", העוסקת בהטסת יבולים חקלאיים. אחד מבכירי החברה, קרוב משפחה של שמחון, דאג שבאחת הנסיעות של שר החקלאות לאירופה, הוא יוטס על חשבון ק.א.ל. לעיר שבה יש קזינו. מזכיר תנועת המושבים הנוכחי, גם הוא קרוב משפחה של שמחון, נלווה אליו בנסיעה הזאת. על יסוד מידע זה הגישה עמותת אומ"ץ תלונה נגד שמחון למשרד מבקר המדינה, שפתח בבדיקה מקיפה. אנשי הכספים של חברת "ק.א.ל." ניסו להערים מכשולים בדרכו של צוות הבדיקה של משרד המבקר, ונמנעו מלשתף עמו פעולה ולמסור מסמכים חיוניים. שמחון, מצדו, הכחיש בשלב הראשון שטס על חשבון החברה, אך אחר כך שינה כיוון וטען שהחזיר ל"ק.א.ל." את עלות נסיעתו. טרם נאמרה המילה האחרונה בנושא.

3. ח"כ ישראל חסון: תחמן מתלמד

רק אזרחים תמימים, ולצערי הרב יש רבים כאלה במדינה, יכולים להעלות על דעתם שאביגדור ליברמן, השר לעניינים אסטרטגיים, גילה רוחב לב כשהסתפק במשרת שר אחת תמורת אחד-עשר הקולות

שהביא לראש הממשלה כדי לייצב את הגועליציה שבראשה הוא עומד. אולמרט וליברמן, שועלים פוליטיים ותיקים, סיכמו ביניהם כנראה שבהזדמנות הראשונה ימצא ראש הממשלה דרך לצרף עוד שני שרים מטעם ישראל ביתנו לממשלה. אין חשש ששני הצפרדעים המיניסטריאליים הללו לא ייבלעו על ידי השרים האחרים, חובבי הכיסאות.

מי שמצוי בסוד העניינים הוא ח"כ ישראל חסון, מספר שתיים ברשימת ישראל ביתנו לכנסת, שלא החמיץ כל הזדמנות לתמוך בפומבי בליברמן ולברך על החלטתו להצטרף לממשלה בגפו, רק כדי להציל את מדינת ישראל. חסון הוכיח ידע בתחומן הציבור כשטען בראיונות בתקשורת כי לצורך מימוש מטרה נעלה זו, מפלגתו הסכימה לדחוק לקרן זווית את תביעותיה האולטימטיביות האחרות: התביעה להקמת ועדת חקירה ממלכתית לבחינת אירועי מלחמת לבנון השנייה, קידום נושא ברית הזוגיות וכינון משטר נשיאותי.

לא במקרה הגיע ליברמן אל חסון. הוא שאף להקיף את עצמו באישים בעלי רקע ביטחוני, כדי להעניק למפלגת ישראל ביתנו גוון ממלכתי ולא סקטוריאלי. בין היתר, הוא צירף לרשימה לכנסת את סגן המפכ"ל לשעבר, ניצב (בדימוס) יצחק אהרונוביץ', ואת חסון, בעבר סגן ראש השב"כ, אשר פרש מתפקידו בשנת 2002 אחרי שהובהר לו שאין לו סיכוי להתמנות לראשות השירות. החלטתו להצטרף לליברמן הפתיעה את חבריו הקרובים, בהכירם את דעותיו המדיניות המתונות. אולם הצלת מדינת ישראל מקדשת כנראה שינוי עמדות והתעלמות מעקרונות.

בדומה לליברמן, שצבר מיליוני דולרים בעסקים בינלאומיים שנויים במחלוקת, גם חסון הצטרף לחיים הפוליטיים כשבכיסו שלל נאה מאוד, אם כי בשקלים; אך בניגוד לליברמן, שעסקיו נחקרו על ידי המשטרה בחשד לביצוע עבירות של הלבנת הון,

אלה של חסון לא נבדקו על ידי הרשויות – למרות שעל פני השטח הם נראים בעייתיים, לפחות מבחינה אתית.

חסון צבר את הונו אחרי פרישתו מהשב"כ, הודות לשותפות עסקית עם עובדיה קוקו, נהג מכלית דלק מחולון שהקים אימפריה לאספקת דלק לשטחים, תוך ניצול קשריו עם אנשי מנגנוני הביטחון ברשות הפלסטינית – בהם ג'יבריל רג'וב – שקיבלו עמלות שמנות מהעסקאות שנקמו עם הרשות. קוקו עצמו הסתבך עם רשויות החוק כאשר הואשם בשותפות פעילה בהדפסת חשבוניות מס פיקטיביות. הוא ניצל בעור שיניו מהעמדה לדין פלילי אחרי ששילם כופר שמן. כשנשאל חסון כיצד נרקם הקשר בינו לבין קוקו, טען כי בעת שירותו בשב"כ נתקל בו באקראי פעם או פעמיים, אך לא היה ביניהם כל קשר של ממש. קשר זה נוצר, לדבריו, רק לאחר פרישתו מהשירות, כשישב באכסדרת מלון המלך דוד בירושלים, בחברת שר התמ"ת דאז, אהוד אולמרט, ואנשי הכספים של הרשות הפלסטינית. לדבריו, קוקו הגיע לשם במקרה, וכך נרקמה לראשונה היכרות אישית ביניהם. זו היתה ראשיתה של שותפות שגלגלה עשרות מיליוני שקלים בשנה.

המקורות שולטת כנראה בחייו של חסון. לטענתו, במהלך שירותו בשב"כ לא היה לו קשר ישיר גם עם רג'וב, שגם בו נתקל לימים באקראי. רג'וב ניחן כנראה בזיכרון משובח יותר. בתשובה לשאלות עיתונאים ישראלים, טען שהכיר את חסון בעת שירותו של האחרון בשב"כ ונפגש עמו מדי פעם. לאחר פרישת חסון מהשירות, חיבר קוקו ביניהם מחדש. באקראי כמובן.

את חסון לא מעניינים החשדות נגד ליברמן. את עמותת אומ"ץ דווקא כן. לפני מינויו של האחרון לתפקיד השר לעניינים אסטרטגיים, פנינו אל היועץ המשפטי לממשלה בבקשה שיפרסם בפומבי את מהות

החשדות נגדו, כדי שחברי הכנסת שאמורים לבחור בו, וכן הציבור, יידעו במה הדברים אמורים. היועץ סירב. לא נותרה לנו ברירה אלא להגיש עתירה לבג"ץ נגדו, בתקווה ששופטי בית המשפט העליון יסייעו לנו להכיר מקרוב את שלדיו החבויים של מי שאמור להצילנו מפני האיום האיראני.

4. מנכ"לית הטלוויזיה החינוכית, יפה ויגודסקי: תחמנית אובססיבית

מנכ"ל רשות השידור, מוטי שקלאר, נקט באחרונה בצעד מתמיה כשהעביר רצועת שידור בת חצי שעה (16:30–17:00) בימי שישי בערוץ הראשון לטלוויזיה החינוכית, לצורך שידור תוכנית בנושאי דת. לא הייתי צריך להתאמץ כדי לזהות כאן תחמון נוסף של מנכ"לית הטלוויזיה החינוכית, יפה ויגודסקי, שהצליחה "להשתלט" על שקלאר, כפי שתחמנה אחרים בתפקידיה הקודמים.

עמותת אומ"ץ פנתה לפני כמה ימים אל שקלאר בבקשה לקבל הבהרה לשאלה פשוטה: מדוע נגזלה חצי שעה מרצועת תוכניות הילדים בערוץ הראשון לטובת תוכנית בענייני דת שמשודרת, בתקופת שעון החורף, לאחר כניסת השבת. הואיל ותשובתו המגומגמת לא נראתה לנו, העברנו את הנושא לבדיקת מבקר המדינה, ביחד עם שורה של נושאים נוספים שמהם עולה חשד לפגיעה במינהל תקין ובטוהר המידות בניהול רשות השידור.

על יפה ויגודסקי שמעתי לראשונה לפני שנים לא מעטות, בעת שכיהנה בתפקיד בכיר במכללה למינהל. בעקבות חשיפת מעילה בכספי המוסד נפתחה חקירה משטרתית, שבסיומה הועמד מנכ"ל המוסד לדין ונדון לתקופת מאסר. ויגודסקי אמנם יצאה מהפרשה ללא קלון פלילי, אך התנהלותה הותירה טעם מר והעידה על אופיה החסר יסודות מוסריים בסיסיים.

למרות שוויגודסקי האמביציוזית לא היתה מעולם דמות חינוכית, היא מצאה את דרכה אל משרד החינוך. משאת נפשה היה להתמנות למנכ"לית המשרד. מעולם לא היתה לה בעיה להותיר אחריה ערימת גוויות של מי שעמד בדרכה. עד למימוש החלום הזה, כיהנה כראש האגף למחשוב במשרד ודאגה שאנשי שלומה ישולבו בתהליך מחשוב בתי הספר. הנושא נבדק בימים אלה על ידי עמותת אומ"ץ, ונראה שיהיו בקרוב התפתחויות מאלפות בעניין.

חוסר רגישותה לכספי הציבור בא לידי ביטוי כשדרשה שבמכוניתה הממשלתית יותקן מושב יקר, בנימוק שהיא סובלת מבעיות בגב. ואולי דווקא נהנתנותה הכתיבה צעד זה. נודע לי כי ויגודסקי התקינה במכונית שני כיסאות אורתופדיים יקרים, עבודה ועבור הנהג (למקרה שהיא תנהג ברכב). ספק האם קיבלה לכך אישור מוקדם מהנהלת המשרד. משנתבקשה להחזיר את תמורת הכיסאות, לא עשתה כן. כשלימור לבנת מונתה לתפקיד שרת החינוך והתרבות, ביקשה ויגודסקי לקבל את תפקיד מנכ"לית המשרד. לא היתה לה בעיה מצפונית לזרוע מוקשים בדרכם של מתחריה. בסופו של דבר, נבחרה לתפקיד רונית תירוש, שנואת נפשה.

לבנת הבינה ששתי הגרציות לא יוכלו לעבוד בכפיפה אחת והחליטה לנצל את ההזדמנות ולסלק את החתרנית ויגודסקי מהנהלת המשרד על ידי מינויה למנכ"לית הטלוויזיה החינוכית, שעמדה אז על סף סגירה. אך לויגודסקי, שיצר הישרדותה עולה פי עשרת מונים על כישרונותיה, היו תוכניות אחרות. היא החליטה למתוח את פניה המצולקות-למשעי של הטלוויזיה החינוכית באמצעות מסע חנופה ותחמון בקרב אישים פוליטיים ואנשי תקשורת בכירים. לשם כך היא ניצלה את קשריה המסועפים עם צמרת השלטון - קשרים שהפכו בהדרגה לשם דבר.

תחת שבט ניהולה, הערוץ הפסיק להיות חינוכי

והפך לשיווקי. ויגודסקי נתנה דוגמה אישית לכך: השחקן משה בקר, שהופיע באירוע חגיגי שנערך במלאת לה שישים שנה, מונה להגיש בטלוויזיה החינוכית תוכנית בישול. ויגודסקי, אם כן, לא רק יפה: היא גם אופה.

ארבעת המאכזבים

פורסם ב־17 בנובמבר 2006

בחיים הפוליטיים מנצנצים מדי פעם כוכבי שביט. לרוב, כגודל הציפייה מהם, כך גודל האכזבה. היומן השבועי עוסק בשלושה אישים שזרחו בשמי הפוליטיקה הישראלית ומתגלים יותר ויותר כתקווה שהכזיבה – וגם במנהלת לשכת ראש הממשלה, שגם התקוות ממנה נגוזו.

1. יו"ר האופוזיציה, ח"כ בנימין נתניהו: המאכזב הממלכתי

לשבחו של יו"ר האופוזיציה, ח"כ בנימין (ביבי) נתניהו, ייאמר שכבר לפני כעשרים שנה, בעת שכיהן כשגריר ישראל באו"ם, הוא ידע להגדיר את אהוד אולמרט, המבוגר ממנו בכמה שנים, כפוליטיקאי המתוחכם והערמומי ביותר בליכוד וכמי שעשוי להיות המתחרה העתידי העיקרי שלו על הנהגת המפלגה.

בשיחה שניהלנו בניו יורק באותם הימים, ובשיחות נוספות שהיו לנו במרוצת השנים בארץ, עלה תמיד שמו של אולמרט כמי שעצם קיומו הפוליטי הציק לנתניהו. סקרנו ביחד את מכלול תכונותיו השליליות של האיש והגענו למסקנה הבלתי נמנעת שאם חלילה יבוא היום שבו אולמרט יהיה ראש ממשלת ישראל, תהיה זו תקופה שחורה בהנהגת המדינה.

קרוב לוודאי שבימים אלה, שבהם שרוי נתניהו בדיאטה אופוזיציונית חריפה, לא נוח לו להיזכר באותן השיחות שניהלתי עמו. לגנותו ייאמר כי אף שבמהלך השנים למד להכיר מקרוב, על בשרו, את תרגיליו המלוכלכים של אולמרט, בחצי השנה שבה הוא עומד בראשות האופוזיציה משמיע נתניהו רק קולות ענות חלשה, מעוררי רחמים, על התנהלותו של ראש הממשלה. כך, למשל, לא שמענו ממנו ביקורת חריפה על התנהלותו הנואלת של אולמרט בתקופת המלחמה הכושלת בצפון, למרות שכיו"ר האופוזיציה היה בידו מידע על הכשלים והמחדלים שבהתנהלות הממשלה.

מנתניהו, הנואם המוכשר, לא שמענו כל התייחסות ממשית לנורמות המוסריות של אולמרט, שהתנהלותו משחיתה כל חלקה טובה שעדיין נותרה במדינה. הוא לא מחה מעל דוכן הכנסת על ה"תבשילים" מדיפי הצחנה שבישלו אנשיו של אולמרט למבקר המדינה, השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס, וליועצו המיוחד למאבק בשחיתות, ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי, במטרה לחסום ולהרתיע אותם מלהמשיך בחקירת הפרשות שבהן מעורב ראש הממשלה. נתניהו נצר את לשונו גם כשדווח בתקשורת - בעידודם של אנשי אולמרט ובניצוחו של אסי שריב, אחד מיועצי הסתרים של ראש הממשלה - שהוא (נתניהו) זה שעומד כביכול, מתוך מניעים פוליטיים, מאחורי החקירות של אותן הפרשות.

מקורביו הסבירו את שתיקתו בכך שהוא נוהג בממלכתיות. בגלל ממלכתיותו האובססיבית הוא נמנע מלהגיב השבוע על ספין נוסף של אנשי ראש הממשלה, שהדליפו לעיתון **הארץ** נתונים לא מחמיאים מתוך תיק התביעה האזרחי של קבלן ההובלות אבנר עמדי נגד המדינה. מן הנתונים מצטייר נתניהו כמי שאינו מהסס לעבור על החוק. בשם הממלכתיות נמנע נתניהו מלהגיב גם על התפארויותיהם של אולמרט

ושל נושא כליו, שר האוצר אברהם הירשזון, על חוסנה של הכלכלה הישראלית, אף שהוא היה זה שהבריא וייצב אותה כשכיהן כשר האוצר בממשלת שרון השנייה.

בתקופה שבה כיהן כראש הממשלה, האשימו אותו יריביו הפוליטיים בכך שהוא אינו עומד בלחצים. כדוגמה, הם ציינו את התנהלותו המגומגמת בפרשת חשיפת ההתנקשות הכושלת של סוכני המוסד בחאלד משעל, ממנהיגי החמאס, ברבת עמון. בהקשר זה אספר כי ביום שבו התפוצצה הפרשה הייתי אמור להגיע ללשכתו של נתניהו, יחד עם אליעזר (לונקה) גוטליב. כנציגי עמותת "אמיתי", ביקשנו להיפגש עמו כדי לדון במעשה מחפיר שביצע מנכ"ל משרדו, אביגדור ליברמן (כיום השר להצלת מדינת ישראל), אשר הדיח מתפקידו – בתואנת שווא – את מנהל לשכת ראש הממשלה, פנחס פישלר (כיום עורך דין מוערך). כשנודע לנו על האירוע ברבת עמון, היינו משוכנעים שהפגישה תידחה בשל ההסתבכות המדינית, אבל נתניהו – האיש שכביכול נכנס לפאניקה בכל שני וחמישי – התעקש לקיימה. לשם כך הקדים לסיים שיחה עם ראש המוסד דאז, דני יתום (כיום חבר כנסת). הערכנו מאוד את התנהלותו, שהיה בה מענה ראוי לכל מלעיזיו. באשר לפרשת ההתנכלות לפישלר: ערב מינוי ליברמן לתפקיד השר לעניינים אסטרטגיים, חשפה עמותת אומ"ץ בפני היועץ המשפטי לממשלה חומר הקשור ל"תפירת התיק" מצדו לפישלר – מהלך שגבל בפלילים. אך מני מזוז, כדרכו, העדיף שלא להעמיק בטיפול בסוגיה.

קיים עדיין ויכוח ציבורי בשאלה האם נתניהו מתאים לכהן כראש ממשלה. הפופולריות שממנה הוא נהנה באחרונה רק מחדדת את הוויכוח הזה. אך אותי מדאיג עניין אחר. למיטב ידיעתי, נתניהו אינו אדם שהתנהלותו האישית נגועה בשחיתות. בניגוד לאולמרט ולכמה משרי ממשלתו, הוא לא שלשל לכיסו

כספים מהקופה הציבורית. הוא סובל מבעיה אחרת: סביבו חגים אנשים מושחתים המנסים להיבנות ממנו בצורה זו או אחרת, והוא אינו מרחיק אותם – אולי בגלל גישתו הממלכתית.

את אחד מהם זיהיתי בחברתו בבית קפה תל אביבי לפני כמה חודשים, ערב הבחירות האחרונות לכנסת. כאשר סיפרתי על כך באקראי לאחד ממקורביו של נתניהו, הוא הבטיח לי שהעניין יטופל כדי שלא ידבק רבב בבוס שלו. כעבור כמה ימים טלפן אלי הקרימינל שהסב עם נתניהו ומחה באוזני על כך שאני כביכול מתערב בחברותם. מנוסח דבריו הבנתי מיד כי שרה, רעייתו של ביבי, בוחשת בעניין. לתומי האמנתי כי כחלק מהלקחים שהפיק ביבי מהקדנציה הכושלת שלו כראש ממשלה תסכים שרה להצניע את מעורבותה בענייניו, אך נראה שבמקום לשמש עזר כנגדו היא מוסיפה לשמש עזר נגדו.

2. שר התחבורה, שאול מופז: המאכזב הביטחוני

הערוץ הראשון עקץ השבוע את שר התחבורה, שאול מופז: ביום הטרראגי שבו נהרגה אישה ונפצעו קשה שני גברים מפגיעת קסאמים בשדרות, הוקרן בערוץ נאום שנשא בשעתו מופז בעת שכיהן כשר הביטחון. באותו נאום הוא הבטיח חגיגית כי יעלה בידו למגר לחלוטין את הטרור בעזה.

מופז היה מאז ומתמיד איש של הבטחות סרק ומילים נבובות. לא פעם קיים פער בין דבריו לבין מעשיו, כיאה למי שבראש סדר עדיפויותיו ניצבים שיקולים של כיסאולוגיה, לא של אידיאולוגיה. כך היה, בין היתר, כשהצטרף בשעתו לליכוד ללא תקופת צינון, זמן קצר לאחר שסיים את תפקידו כרמטכ"ל. האלוף (במיל.) עוזי דיין – אחד האנשים הישרים במדינה – מספר כי באותם הימים פנה אל עו"ד

אליעד שרגא, היו"ר הנצחי של התנועה לאיכות השלטון, הסב את תשומת לבו להתנהגות הפסולה של מופז והציע לו לעתור לבג"ץ בעניין (ראוי לציין שעמותת אומ"ץ טרם הוקמה באותה העת, ולכן לא פעלה בנושא). שרגא התחמק. מאוחר יותר התברר שהפרקליט הג'ינג'י, אביר איכות השלטון, הוא בעל עניין במשרד הביטחון, בהיותו עורך הדין של משפחתו של רון ארד ומטפל מטעמה בקרן המציעה תגמול כספי למי שיביא למידע על גורלו של הנווט השבוי.

אחרי ששרון הקים את מפלגת קדימה, הודיע מופז קבל עם ועדה שהוא – בניגוד לפורשים – נשאר בליכוד. הוא הגדיר את הליכוד כביתו האמיתי ובישר שבכוונתו להתמודד מול נתניהו על ראשות המפלגה. אך זמן קצר אחר כך קפץ, ברגע האחרון, לעגלת קדימה, מחשש שלא "יספרו" אותו יותר כשר בממשלה החדשה שתכהן עד לבחירות. הוא האמין ששרון ישכח לו את הצטרפותו המאוחרת ויעניק לו את משרד הביטחון, אך בריאותו של שרון קרסה. יורשו, אולמרט, החליט לדחוק את מופז הצדה, מחשש שיתחרה בו.

במקום להישאר בליכוד ולהיות אחד מראשי מפלגה אידיאולוגית, ציפה מופז לסידור עבודה בממשלת מפלגת קדימה האופורטוניסטית. למרבה אכזבתו, אולמרט העדיף להפקיד-להפקיר את ביטחון המדינה בידי של עמיר פרץ. את מופז המאוכזב הוא שלח לעסוק בתנועה יבשתית, ימית ואווירית.

האיש בעל הרזומה הביטחוני המרשים הפך לעסקן אפור העסוק במינוי מקורבים, מתוך הבנה של פרינציפ הכוח. כשר התחבורה, הוא ביצע כבר כמה עקיפות מסוכנות של כללי המינהל התקין. במקרים שבהם לא כולם מסכימים למנות את אלה שהוא חפץ ביקרם, הוא נוהג לפי כלל חדש: "ייקוב מופז את ההר".

דוגמה בולטת להתנהלותו העגומה היא העובדה שמאז שרו"ח משה ליאון נאלץ לפרוש מראשות דירקטוריון רכבת ישראל, לאחר שנחשד כי היה שותף פעיל לביצוע מעשים לא כשרים, לא מונה איש במקומו. זאת בגלל חוסר הסכמה בין שר התחבורה לשר האוצר, האחראים במשותף על המינוי. בהיעדר יו"ר, הדירקטוריון אינו מתפקד, והנהלת הרכבת מקרטעת. משמעות הדבר היא שכשלים ומחדלים שאירעו בשנתיים האחרונות וסיכנו חיי נוסעים אינם מטופלים כראוי. צפירותיה הנואשות של הרכבת אינן נשמעות בלשכת שר התחבורה. עמותת אומ"ץ התריעה על כך בשעתו בפני מופז, אך הוא לא טרח להשיב על פנייתנו. אני מקווה שנמצא דרכים חוקיות להבהיר לו כי בשירות הציבורי יש כללים שצריך לכבדם. נהגו של מופז נתפס באחרונה כשהוא נוסע במהירות כפולה מהמותר, בצורה שסיכנה את הנהגים בכביש. שר התחבורה טען כי נמנע באותה הנסיעה ולא שם לב למהירות הרכב. המשטרה נטתה להקל עם הנהג. עמותת אומ"ץ נכנסה לתמונה, פנתה למפכ"ל ודרשה למצות עמו את הדין כמו עם כל נהג עברייני. אנחנו מחזיקים בהבטחה מהמשטרה לנהוג כלפיו במלוא החומרה, אך מטעמי זהירות בדרכים נבדוק בקרוב האם היא מומשה הלכה למעשה. ומופז? הוא לבטח יוסיף לנמנע.

3. השר איתן כבל: המאכזב הפוליטי

התוודעתי אל השר בלי תיק איתן כבל לפני כחצי שנה, בעת ששימש כעוזרו של שר השיכון והבינוי דאז, בנימין (פואד) בן-אליעזר. ניהלנו כמה התכתבויות ושיחות על התנהלותו המוסרית הבעייתית של פואד, וכבל אותת לי כי הוא פועל למען השלטת מינהל תקין וכי לא ייתן את ידו לפגיעה בטוהר המידות.

מאז עקבתי בעניין אחרי התקדמותו הפוליטית

המטאורית, ולאחר בחירתו לכנסת רשמתי לפני כי הנה צומח איש פוליטי מזן אחר, שאינו משתמש בשלטון כקרדום לחפור בו, מפגין נאמנות לחבריו ודבק בשלטון החזק. עמותת אומ"ץ אף שיתפה עמו פעולה לפני כשלוש שנים בניסוח הצעת חוק להבטחת פיקוח על פרקליטים בשירות הממלכתי, המוניציפלי והציבורי, אחרי שהוברר שאין גוף משמעותי שבודק ומטפל בהם. יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט דאז, ח"כ מיכאל איתן, ביקש מאיתנו לגייס חבר כנסת פעיל שיתמסר לעיסוק בבעיה רגישה זו. רבים מחברי הכנסת שאליהם פנינו התחמקו, אבל כבל הסכים, ואני מכיר לו תודה על כך.

התחנה הפוליטית הבאה שלו היתה מינויו למזכ"ל מפלגת העבודה במקום אופיר פינס, שהעדיף קריירה מיניסטרילית. כבל הבין את עוצמת הכוח המצוי בידו מתוקף תפקידו וניסה לתמרן בין כל המתמודדים במירוץ להנהגת מפלגתו. המירוץ קיבל תפנית כאשר שמעון פרס יזם - בנאיביות אופיינית - את מהלך החזרתו של עמיר פרץ, מנהיג מפלגת עם אחד, למפלגת העבודה, מתוך הנחה שהאחרון יגמול לו ויתמוך בבחירתו לתפקיד יו"ר המפלגה ומועמדה לראשות הממשלה. בסוף, כידוע, פרץ בחר להתנכר להתחייבותו, בגד בפרס והחליט להתמודד מולו.

זאת היתה מערכה פנימית מזהמת. פרס קיבל תרומות בניגוד לחוק מכמה אילי הון, בסכום מצטבר של שלוש מאות ועשרים אלף דולר. מבקר המדינה, שהשלים באחרונה חקירה בנושא, נהג עם פרס בסלחנות מסוימת בדו"ח שפרסם על התרומות. עמותת אומ"ץ לא ויתרה ותבעה מהיועץ המשפטי לממשלה להורות למשטרה לפתוח בחקירה פלילית נגד פרס, בחשד לקבלת שוחד.

פרץ הואשם על ידי יריביו בקניית קולות של סקטורים מסוימים ושל ארגוני עובדים. ואכן, בסופו של דבר עלה בידו לגבור על פרס ולהיבחר

לראשות המפלגה. עמותת אומ"ץ פנתה למשטרה כדי שזו תבדוק חשד למעשים לא כשרים בהתנהלותו של פרץ. פניתי אל כבל בבקשה שידאג להעברת כל החומר הרלבנטי למשטרה, והוא התחייב חגיגית בכתב לעשות זאת. אבל עו"ד רונאל פישר, פרקליטו של פרץ, עיכב את העברת המסמכים למשטרה ואף התפאר על כך בפומבי. בינתיים התמסר כבל לפרץ ושכח את הבטחתו. לנו לא נותר אלא לשלוח תזכורת למשטרה בנדון.

פרץ גמל לכבל על נאמנותו לו ודאג שיצורף לממשלה כשר ללא תיק האצראי על רשות השידור. מינויו של שר, שהוא גם מזכיר מפלגה, לאצראי על רשות השידור ציבורית הוא מהלך שיש בו משום פגיעה במינהל תקין. אולי שגינו בכך שלא העמדנו את הנושא לבחינה משפטית.

מסמכים העוסקים בהתנהלותה של מפלגת העבודה בתקופת הבחירות לכנסת, שהגיעו באחרונה לעמותת אומ"ץ, מעלים חשד שכבל חבר לפרץ בביצוע לכאורה של כמה עבירות פליליות, בהן זיוף מסמכים, הצגת מצג שווא והפרת אמונים. הגילויים חרו לי מאוד. אולי השתן עלה לראשו של המזכ"ל, ואולי לא, אך דבר אחד ברור לי: זה לא אותו איתן כבל של ראשית דרכו הפוליטית. אשר על כן, השבוע לא נותרה לי ברירה אלא להגיש לראש אגף החקירות והמודיעין של המשטרה, ניצב יוחנן דנינו, תלונה בשם עמותת אומ"ץ נגד פרץ וכבל, בגין חשד לביצוע העבירות המיוחסות להם במסגרת תפקידיהם במפלגה. לתלונה צורפו מסמכים רלבנטיים.

אני רק מקווה שכבל לא יוסיף חטא על פשע ולא יפעל להדחתו של גזבר המפלגה, משה כהן. כהן נחשד על ידי כבל כמי שהדליף מסמכים לעמותת אומ"ץ ולכלי התקשורת. כדאי שכבל יזכור שאת גזברות המפלגה בתקופת הבחירות ניהל פרדי כהן, גזבר עם אחד. זה מסביר את הכול.

4. מנהלת לשכת ראש הממשלה, שולה זקן: המאכזבת הסדרתית

היו זמנים שבהם מנהלות לשכותיהם של ראשי הממשלה היו נשים בעלות רקורד אישי מרשים, הניחנות במידה מרבית של דיסקרטיות ובמכובדות חברתית. זמנים אלה חלפו מזמן. במרוצת השנים חלה זילות בתפיסת התפקיד, שאחד מביטוייה המובהקים היה מינויה של רוחמה אברהם למנהלת לשכתו של בנימין נתניהו. נאמנותה כלפיו היתה מוגבלת. לראיה, בסופו של דבר היא נכנסה לחיים הפוליטיים, חברה לשרון ופעלה נגד הבוס שלה לשעבר – לעתים בהשראה ובתמיכה של אחד מ"פקודיו" (בדימוס) של נתניהו, מנכ"ל משרד ראש הממשלה לשעבר אביגדור ליברמן, אף הוא פוליטיקאי בעל יצר נאמנות מפוקפק.

שולה זקן, מנהלת לשכתו של אהוד אולמרט, צמודה אליו זה שנים רבות בתפקידיו הציבוריים השונים ויודעת היטב את מרבית סודותיו הכמוסים, לרבות עבירותיו הרבות על החוק, שכנראה מעולם לא זעזעו אותה. באחת מהן, הקשורה בפרויקט האי היווני של איש העסקים דודי אפל, היא היתה מעורבת באופן אישי: היא זו שארגנה ארוחת ערב חגיגית מטעם אולמרט, ראש עיריית ירושלים דאז, לכבוד שר החוץ היווני, לבקשת אפל, ששאף לגייס את תמיכת השר היווני במיזם שלו. בתמורה לאירוח הנדיב, העניק אפל תרומה כספית נכבדה למטה הבחירות של אולמרט, אשר התמודד אז מול שרון על הנהגת הליכוד.

היועץ המשפטי לממשלה החליט לסגור את תיק החקירה בכל הנוגע למעורבותו של אולמרט בפרשת האי היווני, כפי שיסגור לו לימים את תיק קבלת העטים היקרים מאילי הון שנזקקו לשירותיו. אך לא לעולם חוסן: אני מאמין באמונה שלמה כי מזוז יבין בסופו של דבר שאי-אפשר להעלים עין מפרשות

השוחד של אולמרט. יום הדין הפלילי של ראש הממשלה הולך ומתקרב.

מי שחותר למנוע את מיצוי הדין עם ראש הממשלה היא לא אחרת מאשר זקן, שבימים האחרונים ניסתה לאסוף, בדרכים שונות, "חומר" על ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי, במטרה לסכל את השלמת החקירה שמבצע משרד מבקר המדינה בפרשת הבית ברזוב כרמיה. בפרשה זו חשוד אולמרט כי קיבל שוחד בסך מאות אלפי דולרים. זקן כנראה מבינה היטב שמצבו של הבוס שלה באותה פרשה קשה ביותר.

גברת זקן היקרה, אני מודע היטב לכך שבחשת בפרשת ההטרדה המינית שביצע לכאורה חיים רמון, שר המשפטים לשעבר. בין היתר, העדת לטובתו במשפטו, במטרה להביא לזיכוי ולחזרתו למשרד המשפטים, משם יוכל לסייע לידידו אולמרט, העברין הוותיק. אם תמשיכי לפעול שלא כדין נגד אנשי משרד מבקר המדינה, תוך ניצול מעמדך בלשכת ראש הממשלה ועל חשבון כספי הציבור, לא תהסס עמותת אומ"ץ לנקוט נגדך בצעדים משפטיים. ויפה חצי שעה קודם.

שלושת חסרי המעצורים

פורסם ב־25 בנובמבר 2006

1. ארקדי גאידמק: אמצעים שמקדשים את המטרה

אהוד אולמרט עדיין אינו יודע לאיזו צרה הוא הכניס את עצמו כשהתחבר בשעתו אל המיליארדר ארקדי גאידמק, כחלק מהאסטרטגיה שהנחתה אותו לאורך השנים: להתחכך בשועים ישראלים ובאילי הון זרים, בתקווה שהמהלך של שליחת עוגתו על פני המים ישתלם לו במשך הזמן. במקרה של גאידמק, למשל, היכרותם הניבה פרי כשהאוליגרך הרוסי נענה לבקשה של אולמרט ורכש את קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים, שאולמרט נחשב לאחד מגדולי אוהדיה ופטרוניה.

אך טבעי הוא שבטיפול המשפטי בעסקת הרכישה נטל חלק עו"ד אורי מסר, שותפו לשעבר של אולמרט במשרד פרקליטים משגשג. במשך השנים נהנו לקוחותיו של מסר מדלת פתוחה לרווחה אצל אולמרט, בתפקידיו הציבוריים השונים; אך אולמרט מיאן להסתפק בכך: כפי שמעידה פרשת בית"ר ירושלים, הוא גם דאג לגייס מקורות פרנסה ולקוחות חדשים לשותפו לשעבר, ולא מתוך מניעים אלטרואיסטיים.

עמותת אומ"ץ העבירה בשעתו למבקר המדינה וליועץ המשפטי לממשלה מידע על אודות החיבור המפרה בין מסר לאולמרט. מערכת הקשרים ביניהם היא אחד ממוקדי הבדיקות שנערכות בימים אלה

בפרשיות שבהן מעורב ראש הממשלה, שחלקן טרם נחשפו. באחרונה נודע כי מבקר המדינה איתר העדפה שניתנה ללקוח של מסר בקבלת מענק ממרכז ההשקעות בתקופה שבה כיהן אולמרט כשר התמ"ת.* אם מערכת אכיפת החוק תעשה את עבודתה נאמנה, אולי יוצו בעקבות הסנונית הראשונה הזאת כמה עופות דורסניים יותר, שיסבירו כיצד פועלת משאבת כספי הציבור שתכנן והקים "המהנדס" אולמרט.

השבוע פניתי אל היועץ המשפטי לממשלה בבקשה למדר את המשנה שלו, עו"ד דוידה לחמן-מסר, רעייתו של עו"ד אורי מסר, מעיסוק בפרשיות הקשורות בראש הממשלה, על רקע החשד שבעלה מעורב בהן. מני מזוז לא אהב את פנייתי, אך הודיע לי שגברת מסר אינה מעורבת ואינה מעודכנת בפרטי הבדיקות הללו.

נשוב אל גאידמק. יש לי תחושה שאולמרט חושש ממנו. לפי כל הסימנים, שורר ביניהם "מאזן אימה" שטרם פוענח די צורכו. רק תמימים יעלו על דעתם שהסיבה לכך היא שראש הממשלה חושש מגאידמק בגלל הפופולריות הרבה שצבר האחרון. זאת הודות לפעילותו הנדבנית למען תושבי הצפון המופגז, כששיכן אלפים מהם בעיר אוהלים ענקית בניצנים במהלך מלחמת לבנון השנייה, ובזכות פעילותו לאירוח מאות מתושבי שדרות המופגזת בעיר אילת – מהלכים שחשפו את אוזלת ידה של ממשלת אולמרט.

בניגוד לבנימין נתניהו, האופוזיציונר הלוחם, ולאביגדור ליברמן, השר להצלת מדינת ישראל, שנועדו השבוע כדי לדון בפופולריות הגואה של גאידמק, שעלולה לפגוע הן במפלגת הליכוד והן במפלגת ישראל ביתנו, אולמרט חושש כנראה לא ממעמדו של האוליגרך בסקרי דעת הקהל, אלא

* באפריל 2007 פרסם המבקר את הבדיקה באותה פרשה, כתב דו"ח חריף והעביר את ממצאיו ליועץ המשפטי לממשלה תוך המלצה לפתוח בחקירה פלילית נגד ראש הממשלה.

מהתרחיש שגאידמק יחליט יום אחד לפתוח את פיו ולספר כמה דברים – לא בהכרח מחמיאים – על דרכי התנהלותו של ראש הממשלה.

אולמרט היהיר, שלרוב יודע להסוות בהצלחה את עקבות שחיתותו, נכשל בכל הנוגע לגאידמק. בחודשים הראשונים לכהונתו כראש ממשלה, הוא ניסה להרחיק את עצמו מהגביר מקיסריה ובחר להתעלם ממנו באירועים ציבוריים שונים. גאידמק העדיף לעבור על כך בשתיקה. אולי בשל כך טעה אולמרט, חרף חשדנותו וזהירותו, בהערכת אופיו של גאידמק. הוא לא הבין שהפעם יש לו עסק לא עם נדבן נאיבי, אלא עם אדם כמוהו: ערמומי, חסר מעצורים, מניפולטור, מומחה לספינים וליחסי ציבור, ומעל הכול – נוקם ונוטר.

ואכן, בשלב מסוים החליט גאידמק לא להסתפק בעשייה פילנתרופית והחל להשתלח במשטרת ישראל, על רקע החקירה המתנהלת נגדו בחשד להלבנת עשרות מיליוני דולרים. בין השאר, הוא תקף את היחידה לחקירות בינלאומיות (יאחב"ל) ומפקדה דאז, ניצב יוחנן דנינו, וטען שהם רודפים אותו באופן אובססיבי. בעניין זה שימש לו כמורה דרך אביגדור ליברמן, שגם הוא חש עצמו נרדף על ידי היחידה ומפקדה הקודם, ניצב משה מזרחי.

בינתיים מונה דנינו לעמוד בראש אגף החקירות והמודיעין של המשטרה, וגאידמק, נישא על גלי הפופולריות הציבורית שלו, השתלח בו במודעות נוספות שפרסם בעיתונות. מעניין שאולמרט לא נתן גיבוי של ממש לקצין המותקף, כנראה מחשש שאחת הקטיושות שמשלח גאידמק תפגע גם בו בטעות.

באחרונה עשה אולמרט טעות גורלית כשעקץ בזלזול את גאידמק. בישיבת ממשלה לפני כשבוע ביקר אולמרט את מה שהגדיר כ"תעלולים היחצ"ניים" של מיליונרים למען תושבי שדרות. הפעם גאידמק לא שתק: הוא כינה את אולמרט "ראש ממשלה שהוא

בדיחה" ורמז לראשונה ש"הדרג הממשלתי הגבוה ביותר עומד מאחורי החקירות נגדי, במטרה לפגוע בי אישית ופוליטית."

אם חשב אולמרט שהעימות עם גאידמק הוא קצר מועד, בדומה לעימותיו המצחיקים עם עמיר פרץ, הוא טעה פעם נוספת. במודעה מאירת עיניים נוספת שפרסם גאידמק בסוף השבוע, הוא כיוון לעבר אולמרט אקדח טעון כשפנה אליו בזו הלשון: "אני חולק על הבעת העמדה השלילית שלך בנוגע לפעולותי, הואיל ולדעתי הן משקפות את רוח המסורת היהודית. הואיל ואתה מכהן בתפקיד הרם ביותר במדינת ישראל [...], אבקשך לקבוע בתוך זמן קצר ביותר עמדה לגבי כתב האישום נגדי, כדי לאפשר לי להוכיח הפרתו של החוק. היעדר החלטה בעניין הזה יכול להתפרש כרדיפה פוליטית מכוונת מצדך כלפי מי שאתה רואה בו מתחרה פוליטי".

עמותת אומ"ץ החליטה שלא להמתין לתגובת ראש הממשלה לדרישה הזאת ופנתה בסוף השבוע ליועץ המשפטי לממשלה, בבקשה לבדוק האם מעשיו הנדבניים של גאידמק אינם נוגדים את חוק הבחירות, האוסר כידוע לחלק מתנות לבוחרים פוטנציאליים.

2. כתבת הערוץ הראשון איילה חסון: חסינות לשלטון

מטבעי, אני נוהג לפרגן לעמיתי למקצוע. כמה מהם אף קיבלו מידי תעודות הוקרה בתוקף תפקידי הציבוריים במוסדות אגודת העיתונאים בתל אביב, איגוד העיתונאים הארצי ובעמותות "אמיתי" ואומ"ץ. חיבה מיוחדת שמורה בלבי לאותם עיתונאים-חוקרים, שבגלל יושרם ואומץ לבם נאלצים לשלם מחיר יקר במדינתנו הצפופה, שבה עומס האינטרסים עולה על עומס החום.

איילה חסון, הכתבת המדינית של ערוץ הטלוויזיה

הממלכתי, אמנם מעולם לא היתה עיתונאית-חוקרת במלוא מובן המילה, אך רשמה לעצמה בעבר כמה הישגים מקצועיים מרשימים, המכונים אצלנו "סקופים". הבולט בהם היה חשיפת פרשת בריאון-חברון: ניסיונם הנואל של אריה דרעי ואיש העסקים דודי אפל להשתלט על מוקדי התביעה הכללית, באמצעות מינוי רוני בריאון (כיום שר הפנים) לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה (המשמש כראש מערך התביעה הכללית), בחסותו של שר המשפטים דאז, צחי הנגבי, ובתמיכתו הפסיבית של ראש הממשלה דאז, בנימין נתניהו. התחקיר של חסון עורר הדים ואילץ את בריאון לפרוש ממשרת היועץ זמן קצר לאחר מינויו.

אך בתחקיר המהולל נפלו גם פגמים. למשל, משום מה נשמטה ממנו העובדה שכמה ימים לפני פרסום דבר המינוי ביקר בריאון בלשכתו של אהוד אולמרט, אז ראש עיריית ירושלים, שבלא ספק חפץ שבריאון, הנחשב לגרופי שלו, ימונה לתפקיד היועץ ויחלץ אותו בעת צרה מהסתבכויותיו הרבות עם שלטון החוק.

במרוצת השנים חלו בחסון תמורות מקצועיות. בהדרגה הפכה לפרשנית פוליטית, החלה להתנשא על פוליטיקאים ואישי ציבור, בעיקר בעימותים מול המצלמה, ולא נמנעה מלהטיף להם מוסר. גם כלפי עובדי רשות השידור הפגינה יחס תובעני וכוחני, תוך שהיא עצמה נהנית מהעובדה שבעלה, הסוכן שי נשר, מייצג לא רק אמנים אלא גם אנשי טלוויזיה. השיפור הניכר ברמת חייה הקרין על התנהגותה. היא החלה לנהוג כמי שהכול מגיע לה.

בזכות קשריה הטובים עם ראשי המדינה והתחככותה הקבועה עמם, החלה חסון להריח מנעמי שלטון. היה זה אך טבעי שלאחר שהפכה לכתבת חצר תקנית, הוצע לה בשעתו - ספק בצחוק ספק ברצינות - לכהן כשגרירת ישראל באחת הארצות.

נדרשתי לחסון בעקבות טיפולה האובססיבי בפרשת ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי. לפני זמן לא רב זרקה חסון לחלל הטלוויזיה "חשיפה", כשהביאה לאולפן הערוץ הראשון אדם שנוי במחלוקת בשם סלומון קרובי, פעיל ליכוד שסיפר כי ערב מינוי המפכ"ל החדש הוא נשלח על ידי בורובסקי לעמרי שרון, כדי להשתדל למען מינוי בורובסקי לתפקיד. לדברי קרובי, בורובסקי ביקש ממנו להעביר לעמרי את המסר הבא: אם הוא (בורובסקי) ימונה למפכ"ל, הוא יפעל לסגירת תיקי החקירה נגד משפחת שרון.

בניגוד לכללי האתיקה העיתונאית, חסון לא טרחה לקבל תגובה נאותה מבורובסקי, וכן לא בדקה היטב את הרקע האישי של קרובי ואת מניעיו. הרושם שלי ושל אחרים היה שהיא נשלחה לבצע "סיכול ממוקד" ביועצו של מבקר המדינה למלחמה בשחיתות – כנראה בשליחות אנשי לשכת ראש הממשלה, שביקשו לחולל ספין משלהם ביום בו פורסמו הידיעות על החשד נגד אולמרט בפרשת מכירת גרעין השליטה בבנק לאומי; ואם היו לי ספקות בעניין, הם נעלמו למחרת, כאשר חסון – בלהט אובססיבי – ראינה ברדיו קומץ אזרחים מחיפה, שאמורים היו לחזק את הגרסה שלפיה הפעיל בורובסקי חברי מרכז ליכוד כדי שיסייעו לו להיבחר לתפקיד המפכ"ל.

עמותת אומ"ץ עשתה את העבודה המקצועית שחסון היתה אמורה לעשות: חשפנו את העובדה המדהימה שקרובי שימש בשעתו היועץ הפוליטי של סגן שר התמ"ת, אלי אפללו, וכדי להגדיל את שכרו, נקבע לו – בהסכמת נציבות שירות המדינה – תקן פיקטיבי של יועץ לשר התמ"ת עצמו. שר התמ"ת דאז היה לא אחר מאשר אהוד אולמרט.

בתוקף תפקידי כחבר נשיאות מועצת העיתונות, אני חש חובה להשיא עצה לחסון: הגיע הזמן שתחליטי האם את פרשנית פוליטית או עיתונאית חוקרת. שני התפקידים הללו אינם יכולים לדור

בכפיפה אחת אצל עיתונאי בעל אתיקה. הכתבה על איילה חסון שימשה עילה בידי הנהלת אגודת העיתונאים בתל אביב, להדיח אותי מחברותי בנשיאות מועצת העיתונות. בעקבות ההדחה הגישו ארבעת חברי הנהלת חטיבת ותיקי התקשורת של איגוד העיתונאים בתל אביב – שרה פרנקל, צביה כהן, חגי כהן צבי ודוד דרורי – עתירה לבית הדין לערעורים של אגודת העיתונאים. בהם טענו, בין השאר, כי ההדחה היתה על רקע פעולתה של החטיבה נגד כפל תפקידים של מנכ"ל אגודת העיתונאים בתל אביב בשכר וכמ"מ יו"ר האיגוד הארצי של העיתונאים. בית הדין קיבל את העתירה וביטל את ההדחה. בשלב מאוחר יותר התפטרתי מתפקידי במועצה והודעתי לנשיאה דליה דורנר, כי איני מוכן לייצג אגודה שבה קיים מינהל לא תקין.

3. אסי שריב, יועץ התקשורת של ראש הממשלה: משרתם של שני אדונים

כשפורסם בימים האחרונים שיועץ התקשורת של ראש הממשלה, אסי שריב, מועמד לכהן החל מאמצע השנה הבאה כקונסול הכללי של ישראל בניו יורק, הבנתי פעם נוספת שבעולם הפוליטי יש תגמול להענקת שירותים בזויים, במיוחד אם האנשים שאותם אתה משרת לוקים בשחיתות ממארת.

שריב החל את הקריירה המפותלת שלו כיועץ לענייני תקשורת של אריאל שרון, אחרי פרישתו של ארנון פרלמן. כבר בהתחלה גילה נאמנות עיוורת לבוס שלו. כשהלכו ותכפו החקירות נגד שרון ובניו בשורה של פרשיות שחיתות, מצא שריב דרך בדוקה להתמודד עם הכותרות הלא־מחמיאות: הוא החל לייצר ספינים ופיתח מערכת משוכללת של הדלפות סקופים, ממנה ניזונו כתבים מדיניים מגויסים, שפיארו

ושיבחו את ראש הממשלה שרון; במקביל נמנע מכתבים אחרים בכלי התקשורת, שעוסקים בענייני משטרה ופלילים, לסקר בהרחבה את הפרשיות הללו.

הפרשן המוערך אמנון אברמוביץ', למשל, קרא לנהוג במידת איפוק בנוגע לענייניו הפליליים של שרון. על רקע תוכנית ההתנתקות שעמדה בשער, שתוצאותיה הקשות רק מגבירות בדיעבד את החשד לקשר ישיר בין "עומק החקירה" ל"עומק העקירה", הציע אברמוביץ' להתייחס לשרון כאל "אתרוג מוגן". בעיני, עמדתו החדשה היתה מוזרה, ולבטח מנוגדת לדברים הקשים ששמעתי מפיו לאורך השנים על השחיתות במדינה. גם באמנונים נפלה שלהבת.

אולמרט הכיר מקרוב את שריב עוד בטרם נכנס בנסיבות טראגיות לנעליו של שרון הגדולות עליו בכמה מספרים. הוא הרי היה מעורב מאזורי הקלעים בכמה ספינים ופעולות הסחה בימי שלטונו של שרון. לאחר שנכנס לתפקיד ראש הממשלה, כשנחתו עליו חקירות משטרה תכופות, גייס אולמרט לעזרתו את שריב, בודעו כי התנהלותו המושחתת אינה מטרידה ולו במעט את מנוחתו של יועץ התקשורת המסור, שפיתח גם כלפיו נאמנות עיוורת, חירשת ואילמת.

אולמרט הועיד לשריב תפקיד של "שרברב לעניינים מלוכלכים". ואכן, תרגיליהם של שריב ועוזריו בחודשים האחרונים מדיפים סירחון למרחקים. בסיוע כתבי החצר של אולמרט, הם פעלו "לייֶט" מהעיתונות פרסום ידיעות וכתבות על מעללי אולמרט – למשל, בפרשת השוחד ברכישת דירת הגן ברחוב כרמיה. את הידיעות חשף עמיתי יואב יצחק.

ה"שרברב" ועוזריו החלו, במקביל, להזין את התקשורת במידע מגמתי וכוזב בנוגע לחקירות שכבר מתנהלות נגד אולמרט. אחת מהן היא בעניין החשד שאולמרט היטה את המכרז למכירת גרעין השליטה בבנק לאומי, כדי לסייע לאילי הון זרים שאליהם הוא מקורב. פרנק לואי, למשל, מיוצג על ידי משרד

הפרקליטים של מחותנו של אולמרט, עו"ד פרופ' יוסף גרוס.

פעילות מסוג אחר של שריב כרוכה באיסוף מידע בנושאים אישיים ומקצועיים על מבקר המדינה ועל יועצו למלחמה בשחיתות, בניסיון להרתיע אותם מלהמשיך ולעסוק בתיקי החקירה התלויים ועומדים נגד אולמרט. לא אתפלא אם במאבק הסמוי לחילוף אולמרט מביצת פרשות השחיתות נוטלים חלק חוקרים פרטיים, המתחקים גם אחרי כמה עיתונאים אמיצים שעושים את מלאכתם נאמנה בחשיפת הפרשיות הללו.

עמותת אומ"ץ התגייסה כדי להגן על מוסד מבקר המדינה. בהקשר זה, פניתי אל היועץ המשפטי לממשלה בבקשה לבדוק חשד שאנשים מסוימים בלשכת ראש הממשלה מנסים להתערב במהלך התקין של חקירות המשטרה ולהשפיע על חוקרי המשטרה באמצעות שתילת כותרות מפוברקות. אחת מהן פורסמה **בהארץ**, ומצטטת לכאורה קצין משטרה בכיר, שטוען כי למשטרה אין ראיות מפלילות נגד אולמרט בפרשת בנק לאומי. מזוז טרם הגיב לפנייתי.

במקביל, פניתי אל שרת החוץ, ציפי לבני, והבעתי את התנגדות עמותת אומ"ץ למינויו של שריב לקונסול ישראל בניו יורק. המינוי נעשה כנראה בלחצו של אולמרט. קיבלתי ממשרד החוץ מענה מתחמק, אך אין בדעתי להניח לעניין.

ייתכן שאולמרט מאמין כי עד אמצע השנה הבאה יסתיימו כל החקירות בענייניו, והוא לא יזדקק עוד לשירותי ה"שרברבות" של שריב. יש לי הפתעה בשבילו: ייתכן שעד אז הוא עצמו כבר יסיים, בעל כורחו, את תפקידו כראש הממשלה.

ארבעת פרקליטי ההון

פורסם ב־2 בדצמבר 2006

כמה פרקליטים מנצלים קשרים אישיים עם הדרג הפוליטי העליון בישראל כדי לקדם פרויקטים עסקיים. פרקליטים אלה פועלים בניגוד אינטרסים וממשים הלכה למעשה את החיבור שבין הון לשלטון. ארבעה מהבולטים שבהם – עורך הדין פרופ' יוסף גרוס, ועורכי הדין רם כספי, אלי זהר ואורי מסר – מככים ביומן השבועי.

1. פרופ' יוסף גרוס: הון משפחתי

מדי שנה נוהג ארגון השקיפות העולמי לפרסם את מדד השחיתות הבינלאומי, שבו מדורגות מאה חמישים ושבע מדינות לפי רמת שחיתותן. הסניף הישראלי של הארגון, שבי"ל (שקיפות בינלאומית לישראל) – האזרתי, בין היתר, על הפצת נתוני המדד לתקשורת הישראלית – פועל במסגרת הפקולטה למינהל עסקים באוניברסיטת תל אביב. בראשו עומד עורך הדין פרופ' יוסף גרוס.

מעניין מה חשב לעצמו גרוס לפני זמן לא רב, כשעניין בממצאי המדד החדש, שהצביע על החמרה משמעותית ברמת השחיתות בישראל. האם ייחס את ההידרדרות הנמשכת בנורמות המוסריות במדינה להתנהלות המפוקפקת של מחותנו, ראש הממשלה אהוד אולמרט? אני בספק.

למעשה, ספק זה התעורר בי כבר לפני כשנה, כשהסעתי את גרוס במכונית בתום ישיבת הנהלת שבי"ל, שבה הייתי חבר בארבע השנים האחרונות – בין היתר כנציג עמותת אומ"ץ. באקראי שוחחנו על מחותנו, שכיהן אז כשר האוצר וכממלא מקום ראש הממשלה. כשהבעתי בפני גרוס את דעתי על אולמרט, הוא שלל אותה והגן עליו בלהט, מה שגרם לי להבין שהאחוה המשפחתית חשובה בעיניו יותר מהמוסר הציבורי. זאת למרות שהוא עומד בראש גוף הפועל למען קידום האתיקה בחיים הציבוריים. כעבור זמן מה החלטתי להתפטר מהנהלת שבי"ל, מתוך חשש שבמוקדם או במאוחר – כשעמותת אומ"ץ, כפי שאכן אירע, תטפל בפרשות השחיתות של אולמרט – ניקלע למצב של ניגוד אינטרסים בארגון, על רקע הקרבה המשפחתית בין יו"ר הנהלת שבי"ל לבין ראש הממשלה.

לפני שבועות ספורים נודע שמבקר המדינה בודק חשדות, שלפיהם אולמרט חשוד לכאורה כי היה מעורב בעת שכיהן כשר האוצר בהטיית המכרז לרכישת גרעין השליטה בבנק לאומי לטובת אילי הון שחפץ ביקרם. רק מאוחר יותר נודע שאחד מאילי ההון, פרנק לואי, מאוסטרליה, הוא לקוח של משרד הפרקליטים של גרוס, העוסק בתחום המסחרי.

בעיצומה של מלחמת לבנון השנייה, בעוד הצפון בוטר ועשרות חיילים נופלים בחזית, אולמרט – שכבר מזמן איננו שר האוצר, כידוע – מצא זמן לקיים בביתו ביום שבת פגישה רעים עם לואי.

בשיחה שניהלתי באחרונה עם גרוס, וכן בשיחה שניהל עמו עמיתי יואב יצחק, טען מחותנו של אולמרט כי לא עסק במכרז בנק לאומי והבהיר כי לואי הוא לקוחו של עורך הדין דוד חודק, שותפו למשרד. הוא מצא לנכון לציין כי התפטרותי מהנהלת שבי"ל אירעה רק כחצי שנה לאחר נסיעתנו המשותפת במכונית, וטען שבאותה הנסיעה סיפרתי לו שאני

מתכנן לכתוב ספר על אולמרט, והוא ענה לי מפורשות שאולמרט הוא קרוב משפחה שלו, ולכן אינו מעוניין לדבר עמי עליו. כל שנותר לי, אפוא, הוא להוריד את הכובע בפני האחוה המשפחתית.

2. רם כספי: הון פוליטי

את העובדה שעו"ד רם כספי מוכן לסייע לפוליטיקאים בכירים שעברו על החוק זיהיתי לראשונה בראשית שנות התשעים, בעת שעמדתי להוציא לאור את ספרי **הגביר**, שעסק במעלליו של איש העסקים המנוח ח"כ אברהם שפירא, יו"ר ועדת הכספים, ולימים גם יו"ר הקואליציה. לאחר שכשלו כל מאמציו של שפירא – הגלויים והסמויים – לשכנע אותי לגנוז את פרסום הספר, החלטנו שעו"ד כספי יקבל ממני רשימת שאלות לשפירא, יעביר אותן לאיל השטיחים, יבחן את תשובותיו ויחליט האם יש ממש בחומר הנחשף בספר. שמתי את מבטחי בו, למרות שידעתי שהוא מקורב לשפירא; אך כספי, במקום לבצע את המלאכה, העדיף להזמין את עצמו לביתי, ביחד עם שפירא, כדי לנסות לשכנע אותי פעם נוספת – ללא הצלחה – להימנע מפרסום הספר.

מאז ועד היום אני עוקב בעניין אחר להיטותו הבלתי נלאית של כספי – חביב הפוליטיקאים ואיל הון בזכות עצמו – לחבר בין הון לשלטון, תוך שהוא הודף כל ביקורת המושמעת נגדו. מעניין האם כספי עצמו זוכר שהיו זמנים שבהם צבירת כסף לא היתה הדבר החשוב בחייו, זמנים שבהם חלם להיות בעצמו ראש ממשלה, ואף נתן לכך ביטוי בראיון עיתונאי. בהדרגה איבד אולי את המוטיבציה לשרת את הציבור, אך מעורבותו בחיים הפוליטיים – כיועץ וכפרקליט של ראשי ממשלה, שרים, חברי כנסת ומפלגות – היתה ונותרה עמוקה, וכנראה גם משתלמת.

זה שנים כספי נושא ונותן, מתווך ומייעץ, בוחש ומפטר - לפני ומאחורי הקלעים - בפרשיות פוליטיות שונות, בעיקר כאלה הקשורות במפלגת העבודה. גם במו"מ הקואליציוני האחרון הוא היה מעורב, הפעם בהזמנת אולמרט, מתוקף היותו יועץ קרוב ואיש סודו של ראש הממשלה. כשהואשם אולמרט כי התנהלותו המושחתת מדרדרת את המערכת הפוליטית לתהום שלא נודעה כמותה, כספי היה שם שוב: הוא נחלץ לעזרת ראש הממשלה, ובראיונות בתקשורת העניק לו רוח גבית רבת עוצמה, שעודדה את אולמרט להמשיך בשלו.

הסתבכות אולמרט בפרשת הטיית המכרז למכירת גרעין השליטה בבנק לאומי, הנחקרת על ידי המשטרה, הדליקה מחדש את כספי הפעלתן, שבישר לציבור בראיונות בתקשורת שהחקירה לא תוליד כתב אישום נגד ראש הממשלה. ואם לא די בכך, במאמר חריף שפרסם באחרונה ב**גלובס**, תקף כספי את החשב הכללי במשרד האוצר, ד"ר ירון זליכה, שמסר לצוות האגף למאבק בשחיתות במשרד מבקר המדינה עדות המעלה חשד לעבירות פליליות של אולמרט בטיפול במכרז הבנק.

בעודו רוקם תחזיות כפרשן תמים, אני מוצא לנכון להזכיר לכספי כי לו עצמו יש נגיעה מקצועית להתנהלות בנק לאומי, כפרקליטו וכחברו של מנכ"ל הבנק לשעבר, צדיק בינו הצדיק, וכפרקליטם של עובדי הבנק במו"מ על הפרטתו.

בשבועות האחרונים נזעק כספי לסייע לחבר קרוב אחר שלו, שמעון פרס, שעמו הוא מנהל מערכת יחסים הדוקה זה שנים רבות. פרס נחשד כי בפריימריז האחרונים במפלגת העבודה, כשהתמודד מול עמיר פרץ על הנהגת המפלגה, קיבל משלושה אילי הון תרומות לא חוקיות בסך שלוש מאות אלף דולר.

איציק נחלצה מהפרשה בעור שיניה. כספי היה צריך לעמול קשות כדי לשכנע את אנשי משרד המבקר,

בשימוע שנערך לפרס, שהתנהלותו של המשנה לראש הממשלה לא חרגה מהחוק.

עמותת אומ"ץ החליטה לא להרפות, ופנתה באחרונה אל היועץ המשפטי לממשלה בדרישה לבדוק האם אין מקום לפתוח בחקירת משטרה בפרשה. היועץ טרם השיב לפנייתנו. כספי – מדושן עונג, כרגיל – פתח מצדו במתקפה רבתי על מבקר המדינה, ערער על בדיקותיו התכופות ועל ממצאיו ומתח ביקורת חריפה על "היטפלותו" לאישי ציבור. בעיני עורכי דין מסוגו, עדיפה כנראה מציאות שבה ייאסר על רשויות החוק לטפל בפוליטיקאים שהתעשרו על חשבון הקופה הציבורית.

3. אלי זהר: הון חברי

היו ימים שבהם שררו קשרי ידידות פסיביים בין פרקליט הצמרת עו"ד אלי זהר לביני, בעיקר הודות לעובדה שרעייתו נילי, פרקליטה מצליחה בזכות עצמה, שימשה בשעתו כמפיקה בתוכנית שהגשתי בגלי צה"ל. זהר הוא הפרקליט המקצועי היחיד בחוג חבריו הקרובים של אולמרט, המורכב ברובו מכמה עיתונאים בכירים. חברי החוג ערבים זה לזה, דואגים זה לזה ומייעצים זה לזה. זהר עושה זאת בתחום המשפטי. בזכות חברותו בחוג נפתחו בפניו במהלך השנים דלתות שלטוניות שונות, והוא זכה לכיבודים ציבוריים שונים.

כשכיהן חבר אחר בחוג, יוסף (טומי) לפיד, כשר המשפטים בממשלת שרון, הוזכר שמו של זהר כמועמד טבעי לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה. אחד התומכים הנלהבים במינויו היה – איך לא – ממלא מקום ראש הממשלה, אהוד אולמרט, שרצה להיערך מבעוד מועד לאפשרות שהיועץ יידרש לבחון האם יש מקום להגיש נגדו כתב אישום בגין אחד או כמה משלל מעשי השחיתות שביצע, מעשים שבאותה העת (ולמעשה, עד

היום) טרם נחשפו במלואם. מן הסתם, חברו זהר לא היה מעז לסמן לו את הדרך לכלא.

בתחילה לא הביע זהר התנגדות למהלך, ארף רמיזות שונות שהוזכרו בעניין בכלי התקשורת. אולי העדיף להמתין עד שיתפוגג ההד ששוררה הידיעה. עמותת אומ"ץ לא ישרה בחיבוק ידיים: הזדרזנו לפנות לשר המשפטים, הבענו את התנגדותנו למינויו הצפוי של זהר (המשמש כפרקליטו האישי של לפיד) והודענו שלא נהסס לעתור לבג"ץ נגד המהלך. בסופו של דבר, המינוי לא יצא אל הפועל. זהר הפגין אצילות והסיר את מועמדותו.

כשאו למרט התיישב בכיסא ראש הממשלה, הפך זהר לאחד מיועציו המשפטיים הקרובים. תלותו של אולמרט בעצותיו המשפטיות של חברו הפרקליט הלכה וגברה ככל שהתברר שראש הממשלה הוא החשוד העיקרי בשורה של פרשות הנבחנות על ידי רשויות אכיפת החוק.

כשהחליטה ועדת זיילר, החוקרת את פרשת האחים פריניאן, לשגר מכתב אזהרה גם לרב-ניצב משה קראדי, מפכ"ל המשטרה, פניתי בדחיפות אל היועץ המשפטי לממשלה והסבתי את תשומת לבו לכך שקראדי נעזר בשירותיו המשפטיים של זהר, המשמש במקביל כפרקליטו של אולמרט. ניגוד האינטרסים האפשרי זועק כאן: שני לקוחותיו של זהר ניצבים משני עברי מתרס החקירות; קראדי ממונה על חוקרי ראש הממשלה. מזוז השיב כי הואיל ובאותה העת (שבה פניתי אליו) לא מתנהלת חקירת משטרה נגד אולמרט, אין כל סיבה להתערבותו. עם זאת, הוא הציע לי לפנות אל לשכת עורכי הדין בשאלה האם במעשה הייצוג הכפול לא מבצע זהר עבירה אתית.

הואיל ואני מייחס משקל רב לא רק להנחיותיו של היועץ המשפטי לממשלה אלא גם לעצותיו, פניתי בשם עמותת אומ"ץ לראש לשכת עורכי הדין, עו"ד שלמה כהן, בבקשה לבחון את הנושא. ועדת האתיקה של

לשכת עורכי הדין העבירה את הבקשה לזהר כדי שיגיב. במקום להגיב לגופו של עניין, העדיף זהר לפנות אלי השבוע בכתב ולהציג לי שורה של שאלות שמהן השתמע כאילו עמותת אומ"ץ תומכת ללא סייג ביועצו של מבקר המדינה למאבק בשחיתות, ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי (שאנשי ראש הממשלה מנסים לתפור לו תיק), ומשתלחת ללא הרף בראש הממשלה רק משום שקרוב משפחה של בורובסקי חבר בעמותה.

לא ברור לי מה הקשר בין פעילותה הלגיטימית של עמותת אומ"ץ לבחינת כפל תפקידיו של זהר לבין השאלות הקנטרניות שהציג לי. דחיתי בשאט נפש את רמיזותיו. במקביל, פניתי שוב אל היועץ המשפטי לממשלה, הסבתי את תשומת לבו לכך שבינתיים נפתחה בדיקה משטרתית נגד אולמרט, לקוחו הוותיק של זהר, בפרשת מעורבותו במרכז למכירת גרעין השליטה בבנק לאומי, ושאלתי האם לא הגיעה העת לקבל החלטה בנדון.

4. אורי מסר: הון ציבורי

את הפרקליט הירושלמי אורי מסר, שותפו לשעבר של ראש הממשלה במשרד עורכי דין מצליח בבירה, אינני מכיר באופן אישי. אחד ממכריו סיפר לי כי מסר, שהיה בצעירותו סטודנט מצטיין למשפטים, הוא אדם צנוע מטבעו, הבורח מפרסום אישי. איך קרה אפוא שפרקליט ערכי כזה ניצב עתה במוקד הבדיקה של חשדות שונים בפרשיות הקשורות לראש הממשלה? אולי האחריות לכך מוטלת בראש ובראשונה על אולמרט, בעל האופי ההרסני; אולי הוא זה שלימד את מסר, בימי שותפותם, את שיטות ההתעשרות הקלה על חשבון הקופה הציבורית, את שלל קיצורי הדרך ואת הקומבינות למיניהן? אולי עקב מסר מקרוב אחר תהליך התעשרותו של אולמרט, שצבר תאוצה רבה

בתקופה שבה כיהן במקביל כפרקליט וכחבר כנסת, והחליט כנראה שגם הוא צריך לעשות לביתו. הקשר בין השניים לא פסק גם לאחר שנתקבלה בשעתו ההחלטה הגורפת האוסרת על חברי כנסת לעסוק בעבודות נוספות. כוונת המחוקק היתה בעיקר לעיסוק במתן שירותים משפטיים. ההחלטה חייבה את אולמרט רק באופן פורמלי: הוא העתיק את מרכז הכובד של התנהלותו המשפטית-עסקית אל מחוץ לישראל והרבה להיפגש עם אילי הון ישנים וחדשים בנסיעותיו התכופות לחו"ל, בעיקר לארצות הברית; כל זאת בשעה ששימש כחבר כנסת והשתכר מהקופה הציבורית.

כאמור, במשך כל השנים הללו הקפיד אולמרט לשמור על קשר הדוק עם מסר, שמדי פעם העניק שירותי ייעוץ משפטיים גם לרעייתו של אהוד, עליזה. כשכיהן אולמרט בתפקידיו הציבוריים השונים, מסר היה תמיד בסביבה. על פי חשדות הנבדקים עתה, לקוחותיו זכו להעדפות בצינורות שלטוניים שונים, בידיעתו של אולמרט, עד כדי כך שהשמועה עשתה לה כנפיים: מי שרוצה לקדם עסקאות, להסדיר קבלת רישיונות, לקבל סיוע מגופים ציבוריים שעליהם מופקד אולמרט - כדאי שיפנה אל מסר; ושלא ישכח לשלם. הנושא נחקר בימים אלה על ידי מבקר המדינה, וכבר התגלה שלקוח של מסר מדרום הארץ קיבל העדפה לא ראויה מהמרכז להשקעות במהלך כהונת אולמרט כשר התמ"ת. כמובן, הוא לא היה היחיד.

אולמרט לא הסתפק בכך: הוא גם נעזר בקשריו כדי לגייס למסר לקוחות. אחד מהם הוא לא אחר מאשר המיליארדר ארקדי גאידמק. כשהאחרון רכש בשעתו את קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים, מסר - בהמלצת אולמרט - היה אחד הפרקליטים שטיפלו בעסקה השמנה. דומה שאולמרט להוט לסייע לשותפו לשעבר להוסיף ולצבור נכסים. ספק האם הוא עושה זאת

מתוך אלטרואיזם.

הבדיקות שעורכות רשויות אכיפת החוק בעניינינו של מסר עומדות בצל בעיה רגישה: רעייתו, עורכת הדין דוידה לחמן־מסר, היא המשנה ליועץ המשפטי לממשלה. הדעת נותנת שהיא תהיה מחוץ למעגל הבדיקות, שבהן מעורבת גם לשכת היועץ. למען הסר ספק, עמותת אומ"ץ הסבה באחרונה את תשומת לבו של מני מזוז לסוגיה זו. רווח לנו לשמוע ממנו, בתשובה שהעביר לנו, שהמשנה שלו אינה מעורבת בבדיקות הללו.

בהכירי מקרוב את שיטות פעולתו של אולמרט, אני יודע שהוא תר באופן מתמיד אחר מידע על כל מה שמתרחש סביבו, לרבות ברשויות אכיפת החוק המתעניינות בו. זו הסיבה שעו"ד בועז ארד פנה באחרונה, בשם עמותת אומ"ץ, אל מזוז וביקש ממנו לקבוע שראש הממשלה אינו יכול לכהן גם כשר המשפטים בשל החקירות המתנהלות נגדו. גם ח"כ שלי יחימוביץ' פנתה בנדון אל היועץ המשפטי לממשלה. שמחתי לגלות כי בסופו של דבר חזר בו אולמרט מכוונתו הערמומית להחזיק בתיק המשפטים והעניק אותו, באופן זמני, לשרת החוץ, ציפי לבני, כלת פרס אומ"ץ להגינות שלטונית.

ארבעה פוליטיקאים ישרים

פורסם ב־9 בדצמבר 2006

בממשלה, בכנסת, ברשויות המקומיות ובגופים ציבוריים ניתן למרבה הפלא למצוא גם נבחרי ועובדי ציבור ישרים, שלא דבק בהם רבב. מדי פעם נציין את הבולטים ביניהם ונבדוק עד כמה התנהלותם הפוליטית תואמת את יושרם האישי. אורחי היומן השבוע הם שרת החוץ והמשפטים, ציפי לבני, וחברי הכנסת אופיר פינס, רן כהן ופרופ' אריה אלדד.

1. השרה ציפי לבני: יושר אישי מבוזבז

בחודש ספטמבר 2005 נזדמן לי לשבת לצדה של ציפי לבני, שרת המשפטים דאז (והיום), בטקס חגיגי שבו הוענק לה אות הוקרה מטעם עמותת אומ"ץ, בזכות היותה מופת של יושרה במציאות הפוליטית המסואבת. לאחר שנשאתי על הבמה דברים חריפים בגנות הסתאבות השלטון, שבראשו עמד אז אריאל שרון, חזרתי למקומי. כשהתיישבתי, העירה לי לבני: "כל מילה – אמת. הרווחנו את זה ביושר". "החבורה המושחתת הזאת אינה מתאימה לך", אמרתי לה. תשובתה היתה: "אנסה לשנות את המצב הזה ככל שאוכל." דבריה עודדו אותי. האמנתי לתומי כי היושר האישי שלה יקרין על פעילותה הציבורית וישמש מנוף לתהליך של ביעור השחיתות הפוליטית.

אבל הסדק הראשון באמונה הזאת היה כשלבני בחרה להתייצב בראש מחנה התומכים בתהליך ההתנתקות, שעד היום רבים קושרים אותו עם הרצון ליצור סדר יום סוער שיסיח את דעת הקהל מהסתבכותה הפלילית של משפחת שרון. עם זאת, הייתי מוכן להעניק לה אשראי והתייחסתי אל תמיכתה במהלך ואל פרישתה מהליכוד וחבירתה לשרון במסגרת פוליטית חדשה, מפלגת קדימה, כאל צעדים שנבעו ממניעים פוליטיים ואידיאולוגיים. מניעים שהרחיקו אותה מהעמדות הניציות של הליכוד, לרבות אלה של אביה המנוח, חבר הכנסת לשעבר איתן לבני.

השאלה הגדולה שהעסיקה אותי בשנות כהונתה כשרת משפטים, בתקופת ממשלת שרון השנייה, היתה מידת תרומתה, בתפקיד המיניסטריאלי החשוב הזה, למאבק לביעור השחיתות במדינה. היא יכלה, למשל, ליזום חקיקה מחמירה יותר נגד אישי ציבור שסרחו ונגד עברייני צווארון לבן, אך לא עשתה כן. התאכזבתי משתיקתה בנוגע לחקירות נגד משפחת שרון – שתיקה המתאימה יותר לשר משפטים צבוע ומתחסד מסוגו של יוסף (טומי) לפיד, שקדם לה ואולץ לפרוש.

לבני היא אישה ישרה מאוד, לעתים כמעט עד כדי הגזמה. דוגמה אחת מני רבות: כשביקש ממנה בשעתו קרוב משפחה שתסייע בעקיפין למינוי מסוים ב"טריטוריה" שלה, לא רק שדחתה אותו עוד בטרם הגיע אל הסף, אלא אף כעסה על עצם חוצפתו לחשוב שהיא תיענה לבקשתו. אך אליה וקוץ בה: נכון שמעולם לא היתה מעורבת בשחיתות הציבורית, אבל גם לא נאבקה בה בנחישות, לא אמרה מילה בפומבי בגנותה ולא הבטיחה לאזרחי המדינה שבדעתה לפעול לביעור הנגע הזה. בבחירתה לשתוק, להקפיד על סטריליות רק במרחב האישי שלה, היא בעצם אפשרה למציאות הזאת להמשיך ולשגשג.

עליית אהוד אולמרט לשלטון שדרגה את לבני, שנבחרה לשמש כשרת החוץ וכממלאת מקום ראש

הממשלה. אין לי ספק שהיא שמחה להתרחק ממשרד המשפטים בתקופה שבה נערכות חקירות ובדיקות בפרשות השחיתות הרבות של אולמרט. אולמרט, מצדו, חפץ שבתפקיד שר המשפטים יכהן חברו חיים רמון, פוליטיקאי חסר מעצורים ובעל יושר מפוקפק, פרקליט לעסקאות נבחרות. רמון ואולמרט אמנם לא באו מאותו הכפר, אבל מצאו את עצמם די מהר באותה העיר, בחברת אילי הון שאותם הם עמלו לחבר לשלטון.

החשבון הציני של אולמרט היה שלנוכח שלל החקירות, שהחלו "לנחות" עליו בזו אחר זו, מוטב שבראש משרד המשפטים יכהן אדם המקורב אליו, שבמידת הצורך יפעל מאחורי הקלעים וינשוף בעורפם של היועץ המשפטי לממשלה ושל פרקליט המדינה. לרוע מזלו, זמן לא רב לאחר כניסת רמון לתפקיד, הוא הסתבך בנשיקה מיותרת – שעות ספורות לפני הישיבה המכרעת, שבה הוחלט על פתיחת המערכה הצבאית בצפון – ונאלץ לעזוב את משרד המשפטים.

אולמרט, שמתעקש להחזיר את רמון למשרד המשפטים בתום משפטו, אם לא יורשע בדין, הציע ללבני ליטול באופן זמני את האחריות על המשרד, אך היא סירבה. מי שקפץ על המציאה היה שר השיכון והבינוי, מאיר שטרית; אך עד מהרה התברר ששטרית התאהב בתפקיד הזמני והתנהג כשר משפטים קבוע: הוא הפגין מדיניות עצמאית, הפך כמה מהחלטותיו של רמון, בהן ההחלטה על אופן מינוי נשיא בית המשפט העליון, וקרא תיגר בהתנהלותו על ראש הממשלה. אין פלא, אפוא, שעם תום שלושת חודשי המינוי הזמני, אולמרט – שעדיין מתעקש על שמירת התפקיד לרמון, שמשפטו טרם הסתיים – סירב להאריך את כהונת שטרית ופנה שוב לשרת החוץ, בידיעה שהיא (בניגוד לכמה מחבריה לשולחן הממשלה) אינה מטפחת ציפיות להפוך לשרת משפטים קבועה. מסיבותיה שלה, לבני הסכימה הפעם ליטול על עצמה

את התפקיד.

בזמן הקצר שמאז כניסתה למשרד המוכר לה כל כך, לבני כבר הספיקה להפגין מחדש שרירים נגד נשיאת בית המשפט העליון, דורית בייניש, כפי שעשתה לקודמה בתפקיד, אהרון ברק. אך עם כל הכבוד, את עיקר מרצה עליה להקדיש לא למאבק נגד בית המשפט העליון והעומדים בראשו, אלא למאבק נגד כל הגורמים המבקשים לקעקע את שלטון החוק במדינה. חלקם קשורים לאיש שמינה אותה לתפקיד, ראש הממשלה אולמרט, שהתנהלותו הלא לגמרי ישרה של קודמו בתפקיד, אריק שרון, מחווירה ליד שחיתותו הממארת. הפעם, ציפי, אסור לך לשתוק.

מבחנים רבים צפויים לה גם במשרד החוק. אחד החשובים שבהם קשור למינויו הצפוי של אסי שריב, מנהל מאורת נחשיו של אולמרט, לתפקיד הקונסול הכללי בניו יורק. עמותת אומ"ץ הביעה את התנגדותה למינוי, שעל פניו נראה כמינוי פוליטי – תגמול על שורה של "תרגילים מסריחים" שביצע שריב למען אולמרט, באמצעות עיתונאים סייענים מסוגה של אסתי אהרונוביץ' **מהארץ**, שגויסה על ידו לפרסם כתבה משמיצה נגדי.

בתגובה לפנייתנו, הודיע לנו מנהל לשכת שרת החוק כי מינויו של שריב עדיין תלוי ועומד, וטרם הובא לדיון בפני ועדת המינויים של המשרד. זו רשאית לאשר גם כמה מינויים של מועמדים מחוק לסגל עובדי המשרד. נמתין ונראה כיצד תנהג שרת החוק הישרה.

2. ח"כ אופיר פינס: יושר אישי סלקטיבי

כבר לפני שנים לא מעטות, כשרק עשה את צעדיו הראשונים בביצה הפוליטית העכורה בסניף הירושלמי של מפלגת העבודה, "סימנתי" את ח"כ אופיר פינס כאיש ציבור ישר, שמוכן לשלם את המחיר הכרוך

בשחיייה נגד הזרם. לראיה, עוד בהיותו חבר כנסת צעיר הוא יזם שורה של הצעות חקיקה למען מינהל תקין וטוהר המידות והגיש כמות בלתי נדלית של שאילתות – חלקן בשיתוף פעולה עם עמותת "אמיתי" למלחמה בשחיתות, שהיה לי הכבוד לעמוד בראשה. העמותה, מצדה, העניקה לו אות הוקרה על פעילותו. אות שהוא ללא ספק היה ראוי לקבלו.

כשביצע פינס את הקפיצה הנחשונית אל תפקיד מזכ"ל מפלגת העבודה, זיהיתי שהוא לוכד בכך שתי ציפורים במכה אחת: הוא מבטיח את מקומו בצמרת בלי שיצטרך להפגין הזדהות עם אחד המתמודדים, המתחלפים באופן תדיר, על תפקיד יו"ר המפלגה ומועמדה לראשות הממשלה; וכשחש כי מיצה את עצמו בתפקיד, ידע לפרוש ברגע המתאים, בלי ללכלך את ידיו. הפופולריות שצבר בשנותיו כמזכ"ל הקנתה לו ערך מוסף: בתום הבחירות הקודמות לכנסת, עם הצטרפותה של מפלגתו לממשלת שרון (השנייה), פינס נבחר למקום הראשון ברשימת מועמדיה לתפקיד שר; בתור שכזה, בחר לעצמו את משרד הפנים, שהתאים למאווייו האישיים.

אהבתי פעולות מסוימות שביצע כשר הפנים, כמו הניסיון לכפות על חברי מועצות נבחרות בערים וברשויות לשלם את חובות הארנונה האישיים שלהם ומאבקו להשרשת נורמות של מינהל תקין בשורה של רשויות ברחבי המדינה. גם פעילותו לחיסול תופעת המינויים הפוליטיים היתה ראויה לציון, אף שהישגיו בתחום היו די דלים, אולי משום שתקופת כהונתו במשרד הפנים היתה קצרה בגלל הקדמת הבחירות. לעומת זאת, התפלאתי מאוד משתיקתו בנוגע למעשי השחיתות של שרון ואישים אחרים מחצרו הביזנטית. גם אם חשש מהאפשרות שכיסאו בממשלה יתנדנד חלילה, אין בכך כדי להצדיק את שתיקת הכבשים הזאת.

לפני כחצי שנה, כשבחנה ועדת חלוקת האותות של

עמותת אומ"ץ - לקראת ערב ההצדעה השנתי, שנערך בחודש ספטמבר 2006 - מי משרי הממשלה ראוי לקבל את אות השר ההגון לשנת 2006, המליצו חבריה, פה אחד, על פינס, אז שר התרבות, המדע והספורט בממשלת אולמרט. אחת הסיבות לכך היתה התנהלותו בתקופת המלחמה בצפון: הוא היה השר הראשון שהעז למתוח ביקורת בגלוי על אופן ניהול המלחמה, ואף הצביע בקבינט כמה פעמים, בקולו הבודד, נגד עמדת ראש הממשלה ויתר חברי הקבינט; ואם לא די בכך, היה השר הראשון שתבע הקמת ועדת חקירה ממלכתית לחקירת מחדלי וכשלי המלחמה.

לזכות פינס ייאמר כי בשנה האחרונה לא חזר על הטעות שעשה בימי כהונתו בממשלת שרון: שחיתותו של אולמרט הפריעה לו מאוד, והוא חיפש את ההזדמנות הנאותה להתפטר מהממשלה (שאליה, כאדם מוסרי, לא היה צריך להצטרף מלכתחילה, לנוכח היכרותו את התנהלותו המבישה של אולמרט), ובהזדמנות זו להתחיל את מסע הבחירות שלו לראשות מפלגת העבודה. צירופו של איש שנוי במחלוקת כמו אביגדור ליברמן לממשלה, על תקן השר להצלת מדינת ישראל, היה עבור פינס חצייה בוטה של קו אדום. הוא טלפן אלי וסיפר שהחליט להתפטר מהממשלה, וכך אכן עשה: עמד בדיבורו ושב אל ספסלי הכנסת, משם הוא חורץ ביקורת על ממשלת אולמרט-ליברמן-פרץ וממתיך להתפתחויות במישור המפלגתי.

אגב עמיר פרץ, צר לי על כך שפינס, בניגוד לכמה מחבריו לסיעה, טרם הביע בפומבי (לפחות לא באופן עקבי ונחרץ) את דעתו באשר למידת התאמתו של יו"ר מפלגתו לתפקיד שר הביטחון, ובאשר לדרכי התנהלותו של פרץ הן במשרד הביטחון והן במוסדות מפלגת העבודה. צורמת לי גם העובדה שהוא לא נחלץ להגנת הגזבר הוותיק של המפלגה, משה כהן, אשר הודח על ידי פרץ ואיתן כבל, המזכ"ל הנוכחי של המפלגה, רק משום שחשף חשד לאי-סדרים שנעשו

מאחורי גבו בפעילות הכספית של מטה הבחירות של מפלגת העבודה. חשיפת שחיתות מתחילה מהבית. שומה היה על פינס להוכיח אומץ לב גם בהתנהלותו מול ציבור בוחריו במפלגה.

עמותת אומ"ץ נטלה על עצמה את עול הטיפול בפרשה הזאת והעבירה למבקר המדינה מסמכים מרשיעים-לכאורה שהגיעו לידינו. במקביל, הגשנו תלונה במשטרה נגד פרץ וכבל. כולי תקווה שפינס לא ישתוק הפעם וייטול חלק במהלך לטיהור כיסי השחיתות שאחזו במפלגתו.

3. ח"כ רן כהן: יושר אישי פוליטי

מאבק ממושך ובלתי מתפשר בשחיתות הציבורית הוא מלאכה שוחקת, מתישה ומתסכלת. על כל צעד ושעל מנסים להכשילך ומכפישים אותך. אין תמה, אפוא, שאנשים המקדישים שנים רבות מחייהם למלחמה בשחיתות מאבדים אוויר וצוברים תסכול. רבים מהם נושרים בדרך.

לזכותו ולשבחו של ח"כ רן כהן, אחד הפוליטיקאים הישרים ביותר, אני חייב לומר שהוא אינו נמנה עם הנושרים. פגשתי אותו כשנאבק בשחיתות בראשית שנות השמונים, בן קיבוץ גן שמואל שרק החל אז את הקריירה הפוליטית שלו. פגשתי אותו לפני זמן לא רב בישיבה של ועדת הכנסת לביקורת המדינה, שהתכנסה כדי להביע תמיכה במבקר המדינה. התברר לי שעדיין לא נס ליחו, אף כי הלוחם הוותיק בשחיתות התעייף מעט.

פעילותו של כהן נגד השחיתות הציבורית בראשית שנות השמונים היתה אמנם כנה ותאמה את השקפת עולמו – מאבק נגד שודדי הקופה הציבורית – אבל ניכר היה שהוא מבקש להפיק ממנה תועלת פוליטית. זאת הסיבה שהוא נטפל לאיל הון מסוגו של מיקי אלבין המנוח, איש הביצוע של המיליארדר חוצה

היבשות שאול אייזנברג, בעליה של החברה לישראל. בתקופה שבה קרס מפעל הטקסטיל "אתא", שהיה בבעלות "החברה לישראל", ומאות עובדיו נותרו חסרי כול, אלבין השתעשע בסיכון סכומי כסף אדירים במהלכים ספקולטיביים בבורסה. החברה לישראל המתינה אז לסיוע מהמדינה. רוב חברי הכנסת נמנעו מלהתעמת עם אלבין, שהיה ידוע כבעל השפעה רבה בצמרת המדינה. כמה מהם היו בכיסו, תרתי משמע. רן כהן, לעומת זאת, נתפס על ידי אלבין כגורם בעייתי העלול לסכל את מתן הסיוע. לכן, הוא ביקש ממני שאפגיש ביניהם. הפגישה היתה טעונה. אלבין היה בטוח שיצליח לקנות את כהן, או לפחות לכופף ולנטרל אותו. להפתעתו, כהן נתגלה כסלע איתן: הוא פתח במתקפה ציבורית נגדו, שחשפה לראשונה את הקשר בין ההון והשלטון במלוא מערומיו.

גם אחרי שעזב את הקיבוץ ועבר עם משפחתו למבשרת ציון, כהן המשיך לנהוג כאידיאליסט. הוא הוסיף ליטול חלק חשוב במאבק נגד השחיתות. למשל, פעל לחשיפת דמותו של שרון – שנים רבות לפני שנבחר לראשות הממשלה – כאדם מושחת שחולב את קופת המדינה לטובת חבריו אילי ההון. בזכות פעילותו המבורכת, עמותת "אמיתי" העניקה לו בשעתו אות הוקרה, שעליו היתה גאווה.

כמו כל פוליטיקאי, גם כהן רצה להתקדם. לא היה מאושר ממנו כאשר מונה לשמש כשר התעשייה והמסחר בממשלת ברק. סוף סוף הזדמן לו להוכיח שהוא גם איש מעשה. אבל, בתקופה הסטרילית הזאת גוועה פעילותו נגד השחיתות. גם לאחר שפרש עם סיעתו מהממשלה, לא חזר להיות אותו לוחם. הוא פעל אמנם בלא לאות לקדם חוק שיעניק לחושפי השחיתויות – שרובם ככולם נרדפים הן על ידי מנהליהם והן על ידי ועדי העובדים – לא רק הגנה מקצועית, אלא גם מטרייה ציבורית: חסותו של

מבקר המדינה. אולם קולו לא נשמע כשנחשפו פרשיות השחיתות של משפחת שרון ומקורביה, אף שאלה היו חמורות פי כמה מהפרשות שנגדן הזדעק בגאון בטרם הפך שרון לראש הממשלה שהוביל את מהלך ההתנתקות מרצועת עזה. גם ביקורתו על התנהלותו המושחתת של אולמרט הובעה, אם בכלל, בקול ענות חלושה, אף שהפרשות שבהן מסובך ראש הממשלה הנוכחי עולות בכמותן ובאיכותן על אלה של קודמו בתפקיד.

התנופה אבדה לכהן, וחבל: הוא מחמיץ הזדמנות פז לתפוס את החלל שמותיר ראש האופוזיציה הווירטואלי, בנימין נתניהו, שמעדיף לנהל את פעילותו בבלוג באינטרנט במקום על דוכן הנואמים בכנסת. האם שתיקתו המצערת של כהן קשורה לתקוות השמאל שאולמרט ילך בדרכו של שרון במימוש חלוקת הארץ? ואולי הסיבה האמתית לכך קשורה בעובדה שעליזה אולמרט הנה חברת מר"צ.

4. ח"כ אריה אלדד: יושר אישי אידיאולוגי

למען הגילוי הנאות אקדים ואומר שבעבר הרחוק נקלעתי לעימות לא נעים עם שרון, רעייתו של ח"כ פרופ' אריה אלדד. היה זה בשנות השמונים, כשטיפלתי כעיתונאי ב**ידיעות אחרונות** בפרשת שחיתות שבה היה מעורב אביה המנוח, יהושע בן-ציון, שכיהן כמנכ"ל בנק א"י-בריטניה. חמו של אלדד הורשע במעילה ובגניבה של עשרות מיליוני דולרים, נדון לשתיים-עשרה שנות מאסר ונחלץ מהכלא כעבור שלוש שנים, אחרי שהצטייד בתעודות רפואיות שבהן נטען שהוא כביכול על ערש דווי. כשחשפתי את התרמית ופתחתי במערכה ציבורית-קשורתית נגד בן-ציון, קיבלתי מבתו מכתב שבו קבלה על פעילותי. בסופו של דבר, זכה אביה לכינוי "המת החי" בזכות

העובדה שמאז "גסיסתו" הוסיף לחיות יותר מתריסר שנים (הוא נפטר בשנת 2004) שאותן כמובן לא ריצה בכלא.

רוצה הגורל ובעלה של שרון נחשב היום ללוחם הפרלמנטרי מספר אחד בשחיתות ולאחד מחברי הכנסת הישרים ביותר. אלדד, רופא פלסטיקאי במקצועו, חבר בסיעת האיחוד הלאומי, פועל בתחום זה ללא לאות ובהתמדה, אף שנדמה לעתים שמאבקו בשחיתות עומד בסימן שיקולים אידיאולוגיים. אויב אידיאולוגי מושחת ממחנה השמאל (וההגדרה של אלדד ל"מחנה השמאל" היא רחבת היקף) יהיה יעד מועדף, ואילו מושחת ימני (להגדרתו) יהיה יעד נעקף. כך, למשל, בתקופת כהונת שרון כראש הממשלה, אלדד לא פסק מלתקוף אותו בנוגע לפרשות השחיתות שליוו אותו. ככל שקרב מועד ההתנתקות, כך הגביר אלדד את מתקפתו. בשלב מסוים הוא אף הצליח לדחוק בכנסת להקים ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא השחיתות הציבורית - ועדה שהוא ביקש לעמוד בראשה, למגינת לבם של שרון ואולמרט. בסופו של דבר, ועדת החקירה לא הוקמה. משימת חקירת השחיתות הציבורית הוטלה על ועדת חוקה, חוק ומשפט, שבראשה עמד ח"כ מיכאל איתן. הקדמת הבחירות קטעה את עבודתה בתחום זה, שלא חודשה מאז.

בכנסת הנוכחית הקים אלדד שדולה נגד שחיתות, אשר אליה הוזמנו להצטרף גם גופים ציבוריים הפועלים בתחום זה, ובהם עמותת אומ"ץ. אולם עד מהרה התברר כי לשדולה אין שיניים. אלדד לא נואש ומצא אפיק אחר לפעילותו: ח"כ אסתר יונה טרטמן, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה (שפרשה בינתיים מתפקידה), מינתה אותו לעמוד בראש ועדת משנה למלחמה בשחיתות.

אלדד הוא אולי חבר הכנסת היחיד שאינו חושש להשמיע כיום בכל הזדמנות - בוועדה ומחוצה לה -

דברים קשים על שלטונו המושחת של אולמרט. לעומת זאת, משום מה לא שמעתי מפיו אף אמירה נחרצת בגנות אייִישום הדו"ח שחיברה עו"ד טליה ששון, שהצביע על חריגות ממינהל תקין באישור הקמת המאחזים הבלתי חוקיים בשטחים. לא שמעתי מפיו גם שום אמירה נחרצת בגנות התנהלותו המושחתת של אביגדור ליברמן, שרק לפני שבועות ספורים בגד בחבריו למחנה הימין והצטרף לממשלה. כזכור, באחרונה חידשה המשטרה את החקירה נגדו, בחשד לביצוע עבירות פליליות שונות. מי יודע, אולי אלדד מעדיף לא להרגיז יתר על המידה את ליברמן, בתקווה שיום אחד הלה יתפכח, יתפקח ויפרוש מהממשלה.

הפריעה לי גם העובדה שלפני זמן מה, לפי פרסומים בתקשורת, הגיש אלדד תביעה נגד המדינה, שבה טען שהוא זכאי לפיצוי כספי משום שבגין פעילותו בכנסת לא יוכל לחזור ולערוך ניתוחים. אני משוכנע שאת התביעה הגיש בתום לב. ספק האם תום לב דומה מנחה אותו בבואו להחליט לאן להפנות את חצי ביקורתו המבורכת.

שלושה ידוענים

פורסם ב-29 בדצמבר 2006

בשנה החולפת, היו כמה ידוענים (סלבריטאים) שהעסיקו באופן אינטנסיבי את התקשורת, כל אחד בתחומו. המשותף להם הוא הרצון להחניף לאזרחי המדינה, ותוך כדי כך לדאוג לאינטרסים הגלויים והסמויים שלהם. אורחי היומן השבועי הם המיליארדר ארקדי גאידמק, היחצ"ן רני רהב ועורך הדין רונאל פישר.

1. ארקדי גאידמק: ידוען בעל זרועות תמנון

המו"מ שהתנהל בימים האחרונים בין עופר נמרודי לארקדי גאידמק – שכבר הוזכר כאן כאחד מארבעת חסרי המעצורים – על מכירת מחצית ממניותיה של קבוצת "הכשרת היישוב" (בין היתר, בעלת השליטה בעיתון **מעריב**) לאיל ההון הרוסי, מלמד על ניסיון נוסף שלו להעמיק את מעורבותו לא רק בענף הנדל"ן אלא גם בענף התקשורת. גאידמק רכש כבר תחנת רדיו אזורית (FM99), ואין לי ספק שחרף הודעתו על הפסקת המו"מ עם משפחת נמרודי, הוא יוסיף לחתור להרחבת מאחזיו בעולם התקשורת. ודאי הגיע למסקנה שבישראל יש ערך מוסף לאיל הון המחזיק גם בכלי תקשורת, שבאמצעותו יש ביכולתו לצ'פר ו/או לחסל חשבון עם פוליטיקאים ואישי ציבור.

האוליגרך המתקשר אינו יורד מהכותרות, ונראה שהוא נהנה מכך. גאידמק הוא חיה תקשורתית מבריקה. בראיונות לתקשורת האלקטרונית הוא משתעשע עם מראייניו, מתעלם משאלות קשות, משיב על שאלות שלא נשאל ומשחרר הצהרות מוכנות מראש. כך נהג באחרונה כששם ממש ללעג את יאיר לפיד, עיתונאי נטול חוט שדרה, שאולי עוקץ מדי פעם את מרואייניו, אך מיד לאחר מכן נבהל בעצמו משאלתו החצופה ומסדר בשפת גופו מצוקה, שעליה הוא מנסה לחפות בעזרת צחוק קולני צבוע.

הופעותיו התכופות של גאידמק בתקשורת לאחר המלחמה בצפון ובמהלך מתקפת ירי טילי הקסאם על העיר שדרות, נועדו בעיקר לשמר את האהדה הציבורית כלפיו, השווה בערכה לכמה מנדטים טובים. אהדה זו נולדה בעקבות פעילותו הנדבנית למען תושבי הצפון והדרום, שהופקרו על ידי ממשלת אולמרט. בהזדמנות הלא־חגיגית מנסה גאידמק הממולח להשתמש באהדה כלפיו כדי לבצר את חומת ההגנה סביבו, לנוכח החקירה המתנהלת נגדו בחשד שהלבין עשרות מיליוני דולרים בארץ ובחו"ל.

אחת מדרכי ההתגוננות שנוקט גאידמק בחודשים האחרונים היא פרסום מודעות ענק בעיתונות, שבהן הוא תוקף את היחידה לחקירות בינלאומיות (יאחב"ל), שמנהלת את החקירה בעניינו. במיוחד הוא צולף בראש אגף החקירות והמודיעין במשטרה, ניצב יוחנן דנינו, שהיה מופקד על חקירתו בעת שכיהן כמפקד היאחב"ל. העובדה שמיליארדר החשוד בהלבנת הון משתלח בפומבי בקצין משטרה בכיר היא תופעה שספק האם היה לה אף ורע במציאות הישראלית. תפקידו הרגיש של דנינו מחייב אותו לשתוק ולא להגיב להתקפותיו שלוחות הרסן של גאידמק. אולם למרבה הפלא, ראשי זרועות אכיפת החוק לא העניקו לו גיבוי ממשי: מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב משה קראדי, לא יצא מגדרו כדי להגן

עליו, ואילו היועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, עשה זאת בקול ענות חלושה בלבד.

לא ברור לי עדיין מדוע גאידמק העניק באחרונה הנחה לא צפויה לראש הממשלה והניח את נשקו בעיצומו של הקרב ביניהם. הוא לא הגיב גם אחרי שאולמרט העליב אותו, באומרו שאזרחי ישראל אינם נזקקים לחסדיו של הגביר מקיסריה.

גאידמק לא נוהג להשאיר חשבונות פתוחים. במודעה האחרונה שפרסם, כינה את אולמרט "בדיחה" וטען שהדרג המדיני העליון עומד מאחורי ה"רדיפה" המשטרתית נגדו. הוא הפנה אצבע מאשימה ישירות כלפי אולמרט ודרש ממנו להשיב על האשמה חמורה זו. והנה, חרף כל זאת ועל אף העובדה שבמודעות הציג גאידמק את הממשלה במלוא ערוותה ותקף את התנהלותה הפושעת בתקופת המלחמה בצפון, אולמרט בחר לא להגיב. הוא נזהר מאוד לא להרגיז את גאידמק ולא להיכנס עמו לעימותים נוספים. אני יודע היטב מדוע אולמרט נוהג כך ומה יפסיד אם לא יישמר בלשונו. אם גופי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה, הם יגלו את הסיבות לכך גם מבלי שיידרשו לרמזים שלי.

אולמרט שותק גם כאשר עיניו כלות למראה הידידות שנרקמת בין גאידמק לבין שנוא נפשו של ראש הממשלה, ח"כ בנימין נתניהו. יו"ר האופוזיציה הווירטואלית צפצף השבוע על התקשורת, ובאותה ההזדמנות הראה אצבע משולשת ליציר כפיו לשעבר, אביגדור ליברמן, השר להצלת עם ישראל. נתניהו הגיע השבוע למסיבת הסילבסטר שערך גאידמק במלון הילטון בתל אביב – מסיבה שבה נכחה מרבית הצמרת העסקית. הפוליטיקאים הבכירים עדיין שומרים על מרחק-מה מגאידמק, אך הוא אינו מתרגש מכך: הוא יודע שלא ירחק היום שבו רבים מהם יעלו אליו לרגל לקיסריה.

מאז המודעה האחרונה שפרסם, גאידמק, בעל פני

הפוקר, שומר על עמימות. מילה זו הפכה לאופנתית מאוד באחרונה. הוא טרם גילה האם יש בכוונתו להיכנס לפוליטיקה ולהתחרות בליברמן. ייתכן שבסופו של דבר יחליט להתמודד לא בבחירות לכנסת, אלא דווקא בבחירות על ראשות עיריית ירושלים, שאמורות להיערך בעוד כשנתיים. אם אכן יפנה לחיים הציבוריים, היועץ המשפטי לממשלה יאלץ להשיב על השאלה האם פעילותו הפילנתרופית, ואפילו רכישת בית"ר ירושלים, איננה אלא שוחד בחירות מוקדם, בבחינת "שלח עוגתך על פני המים". עמותת אומ"ץ כבר הזדרזה להניח את הסוגיה על שולחן. מזוז השיב כי כל עוד גאידמק לא הודיע במפורש על כוונתו להיכנס לחיים הפוליטיים, אין מקום לדון בפנייתנו.

2. היחצ"ן רני רהב: ידוען שהוא עגל קדוש

כשקראתי את דברי ההבל ששיגר השבוע רני רהב לעבר גבי גזית – בין היתר, אמר היחצ"ן כי מגיש הרדיו הוא "התאום הסיאמי שלי יחימוביץ'". הוא מציג את עצמו כאמא תרזה" – אמרתי לעצמי שהתינוק המגודל הזה חצה פעם נוספת את הגבול. הגיע הזמן לעצור את חרצובות לשונו של רהב, משרתם של אילי ההון, שכזכור כבר השתלח בעבר בחריפות ביחימוביץ', עוד כשהיתה מגישה רדיו נוקבת, בעלת אג'נדה חברתית, כמו גזית. הדבר אירע כשהיא העזה למחות בתוכניתה על פיטורי מאות מעובדי בנק הפועלים. רהב, הדובר הנאמן של שרי אריסון, בעלת השליטה בבנק, עלה לשידור ואמר למגישה האמיצה: "את רעה, את רעה." מעניין האם גבה מהנהלת הבנק עמלת שורה עבור תעוזתו.

אל רהב התוודעתי לראשונה לפני שנים רבות, בעת ששירת כסמל תרבות בבסיס חיל האוויר בצריפין.

הוא פנה אלי והזמין אותי להנחות "בוקר של נשים" בבסיס. כשקיבלתי ממנו את רשימת המרואיינות, שכללה שורה של נשים מהשורה הראשונה, הבנתי שיש לי עסק עם צעיר שעתיד להגיע רחוק בזכות חנפנותו, אך אודה ואבוש כי לא שיערתי שהוא יגיע כל כך רחוק ויהפוך ליחצ"ן של המדינה.

הסמל הצעיר, חדור המוטיבציה, הפך לאיש אמיד מאוד, בעל נכסים פיננסיים ומכוננית יוקרתית עם נהג פרטי, המנהל אורח חיים ראוותני. שועים מחפשים את קרבתו, ורק המובחרים שבהם זוכים להתארך בחווילתו המפוארת בסביון. אלה שאינם מוזמנים לאירועים ההמוניים יותר שהוא עורך חשים עצמם נעלבים, אולי משום שהיה מי שטען פעם כי מי שאינו מוזמן לאירועיו של רהב, כביכול אינו קיים.

רהב פיתח שיטת עבודה המבוססת על תשומת לב אישית, המחניפה כנראה לאנשים רודפי כבוד ובעלי אגו. כך, למשל, כל אחד מאלה הנמנים עם אלפי ידידיו ומכריו מקבל מדי שנה ביום הולדתו פתק ברכה אישי מרהב, לעתים בצירוף זר פרחים.

על אחת משיטות עבודתו עמדתי בשעתו מקרוב כאשר הזמין את רעייתי ואותי לארוחת ליל שבת בדירתו הקודמת בגבעתיים. מטעמי נימוס, לא שאלתי אותו מראש עם מי יהיה לי את הכבוד להסב באותו הערב. עם הגיענו, תפסתי מיד את הפרינציפ. היו שם כמה תעשיינים - לקוחות של רהב - ולבסוף הגיע מיכה חריש, שר התמ"ס דאז. הבנתי שהקשר הבלתי אמצעי של יחצ"ן הצמרת עם השר האחראי על התעשייה קסם ללקוחותיו, אך לא הבנתי על איזה תקן הוזמנתי אני לאירוע. כמה הערות שהשמעתי בנדון והסתלקותנו המוקדמת מהארוחה חרצו את דיני להיחזק מרשימת הסועדים על שולחנו של רהב. אינני מצר על כך.

שיטה נוספת של רהב היא להשתמש באישיות ידועה

כמקדמת מכירות של לקוחותיו המסחריים. בתחום הזה סייעה לו רבות לאה רבין, שגררה את בעלה, בעת שכיהן כראש הממשלה, לאירועים שארגן רהב, ובתמורה זכתה למתנות למכביר מלקוחות מענף התכשיטים.

ניגודי האינטרסים של רהב, ששרד יחסי הציבור המשגשג שלו ייצג לעתים במקביל שני לקוחות מתחרים, מעולם לא הפריעו לו במיוחד. נראה שאוזלת ידו של הארגון ליחסי ציבור באכיפת כללי אתיקה מקצועית על חבר מיוחס כמוהו סייעה לו לא במעט.

רהב, שמעולם לא נחשף כמי שסוגיות מוסריות מציקות לו במיוחד, זוקף לחובתו מסעי יחצ"נות בשירותם של עברייני צווארון לבן. על הרקע הזה ניהלתי עמו שני עימותים טלוויזיוניים בתוכנית "פופוליטיקה" בערוץ הראשון – עימותים שבהם הגן היחצ"ן המלוקק בחירוף נפש על לקוחותיו הסורחים. הראשון שבהם היה כשיצאתי חוצץ נגד מתן כופר ללא הרשעה פלילית לאיל ההון יולי עופר, שנגדו הוגש כתב אישום פלילי באשמת עבירות מס. השני היה כשעיריית פתח תקווה החליטה לקרוא רחוב באזור התעשייה בעיר על שמו של מרטין גהל, ממייסדי דובק, חרף העובדה שהתנהלות יצרנית הסיגריות היתה מלווה באי-סדרים, ובנו של מרטין, זורח, אף הואשם בכמה עבירות פליליות ונמלט מהארץ.

עימותים מסוג אחר היו לי עמו בעת שכיהנתי כיו"ר אגודת העיתונאים בתל אביב. רהב התעקש לא לקיים מסיבות עיתונאים בבית סוקולוב אלא רק במקומות יוקרתיים יותר, שבהם ניתן היה לחלק לעיתונאים תשורות יקרות. לצערי, הוא זיהה אצל מספר לא מבוטל מעמיתי למקצוע מידה נכבדה של חמדנות, עד כדי כך שקשה היה לראשי האגודה לעצור את הסחף האתי שנגרם במתן התשורות.

פעילותה של עמותת אומ"ץ בנושא ההון והשלטון

היתה תמיד לצנינים בעיני רהב. במיוחד כעס כאשר פנינו בשעתו לבנימין נתניהו, בעת שהאחרון כיהן כשר האוצר, ומחינו על הכוונה להיענות לבקשתה של שרי אריסון לשלם מס הכנסה מופחת על רווחי חברותיה בארץ – בכללן בנק הפועלים – בנימוק שהמניות שלה בהן מוחזקות על ידי חברות נאמנות זרות. פנייתנו הניבה פרי, והנושא הוסר מעל סדר היום.

כשיצאה עמותת אומ"ץ לפני כמה שבועות נגד השכר הגבוה של ראשי בנק הפועלים והדיבידנדים בסך עשרות מיליוני שקלים שהוענקו להם, ניצת שוב זעמו של רהב. באירוע חברתי שבו הצטלבו דרכינו באקראי, מחה היחצ"ן בפני בקולניות הילדותית האופיינית לו: "מה אתם רוצים? זהו בנק פרטי!" לך תסביר לו כי גם כיום, לאחר הפרטתו של הבנק, הבעלים הפרטיים מחזיקים רק בשליש ממניותיו, והיתר נתון בידי גופים מוסדיים וציבוריים. ואם תסביר לו, האם בכלל יבין?

3. עו"ד רונאל פישר: ידוען חסר מעצורים

בכל פעם שאני צופה בתוכנית "עשרת הדיברות" בערוץ השני, בהנחיית עו"ד רונאל פישר, אני נזכר באמרה: "טובל ושרץ בידו". במקרה של פישר, מוטב אולי היה לומר "מטביל ושרצים בידו", שהרי מדובר בדוגמה צינית לאדם בעל דופי המנחה תוכנית המתימרת לעסוק במוסר. הואיל ורוב הצופים אינם מכירים אותו אישית, מוטב שאציג כאן, על קצה המזלג, כמה דברים שדי בהם כדי לחשוף את דמותו האמיתית כאדם שהמניע העיקרי בחייו הוא צבירת כסף ותהילה – בכל מחיר.

התוודעתי לפישר לפני כתריסר שנים, בעת ששימש ככתב-חוקר בעיתון **חדשות**. באותה העת, לצד עבודתי ב**דיעות אחרונות**, כיהנתי כיו"ר עמותת "אמיתי",

שהתייצבה בראש המאבק בנגע השחיתות. פישר פנה אלי וביקש לכתוב כתבה על פעילות העמותה. נעניתי ברצון, הפניתי אותו לכמה מהפעילים, ובאותה ההזדמנות הבהרתי לו שכחבר במערכת עיתון המתחזה בעיתונו אינני חש בנוח להתראיין בעצמי ל**חדשות**. כעבור כמה ימים הוא התקשר אלי וביקש לבוא לביתי לשיחה שלא לפרסום על העמותה. נעניתי ברצון. לא העליתי על דעתי שהצעיר, שרצה בכל מאודו להצליח כעיתונאי, יטמין בכיסו מכשיר הקלטה במטרה להכשילני. אחרי שיחה קצרה על העמותה, הוא הציג לי שאלות שונות על עבודתי בעיתון; בין היתר, התעניין מדוע אני כותב ספרי תחקירים. הסברתי לו שבכתיבת הספרים אני נהנה מחופש ביטוי מלא, ויש באפשרותי לשבץ בהם חומרי תחקיר שנפסלו לפרסום ב**ידיעות אחרונות**, הואיל ועלולים היו לחבל באינטרסים הכלכליים של העיתון ובעליו.

כשפורסמה כתבתו של פישר בגיליון יום שישי של **חדשות**, התברר שהוא דחק לקרן זווית את העמותה, ולעומת זאת הציג "ראיון" עמי שזכה לכותרת: "אריה אבנרי מאשים: 'סותמים פיות ב**ידיעות אחרונות**'". הכתבה הסבה לי נזק מקצועי ואישי לא מבוטל, אך לא טרחת לי לטלפן לפישר ולהעמידו על חומרת מעשהו. הסתפקתי בכך שאמרתי לעצמי שיש לו אצלי "חשבון פתוח", שמן הסתם ייסגר ביום מן הימים.

לימים עבר פישר לעבוד ב**מעריב**, וגם שם המשיך בדרכו הנלוזה. התחוויר לי שלא הייתי הקורבן היחידי שלו: הוא נהג, באופן סדרתי ממש, להפר את אמונם של אנשים שהסכימו לשוחח עמו שלא לפרסום ולייחוס, ולא העלו בדעתם שהוא מוליך אותם שולל. אחד מהם היה קצין המשטרה המנוח ניצב־משנה משה פרידמן, שהיתה לו בטן מלאה על המשטרה, ופישר רוקן אותה לתוך מכשיר ההקלטה שלו. כמה ימים

לאחר פרסום הראיון עמו נפטר פרידמן מדום לב, בצל הידיעה המכאיבה כי בשל הנזק שגרם לו פישר אין לו מה לחפש יותר במשטרה. לפח דומה נפל תתיאלוף (במיל.) עמוס גלבווע, קצין מודיעין בכיר לשעבר, שראיון מוקלט אחד סיים את הקדנציה הקצרה שלו כמפקד גלי צה"ל.

פישר הוא אדם מוכשר מאוד. היו לו כמה הצלחות עיתונאיות מרשימות – בין היתר, הוא הצליח לדובב את יצחק רבין על התמוטטותו ערב מלחמת ששת הימים; חדר לחוג החוזרים בתשובה של אורי זוהר; ופרסם את פרשת הסיליקון בחלב תנובה. אך הקו המנחה שלו בעבודתו העיתונאית היה מאז ומתמיד שהמטרה מקדשת את כל האמצעים, גם אם הם פסולים. במהלך עבודתו **במעריב** הפך פישר לאיש סודו של עופר נמרודי. ביחד רקמו שורה של קומבינות, שבהן היו כרוכות עבירות אתיות רבות שביצע פישר. במקביל לעבודתו בעיתון, הוא החל ללמוד משפטים. במשך תקופה מסוימת שילב בין המקצועות, כששימש כעורך ביטאון לשכת עורכי הדין. מן הסתם התקנא רונאל בגדעון, אחיו הבכור, העושה חיל בתחום המשפטים ועומד בראש מפעל הנדבנות קרן פישר. (אגב, השבוע פורסם שהקרן, שהתחייבה לשלם מאה אלף שקלים למי שיספק מידע שיוביל ללכידת האנס בני סלע, לא עשתה זאת, בנימוק שהמשטרה אינה מסוגלת מבחינה משפטית להצביע על לוכדיו של האנס. רונאל מיהר להודיע שאין לו קשר לקרן. מעניין מי מקרב בני משפחתו כן אמור לממש את ההבטחה, במידה שלא קוימה.)

כבר באותה העת הערכת שרוןאל יעתיק את דפוסי ההתנהגות העיתונאית הנלוזה שלו גם לשדה המשפטי. לצערי, לא טעיתי. אחיו, שכיהן במשך שנים כחבר ועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין במחוז תל אביב, הצליח בזכות כוח השפעתו לחלץ אותו פה ושם מאי־נעימויות. גדעון פישר גם העניק לו את

האפשרות להתמחות במשרדו, ואף לעבוד בו כעורך דין מן המניין, אך לרונאל היו שאיפות התפשטות. האחים רבו וניתקו את יחסיהם. רונאל פתח משרד משלו, המשלב בין התחום הפלילי לתחום המסחרי.

בהדרגה קנה לעצמו שם של פרקליט נטול מורא, הפועל בשיטות לא מקובלות ומצפצף לעתים על המוסכמות. המידע שצבר במהלך שנות עבודתו העיתונאית על שורה ארוכה של גופים ציבוריים, חברות כלכליות ואישים שונים סייע לו ופתח דלתות עבורו. דלת אחת בפתח תקווה נסגרה בפניו על ידי קצין משטרה בכיר לשעבר, שמשמש כיום בתפקיד בכיר בעירייה, ולא כאן המקום להרחיב את הדיבור על כך.

המאבק הנחוש בשחיתות, שבער אולי בעצמותיו של פישר כשהיה עיתונאי־חוקר, חדל לבעור אצלו בהדרגה, עד כדי כך שכיום לא נותרו ממנו אפילו גחלים. גם העיקרון של זכות הציבור לדעת פשט אצלו את הרגל: פישר נמנע מלשלם את החוב המוסרי לציבור שהאמין בו כשהיה עיתונאי. לכן, לא הופתעתי כשפורסם בתקשורת כי פישר ייצג את התאחדות הקבלנים בתביעה אחת והתמודד נגדה בתביעה אחרת; ולא הרמתי גבה כשקראתי בעיתונות שפישר, בעת שייצג את יו"ר מפלגת העבודה, עמיר פרץ (כיום שר הביטחון), בפרשת החשד לזיוף קלפיות בבחירות הפנימיות במפלגה, יעץ ללקוחו לא להעביר חומר בעניין למשטרה. עמותת אומ"ץ הפנתה את תשומת לב המשטרה לעובדה תמוהה זו, אך לא נעשה כל צעד של ממש בנדון.

למעשה, פישר מעולם לא פרש באופן סופי מעולם העיתונות. במקביל לעבודתו המשפטית, הוא הגיש בזמנו תוכנית ראיונות בשם "גברים בשחור", בצוותא עם מיקי רוזנטל, עיתונאי מוערך וישר שעבד איתי בעבר ב**ידיעות אחרונות**. עד היום אינני מבין מדוע חדל רוזנטל להגיש את תוכנית התחקירים

העצמאית שלו בערוץ השני והעדיף את שיתוף הפעולה עם פישר. שניהם הרי לא באו מאותו הכפר, וסביר היה שלא יזדקנו ביחד.

ואמנם, בתוך זמן קצר התחוור לרוזנטל כי שותפו לתוכנית מתמרן בין ניגודי אינטרסים משוועים, ועוד בלי להניד עפעף. למשל, אחרי ראיון שערכו עם גאידמק, התברר לפתע שאיל ההון שכר את שירותיו המשפטיים של פישר, בין היתר לצורך הסתערות על היאחב"ל. לא למותר לציין שהביקורת הציבורית לא הזיזה לפישר, שאמר כי רכישת לקוחות מקרב מרואייניו אינה מהווה בעיה בעיניו, ומי שרואה בכך מעשה שחיתות – שיבושם לו. עמותת אומ"ץ הגישה תלונה נגדו ליו"ר מועצת הרשות השנייה דאז, מרדכי שקלאר (כיום מנכ"ל רשות השידור), שבה נטען כי פישר עשה מעשה שלא יעשה, ואף התרברב על כך בראיון עיתונאי. מטעמים השמורים עמו בחר שקלאר להתעלם מהעבירה האתית החמורה – עדות לא מחמיאה על רגישותו המוסרית.

מי שכן הסיק את המסקנות הנכונות היה רוזנטל, שאמר לי כי אחרי שפישר עשה מה שעשה, הוא אינו מעוניין לעבוד עמו יותר. ואכן, תוכניתם המשותפת ירדה בתוך זמן קצר מלוח השידורים, אך במקום שפרנסי הערוץ השני ידאגו לסלק את פישר מהטלוויזיה, נסללה באורח פלא דרכו למיזם משודרג: תוכנית המוסר "עשרת הדיברות".

פישר נוהג לאיים חדשות לבקרים בתביעות נגד כלי תקשורת ועיתונאים. אנשים רבים אכן הזהירו אותי שאם אכתוב דברי ביקורת עליו, הוא יגיש נגדי תביעת דיבה. בשעתו ערכתי בגלריה עמליה ארבל תערוכה מקורית שנקראה "על חבל דק": על חבלים עבים נתלתה שורה ארוכה של תביעות דיבה שהוגשו נגדי ואסופה של מכתבי איום שנשלחו אלי משרדי עורכי דין שונים. באף אחת מהתביעות לא הפסדתי, ורוב איומי הפרקליטים לא התממשו. ברור,

אפוא, שאינני מפחד מפישר. להפך, הגיע הזמן שגם
הוא יידע מאיפה משתין הכריש. שמא כדאי שאיערך
לתערוכה נוספת?

שלוש נשים כוחניות

פורסם ב־6 בינואר 2007

בחיים הציבוריים-פוליטיים במדינת ישראל בוחשות כמה נשים קרייריסטיות, שהמשותף להן הוא התנהלות כוחנית – כל אחת בתחומה. בחרתי כאורחות היומן השבוע שלוש נשים שעיסוקן אינו בתחום הפוליטי, אם כי יש בהן לא מעט מזה: רחל תורג'מן, אשת סודו של עמיר פרץ; ג'ודי שלום-ניר-מוזס, רעייתו של סילבן שלום ובת למשפחת ברוני התקשורת; ורבקה פאלוך, יועצת ראש הממשלה לענייני חרדים.

1. רחל תורג'מן: כוחנית ללא פשרות

בישיבה שקיים בראשית השבוע עמיר פרץ עם יועציו הקרובים בביתו בשדרות, נדונה ההיערכות למניעת הדחתו מראשות מפלגת העבודה בפריימריס הקרובים. באותה ישיבה לא נטלה חלק יועצת הסתרים שלו, רחל תורג'מן. קשה לדעת האם היעדרה נבע מהתנגדותה של אחלמה פרץ, רעייתו של שר הביטחון, שנפשה נקעה מהיועצת כבר מזמן, או מכך שפרץ עצמו חש שהמחנק סביבו הפך בלתי נסבל. בכל מקרה, תורג'מן עצמה אינה מתכוונת לתפוס מרחק מהבוס שלה לשעבר (שהיא משמשת כבר מזמן כבוסית שלו): כל עוד הוא בתפקיד בכיר, היא תהיה שם לצדו, ובעיקר לפניו.

תורג'מן החלה את פעילותה הציבורית כמזכירתו וכמנהלת לשכתו של פרץ בתקופה שבה החליף את חיים

רמון כיו"ר ההסתדרות. והנה, בתוך זמן קצר התגלתה עובדה מאלפת: מנהלת הלשכה האמביציוזית החלה להנחית הנחיות והוראות על הבוס שלה, שציית לה ללא עוררין. היא קבעה מי יראה אותו ומי לא, הרחיקה ממנו אנשים עצמאיים מדי לטעמה וקירבה אליו חנפנים ואומרי הן. גם לנשים בעלות חזות נאה לא היה סיכוי להתקרב אל פרץ.

בשלב הבא, תורג'מן עמדה מאחורי סדרת מינויים של קרובי משפחה למשרות אטרקטיביות בהסתדרות ובשלוחותיה. עמיר לא עמד בפרץ. תיאבונה גבר לאחר שאילצה את הארגון לממן את לימודיה האקדמיים, שהכשירו אותה לייסד ולנהל חברה הסתדרותית חדשה: "חברים מרוויחים". הצעצוע הזה, שאמנם הניב רווחים לעמיתי הקופות, עלה להסתדרות כעשרים מיליון שקלים - כסף שוודאי יכול היה לשמש למימון יעדים חברתיים חשובים יותר.

התפקיד הזה הרחיק את תורג'מן באופן פיזי מבית ההסתדרות, אך היא המשיכה לנהל את ענייניו של פרץ בשלט רחוק. אף אחד בסביבתו הקרובה לא העז לפצות פה.

אחרי שפרץ חזר למפלגת העבודה, בהסכמת תורג'מן, ואף הצליח לכבוש את הנהגתה במערכת בחירות מסואבת, שבמהלכה עלו חשדות לזיוף קלפיות על ידי אנשיו, שודרג מעמדה של אשת סודו, שהפכה למנכ"ל-על חיצוני למפלגה. המזכ"ל איתן כבל, כיום שר בלי תיק, נאלץ לסבול את נוכחותה, אך בעיני בכירים במפלגה היתה התנהגותה לצנינים.

התדמית החיובית שהדביקה תורג'מן לפרץ החלה להיסדק בהדרגה, לא רק בגלל תפקודו הכושל בניהול המלחמה בצפון. מבקר המדינה והמשטרה החלו באחרונה לבדוק תלונה שהגישה עמותת אומ"ץ, שבה פורט חשד לאחריות של פרץ וכבל לאי-סדרים כספיים בהתנהלות המפלגה בבחירות האחרונות לכנסת. על ניהול כספי המפלגה במערכת הבחירות הזאת הופקד

גזבר מפלגת "עם אחד", פרדי כהן, לאחר שהגזבר הוותיק והמסור של מפלגת העבודה, משה כהן, הורחק מטיפול בהם.

בשנה האחרונה חלו תהפוכות מקצועיות משמעותיות בחייה של תורג'מן. עופר עיני, היו"ר החדש של ההסתדרות, החליט – כנראה מתוך כעס על פרץ, שפעל בנסיבות שונות מאחורי גבו – לסלק את כל תומכיו ונאמניו של שר הביטחון, ובראשם תורג'מן, מהנהגת הארגון. חסרת תעסוקה, היא החלה להסתובב בין רגליו של פרץ – בימי המלחמה בצפון ואחריה – בלשכת השר, באגפי משרד הביטחון ובמשרדים אחרים בבניין המסווג. שיטוטיה העלו את חמתה של הפקידות הבכירה. זה כבר היה יותר מדי, מבחינתנו: השבוע פנתה עמותת אומ"ץ לממונה על הביטחון במשרד הביטחון (מלמ"ב), יחיאל חורב, בדרישה לבחון האם תורג'מן רשאית להסתובב בחופשיות בבניין המשרד ולהיחשף לחומר מסווג, למרות שאין לה סיווג ביטחוני.

גלגלי הזמן אינם ממתינים לצמד פרץ-תורג'מן. פרץ הודיע השבוע כי אם ועדת וינוגרד תטיל עליו אחריות אישית למלחמה בצפון, הוא יסיק מסקנות ויתפטר. יכול בהחלט להיות שאולמרט יצליח לתמרן אותו החוצה עוד קודם לכן. במקרה כזה עשויה תורג'מן להתפטר גם היא, לא מתפקיד, אלא מאדם – מפרץ, שיהפוך לפגר פוליטי שלא יוכל עוד להביא לה תועלת. כך תחלוף לה באופן סופי תהילת העולם קצרת המועד של האיש שהיה תקווה חברתית, שהתחלפה באשליה ביטחונית ועלולה להסתיים בשבר פוליטי ואישי.

2. ג'ודי שלום-ניר-מוזס: כוחנית בעלת אמצעים

ג'ודי שלום-ניר-מוזס היא אחת הנשים המשפיעות

במערכת התקשורתית והפוליטית, לא רק בזכות מעמדו של בעלה, ח"כ סילבן שלום, כאחד מבכירי הליכוד, אלא גם לנוכח חלקה־שלה בבעלות על העיתון **ידיעות אחרונות**. ג'ודי, יהודית במקור, היא אחת ממגייסי הקולות הגדולים עבור סילבן, ובעיני רבים אף נחשבת למקור כוחו. היא מכירה היטב רבים מחברי מרכז הליכוד ומקפידה ללכת עם בעלה לשמחות משפחתיות שלהם, עם מתנה נאה, כמובן.

עוד כשהיתה תלמידה במכללה לתקשורת המונים, שהיה לי הכבוד השנוי במחלוקת לשמש כאחד משלושת מנהליה (יחד עם רם אורן ומשה תאומים), הבחנתי באמביציה העצומה שלה. היא שאפה להיות עיתונאית – בכל מחיר. כישרון רב למקצוע מעולם לא היה לה, אבל חבילת המניות שירשה מהוריה העניקה לה יתרון לא מבוטל על פני הכתבים האחרים **בידיעות אחרונות**; ובתחום אחד הצטיינה מאז ומתמיד: באי־שמירה על אתיקה מקצועית.

במחצית שנות התשעים, בתקופה שבה כיהנתי כיו"ר אגודת העיתונאים בתל אביב, קיבלנו מידע על נסיעה של ג'ודי לרומא על חשבון יצרן נעליים, לצורך הכנת כתבת תדמית עליו בעיתון. ראיתי במעשה זה הפרה חמורה של האתיקה העיתונאית והגשתי נגדה תלונה לבית הדין לאתיקה של האגודה. ארנון (נוני) מוזס, הבוס שלי **בידיעות אחרונות**, התרעם מאוד. הוא לא הבין מאין שאבתי את החוצפה לגרור את אחותו למשפט חברים. הואיל והיא לא הגיעה לדיוני בית הדין, על אף פניות חוזרות ונשנות אליה, הוחלט להשעות לפרק זמן מסוים את חברותה באגודה. ג'ודי מעולם לא סלחה לי על כך, אולי משום שמעולם לא ביקשתי את סליחתה.

הואיל וג'ודי, בכלים העומדים לרשותה, לא יכולה היתה להתחרות בתחכום ובעורמה של אחיה נוני ובחוכמתה של אחותה תמי, היא החליטה בשלב מסוים לסלול לעצמה דרך משלה בעולם התקשורת

הישראלית: לא עוד כתבות שנכתבו על ידי אחרים ונחתמו בשמה **בידיעות אחרונות**, אלא תוכנית ראיונות (שהיא אינה מקבלת תשלום עבורה, תופעה מוזרה כשלעצמה) עם אמנים וחברים בקול ישראל.

בעבר עשתה ג'ודי נסיון נפל לפרוץ לעולם הטלוויזיה, בתוכנית שבה כיכבה האסטרולוגית מרים בנימיני, אשר מנווטת - בסיוע כוכבי המרום - את התנהלותם היומיומית של ג'ודי וסילבן (סטיב). ההרפתקה הרדיופונית הנוכחית שלה אינה משופרת ברמתה מזו הטלוויזיונית. יתר על כן, תוכנית הראיונות שלה הפכה לבמה לעשיית חשבונות אישיים, להרמת קרנם המכופפת של חבריה, לסיוע פוליטי עקיף לבעלה, ובאחרונה גם לניגוח מבקר המדינה, השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס.

זה כבר היה יותר מדי. עמותת אומ"ץ הגישה באחרונה תלונה נגדה למנכ"ל רשות השידור, מרדכי שקלאר, שבה נטען, בין היתר, כי לבני הזוג שלום יש חשבון משפחתי עם המבקר מאז שהלה חסם את דרכו של אחיו של סילבן, צבי שלום, לכהן כיו"ר דירקטוריון רשות שדות התעופה. עד כה לא קיבלנו תשובה משקלאר. תזכורות בכתב ובעל פה לא הועילו, אך אין בדעתנו להרפות מהנושא.

בינתיים, יש מי שנטל על עצמו את המשימה המייגעת להאזין לתוכניתה של ג'ודי מדי שבוע, כדי לבדוק האם אין בה הפרות נוספות של האתיקה העיתונאית. ספק האם ג'ודי יודעת בכלל מה זה מסמך נקדי, הקובע כללי אתיקה לעובדי רשות השידור, והאם דפדפה בו אי פעם.

טועה מי שחושב שג'ודי מסתפקת בתפקיד רעייתו של חבר כנסת. חלומה הגדול הוא לראות את סילבן בכיסא ראש הממשלה. סילבן הרי נולד לגדולות, והיא מפלסת את דרכו לשם. בתקופה שבה כיהן כשר האוצר, היא טענה בכל הזדמנות שהוא זה שהציל את המדינה משואה כלכלית; וכאשר כיהן כשר החוץ,

נצמדה אליו, לבושה בג'ינס, באירועים רשמיים בארץ ובחו"ל ועשתה לו ולנו בושות לא מעטות בפליטות הפה החכמות שלה - למשל, באירועי הלוויית האפיפיור יוחנן פאולוס.

ג'ודי לא היססה לתקוף בשעתו את אריאל שרון, ראש הממשלה לשעבר, כשנראה היה לה שאריק "לא סופר" את סילבן. היא התחשבנה גם עם ראש הממשלה הנוכחי, בתקופה שבה תפקד אולמרט כרוטוויילר של שרון ונעץ את שיניו בבעלה, כשטען בפומבי שסילבן הוא שר החוץ הגרוע ביותר בתולדות המדינה. אך האויב הנצחי שלה הוא ללא ספק ביבי נתניהו, שלדעת כולם, פרט לג'ודי וסטיב, הוא זה שבאמת הציל את כלכלת ישראל אחרי תקופת השפל של ימי כהונת סילבן כשר האוצר. לשיטתה של ג'ודי, ביבי הוא המכשול הרציני במסעו של סילבן לראשות הממשלה. זו הסיבה שהיא כבר בחשה רבות מאחורי הקלעים נגדו; וככל שיקרב מועד ההתמודדות הפנימית בליכוד בינו לבין סילבן, היא עתידה להגביר את הקצב ולהתעלק מחדש על קבלני הקולות.

3. רבקה פאלוך: כוחנית לשם שמים

כשקראתי השבוע שיועצת ראש הממשלה לענייני חרדים ושתי פקידות בלשכת ראש הממשלה בתל אביב העידו לטובת חיים רמון במשפט הנערך לו, התעוררו בי רגשות מעורבים. מחד גיסא, חשבתי שהתנדבותן לספר את הידוע להן על אירוע הנשיקה היא צעד אנושי, גם אם רבקה פאלוך נוקטת בעדותה בסגנון דיבור גס ומתלהם, שאינו הולם אישה חרדית חסודה וצנועה. מאידך גיסא, אני מכיר את פאלוך כבעלת זיכרון טוב: לא ברור לי מדוע "שכחה" עד השבוע על השיחה שניהלה או לא ניהלה עם הצעירה המנושקת, וכיצד רתמה שתי עובדות נוספות בלשכה להעיד; ובל נשכח כי לבוס שלה יש ותק בקנייה וגיוס של עדים, כפי

שהתברר במשפט חשבוניות המס המזויפות בליכוד. באותה פרשה הוא הועמד לדין פלילי ונחלץ בעזרת עדים ששכחו מה שידעו ותוגמלו על כך. גם בפרשת הבית ברחוב כרמיה הוכיח ראש הממשלה יכולת לגייס עד, בניסיון לשבש את הבדיקה שעורך מבקר המדינה ולמנוע פרסום של המלצות חמורות שיסללו את הדרך להעמדתו לדין פלילי.

חיים רמון הוא תקוותו האחרונה של אולמרט, גדול מושחתי המדינה בכל הזמנים. אם רמון יזוכה, ראש הממשלה יזדרז להחזירו למשרד המשפטים, בתקווה שהוא יחסל חשבונות עם אלה שכביכול התנכלו לו – ובהם היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה. אולמרט, המסובך עד מעל לצווארו בפרשיות פליליות, ודאי אינו חפץ ביקרם.

התוודעתי לראשונה ליועצת ראש הממשלה לענייני חרדים לפני שנים ספורות, כשהוזמנתי ליטול חלק בפרלמנט השבועי ברדיו החרדי "קול חי". נאמר לי אז שבהפסקת השידור, בעת שידורן של מהדורת החדשות והפרסומות, מוזמנים המשתתפים לאכול חמין ממטבחה של אחת בשם פאלוך. אכן, בחדר האירוח נתקלתי בגברת פאלוך, שבאותה עת החל שמה ללכת לפניה כשדכנית חרדית שפלשה בכוחנות רבה לעולם התקשורת והחלה להטיל אימה על סביבתה הקרובה והרחוקה יותר, הודות לאגרסיביות הקולנית שלה. בשיחתנו, היא הזמינה אותי להשתתף בתוכנית הראיונות שלה ברדיו. מובן שנענית, מתוך רצון להחזיר לה את תמורת החמין. מהראיון השטחי והלא-מקצועי שערכה עמי, התרשמתי שאתיקה עיתונאית ומוסר אינם עומדים בראש דאגותיה.

לימים התבררנו כי פאלוך התמנתה כיועצת ראש הממשלה שרון לענייני חרדים. לא ברור איזו קומבינה עמדה מאחורי המינוי הזה. עד היום אני יודע אילו עצות מעשיות נתנה פאלוך לשרון הערמומי ולאולמרט המתוחכם, שכלל לא היו זקוקים

לעזרתה: הם הוכיחו במהלך השנים יכולת לתמרן בכוחות עצמם את ראשי הציבור החרדי ולזכות במאגר של קולות חרדיים.

לפני זמן מה עשתה פאלוך פאשלה: היא פנתה לחיים לוינסון, כתב **ידיעות אחרונות**, והציעה לו שוחד בדולרים בתמורה לכתיבת כתבה חיובית על פעילותה בלשכת אולמרט. אחרי שהכתב חשף ברבים את סיפור השוחד, הזדרזה פאלוך לספר שהכסף היה מקדמה/תמריץ שהעניקה ללוינסון על חשבון עבודת עריכה עתידית של ספר מטעמה על ידו. לוינסון הכחיש בתוקף את גרסתה. אם אצטרך לבחור למי מהם להאמין, הבחירה – שומו שמים – לא תהיה ביועצת לענייני חרדים.

נשיא על הכוונת

פורסם ב-27 בינואר 2007

מופע האימים של נשיא המדינה השבוע, שהסעיר את אזרחי המדינה, והופעתה המתחזקת של יו"ר הכנסת בעקבות בחירתה כממלאת מקום הנשיא הנבצר החריפו את זילות מוסד הנשיאות, שהחלה בימי עזר ויצמן המנוח והגיעה לשיאה בימי קצב. אם איציק תצליח לממש את תוכניתה ותיבחר לנשיאה קבועה, זאת תהיה פשיטת הרגל הסופית של המוסד הזה. משה קצב ודליה איציק הם אורחי היומן השבועי.

1. משה קצב: תמימות שהוסרה

כשהאזנתי השבוע לדבריו הקשים של משה קצב, שהחלו בנימת כאב, עברו לפסים של כעס וזעם, נמשכו בהאשמות נגד גורמי אכיפת החוק והיועץ המשפטי לממשלה, והסתיימו בהשתלחות חסרת רסן ובדברי הסתה נגד התקשורת, לא יכולתי שלא לחוש לרגע קט רחמים כלפיו. רחמים לנוכח העליבות שאליה הגיע כשדפק על השולחן, צרח והתעמת עם עיתונאי כתגרן בשוק. מפתה לומר בהקשר זה כי "כך חולפת תהילת עולם", אך לקצב מעולם לא היתה תהילה: הוא מעולם לא התרומם מגובה הבינוניות האפורה; ואפילו עשתונותיו, שאותם איבד השבוע, אינם משהו להתפאר בו.

אילו המשיך לעטות על פניו את מסיכת הטוהר שבה

התהדר, מסיכה שבאמצעותה הצליח לעבוד עלינו שנים רבות מדי, אולי היה זוכה לימי חסד נוספים. במקום זאת, בחר - באופן תמוה - בנימה תוקפנית, שוודאי אינה מסייעת לאדם שמואשם באינוס ותקיפה. למען הגילוי הנאות, אציין שאני מכיר את קצב זה שנים רבות ומנהל עמו קשר ידידות לא קבוע מאז פגשתיו לראשונה, בראשית שנות השישים, כששימש ככתב אזורי זוטר ב**ידיעות אחרונות**. בתפקידו זה לא הוכיח קצב כישרון מיוחד, ואולי משום כך לא ראה את ייעודו המקצועי כעיתונאי מן המניין. אולם אי-אפשר היה שלא לזקוף לזכותו את העובדה שהצליח לפרוץ את מעגל הנחשלות בעיירת מגוריו (כיום עיר) קריית מלאכי, השלים לימודים אקדמיים באוניברסיטה העברית ושימש, במקביל לעבודתו העיתונאית, כמורה בבית ספר תיכון.

כבר בגיל צעיר נדבק קצב בחידק הפוליטי, כשנבחר לשמש כראש מועצת קריית מלאכי. היה זה מנחם בגין שסלל את דרכו מהביצה המקומית לפוליטיקה הארצית: בשלהי שנות השישים החליט בגין, איש בעל חזון, לטפח קבוצת מנהיגים מקומיים בני עדות המזרח בעיירות הפיתוח וסלל את דרכם אל מרכז תנועת החרות, ובהמשך אל הכנסת. עם קבוצה זו נמנו, בין היתר, דוד לוי, מאיר שטרית, שאול עמור ומשה קצב.

קצב, שניחן בחושים פוליטיים מחודדים (כאשר שוחחנו בערבי בחירות, תחזיותיו המוקדמות היו תמיד מדויקות למדי), הקפיד מאז ומתמיד להופיע כאיש נעים הליכות, חבר לעת צרה, פוליטיקאי שמתרחק מריב ומדון וחבר כנסת אדיב. למרבה האירוניה, הוא אף נבחר בשעתו על ידי הכתבים הפרלמנטריים כחבר הכנסת המנומס ביותר. אך מי שהכיר את קצב מקרוב ידע כי הוא ניחן בתכונות של קצב ויודע לשפד את יריביו - במפלגה ומחוצה לה - באמצעות עבודה נקייה מאחורי הקלעים, בלי להותיר

עקבות. הוא עשה זאת לרוב בסיועם הפעיל של אילי הון ואנשי עסקים אשר תמכו בו במאבקיו הפוליטיים, ולעתים בשיתוף פעולה סמוי עם אנשים בעלי עבר פלילי מפוקפק, רובם ככולם בני עדתו, שביקשו לראות בו שליח, אולי מבלי שהוא עצמו התכוון לכך. בדרך לפסגה הפוליטית, כל מעצוריו, אם היו כאלה, נעלמו. דווקא קצב, אדם מסורתי, התעלם מתפילת הימים הנוראים: "אל תפנה ליצר".

לא בכדי חקרה המשטרה חשדות – שלא הבשילו לכדי ראיות משפטיות – שלפיהן פעל קצב באופן חריג להעניק חנינות לעבריינים שתומכיו חפצו ביקרם; ואולי לא במקרה חוקרת עדיין המשטרה חשדות שמקורבי הנשיא גייסו, כביכול ללא ידיעתו, את אחד מבכירי העולם התחתון כדי לאסוף חומרים על התנהגות מוסרית מפוקפקת של הנשים שהעידו נגדו במשטרה. אצל קצב, המטרה לא רק מקדשת את האמצעים, אלא אף משכללת אותם.

כשהכריז השבוע קצב שלאורך כל חייו הציבוריים נהג בנקיון כפיים, היו לי ספקות בכל הנוגע לזיכרונו של האיש. אמנם, בניגוד לנבחרי ציבור רבים שנחקרו באופן סדרתי על ידי גופי אכיפת החוק, הוא פגש את חוקרי המשטרה לראשונה רק בחודשים האחרונים, אך סוד גלוי הוא שטייל תמיד בתחום האפור של אי-שמירת האתיקה הציבורית והתקרבות מסוכנת לעקיפת החוק. למשל, הוא נסע כמה פעמים עם בני משפחתו לחו"ל על חשבון בעלי קזינו וחמק מלתת על כך את הדין; ביצע שורה ארוכה של מינויים פוליטיים במשרדי הממשלה שבהם כיהן, עבירות שבגינן עומד כיום לדין השר לשעבר ח"כ צחי הנגבי; וכן נהג בנדיבות רבה בקבלת מתנות – סוגיה שתמיד היתה בעייתית אצלו, שהרי שונא מתנות יחיה, אך אוהבן יחיה טוב יותר. למרבה האירוניה, אחד מסעיפי כתב האישום הנרקם נגדו מתייחס דווקא למתנות שלא קיבל אלא העניק,

באירועים משפחתיים ופרטיים, על חשבון הקופה הציבורית. כמה מפתיע.

בחדר עבודתי תלוי תצלום מחויך של קצב ושלי, עדות לאירוע שבו העניק לי בשעתו אות הוקרה בגין פעילותי למען ילדים נכים. בניגוד לכמה אישי ציבור שהתפארו השבוע שהסירו את תצלום הנשיא מקיר לשכותיהם, אני מותיר את תצלומנו המשותף על הקיר. אני עושה זאת משום שבאיש הזה יש גם צדדים אחרים, חיוביים, שאני רואה לעצמי חובה אישית ומקצועית לצייןם – גם אם מעשיו האחרונים ממיטים קלון על אישיותו.

לפני כשנתיים הזמין קצב את ראשי עמותת אומ"ץ למאבק בשחיתות, ואני ביניהם, אל משכנו. בשיחה שקיים איתנו הביע דאגה רבה לנוכח הידרדרותה המוסרית של החברה הישראלית והתגברות מעשי האלימות בה, שאותם קשר להשחתה הכללית במדינה. הוא הודיע על צירוף נציגינו לוועדה הממלכתית בראשות נשיא האוניברסיטה העברית, פרופ' מנחם מגידור, הבוחנת את סדרי הממשל במדינת ישראל (הוועדה הגישה בימים אלה את המלצותיה), והפציר בנו ללחוץ על משרד המשפטים להרחיב את התחיקה בנושא ההגנה על חושפי שחיתויות.

אני מכיר לו טובה גם על היחלצותו למען הנצחתם של "נידוני קהיר", צעירים יהודים ילידי מצרים, שגויסו בראשית שנות החמישים על ידי המודיעין הצבאי הישראלי כיחידת איסוף סמויה. בשנת 1954 הם הופעלו כיחידה מבצעית, ניסו לבצע שורה של פעולות חבלה ונלכדו. שניים מהם הועלו לגרדום, והאחרים נשפטו לתקופות מאסר ארוכות עם עבודת פרך. מקס בינט, קצין מודיעין של צה"ל, שנחשף אף הוא ונעצר במצרים, שלח יד בנפשו.

חברי החוליה הופקרו בכלא המצרי, למרות שהיתה הזדמנות לשחררם לאחר מבצע קדש ב-1956, במסגרת חילופי שבויים. רק לאחר מלחמת ששת הימים הגיעו

חלקם ארצה, אולם בשנים שחלפו מאז לא זכו להכרה ממלכתית פומבית ולתודת האומה. אחד מהם, פיליפ נתנזון המנוח, חבר אישי שלי, השביע אותי לפני מותו לפעול למענם, כדי שפעילותם למען המדינה תקבל גושפנקה רשמית. פנייה ראשונה אל ראש הממשלה דאז, אריאל שרון, העלתה חרס, אולי משום ששרון חשש להרגיז את המצרים או כמה מחבריו בצמרת צה"ל. אולי ביקש למנוע פגיעה בזיכרו של משה דיין, שהיה מעורב בפרשה כרמטכ"ל. מאוחר יותר, כשר הביטחון במלחמת ששת הימים, הוא אף התנגד לשחרורם.

הנשיא נענה לבקשתי. בטקס ממלכתי מרשים שנערך במשכנו - טקס שאותו נתבקשתי להנחות, קיבלו הנידונים שנותרו בחיים ובני המשפחות של אלה שהלכו כבר לעולמם - תעודות הוקרה והכרה רשמית. נאומו המרגש של קצב בטקס, שהיתה לי הזכות לכותבו, העניק לו יוקרה, הערכה וכבוד בציבור. ההבדל בינו לבין הנאום שנשא השבוע הוא כמרחק שמים מארץ.

2. דליה איציק: תמימות שהולבשה

מי שצפה השבוע בטלוויזיה בנאומה הקצר של ממלאת מקום נשיא המדינה, יו"ר הכנסת דליה איציק, ראה כיצד היא מדחיקה את דמותה האמיתית הכוחנית, עוטה על עצמה מסיכה מוסרית ומפזרת דברי חנופה על זרועות אכיפת החוק. איציק, שבעבר פזלה לתפקיד ראש הממשלה - מתוך רצון להיות מעין גולדה מאיר שנייה - ועכשיו שוקלת האם להסתפק בתפקיד ייצוגי זמני כנשיאת המדינה, היא בעצם אישה שקרנית, מניפולטיבית, תחמנית וחסרת מעצורים. פיה ולבה מעולם לא חיו בשלום זה עם זה.

איציק אמנם הודיעה בפומבי שהיא תומכת

במועמדותו של שמעון פרס לנשיאות ואינה מעוניינת בעצמה בכהונה קבועה כנשיאה, אך אילו אני הייתי פרס, לא הייתי מתייחס להצהרתה כאל סוף פסוק ולא הייתי סומך יתר על המידה על נאמנותה המפוקפקת. בשבועיים האחרונים היא החלה להתנתק מפרס, והם אינם מדברים ביניהם. איציק כועסת על פרס משום שדיבר בה סרה בנוכחות אנשים אחרים, ופרס מתקשה לפייסה. בעבר היתה מצליחה להזחיל אותו, כפי שעשתה לא פעם בעבר, אך בימים אלה היא רוצה לנצל את הנתק כדי לא להיות מחויבת לו אלא רק לעצמה.

הסיבה האמיתית להכרזתה של איציק נובעת, לעניות דעתי, מכך שסקרי המועמדות שנערכו אחרי נאום האומלל של קצב מלמדים שהיא נמצאת בעדיפות האחרונה וזוכה לתמיכה מינימלית מצד אזרחי המדינה; וזאת עוד מבלי שהציבור יהיה מודע לתרגילים שביצעו השבוע שליחיה, בניסיון להבטיח רוב בכנסת לאישור הודעת קצב על נבצרותו הזמנית מכהונתו – אישור שיבטיח לה את תפקיד ממלאת מקומו בפועל. עמדת זינוק טובה במאבק לכהונה קבועה במשכן. אילו היה קצב מודח או מתפטר, היה סולל בכך את הדרך להקדמת הבחירות לנשיאות, מועד לא נוח לאיציק.

בתרגילים אלו נהנתה איציק מעזרתן של שתי נשים אגרסיביות, שנויות במחלוקת כמותה: יו"ר ועדת הכנסת, ח"כ רוחמה אברהם, והיועצת המשפטית של הכנסת, עו"ד נורית אלשטיין. מתוך רצון לסייע לאיציק לכהן כממלאת מקום הנשיא, תמרנו השתיים את חברי ועדת הכנסת להצביע בעד אישור הודעת הנבצרות. אלשטיין הסבירה להם שהליך ההדחה יארך זמן רב, מה שאומר שהנשיא ימשיך בינתיים לכהן בתפקידו – אפשרות הגרועה פי כמה מהנבצרות. היועצת המשפטית של הכנסת הגישה בסוף השבוע סיוע נוסף לאיציק, כשקבעה שהאחרונה יכולה לכהן בעת ובעונה אחת הן כיו"ר הכנסת והן כממלאת מקום

הנשיא.

ח"כ אברהם, חברת מפלגת קדימה, חותרת לרשת את איציק בתפקיד יו"ר הכנסת. בדרך עומד בפניה מכשול: חקירת משטרה נגדה בחשד לקבלת שוחד מחברת "אגרסקו". חקירה זו שנפתחה בעקבות תלונה שהגישה נגדה עמותת אומ"ץ. בשעתו הצגנו לאיציק את השאלה האם יכולה אברהם, חרף חקירתה הצפויה, להוסיף לכהן כיו"ר ועדה פרלמנטרית שדנה בחסינות חברי כנסת. לא קיבלנו תשובה המניחה את הדעת.

אלשטיין היא חברה אישית קרובה של איציק. שתיהן רוחצות את ידיהן יחדיו בקדירות שהקדיחו. בין היתר, בשעתו סייעה אלשטיין לאחותה של איציק, רות אשכנזי, להתמנות לתפקיד האחראית על משאבי האנוש במשרד האוצר. בזכות קשריה המיוחדים עם נציב שירות המדינה, עו"ד שמואל הולנדר, ועם העוזרת הפעלתנית שלו, עדנה אלפסי, הפכה אלשטיין לצלע השלישית בכמה מינויים תמוהים במגזר הציבורי, שהוענקו לחברים ומקורבים מסוגה של אחותה של איציק או אחיה של אלפסי, עו"ד משה מזרחי, שנבחר לכהן כיועץ המשפטי של רשות המסים. לפני שנה, כשמבקר המדינה מיכה לינדנשטראוס, החל לבדוק שורה של מינויים תמוהים בניצבות, הזדרזה אלשטיין להתלוות אל הולנדר לשימוע אצל המבקר, אף שבאותה העת כבר כיהנה כיועצת המשפטית של הכנסת. יתר על כן, בעמותת אומ"ץ התקבל מידע מוצק על כך שאלשטיין מחפשת "חומר" מפליל נגד ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי, יועצו של המבקר למאבק בשחיתות. פניתי אל איציק, בשם עמותת אומ"ץ, וביקשתי ממנה לנקוט באמצעים נגד אלשטיין, לנוכח התנהלותה הנוגדת לכאורה את המינהל התקין, אך איציק העניקה גיבוי ליועצת המשפטית של הכנסת ואימצה את הכחשתה בנושא איסוף החומרים נגד בורובסקי.

איציק עצמה הפכה בשנה האחרונה לבדוקאית של

מבקר המדינה, בפרשת התרומות שקיבל פרס במהלך התמודדותו מול עמיר פרץ על הנהגת מפלגת העבודה. איציק, ששימשה באותה העת כשרת התקשורת, כיהנה כאחד מראשי מטהו של פרס וגילתה "התעניינות" גם בסוגיית התרומות. כמה מפתיע שהתורמים היו שלושה אילי הון בעלי אינטרסים מובהקים של זיקה לשלטון. אחד מהם, חיים סבן, רכש את גרעין השליטה בבזק, ובכל זאת קיבל מאיציק היתר להוסיף להחזיק בחבילת מניות בקשת – זכיינית הערוץ השני – חרף הבעלות הצולבת.

למרות שאיציק טענה שיש לה "כיסוי תחת" למתן ההיתר, בצורת אישור פורמלי מטעם המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד דוידה לחמן-מסר, היא הבינה היטב לאן נושבת הרוח והפעילה לחצים כבדים על המבקר בניסיון לטאטא את הפרשה. המבקר לא נכנע ללחצים והחליט להעביר את ההכרעה בדבר פתיחת חקירה נגד איציק אל היועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז.

בעקבות פעולת המבקר, פנתה עמותת אומ"ץ למזוז בתלונה נגד איציק ודרשה כי יורה למשטרה לפתוח בחקירה נגדה. איציק יצאה מכליה והחלה להשתולל. בתחילה, היא לחצה על מערכות כלי התקשורת לא לפרסם את דבר תלונתנו; היא הרי הורגלה עד עתה לתקשורת מפנקת בזכות סיוע מגוון שסיפקה למו"לים. לא בכדי פורסמה בשעתו **בידיעות אחרונות** כתבה אוהדת עליה, אחרי שקודם לכן פורסם בעיתון הזה תחקיר שחשף חלק ממעלליה בתפקידים הממלכתיים שמילאה. בשלב הבא, מחאותיה החריפות נשמעו במסדרונות משרד מבקר המדינה ובלשכת היועץ המשפטי לממשלה.

אני מתקשה למצוא דוגמה נוספת של איש ציבור שמהלך אימים בצורה כה בוטה על גורמי אכיפת החוק ועל התקשורת. גם לי היה את הכבוד המפוקפק לשמוע את קולה המאיים, כשהתקשרה לביתי ואיימה עלי –

בנוכחות אלשטיין - בהגשת תביעת דיבה נגדי. עד היום לא ברור לי מדוע הזדרז היועץ המשפטי לפרסם, כעבור יום בלבד, הודעה על ההחלטה לסגור את תיק החקירה בעניינה של איציק. ערערנו על החלטה זו, אך ללא הועיל. דו"ח המבקר על מעורבותו של פרס בפרשה זו הועבר גם הוא אל מזוז, וגם הפעם החליט האחרון שאין מקום לפתוח בחקירה פלילית. אולם הוא המליץ לנו להגיש תלונה נגד פרס לוועדת האתיקה של הכנסת, כפי שאכן עשינו.

איציק ופרס קשורים, איך לא, גם לפרשה אחרת שבה טיפלה עמותת אומ"ץ: באמצע שנת 2004 הם נסעו למונקו על חשבון איל ההון המפוקפק אהרון פרנקל (החשוד בפרשת שוחד בתעשייה האווירית) כדי להשתתף בטקס חתונתו. לנסיעת שוחד זו - אשר כללה אירוח במלון פאר בנסיכות, טיסות וכיבודים נוספים - נלוו גם חיים רמון ובנימין (פואד) בן־אליעזר. אחרי שהפרשה נחשפה, הגשנו לוועדת האתיקה של הכנסת תלונה נגד הארבעה, בדרישה שיחזירו את תמורת הנסיעה והאירוח - טובת הנאה שקיבלו שלא כחוק. הוועדה קיבלה את עמדתנו, קבעה כי מדובר בעבירה משמעתית, וחייבה את ארבעת חברי הכנסת לשלם בגין טובת הנאה שקיבלו.

בעקבות סירובם להחזיר את התמורה, עתרנו לבג"ץ ובמקביל הגשנו תלונה נגדם ליועץ המשפטי לממשלה. בסופו של דבר, פרס ופואד החזירו כארבעת אלפים שקלים כל אחד. סכום מצחיק לעומת התמורה האמיתית של האירוח. רמון העדיף לתרום את הסכום לארגון חברתי. רק איציק (שבאותה העת טרם נבחרה לכהן כיו"ר הכנסת) סירבה להחזיר תמורה כלשהי. הנימוק התמוה שסיפקה לסירובה היה: "לא הוזמנתי אישית. באתי כבת לוויתו של פרס." הנושא חזר מחדש אל ועדת האתיקה של הכנסת לאחר שאיציק כבר נבחרה כיו"ר הבית. מובן שהוועדה פטרה אותה בלא כלום,

לשביעות רצונה של אלשטיין.

אבל יש לי בשורות לאי ציק: אל לך לנוח על זרי הדפנה. עמותת אומ"ץ העבירה למבקר המדינה חומרים חדשים הקשורים בתקופת כהונתך במשרד התקשורת, וכולי תקווה שאנשי משרד המבקר אינם נבהלים מפיד הגדול וימשיכו לבדוק את המידע גם בתקופה שבה תכהני כממלאת מקומו של הנשיא הנבצר. ואם לא די בכך, לפני זמן לא רב קיבלנו העתק של מסמך אנונימי מאלף, שהעבירה קבוצת עובדי משכן הכנסת למבקר המדינה, ובו פירוט מדויק של בזבוזי כספים ופעולות ראוה שונות שנעשו במשכן במהלך תקופת כהונתך הקצרה כיו"ר הבית. הבזבוזים הללו חושפים מחדש את דמותך כמי שאין בה רגישות לכספי הציבור. עמותת אומ"ץ עורכת בדיקות משל עצמה בפרשה, במקביל לבדיקת המבקר, שכנראה יצאה לדרכה.

צרחותיה של אי ציק והאיומים התכופים בהגשת תביעות דיבה לא ירתיעו אותנו. אם תממש פעם את איומיה, יהיה לי עונג מיוחד לפגוש אותה בבית המשפט – מפגש שיאפשר לנו לברר עמה כמה פרשות נוספות.

אוכפי החוק על הכוונת

פורסם ב־17 בפברואר 2007

ככל שסרטן השחיתות הולך ומתפשט ושולח את גרורותיו אל כל מגזרי החברה והמשק, כך גוברת חשיבות זהותם ופועלם של האישים שמכהנים בראש מערכות אכיפת החוק. המציאות הישראלית אינה מבשרת טובות בהקשר זה. אורחי היומן השבועי הם שר המשפטים החדש, פרופ' דניאל פרידמן; היועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז; ומפכ"ל המשטרה, רב־ניצב משה קראדי.

1. פרופ' דניאל פרידמן: כניסה ברגל שמאל

אינני מכיר באופן אישי את שר המשפטים החדש, אך ממה ששמעתי מיודעי דבר, יש פער לא קטן בין יכולת הביטוי המרשימה שלו בכתב ובעל פה לבין יכולתו הביצועית. לצערי, התנהלותו בימים האחרונים מעידה על חיסרון נוסף באישיותו: שיקול דעת לקוי.

באחד מערבי השבוע הגיע פרידמן באישון ליל לבניין משרדים ברמת גן, שם נועד בחשאי עם חיים רמון במשרדו של איש העסקים אפרים קונדה, גיסו של שר המשפטים לשעבר. דבר הפגישה נודע ברבים לאחר שמצלמות הערוץ השני ארבו לפרידמן בחניון הבניין, ודוברו המבוהל מיהר להצטדק בשמו ומסר

כי שר המשפטים נוהג להיפגש לשיחות רקע עם כל קודמיו.

מה חיפש הזרזיר המכובד פרידמן – איש אקדמיה מוערך, חתן פרס ישראל למשפט – אצל העורב הנהנתן רמון, עורך דין בינוני ומניפולטור סדרתי? נראה שהשר הנכנס ביקש למצוא אצל השר לשעבר חיזוקים לקראת המערכה שהוא מתכנן, בגיבוי השקט של ראש הממשלה, נגד יריבתו משכבר הימים, נשיאת בית המשפט העליון, דורית בייניש. בין פרידמן לבייניש זורם זה שנים דם רע, בין היתר בשל הווטו שהטילה בייניש על מינויה של פרופ' ניילי כהן, המקורבת מאוד לפרידמן, לשופטת בבית המשפט העליון.

כשכתב הערוץ השני פנה אלי בבקשת תגובה על הפגישה החריגה, אמרתי לו שיש להתייחס אליה בחומרה רבה, כי היא נערכה בעיצומו של ההליך המשפטי נגד רמון. פנייתו אלי נבעה כנראה מן העובדה שזמן קצר לאחר כניסת פרידמן לתפקידו, הגישה עמותת אומ"ץ ליועץ המשפטי לממשלה תלונה נגדו, בנימוק שהוא עבר לכאורה על החוק הפלילי במאמר שפרסם ב**ידיעות אחרונות** לאחר מתן פסק הדין במשפטו של רמון. במאמר, תחת הכותרת "מִשְׁפָּח רמון", השתלח פרידמן בשופטיו של רמון בביקורת חריפה, שניתן לפרשה כניסיון להפחידם בטרם מתן גזר הדין. מני מזוז דחה את תלונתנו, בנימוק שדברי פרידמן הם במסגרת "חופש הביטוי"; לא היו לי ציפיות שהיועץ המשפטי ינהג אחרת ביום שבו הוא נפגש לשיחת עבודה ראשונה עם שר המשפטים החדש.

תהיותי לגבי פרידמן נובעות, בין היתר, מדברים שאמר עם מינויו לתפקיד. הוא מתח ביקורת על נטיית המשטרה לעסוק במאבק בשחיתות, במקום להתמקד במאבק בפשיעה, באלימות, בעבירות רכוש וכדומה. את הטיפול בעניינם של אישי ציבור שחטאו

הוא חפץ להעביר לבתי דין משמעתיים מיוחדים. המשמעות המעשית של ההצעה המגונה הזו היא שאיש הציבור, בניגוד לאזרח הפשוט, יוכל במקרים רבים לחמוק מהעמדה לדין פלילי ולא יסתכן בעונש מאסר. אם לא די בכך, פרידמן מבקש להגביל את סמכויותיו של בית המשפט העליון בשורה של תחומים, בין היתר על ידי ביטול זכות העמידה בפני בג"ץ של כל מיני עותרים ציבוריים מסוגה של עמותת אומ"ץ, הפועלת ללא לאות לשמירה על מינהל תקין וטוהר המידות. אני מבין ללב של פרידמן במאבקו לצירוף כהן לבית המשפט העליון, על אפה ועל חמתה של בייניש, אך עליו להיזהר פן ישפוך את התינוק עם מי האמבט. במחשבה שנייה, אין צורך באזהרה: התינוק הרי כבר הפך מזמן לגבר.

העובדה שפרידמן אינו מציב את המאבק בשחיתות הציבורית בראש סדר היום של מערכת אכיפת החוק תואמת אולי את ציפיותיו של אולמרט, אך מוכיחה שפרידמן תלוש במידה רבה מהמציאות העגומה במדינה. אין זה מקרה שאחד מראשוני המברכים בפומבי על מינויו היה אחד הטבחים הראשיים של תבשיל ההון והשלטון, עו"ד דובי ויסגלס, מי שהיה מנהל לשכתו של ראש הממשלה אריאל שרון. כהונתו של ויסגלס בשירות הציבורי לא הצטיינה בהפגנת רגישות מקסימלית ביחס לשמירה על טוהר המידות; שלא לדבר על מעורבותו בפרשות השחיתות של משפחת שרון. למשל, הוא היה זה שרשם בשעתו בחו"ל את חברת "אננקס מחקרים בע"מ", אשר גייסה באורח בלתי חוקי תרומות למטה הבחירות של שרון.

לנוכח שלל תוכניותיו, כל שנותר לפרידמן הוא להתפלל שכהונתה של הממשלה הנוכחית לא תגיע לקצה בקרוב. אם אולמרט ישלם לבסוף בכיסאו על מעשי שחיתותו, האינקוויזיטור הגדול שנכנס למשרד המשפטים בתרועה רמה ייאלץ כנראה לחזור בשקט, בזנב מקופל, אל חיקה החמים של האקדמיה.

2. מני מזוז: מאזן בעייתי

אודה ולא אבוש: עד היום איני יודע כיצד "לאכול" את היועץ המשפטי לממשלה. לעתים נדמה לי שלנגד עינינו צמח בשנתיים האחרונות יועץ משפטי בעל שיעור קומה, צנוע, יסודי, שקדן, אמיץ ובלתי תלוי, שהחזיר את עטרת התפקיד ליושנה; אך באותה מידה ניתן לאבחן אצל מזוז יראה שלטונית מאישים מרכזיים במדינה, בעיקר מראשי ממשלה, עד כדי כך שקשה להאמין שהוא אכן יגיש לבסוף כתב אישום נגד אולמרט.

מזוז נרתע מאולמרט, כפי שנרתע בשעתו מאריאל שרון ונמנע מלהגיש נגדו כתב אישום בפרשת האי היווני, חרף המלצת פרקליטת המדינה דאז, עדנה ארבל (כיום שופטת בבית המשפט העליון). לעומת זאת, לא היתה לו כל בעיה להגיש כתב אישום נגד בנו של שרון, עמרי (בפרשת התרומות למטה הבחירות של אביו), ונגד השר לשעבר ח"כ צחי הנגבי (בפרשת המינויים הפוליטיים). הוא גם הורה על פתיחת חקירת משטרה נגד שר החקלאות, שלום שמחון (בפרשת "אגרסקו"), ועל המשך החקירה נגד השר לעניינים אסטרטגיים, אביגדור ליברמן (בפרשות שחיתות שונות).

כך ועוד: מזוז פעל בנחרצות נגד כמה חברי כנסת "פשוטים" שחטאו – רוחמה אברהם, יחיאל חזן, מיכאל גורולובסקי – כנגד זאת היסס להורות על פתיחת חקירת משטרה בפרשה שבה מעורבים שמעון פרס, המשנה לראש הממשלה והמועמד המוביל לתפקיד נשיא המדינה הבא, ודליה איציק, יו"ר הכנסת וממלאת מקום הנשיא הנבצר.

כאמור, תהיותי הגדולות ביחס למזוז הן לגבי התנהלותו בפרשות השחיתות של ראש הממשלה המכהן; הרי בשנתיים האחרונות, מאז נכנס מזוז לתפקידו,

אולמרט כבר נחלץ מהעמדה לדין הן בפרשת האי היווני, שבה היה אחד החשודים בקבלת שוחד מהקבלן דודי אפל, והן בפרשת שוחד אחרת, שבה נחשד בקבלת עטים נובעים יקרים מאילי הון שונים. בפרשה זו עתרה עמותת אומ"ץ לבג"ץ נגד החלטת מזוז לסגור את תיק החקירה, אך עתירתנו נדחתה.

האם זה אך מקרה שהחלטה לפתוח בחקירה פלילית נגד אולמרט בפרשת החשד להטיית המכרז למכירת מניות גרעין השליטה בבנק לאומי התקבלה על ידי פרקליט המדינה, עו"ד ערן שנדר, ולא על ידי מזוז, שפסל את עצמו מטיפול בפרשה בשל העובדה שאחת המעורבות בה היא אחותו, עו"ד ימימה מזוז, היועצת המשפטית של משרד האוצר?

על שולחנו של היועץ המשפטי לממשלה מונחות היום תלונות על פרשות שחיתות נוספות שבהן מעורב אולמרט, ושנבדקו על ידי מבקר המדינה. מדובר במינויים הפוליטיים ברשות לסיוע לעסקים קטנים; במתן ההטבות על חשבון המדינה במרכז ההשקעות במשרד התמ"ת ללקוחות של שותפו לשעבר של אולמרט, עו"ד אורי מסר; והפרשה החמורה מכולן, שנחשפה על ידי יואב יצחק: קבלת שוחד בסך מאות אלפי דולרים בעסקת רכישת הבית ברחוב כרמיה בירושלים. עמותת אומ"ץ הגישה ליועץ המשפטי תלונה נפרדת על כל אחת מהפרשות, בדרישה שיורה על פתיחת חקירות פליליות נגד ראש הממשלה.

מבחנו האמיתי של מזוז לא יהיה בקבלת החלטה הראשונית להורות על פתיחת חקירת משטרה, אלא בהחלטה להגיש כתבי אישום. לפחות בפרשת הבית ברחוב כרמיה, חומרת הראיות – שרובן ידועות היטב למזוז – מלמדת כי זו תהיה כנראה החלטה בלתי נמנעת. האם הוא יוכל לגייס את התעצומות הדרושות לביצוע מהלך כה משמעותי, שעשויות להיות לו השלכות פוליטיות מרחיקות לכת? בשלב הזה, אני מוכן להעניק לו אשראי מוגבל בלבד.

דבר אחד ניתן לומר בצורה נחרצת: בכל הנוגע לעבירות מין, מזוז מוכן ללכת עד הסוף, ללא מורא וללא משוא פנים. כך נהג לגבי נשיא המדינה, משה קצב, וכך גם לגבי חיים רמון. הלוואי שיהיה לו העוז לטפל גם בשרלטן מסוגו של אולמרט, גם במחיר הפלת הממשלה והקדמת הבחירות לכנסת, בבחינת ייקוב הדין את הר השחיתות.

3. רב־ניצב משה קראדי: שטחיות סדרתית

ביום ראשון אמור להתפרסם דו"ח ועדת זיילר, שחקרה את התנהלות המשטרה בפרשת האחים פריניאן. קשה לדעת מה יהיו קביעותיה המדויקות של הוועדה, אך בעיתוני סוף השבוע מצטיירת כבר התמונה שלפיה המפכ"ל, רב־ניצב משה קראדי – שכיהן בשעתו כמפקד המחוז הדרומי, שבו התרחשה הפרשה המבישה הזאת – לא ייצא ממנה חף מכל רבב.*

סביב פרשה זו התגלע עימות חריף בין קראדי לבין ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי, יועצו המיוחד של מבקר המדינה למאבק בשחיתות. השניים התמודדו ביניהם בזמנו על תפקיד המפכ"ל. קראדי טען כי בורובסקי פועל מאחורי הקלעים בניסיון לסבכו בפרשת פריניאן. בורובסקי הכחיש את ההאשמות הללו מכול וכול.

פרקליטו של קראדי בהתנהלותו מול ועדת זיילר הוא עו"ד אלי זהר, המשמש במקביל כפרקליטו של אולמרט. עמותת אומ"ץ הפנתה בשעתו את תשומת לבו של מזוז לחשד לניגוד אינטרסים של זהר, המייצג הן את ראש הממשלה החשוד בפלילים והן את מפקדם של חוקריו. זאת על רקע החשש שחומר החקירה בפרשות השחיתות של אולמרט ידלוף לפרקליט המשותף. בתשובתו לפנייתנו טען מזוז כי כל עוד

* בעקבות הדו"ח הקשה התפטר המפכ"ל קראדי, וסיים את תפקידו ב-30.4.07.

לא נפתחה חקירה נגד אולמרט בפרשת בנק לאומי, אין ביכולתו לעשות דבר. הוא קבע כי פתוחה בפנינו הדרך להתלונן בבית הדין לאתיקה של לשכת עורכי הדין, כפי שאמנם עשינו. חרף פניותינו החוזרות ונשנות, טרם נפלה הכרעה בעניין בבית דין זה.

כשנפתחה חקירת משטרה בפרשת בנק לאומי, חזרנו ופנינו אל מזוז, שבישר לנו כי המפכ"ל דיווח לו שמידר את עצמו מקבלת כל מידע בחקירה זו מראש אגף החקירות במשטרה, ניצב יוחנן דנינו. מעניין יהיה למדוד את היקף מידורו של קראדי אם וכאשר ייפתחו חקירות משטרה נוספות נגד ראש הממשלה.

אין לי ספק שקראדי חכך את ידיו בהנאה רבה כשבורובסקי נתפס כביכול בקלקלתו בפרשה שבה סלומון קרובי, חבר מרכז הליכוד, טען בפני העיתונאית איילה חסון כי בורובסקי פנה אליו בשעתו בבקשה שיתווך בינו לבין עמרי שרון, והבטיח שאם עמרי ואביו יסייעו לו להתמנות כמפכ"ל, הוא (בורובסקי) ידאג כי משפחת שרון תזכה ל"הנחות" שונות בחקירות המתנהלות נגדה.

כשהחלה החקירה המשטרתית בפרשה, חשפה עמותת אומ"ץ כי קרובי, העד הבלתי תלוי כביכול, כיהן בשעתו כיועץ פוליטי של סגן שר התמ"ת לשעבר, ח"כ אלי אפללו, בתקופה שבה אולמרט כיהן כשר התמ"ת. יתר על כן, קרובי קיבל תקן פיקטיבי של יועץ לשר עצמו, כדי להגדיל באלפי שקלים את משכורתו, על חשבון משלם המסים. עדותו נגד בורובסקי היתה התמורה שהוא שילם ברבות הימים לשר שחפץ ביקרו. בורובסקי עצמו הכחיש במהלך חקירתו שנפגש אי פעם עם קרובי בעניין מועמדותו לתפקיד המפכ"ל, וכי העביר כביכול מסר דרכו לעמרי שרון. בסיום החקירה החליט פרקליט המדינה לסגור את התיק מחוסר אשמה. עתה תלויה ועומדת במשטרה תלונה של בורובסקי נגד שולה זקן, מנהלת לשכתו המושעה של

אולמרט, ונגד איילה חסון. לפי החשד, השתיים שיתפו פעולה בהפצת שקריו של קרובי.

מיד אחרי סגירת תיק החקירה, פורסמו בכלי התקשורת ידיעות על כך שחוגים מסוימים במשטרה מותחים ביקורת על הפרקליטות, שכביכול סגרה את התיק בלי ליידע מראש את המשטרה. מעניין האם סביבתו הקרובה של קראדי מקורבת ל"חוגים יודעי הדבר" הללו.

אולי הגיעה העת שאגלה כאן, לראשונה, שכמה ימים לפני ההודעה על בחירתו של קראדי לתפקיד מפכ"ל המשטרה – בחירה שנעשתה כביכול על דעתו הבלעדית של צחי הנגבי, השר לביטחון פנים דאז – התקשר אלי מקור אמין מאוד וסיפר לי על פגישה חשאית שנערכה במועדון מסוים בדרום הארץ. המשתתפים: ניצב קראדי ועמרי שרון.

קשה לי להשתחרר מהרושם שקראדי הוא נהנתן לא קטן אשר חיבתו לבילויים גוברת לעתים על חובתו המקצועית. כך אירע, למשל, אחרי בריחתו של האנס הסדרתי בני סלע, שתפסה את קראדי בשעה שסעד עם חברים במסעדה תל אביבית. מפכ"ל אחר היה נוטש את מנת הגורמה מאחוריו ויוצא לזירת האירוע, אך קראדי הסתפק במתן כמה הנחיות לפקודיו והמשיך בסעודתו, וזאת בזמן שמאות אלפי נשים ברחבי הארץ נתקפו חרדה מהבשורות.

המסיבה המתקשרת האחרונה שבה נכח קראדי היתה קבלת פנים המונית שערך לפני שבוע יחצ"ן הצמרת רני רהב לרגל בר המצווה של בנו. במסיבה נכחו, לצד השוטר מספר אחד, כמה אנשים שקופת השרצים שלהם זועקת לשמים. בעוונותי, גם אני הוזמנתי לאירוע. אך בניגוד לקראדי, העדפתי שלא לבוא ולא להתחכך בהון מושחת ובשלטון מפוקפק. הפסדי יצא בשכרי.

שני חסרי המעצורים

פורסם ב־24 במרץ 2007

בראש המדינה עומדים כיום שני אנשים בעלי רמה מוסרית ירודה – צבועים, מתחסדים, בוגדניים, אופורטוניסטים – שמטרותיהם הפוליטיות והאישיות קידשו מאז ומתמיד אמצעים רבים. אורחי היומן השבועי הם ראש הממשלה, אהוד אולמרט, ויו"ר הכנסת, דליה איציק, המכהנת גם כנשיאת המדינה (בפועל). שניהם אינם נמנעים להעדיף את טובתם האישית על פני האינטרס הציבורי.

1. אהוד אולמרט: עבריין סדרתי מבוקש

אם הייתי אולמרט, וטוב שאינני, הייתי לבטח מודאג מחקירתו המסתעפת של שר האוצר, אברהם הירשזון, החשוד כי בתקופה שבה כיהן כיו"ר הסתדרות העובדים הלאומית, היה מעורב בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, גניבה בידי מנהל, מרמה והפרת אמונים ורישום כוזב במסמכי תאגיד. החקירה הרי כבר הגיעה לפתחו של ראש הממשלה: החוקרים בודקים את החשד שמטה הבחירות שלו בירושלים קיבל בשעתו סכומי כסף ניכרים מכספי מעילתו של הירשזון. אולמרט סבר כנראה שכספים אלה הם הלוואה עומדת, שאין צורך להזדרז להחזירה, אף כי חלפו מאז כבר כמה שנים; כפי שהגונב מגנב פטור כביכול מעונש, כך הלווה מחשוד

בגניבה פטור בפועל מהחזר. ככלל, חקירת הירשזון הביאה לתודעת הציבור את שיטת המזוודות המלאות בדולרים והמעטפות העמוסות בשטרות ישראליים. למען הסר ספק, לא מדובר ב"פטנט" בלעדי של שר האוצר. גם ראש הממשלה שמע על השיטה הזו, ואולי גם מנהלת לשכתו המושעית, שולה זקן (שאולמרט חלק לה באחרונה כבוד מיוחד כשהגיע במפתיע לביתה במהלך אירוע משפחתי, אולי כדי ללחוש משהו באוזנה תוך כדי לחיצת ידה). לאולמרט ולהירשזון, חברים ותיקים, יש היסטוריה משותפת (שעדיין עלומה בחלקה) של "גלגול" כספי ציבור בהסתדרות העובדים הלאומית ובקופת החולים שלה. בשעתו חשף שבועון **העולם הזה** שאולמרט הרבה לנסוע לשווייץ, מעבר למה שהתחייב מתפקידו הציבוריים; דומה כי ככל שהלך וגדל הונו הפרטי, כך גבר קצב נסיעותיו. היו שטענו בפני כתב **העולם הזה** שאולמרט ניהל מציריך שיחות טלפוניות אל הירשזון, ששהה בארץ. הירשזון, מצדו, הקפיד לא להיראות בשווייץ בחברתו של אולמרט. מדי פעם הוא העדיף לנסוע דווקא ללאס וגאס.

במהלך השנים התייחס אולמרט להירשזון לא רק כאל שותפו למסע חתחתים אישי ופוליטי, אלא גם, ובעיקר, כאל קצין המבצעים שלו, שיכול לרקום עבורו כל מיני קומבינות, ובמיוחד לטשטש עקבות. לא במקרה הפקיד אולמרט בידי הירשזון את משרד האוצר: כך יכול היה להמשיך ולשלוט בקופת המדינה, ובעת ובעונה אחת לדאוג לאינטרסים של ידידיו אילי ההון. לשם כך נטל סיכון לא ממושג והפקיר את ביטחון המדינה בידי הלא-אמונות של עמיר פרץ.

אולמרט, בעל החושים העברייניים המחודדים, לא קרא היטב את המפה בכל הנוגע למינוי הירשזון לשר האוצר. כך, למשל, הוא לא ייחס חשיבות ראויה

להסתבכותו הכספית של עופר הירשזון, בנו של שר האוצר, שצבר חובות כספיים ניכרים לבנקים בתקופה שבה כיהן אביו כיו"ר ועדת הכספים של הכנסת. ועדה זו חולשת אף היא על ברזי כספי המדינה. מאמציה של עמותת אומ"ץ להביא לנטרולו של הירשזון מטיפול בנושאים בנקאיים בוועדה לא צלחו. בסופו של דבר, הירשזון הבן זכה, כמה מפתיע, להקלות משמעותית מצד הבנקים בהסדרת חובותיו. פרשה זו עדיין נבדקת על ידי עמותת אומ"ץ. לפי חשד הנבדק עתה במשטרה, חלק ממיליוני השקלים שגנב הירשזון (בסיוע אחרים) מן הקופה הציבורית הועבר לבנו הסורר, לצורך כיסוי חובותיו.

על רקע החשדות החמורים נגד הירשזון, פניתי אל ראש הממשלה ואל היועץ המשפטי לממשלה בבקשה שיפעלו להשעייתו מתפקידו. הואיל והסיכויים לכך קלושים, צפויה עתירה לבג"ץ; אשר להירשזון עצמו, מתוך היכרות עמו, אינני מעלה על דעתי שיסכים לשמש עד מדינה נגד אולמרט בפרשה זו. ראשית, זה לא יועיל לו מבחינה אישית, והקריירה הציבורית שלו ממילא עומדת על כרעי תרנגולת מרוטת נוצות. שנית, לפי כל הסימנים, בעתיד הלאירחוק ייחשפו פרשות פיננסיות מביכות נוספות שבהן הוא מעורב עם אולמרט. שני אלה, לא נעים לומר, מחזיקים זה את זה במקום אסטרטגי.

אולמרט הוא נחקר ותיק במשטרה וברשויות חוק אחרות. ספרתי ומצאתי שעד כה הוא נחקר בלא פחות משמונה פרשיות, ובחלקן תחת אזהרה. חקירה אחת הניבה העמדה לדין – פרשת אשבוניות המס הכוזבות של הליכוד – וגם זאת בזכות עתירה שהגישה בשעתו עמותת "אמיתי". היה לי הכבוד המפוקפק להיות חתום על התצהיר שחשף את מעללי אולמרט בפרשה זו. הנחיית בית המשפט העליון להעמידו לדין פלילי לא הובילה לתוצאה המקווה: הוא ניצל בעור שיניו

מהרשעה, בין היתר בזכות קניית עדים. גם הפעם לא יניח מרצונו את ראשו על שולחן הגיליוטינה, אלא יעשה הכול כדי לשבש את מהלכי חקירה, לגייס עדים ולשכנע אחרים לא להעיד נגדו.

לראיה, בחודשים האחרונים ניסו שליחיו לדבר עבירה לבצע סיכול ממוקד בכמה אנשים וגופים שטיווחו לעברו, ביניהם מבקר המדינה, השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס; יועצו המיוחד למלחמה בשחיתות, ניצב (בדימוס) יעקב בורובסקי; החשב הכללי במשרד האוצר, ד"ר ירון זליכה; עמותת אומ"ץ; יואב יצחק ואתר "חדשות מחלקה ראשונה"; ועבדכם הנאמן. התוצאות, איך לומר, עלובות למדי: המבקר הספיק להתעשת; בורובסקי זוכה מההאשמות נגדו (בלי קניית עדים) ושב לתפקידו; זליכה ממשיך במאבק להשלטת מינהל תקין במסדרונות השלטון; עמותת אומ"ץ מוליכה מאבק ציבורי חריף נגד נגע השחיתות; ואתר "חדשות מחלקה ראשונה" מתייצב בראש המערכה התקשורתית.

באחרונה החליט אולמרט להסיר את הכפפות והצטרף בגלוי למערכה נגד חושפי מעשי שחיתותו. כראש ממשלה, אין הוא יכול יותר להרשות לעצמו לנהוג כפרחח. הצעדים שהוא נוקט נראים על פניהם "ממלכתיים" יותר מאלו שנקט בעבר. הבולט שבהם: אישיתוף פעולה עם מבקר המדינה. הצעד הראשון שלו בהקשר זה היה, למנוע מהמבקר להציג בפני הוועדה הפרלמנטרית לביקורת המדינה את דו"ח הביניים שחיבר על כשלי הטיפול בעורף במלחמת לבנון השנייה. ראש הממשלה ואנשיו, שנמנעו מלענות לשאלות שהגיש להם המבקר, טענו כי לא ניתנה להם הזכות להגיב על הדו"ח וכי למבקר אצה הדרך להקדים את ועדת וינוגרד. הם גייסו לעזרתם את אלוף פיקוד העורף, שעתר לבג"ץ בדרישה למנוע את פרסום דו"ח הביניים של המבקר עד השלמת הליך התגובה.

המבקר נאלץ להניח בפני חברי הוועדה דו"ח צמחוני, ואולמרט הרוויח זמן נוסף. עמותת אומ"ץ הזדרזה והגישה לוועדת האתיקה של הכנסת תלונה נגד אולמרט, בנימוק שהתנהגותו מבזה את הכנסת ואת חברה. אך הוועדה קבעה כי הואיל ואולמרט פעל במקרה הזה כראש ממשלה ולא כחבר כנסת, אין מקום לנקוט בצעדים נגדו.

מגמה זו מאפיינת גם את התנהלותו של ראש הממשלה מול המבקר בפרשת הבית ברזוב כרמיה: חוסר שיתוף הפעולה והסירוב לענות על שאלות שהעביר לו המבקר מעידים כי אולמרט נחוש לתעתע במבקר, להרוויח זמן ולגייס עדי שקר ושמאי כזב. כולי תקווה שלינדנשטראוס יגייס את נחישותו ויפרסם סוף סוף את הדו"ח שלו על הפרשה. חומרת הדו"ח תחייב את היועץ המשפטי לממשלה להורות למשטרה לערוך חקירה מקדימה, שעשויה להוביל לכתב אישום נגד אולמרט.

לא במקרה ביטא בימים האחרונים פרקליט המדינה, עו"ד ערן שנדר, את חששו לנוכח המתקפות החוזרות ונשנות הנשמעות באחרונה מצד גורמים שונים על הפרקליטות. המתקפות הללו נועדו בחשבון אחרון להחליש את הפרקליטות ולרפות את ידיו של מני מזוז מלמצות את הדין עם ראש הממשלה. יודעי דבר מעריכים כנראה שמזוז ינסה להתחמק מליטול אחריות על הגשת כתב אישום נגד ראש הממשלה באחת מפרשות השחיתות. זאת בגלל החשש שהתוצאה המתבקשת של המהלך הזה – פרישת ראש הממשלה מתפקידו – תחולל תוהו ובוהו בהנהגת המדינה בתקופה כה רגישה מבחינה ביטחונית. אל פחד: עמותת אומ"ץ תעמוד על המשמר כדי להבטיח שמזוז לא ימעל באמון הציבור, ויפעל ברגישות אך בנחישות למצות את הדין עם אולמרט.

בראשית השבוע נקט אולמרט במהלך נואש, שנועד

לשקם, ולו במעט, את מעמדו הציבורי: הוא החליט להתכייץ בפומבי. בהופעה בפני קהל מעודדים במועצת מפלגת קדימה, הוא קונן על חוסר האהדה כלפיו וטען שבשעה שהוא שקוע כולו בענייני המדינה, יש בקרב אוכפי החוק והעיתונאים "חורשי מזימות" המפיצים עליו דיבה ושוחקים בעקביות את מעמדו. זאת בעוד אנשי מפלגתו עומדים מהצד ושותקים, ובכך מסייעים לתככים. על אף שלא נקב בשמה של ממלאת מקומו, ציפי לבני, היה ברור שדבריו מכוונים אליה.

אין לי ספק שה"אולמרטים" הוציאו חוזה על לבני ויעשו הכול כדי להכפישה ולנסות לקעקע את האהדה שהציבור חש כלפיה, בעיקר על רקע הגינותה האישית. לפני כשנתיים, כשעמותת אומ"ץ העניקה ללבני, אז שרת המשפטים, אות הוקרה בגין הגינותה, שאלתי אותה כיצד היא יכולה להיות חלק מהנהגה כה מושחתת. היא השיבה שהיא מודעת למצב, ובדעתה לפעול לשנותו. מאז, לצערי, מוסריותם של מנהיגי המדינה רק הולכת ומידרדרת, ולבני עצמה אינה עושה די כדי לעצור את הסף. התאכזבתי לשמוע אותה השבוע, בראיון רדיופוני, קובעת שאין להשעות את הירשזון מתפקידו. היא אף רמזה שאינה מאמינה לחשדות נגדו. גם אם הדברים נאמרו לצרכים פוליטיים פנים־מפלגתיים, הם מדיפים ריח רע מאוד. ואם היא מעדיפה להתקרן, שלא תופתע אם יום אחד תקום ותגלה שאולמרט סיכל את שאיפותיה. הוא בהחלט מסוגל ללכת אל נשיאת המדינה בפועל, דליה איציק, ולהגיש לה את התפטרותו – ובכך להביא להקדמת הבחירות, ובלבד שלבני לא תחגוג בראשות קדימה.

מלאכתנו טרם הושלמה. צנרת השחיתות של אולמרט טרם התרוקנה. יהיה צורך לעמול עוד רבות עד שהוא יסולק מתפקידו בבוסת פנים, ואולי גם יישב מאחורי סורג ובריח בצוותא עם הירשזון, העשוי

בצלמו ובדמותו העבריינית. בעצם הימים האלה אני מקדם מהלך של חשיפת פרשיות שחיתות נוספות של אולמרט. כל אחת מהן תנעץ מסמר נוסף בארון הקבורה הפוליטי שלו. אם ברצונו למנוע את החשיפה ולנסות להאריך את תוחלת חייו הפוליטיים, יהיה עליו לנקוט בצעדים נגדי. אך חוששני שגם זה לא יעזור לו, כי המידע הועבר כבר לאנשים שיידעו בבוא העת לעשות בו שימוש.

2. דליה איציק: כוחנית בלתי נלאית

השבוע, בעת שקיבלה, בטקס חגיגי במשכן הנשיא, את כתבי האמנה של ארבעה שגרירים חדשים, דליה איציק נראתה פורחת מתמיד. היא היתה לבושה במיטב מחלצותיה והתנסחה בלשון ממלכתית, כיאה לנשיאת המדינה בפועל. מקורות יודעי דבר, שלא אכזבו אותי מעולם, סיפרו לי כי לפני זמן לא רב נפגשה יו"ר הכנסת עם ראש הממשלה וביקשה את תמיכתו במועמדותה לתפקיד נשיאת המדינה (הקבועה) – תפקיד שהפך בחודשים האחרונים, שבהם מילאה אותו באופן זמני (במקום הנשיא הנבצר קצב), למשאת נפשה. בקשה זו היא בגידה חמורה במיטיבה הוותיק, שמעון פרס, ממלא מקום ראש הממשלה, השואף בעצמו לכהן כנשיא הבא. כזכור, פרס היה זה שלחץ על אריאל שרון לצרף את איציק לרשימת מפלגת קדימה לכנסת, אליה ערקו שניהם ממפלגת העבודה. לפרס עצמו יש רקורד מרשים בתחום הבוגדנות הפוליטית, ודומה שהיה צריך לקחת בחשבון שאולי יום אחד מישהו ישיב לו כגמולו.

בשיחתה של איציק עם אולמרט עלתה שאלת גילו המתקדם מאוד של פרס, בן השמונים וארבע. תקופת נשיאות בת שבע שנים משמעה, מבחינת פרס, חציית גיל התשעים. מה שאיציק אולי לא ידעה, ואני מתנדב לגלות לה כאן, הוא שפרס עצמו שוחח לפני

זמן קצר עם אולמרט בעניין גילו ואמר לו: "אוכל להתפטר (מהנשיאות, א.א.) אחרי מחצית תקופת הכהונה, ואז תבחר מישהו אחר במקומי, שיהיה מקובל עליך."

אולמרט, שהמוניטין שלו בתחום הבוגדנות הפוליטית לא היו מביישים את הצמד פרס-איציק, לא השיב בשלילה לבקשת התמיכה של איציק. זאת למרות שהכריז קודם לכן בפומבי על תמיכתו בפרס (ואף החל לפעול למען בחירתו). הוא הסתפק בתשובה לקונית: "תסתדרו ביניכם." אך האמת היא שאיציק לא נזקקה להנחייתו כדי לנווט את דרכה למשכן הנשיא.

במסגרת קרב המאסף שלו לא להיות לוזר, אולי בפעם האחרונה בחייו, הביע השבוע פרס תמיכה פתטית באולמרט, כאשר החמיא לו בפומבי על תפקודו המצויין כראש ממשלה והביע את ביטחונו שהוא ימשיך בתפקידו עד תום הקדנציה, בעוד שלוש שנים. דברים אלה עמדו בסתירה לעדותו בפני ועדת וינוגרד, שנחשפה השבוע למורת רוחו, בעיתוי לא נוח מבחינתו. בעדותו טען כי לו היה ראש הממשלה, לא היה יוצא למלחמה בצפון, בגלל אי-מוכנותו של צה"ל. הוא אף מתח ביקורת על התנהלותם של אולמרט ושר הביטחון, עמיר פרץ, שהעמידו את חברי הקבינט הביטחוני-מדיני בפני עובדות מוגמרות ופגעו בכושר ההרתעה של ישראל. פרס היה מאז ומתמיד אדם של שלושה בפה ואחד בלב. הפעם אולמרט לא ישכח לו את זה.

מאחורי גבו של פטרונה, איציק שועטת עתה בכל כוחה אל משכן הנשיא. בשבועות האחרונים היא פתחה במסע שקט לגיוס תמיכה במועמדותה. חנופה אף פעם לא הזיקה: חלק מחברי הכנסת זכו לברכות מפיה ביום הולדתם, ועם חלקם נפגשה לשיחות נפש, שבהן חלקה להם מחמאות מזויפות; באחד ממאמרי באתר "חדשות מחלקה ראשונה",

חשפתי לא מזמן כי מבקר המדינה בודק פרשות נוספות הקשורות להתנהלותה של איציק בתקופה שבה כיהנה כשרת התקשורת. בתגובה, נשיאת המדינה בפועל נזעקה מיד לברר האם יש אכן דברים בגו והאם יש צורך שתפעיל לחצים לשיבוש מהלכי החקירה. היא הכריזה פעם נוספת שתתבע אותי לדין על הפרסום. כבר נמאס לי לחכות. כדי לעודד אותה, אוכל לבשר לה שעמותת אומ"ץ הגישה השבוע למבקר תלונה נוספת נגדה, שבה מפורטת שורה של מקרים חמורים שנעשו בין כותלי הכנסת בתקופת כהונתה כיו"ר הבית. במעשיה יש לכאורה משום פגיעה במינהל תקין ובזבוז של כספי ציבור.

בין היתר, ציינו בתלונתנו את הזינוק המקצועי המטאורי של אחייניתה של איציק, ליאת קוניצקי, שהחלה לעבוד בכנסת לפני שנתיים בתפקיד זוטרה והתקדמה במהירות לתפקיד בכיר במנגנון האדמיניסטרטיבי של המוסד; את מינויה של איילת עציון, בתה של עליזה בראשי, מזכירת סיעת הליכוד וחברתה של איציק, לתפקיד בכיר במנגנון הכנסת; חלוקת הטבות ורכב אישי על חשבון תקציב הכנסת למנהל חדר הכושר במשכן, שהוא גם מאמנה האישי של איציק, ועוד. אנו עומדים על כך שהמבקר יבדוק את התלונות בהקדם, עוד בטרם תחזיל המערכה לבחירת הנשיא. איציק עצמה מוזמנת לזרז את הגשת תביעת הדיבה נגדי, כדי שנוכל לברר את האמת לאמיתה בין כותלי בית המשפט, שם אחשוף פרטים נוספים על התנהלותה.

בכנס שדרות האחרון פורסם סקר שלפיו איציק נחשבת, בקרב מדגם מייצג של אזרחי המדינה, כאחד מחברי הכנסת הישרים. אני רואה בכך כישלון אישי שלי: טרם הצלחתי לחשוף את פרצופה האמיתי לציבור האזרחים. העובדה שהיא תהיה זו שתישא בערב יום העצמאות הקרוב את הנאום המרכזי לאומה מעוררת בי צמרמורת. אך יותר אני חרד מפני

האפשרות שיימשך תהליך הידרדרות מוסד הנשיאות. אחרי עזר ויצמן המנוח, שאולץ לפרוש מכהונתו בטרם עת, ומשה קצב, שפורש מכהונתו בבוסת פנים, אנו ראויים לנשיא מסוג אחר.

שלטון הכסף

פורסם ב־16 ביוני 2007

בחירתם של שמעון פרס לתפקיד נשיא המדינה הבא ושל אהוד ברק לתפקיד יו"ר מפלגת העבודה ומועמדה לתפקיד שר הביטחון הבא מבשרת, יותר מכול, את השתלטותם המוחלטת של אילי ההון על מערכות ההנהגה במדינת ישראל. השליח הבכיר והמובהק ביותר שלהם הוא ראש הממשלה, אהוד אולמרט, שצבר בזכותם הון עתק.

1. שמעון פרס: משרתם של בעלי ההון

מי שהשלה את עצמו שאחרי שני נשיאי מדינה ספרחו – עזר ויצמן המנוח ומשה קצב, תתעשת הכנסת ותבחר נשיא מזן אחר – כנראה אינו מכיר לאשורה את המציאות הישראלית. חברי הכנסת, רובם מריונטות נטולות דעה עצמאית הדבקות בכיסאן בחרדה כרונית, שלחו השבוע אל משכן הנשיא אדם שרוחו הרעננה אינה אלא גל אובך של מינהל לא תקין.

למרבה הצער, הנשיא התשיעי, שמעון פרס, האמור להיכנס לתפקידו במחצית החודש הבא, לא יביא עמו אף בשורה מוסרית למדינת ישראל מוכת השחיתות. מי שמכיר אותו מקרוב, יודע שפיו ולבו מעולם לא חיו זה עם זה בהרמוניה, אמירת אמת אינה נר לרגליו, וביצור שלטון החוק אינו עומד בראש מעייניו. דוגמאות לכך מצויות למכביר. די אם ניזכר, למשל,

כי לפני כעשרים שנה, בעת שהיה ראש ממשלת האחדות של המערך והליכוד, פעל יחד עם משנהו, יצחק שמיר, להדחת היועץ המשפטי לממשלה דאז, פרופ' יצחק זמיר (לימים שופט בבית המשפט העליון), בגלל כוונתו הנחושה של האחרון להעמיד לדין פלילי את ראש השב"כ דאז, אברהם שלום, וכמה מבכירי השירות בגין מתן עדות שקר ובידוי ראיות בפרשת קו 300.

גם צביעותו של פרס היא מן המפורסמות. עדות טרייה לה ניתן למצוא, למשל, בעדותו בפני ועדת וינוגרד, החוקרת את כשלי הדרג המדיני והצבאי במלחמת לבנון השנייה. לפי התמלילים שפורסמו באחרונה, פרס גילה לחברי הוועדה המופתעים כי בעצם התנגד ליציאה למלחמה. כשנשאל מדוע לא הביע דעה זו בישיבת הקבינט שהתכנסה לאשר את היציאה למלחמה, ענה כי כמשנה לראש הממשלה הוא חש חובה להעניק גיבוי למהלכיו של אולמרט גם אם לא היה שלם עמם (לטענתו, אם היה מביע התנגדות למהלך, היה בכך משום ערעור על סמכותו של ראש הממשלה), וכי ממילא היה בקבינט רוב להצעה. לקרוא ולא – או כן – להאמין.

בתפקידיו הציבוריים השונים, ידע פרס לגמול לידידיו העשירים על נדיבותם המופלגת כלפיו. איל ההון ברוס רפופורט, לדוגמה, שתרם כספים רבים למפלגתו של פרס, שימש במחצית השנייה של שנות השמונים כמתווך בעסקה שבה ממשלת ישראל, בראשות פרס, התחייבה לא לפגוע בתוואי צינור נפט גדול שתוכנן להיבנות בין עיראק לירדן – התחייבות שהכניסה לימים את ישראל לבעיה ביטחונית, כי ארגוני טרור מיקמו את בסיסיהם בצמוד לתוואי הצינור; וכשכיהן כשר האוצר, לא היסס להושיט סיוע חריג לאיל ההון אריה גנגר, חברו של אריאל שרון, כשהלה רכש מהמדינה במחיר מציאה את השליטה בחברת "חיפה כימיקלים". בתמיכת פרס הוגדרה חיפה

כעיר פיתוח, מה שסייע לגנגר לקבל מהמדינה מענקים ופטור ממסים.

האזרח מספר אחד במדינה מעולם לא יצא חוצץ נגד השחיתות הפושה בקרבנו. הוא מילא את פיו מים בכל הנוגע לחשדות נגד משפחת שרון, ובהמשך בחר לדבוק בזכות השתיקה גם בכל הנוגע למעשיו הפליליים של אולמרט, הפוליטיקאי המושחת ביותר בתולדות המדינה. עניינו היחיד של פרס בשחיתות של אולמרט היה דווקא מאספקט אחר: כמזמחה בעל שם לחתרנות בלתי נלאית, שהשנים רק היטיבו עמה, הוא קיווה בסתר לבו שיוגש כתב אישום פלילי נגד ראש הממשלה – דבר שייאלץ את האחרון להתפטר; בתרחיש כזה סביר שפרס היה מתבקש, "בלחץ הציבור" וב"דין התנועה", לתפוס (באופן זמני, שכרגיל היה הופך עד מהרה לקבוע) את מקומו.

כנשיא, פרס ימשיך במסעותיו התכופים בעולם, אך הפעם לא יזדקק למטוסים הפרטיים של ידידיו המיליארדרים. רק אולמרט, חובב נסיעות ותיק בזכות עצמו, יכול להתחרות בפרס בקצב הנסיעות ובקשרים הגלויים והעלומים עם אילי הון מקומיים וזרים, חלקם חברים משותפים של שניהם.

אף שהכנסת – ולא העם – היא הבוחרת את הנשיא, מסעו הכמעטיכפוי של פרס למשכן הנשיא (הרי כמו תמיד, הוא לא באמת רצה בכך: "ביקשו ממנו", והוא נעתר להפצרות) לווה במודעות תמיכה גדולות שפורסמו בעיתונות, כנראה בניסיון ליצור לחץ ציבורי על חברי הכנסת לפצות את פרס על העוול שלכאורה נגרם לו לפני שבע שנים כאשר משה קצב, בניגוד לתחזיות המוקדמות, "גנב" את הנשיאות מתחת לאפו. מעניין מי מימן את המודעות מאירות העיניים ואת צבא הקמפיינרים המיומן שהקיף את פרס במירוץ הנוכחי.

כל המכשולים אם כן הוסרו. בקרוב יוכל פרס לברך על המוגמר ולהתחיל לארח במשכן הנשיא את

מיטב אילי ההון. מעניין כיצד ימשיך לפעול מרכז פרס לשלום בתקופת נשיאותו. לפחות דבר אחד ניתן לומר: משכן הנשיא, בניגוד לבניין מרכז פרס לשלום, לא הוקם תוך הפרה של חוקי בנייה, על קרקע (לחוף ימה של יפו) שהיתה מיועדת לשמש כפארק ציבורי ונקנתה מעיריית תל אביב במחיר כמעט אפסי. אלו נשיאיך, ישראל.

לאולמרט יש סיבה טובה להיות מרוצה מאוד מבחירתו של פרס. מבחינתו, הוא הרג שתי ציפורים במכה אחת: נפטר מצלו המאיים של פרס ליד שולחן הממשלה וקיבל נשיא אשר בעת הצורך, אם וכאשר אולמרט יועמד למשפט ויורשע, יעדיף את מידת הרחמים על מידת הדין ויחון אותו (ולא רק אותו, אלא גם אישי ציבור נוספים שסרחו).

אך אל לו לאולמרט לנוח על זרי הדפנה. להפך, כשם שברומא העתיקה נצטווה הקיסר: "זכור את המת (ממנטו מורי)", כדי שיבין את מגבלות כוחו כבן תמותה, כך הוא צריך לשנן לעצמו כל הזמן: "זכור את החתרן". סביר להניח שהנשיא פרס ימציא לעצמו עד מהרה סמכויות חדשות, ינהל מדיניות חוץ עצמאית משלו, שתקרא תיגר על זו של ראש הממשלה, וייתפס בעולם כמנהיג האמיתי של מדינת ישראל. זכור, אהוד: נמר מפא"יניק אינו מחליף את חברבורותיו.

2. אהוד ברק: חסידם של המיליונרים

אם אהוד ברק יהיה ראש הממשלה הבא של מדינת ישראל, אני מציע מראש לא לצפות שהכרתו תביא עמה בשורה של ממש למאבק לשמירה על טוהר המידות. אמנם בנאום שנשא השבוע, עם היבחרו לתפקיד יו"ר מפלגת העבודה, הוא הכריז כי בכוונתו לטפח את שלטון החוק, אך ברק כמו ברק: שיקוליו הפוליטיים גברו תמיד על מחויבותו למינהל תקין. חסידיו

הבטיחו תחת כל עץ רענן שהוא השתנה, שהוא אינו הברק של פעם. ייתכן. אך השינוי הוא בראש ובראשונה בכך שבינתיים הוא הפך למיליונר המסתופף בחברת אנשים שכמותו בדירת הפאר שלו במרומי מגדלי אקירוב בתל אביב, אשר ממנה ספק האם ניתן לראות את המצוקות החברתיות, המחסור והדלות שהם מנת חלקם של חלק ניכר מאזרחי המדינה.

בדומה לאולמרט, ידידו הוותיק, זיקתו של ברק לאילי ההון התחדדה בעת שכיהן כראש הממשלה (וכמו אולמרט, לא עשה חיל בתפקיד הזה). אחד ממעשיו האחרונים של ברק טרם העברת שרביט השלטון לשרון היה פנייה אישית מטעמו אל נשיא ארצות הברית דאז, ביל קלינטון, בבקשה שיחון את איל ההון מארק ריץ', שנמלט לשווייץ מאימת רשויות המס האמריקניות, שביקשו למצות עמו את הדין לאחר שנחשד בהעלמות מס חמורות ובסחר לא חוקי עם איראן. הנימוק לפנייתו של ברק היה שהמיליארדר היהודי העניק "סיוע מיוחד" למדינת ישראל: ריץ', תורם נכבד למוסדות ציבור שונים בישראל, סייע לקהילת המודיעין שלנו במאמצייה לאיתור השבויים והנעדרים. מה שברק שכח לציין בפנייתו לקלינטון הוא שריץ' היה בין התורמים למטה הבחירות שלו בעת שהתמודד מול בנימין נתניהו על ראשות הממשלה.

ידיד אחר של ריץ', אולמרט, באותה העת ראש עיריית ירושלים, פנה אף הוא אל קלינטון בנדון, וכך עשו עוד רבים (ביניהם יו"ר הכנסת דאז ונביא הזעם החדש של ישראל דהיום, אברהם בורג). הלחץ עשה את שלו: רגע לפני שעזב את הבית הלבן אישר קלינטון את בקשת החנינה, וזאת בלי לשתף בהחלטתו, כמקובל, את משרד המשפטים האמריקני. ההחלטה עוררה זעם ציבורי בארצות הברית, עד כדי כך שהקונגרס החליט לחקור את המניעים שעמדו

ביסודה. בין היתר נטען שאשתו לשעבר של ריץ', דניס, תרמה כספים רבים למפלגה הדמוקרטית ולמירוץ של הילארי קלינטון לסנאט. לא הזיקה גם העובדה שפרקליטו של ריץ' היה יועץ הבית הלבן בזמן כהונתו של קלינטון. דומה אפוא שגם במעצמה הגדולה בעולם ההון אינו שומר מרחק מהשלטון.

גם בישראל נשמעה בשעתו ביקורת על התגייסות הפוליטיקאים שלנו למען העברייני הנמלט ריץ'. מי שלא הצטרפה למגנים היא התנועה לאיכות השלטון בראשותו של עורך הדין אליעד שרגא, אשר קיבלה בשעתו תרומה נדיבה מריץ', וככל הנראה העדיפה להצניע עובדה זו.

נחזור לאולמרט וברק: על אף שבחודשים האחרונים חל צינון מסוים ביחסיהם, מאז שברק מתח ביקורת על תפקוד הממשלה בניהול מלחמת לבנון השנייה, לא נשמעה מפיו של ברק אף מילה של גינוי על שחיתותו האישית של אולמרט. רק לקראת מועד הבחירות לראשות מפלגת העבודה החל ברק למלמל כמה מילים בנושא, וגם זאת עשה כמי שכפאו השד אופיר פינס.

בחודשים האחרונים מתנהלת במשרד מבקר המדינה בדיקה מקיפה של התנהלות ממשלות ישראל השונות בסוגיית רכישת הגז הטבעי. הבדיקה, שבמהלכה נחשפו עובדות מאלפות, מתמקדת בכמה החלטות לא ברורות די צורכן שהתקבלו במשך השנים – בהן החלטתו של ברק, בעת שכיהן כראש הממשלה, להעניק לרשות הפלסטינית זיכיון לביצוע קידוחי גז מול חופי עזה. לפי יודעי דבר, היא נתקבלה בלחצו ובתיווכו של שכנו בכוכב יאיר, איש העסקים המנוח יוסי גינוסר, לשעבר בכיר בשב"כ, שניהל קשרים עסקיים ענפים ומשתלמים מאוד עם בכירים ברשות, וכנראה היה אמור לגזור קופון בעסקה.

אם לא די בכך, המבקר חוקר במקביל פרשה נוספת הקשורה לברק: במהלך התמודדותו האחרונה על הנהגת מפלגת העבודה, אנשיו לא היססו לקבל תרומה מאיש

עסקים ישראלי שהורשע בדין בשווייץ בגין הלבנת הון. עמותת אומ"ץ היא זו שפנתה אל המבקר בבקשה שיבדוק האם קבלת התרומה נעשתה בידיעתו ובברכתו של ברק.

דומה שברק לא למד את הלקח המתבקש מחקירת המשטרה הסבוכה בפרשת עמותות הקש שלו. חקירה זו נפתחה בעקבות דו"ח חמור שפרסם מבקר המדינה לשעבר, השופט (בדימוס) אליעזר גולדברג. ברק נחלץ חבול אך ללא כתב אישום, והוא חייב תודה גדולה לעו"ד יצחק הרצוג – מזכיר הממשלה באותה עת ושר הרווחה כיום – שניצל את זכות השתיקה ומיאן לספר את הידוע לו על התנועות הסיבוביות של הכספים שהגיעו לעמותות הללו. בשעתו תקפנו כולנו בבליסטראות את השר לשעבר אריה דרעי בגלל שתיקתו, והנה בוז'י שלנו, ששתק גם הוא, לא רק שנהנה מחסינות, אלא אף זכה ליחסי ציבור טובים, ססייעו לו להתברג בצמרת מפלגתו בבחירות הפנימיות האחרונות שנערכו בה.

הרצוג נמנה כיום עם הכוורת של ברק, הכוללת שני שרים נוספים שבלשון המעטה לא התבלטו בשנים האחרונות ביושרם: הראשון שבהם – שר החקלאות, שלום שמחון, שנגדו מתנהלת חקירת משטרה בחשד שקיבל טובות הנאה מחברת "ק.א.ל." להטסת מטענים חקלאיים (לפי המידע שהגיע לעמותת אומ"ץ והועבר למבקר המדינה, שמחון, בני משפחתו וחברים של ילדיו טסו לחו"ל בחינם במטוסי חברת המטענים. השר הכחיש בתחילה שטס על חשבון "ק.א.ל.", אבל בהמשך שינה כיוון וטען שהחזיר לה את עלות נסיעתו). שמחון גייס עבור ברק קולות רבים במושבים, וכל הסימנים מעידים על כך שבמגזר הזה פעלה שיטת ה"תן וקח". עמותת אומ"ץ ריכזה חומר מאלף בנושא, שהועבר למשרד מבקר המדינה.

השר השני – שר התשתיות, בנימין (פואד) בן-אליעזר – טבל בשחיתות מאז נכנס לחיים

הפוליטיים, ואינו מהסס גם היום לבעוט בשלטון החוק בראש חוצות, תוך שהוא מוסיף לגלות חוסר רגישות לכספי הציבור. כך, למשל, באחרונה קיימה הממשלה דיון על התוכנית לחתימת ההסכם לרכישת גז טבעי מחברת "בריטיש גז", הקשורה לרשות הפלסטינית. הספק המתחרה, יוסי מימן, בעל מניות בחברה שבה שותפה ממשלת מצרים, טען כי אחד השותפים הסמויים בחברת "בריטיש גז" הוא לא אחר מאשר איל ההון האוסטרי מרטין שלאף, בעליהם של הקזינו ביריחו ואוניית ההימורים בחוף אילת. שלאף מחובר לכלל הצמרת הפוליטית בישראל – משפחת שרון, אולמרט, רמון, אביגדור ליברמן – וגם פואד מנסה כנראה להצטופף בחיקו. אגב שלאף; במקרה או שלא במקרה, אחד מיועציו הבכירים – שמעון שבס, מנכ"ל משרד ראש הממשלה בימי כהונתו של יצחק רבין – סייע באחרונה לברק במסע הבחירות שלו לראשות מפלגת העבודה. שבס, אדם שהורשע בדיון פלילי, ממתין כעת לתמורה מברק. פואד בהחלט יכול להיות הצינור להעברת האתנן.

דוגמה נוספת להתנהלותו הבעייתית של פואד היא ניסיונותיו לשנות החלטה קודמת של משרדו, שנתקבלה בעצה אחת עם משרד האוצר, ולפיה לא יפתח מחדש מכרז לייצור חשמל פרטי במישור רותם. במכרז זכתה בשעתו חברה בבעלות האחים עופר. החברה מבקשת לשנות את המחירים המקוריים שנקבעו באותו מכרז, ובאופן זה לשאוב מקופת המדינה כחמישים מיליון דולר נוספים. מזל שעל קופת המדינה שומר כיום לא חתול המלקק שמנת, אלא החשב הכללי ד"ר ירון זליכה, שמוכן להתעמת עם כל גורם השולח את ידיו שלא כדין אליה – בכלל זה עם אוליגרכים מסוגם של סמי ויולי עופר. שר התשתיות, שאמור להתייצב לצדו של החשב בהגנה על האינטרס הציבורי, מעדיף כנראה את הצד שעליו מרוח הקוויאר.

פואד הצליח לגייס עבור ברק קולות רבים במגזר הערבי, בסיוע קבלני קולות גלויים וסמויים (בל נשכח שהוא כיהן בעבר כשר השיכון והבינוי, ומאז מכיר קבלנים מכל הסוגים). מה שמעורר דאגה הוא החשדות, הנתמכים בחלקם בעדויות מצולמות, שבמגזר הזה נקנו הפעם קולות בסיטונות, ובכמה קלפיות זוּיפו התוצאות באופן בוטה. כשהתעוררו בעבר חשדות דומים נגד עמיר פרץ, בעת ההתמודדות הקודמת על ראשות המפלגה, היה זה ברק שיצא חוצץ נגדו ותבע מהמשטרה לחקור את הזיופים של מה שנקרא אז "מפקד הארגזים". הפעם נדם קולו, אף שהחשדות מצביעים על כך שחלק מהקולות שהוא עצמו קיבל בבחירות אינם כשרים, תולדה של הצבעות כפולות או פיקטיביות.

תופעה חדשה בפוליטיקה הישראלית: ברק השותק. בעצת מנהל הקמפיין שלו, עו"ד אלדד יניב, הוא שתק לאורך כל מסע הבחירות שלו, סירב להשיב לשאלות העיתונאים והסתפק בחוגי בית חשאיים ובמפגשים סגורים עם חברי המפלגה. בעידן של ספינים ותחמונים, אולי באמת עדיפה השתיקה, אך במוקדם או במאוחר יצטרך שר הביטחון החדש למחול על כבודו ולהציג את משנתו בפני הציבור. בין היתר, יצטרך להסביר באופן ברור האם ומתי מפלגת העבודה שבראשותו תפרוש ממשלת אולמרט. אך, גם אם יתחייב לתאריך נקוב – למשל, מועד פרסום הדו"ח הסופי של ועדת וינוגרד – אפשר לסמוך על החברים אהוד א' ואהוד ב' שבהתקרב שעת השי"ן, הם ימצאו את התירוץ להאריך את ימיה של הממשלה המכהנת.